

GRUPO DE ACCIÓN COSTEIRA Nº 4
SEO DE FISTERRA-RÍA DE MUROS-NOIA

VOLUME 2
PLAN ESTRATÉXICO ZONAL

Coordinación

José Carlos Fernández-Barja Martínez

Xerente da Fundación Comarcal de Noia

Inés Monteagudo Romero

Xerente da Fundación Comarcal de Muros

Redacción

Isabel Merchán Benítez

Sebastián Valverde

Roberto Rodríguez Sueiro

INDICE XERAL

VOLUME 1

DOCUMENTACIÓN DO GAC

1.	INTRODUCCIÓN	1
2.	RESUMO EXECUTIVO	3
2.1.	Criterios de solvencia técnica.	3
	2.1.1. Plan Estratégico Zonal (PEZ).	3
	Ferramentas para a dinamización do tecido empresarial do GAC 4.	
	2.1.2. Experiencia en xestión de programas das entidades integradas no GAC.	4
	2.1.3. Equipo técnico vinculado ao GAC.	5
2.2.	Criterios de representatividade.	6
	Organizacións representativas do sector pesqueiro da Zona 4.	
2.3.	Criterios de coherencia.	7
	2.3.1. Accións de difusión e dinamización levadas a cabo polas entidades do GAC.	7
	2.3.2. Mecanismos de coordinación con outras asociacións que existen no territorio e con outros GAC.	8
	Coordinación con asociacións e outros axentes do territorio.	
	Coordinación cos concellos do territorio.	
	Coordinación con outros GAC.	
	Coordinación co GAC 3 Costa da Morte para a creación dunha Plataforma de Comercialización e distribución da pesca(PCDP).	
	Coordinación con tódolos GAC galegos.	
2.4.	Criterios de xénero.	10
	Representación feminina no GAC.	
2.5.	Actas das reunións.	10
	Actas das xuntanzas previas.	
	Acta de constitución e estatutos do GAC.	
3.	O GRUPO DE ACCIÓN COSTEIRA	12
3.1.	Denominación, asociados, obxecto.	12
	3.1.1. Denominación.	12
	3.1.2. Asociados.	12
	3.1.3. Obxecto.	30
3.2.	Personalidade xurídica do GAC. Documentación referente á Asociación.	33
	3.2.1. Actas das xuntanzas previas.	34
	3.2.2. Acta fundacional e estatutos.	35
	Acta fundacional.	
	Estatutos	
3.3.	Órganos de goberno e sistema de xestión	92
4.	EXPERIENCIA EN PROGRAMAS DE DESENVOLVEMENTO.	94
4.1.	As institucións do GAC e a súa experiencia.	94
5.	XESTIÓN E APLICACIÓN DO PROGRMA	96
5.1.	Sistema de xestión e funcionamento.	96
5.2.	Xestión e aplicación do Eixo 4/FEP no GAC 4 Seo de Fisterra-Ría de Muros-Noia.	97
	5.2.1. Equipo xestor.	97

	Opción 1: Xestión conveniada con entidades asociadas con experiencia no desenvolvemento de programas e/ou iniciativas comunitarias de desenvolvemento territorial.	
	Opción 2: Contratación directa polo Grupo de Acción Costeira.	
	5.2.2. Procedemento de xestión de axudas.	101
5.3.	Relación valoración proxectos-porcentaxe de axuda.	110
	5.3.1 Actividades produtivas.	111
	5.3.2. Actividades non produtivas.	111
	5.3.3. Iter procedimental.	113
	5.3.4. Incompatibilidades.	114
	5.3.5. Control de expedientes.	114
	5.3.6. Esquema de procedemento.	114
	5.3.7. Desenvolvemento do esquema procedimental.	115
	Solicitud.	
	Acta de non inicio.	
	Revisión da solicitude e requerimento de documentación.	
	Ditame de elixibilidade e subvencionabilidade do proxecto.	
	Valoración.	
	Elaboración do informe técnico-económico.	
	Resolución da axuda e notificación.	
	Aceptación e sinatura do contrato entre o promotor e o grupo.	
	Seguimento e control das iniciativas e proxectos.	
	Xustificación e execución de obra.	
	Pagamento das axudas ao promotor.	
6.	TERRITORIO DE APLICACIÓN DO PROGRAMA	121
ANEXO 1	Actas de xuntanzas previas á constitución do GAC.	
ANEXO 2	Acta fundacional da Asociación.	
ANEXO 3	Estatutos da Asociación aprobados.	
ANEXO 4	Solicitud de inscrición do GAC no Rexistro de Asociacións da Xunta de Galicia.	
ANEXO 5	Certificado de concurrencia á convocatoria de Grupos de Acción Costeira e de aprobación do Plan Estratéxico Zonal.	
ANEXO 6	Notas de prensa.	

VOLUME 2

PLAN ESTRATÉXICO ZONAL

1.	CARACTERIZACIÓN DO ÁMBITO TERRITORIAL DO PEZ	1
1.1.	Sistema territorial.	1
1.2.	Análise demográfica.	6
1.3.	Estrutura económica.	13
1.4.	Sectores chave na economía do GAC 4.	25
	1.4.1. O sector pesqueiro.	25
	A vocación mariñeira.	
	A economía doméstica.	
	A importancia económica do sector pesqueiro.	
	Demografía e tipoloxía empresarial.	
	A composición da oferta de produtos pesqueiros.	
	A problemática da comercialización dos produtos pesqueiros.	
	1.4.2. O sector turístico.	64
	A análise da actividade turística.	
	Avaliación do tecido empresarial do sector turismo.	
	Recursos e equipamentos turísticos.	
	Actuacións xa realizadas en turismo.	
1.5.	D.A.F.O.	119
2.	PROPOSTA ESTRATÉXICA DE ACTUACIÓN	121
2.1.	Modelo de desenvolvemento territorial.	121
2.2.	Obxectivos do PEZ.	128
2.3.	Estratexias.	129
2.4.	Proposta operativa do GAC 4.	135
3.	LIÑAS DE TRABALLO E ACCIÓNS	139
3.1.	Xestión do Grupo de Acción Costeira.	139
3.2.	Sensibilización e capacitación	146
3.3.	Fortalecemento da competitividade do sector pesqueiro.	182
3.4.	Promoción económica: creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación.	207
3.5.	Calidade de vida e medio ambiente.	275
4.	ORZAMENTOS	282
10.1	Orzamento xeral.	283
10.2	Cadro financeiro.	287
10.3.	Gasto produtivo / Non produtivo	288
10.4.	Cronograma de execución.	290

1. CARACTERIZACIÓN DO ÁMBITO TERRITORIAL DO PEZ

1.1. SISTEMA TERRITORIAL

A proximidade deste territorio con respecto á AP9, colócao nun lugar económico estratéxico dentro da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. O espazo incluído dentro do Grupo 4 Seo de Fisterra-Muros-Noia sitúase na franxa costeira centro-occidental de Galicia, na zona de influencia do Eixo Atlántico. A súa pertenza á Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal, e a súa situación xeográfica a non máis de 1 h da arteria principal de articulación da devandita, coloca este territorio nunha situación potencialmente favorable para a implementación de polos de desenvolvemento, dependendo o seu éxito das condicións favorables das vías de comunicación terrestres.

A 1h. da AP9; a arteria principal de Galicia, que comunica A Coruña con Vigo e o norte de Portugal

itc.ménsula

A súa denominación deriva da propia distribución do territorio en tres comarcas históricas diferentes, das cales toma o seu nome: Fisterra, Muros e Noia, que posúen unha superficie total de 593,4 km² distribuída en torno a nove municipios: Noia, Porto do Son, Muros, Outes, Cee, Carnota, Fisterra, Dumbría e Corcubión. As propias condicións orográficas do terreo e o

sistema de relacións históricas, condicionaron que os sistemas de comunicación interna entre as tres comarcas se atope nunhas condicións bastante deficitarias.

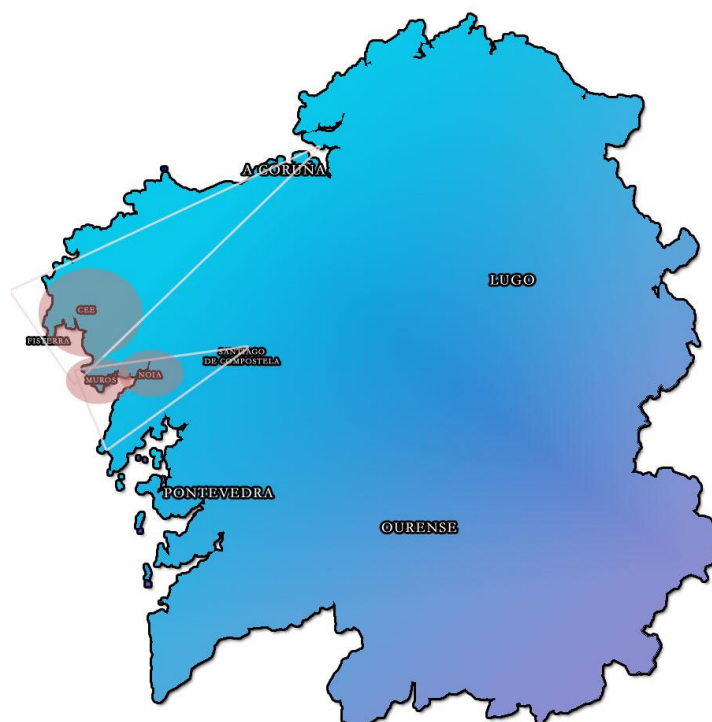
Neste sistema de relacións xogou un papel moi relevante a organización do territorio en torno a dous grandes ámbitos, centrais para o dinamismo social e económico de Galicia, e que son A Coruña e Santiago de Compostela, que para o territorio que nos ocupa, son os dous elementos de referencia na organización do sistema territorial. Dunha parte temos os concellos pertencentes á Costa da Morte, que xiran en torno á área de influencia de A Coruña; e doutra parte temos os pertencentes a Muros e Noia, que xiran en torno a Santiago de Compostela. Aparece así un sistema territorial polarizado en torno a estas áreas de influencia, que actúan cunha crecente capacidade de atracción pola oferta de servizos de todo tipo e polas posibilidades de ampliar o horizonte laboral.

A existencia dos Nodos territoriais de Noia, Muros, Cee-Corcubiión, vertebrará o rural e o urbano, asemade que garante a sostibilidade da poboación e da paisaxe. A distribución no sistema de relacións territoriais vén posibilitada polo desenvolvemento de viarios estruturais que permiten conectar as rías co Eixe Atlántico (AP9), parte das cales se están a implementar na actualidade e que van recortar os tempos de desprazamento dentro das respectivas áreas de influencia.

-A autovía AG-55 A Coruña-Carballo e a súa continuación pola vía de alta capacidade da Costa da Morte ata Cee, que abrirá novas oportunidades aos territorios da Costa da Morte (aínda sen comezar).

-A conexión Santiago-Brión-Noia, que recortará os tempos de distancia cara Noia (en vía de desenvolvemento).

-Muros, pola súa banda, atópase aínda bastante mal

conectada e sen previsións claras de conexión directa coas vías principais debido basicamente ás dificultades orográficas.

Con todo, a carencia destas vías de comunicación ata a actualidade e as dificultades na comunicación interna, xa argumentadas anteriormente, provocaron que apareceran de forma paralela outro tipo de cidades medias galegas, que veñen xogando un papel imprescindible na articulación intermedia do territorio.

Neste rango atópanse os polos de Noia, Muros e Cee-Corcubión. Tres núcleos cun amplo radio de influencia, que ao amparo deste illamento tradicional convertéronse en espazos chave para a integración entre o urbano e o rural, tendo protagonizado un grande desenvolvemento socioeconómico, e unha especialización no sector terciario, como expendedores de servizos de todo tipo (sanitarios, bancarios, educativos, administrativos, comerciais...). Non obstante, e aínda que a nivel xeral, trátase de emplacementsos bastante periféricos, a evolución dos devanditos a nivel micro é bastante diferencial, e isto tivo que ver con factores tanto de localización e accesibilidade, coma da súa relación coas cidades capitais ou das súas bases produtivas. Fisterra engloba os municipios de Cee, Corcubión, Dumbría e Fisterra; Muros, a Carnota e Muros; e Noia, a Noia, Porto de Son e Outes.

DISTRIBUCIÓN ADMINISTRATIVA DO TERRITORIO, 2008

Comarcas	Concellos	Parroquias
NOIA	Noia	Argalo (Santa María de) Barro (Santa Cristina de) Boa (San Pedro de) Ponte colgante sobre el río Tambre Noia (San Martín) Obre (Santa Mariña del) Roo (Santa María de)
	Porto do Son	Baroña Caamaño Goiáns Miñortos Nebra Noal Queiruga Ribasieira San Pedro de Muro Xuño
	Outes	A Serra de Outes Cando (San Tirso) Entíns (Santa María) O Freixo de Sabardes (San Xoán) Matasueiro (San Lourenzo) Outes (San Pedro) Roo (San Xoán) San Cosme de Outeiro (San Cosme) Santo Ourente de Entíns (Santo Ourente) Tarás (San Xíán) Valadares (San Miguel)
MUROS	Muros	Abelleira (Santo Estevo) Esteiro (Santa Mariña) Louro (Santiago) Muros (San Pedro) Serres (San Xoán) Tal (Santiago) Torea (San Xulián)
	Carnota	Lariño (San Martiño) Lira (Santa María) O Pindo (San Clemente) San Mamede de Carnota (San Mamede) Santa Comba de Carnota (Santa Comba)
FISTERRA	Cee	A Ameixenda (Santiago) Brens (Santa Baía) Cee (Santa María) Lires (San Estevo) A Pereiriña (San Xíán) Toba (San Adrián)
	Fisterra	Duio (San Vicenzo) Fisterra (Santa María) San Martiño de Duio (San Martiño) Sardiñeiro (San Xoán)

Dumbría	Sta. Uxía de Ézaro S. Pedro de Buxantes Santiago de Berdeogas Santiago de Olveira S. Martiño de Olveira S. Mamede de Salgueiros Santa Baia de Dumbría
Corcubión	Corcubión (San Marcos) Redonda (San Pedro) Capela de San Antonio Capela do Pilar

Fonte: Instituto Galego de Estatística, 2008

Elaboración propia

Así, aparecen casos singulares dentro deste ámbito territorial, como son o caso dos núcleos situados máis cara ao norte, no entorno de Fisterra, que perdeu o seu protagonismo territorial a consecuencia da perda de importancia que teñen protagonizando as actividades tradicionais. Outro caso é o de Noia, integrado na área de influencia das Rías Baixas, que grazas ao seu tamaño, accesibilidade e especialización económica conseguiu xerar dinámicas positivas. No último lugar deste rango está Muros e Porto do Son, que viu relegada a súa función debido á proximidade doutros centros urbanos máis dinámicos.

Sen embargo, a capacidade destes núcleos para configurar Nodos e garantir o equilibrio territorial dependerá tamén do desenvolvemento de incentivos a nivel rural e costeiro que consigan fixar e manter a poboación cuns índices axeitados de calidade de vida. Hai que ter en conta que o nivel de cobertura de aqueles dependerá directamente da magnitude de poboación á que teña que prestar cobertura. A relevancia que adquiren estes Nodos de relacións supramunicipais e a xerarquía que neles se establece, supón un valor que hai manter e desenvolver para a ordenación equilibrada do territorio, en termos de calidade de vida e mantemento da calidade da paisaxe.

1.2. ANÁLISE DEMOGRÁFICA

O territorio composto polos nove concellos abrangue un total de 593,4 km² e presenta unha densidade media de poboación que xira en torno aos 157 habitantes por km², encontrándose inscritas baixo estas cifras, situacións como as de Noia, municipio que agrupa o meirande número de habitantes, e que presenta unha densidade media de poboación de 398 hab./km², e a de Corcubión, que a pesar de contar co menor número de poboación, presenta a segunda maior densidade de habitantes: 290 hab./ km²; unha situación que vén determinada en grande parte pola extensión que alcanzan os termos municipais de cada concello, polo que as maiores concentracións corresponden con aqueles que posúen unha menor extensión.

DATOS DE POBOACIÓN 2007

CONCELLOS	NÚMERO DE HABITANTES	EXTENSIÓN(km ²)	DENSIDADE MEDIA DE poboación (hab./km ²)
Noia	14.808	37,2	398,1
Porto do Son	10.416	94,6	104,6
Muros	9.931	72,9	136,2
Outes	7.681	99,7	77
Cee	7.555	57,5	131,4
Carnota	5.017	70,9	70,8
Fisterra	4.971	29,4	169,1
Dumbria	3.890	124,7	31,2
Corcubión	1.887	6,5	290,3
Total	Total de habitantes	Total de km²	Densidade media
	66.156	593,4	156,52

Fonte: Instituto Galego de Estatística (I.G.E)
Elaboración propia

Os cambios económicos acontecidos ao longo do s. XX provocaron o tránsito desde un modelo de organización territorial da poboación, basicamente rural e costeira, ata outro predominantemente urbano, aínda que no proceso cada unha delas foi adoptando uns niveis diferenciais de desenvolvemento, en función do seu relativo illamento con respecto aos principais nodos de influencia supramunicipal. Á cabeza encóntranse Cee, Noia e Muros, que foron fortalecéndose a partir dunha especialización das súas funcións de servizos e asistencial.

itc.ménsula

Entre Muros e Porto de Son organízase un espazo litoral complexo e fortemente humanizado. O crecemento urbano ao longo da costa da Ría, levou á configuración dun espazo urbano case ininterrompido, no que se mesturaron os antigos asentamentos con novos polos de crecemento urbanístico unido tamén coa segunda residencia. Así, o núcleo de Noia como cabeceira, e os de Muros e Porto do Son como subcabeceiras fornecen unha base urbana axeitada para impulsar

un proceso de fortalecemento destes centros, complementados con outro tipo de asentamentos menores dotados dunha forte identidade e atractivo.

As tres comarcas comparten características de poboación moi similares. Trátase de poboacións moi pouco dinámicas, nas que, salvando as diferenzas, se repite municipio a municipio, a mesma estrutura demográfica. Son poboacións cun crecemento vexetativo negativo debido ao baixo índice de natalidade e a unha elevada taxa de dependencia, que vén provocada en maior medida polo conxunto de poboación maior de 65 anos.

Así é todo, trátase de poboacións novas, cun peso específico elevado do grupo de poboación en idade laboral, e se non cambia o rumbo cara índices de natalidade máis altos, o verdadeiro problema hase presentar en 15 ou 20 anos, xa que o índice de dependencia tende a crecer de maneira desorbitada debido ao descenso da mortalidade e o baixo índice de persoas en idade de procrear. Se observamos as pirámides de poboación dos nove municipios, vemos como se repite o estrangulamento no grupo de poboación en idade infantil, e o leve alargamento no grupo de poboación en idade de xubilarse.

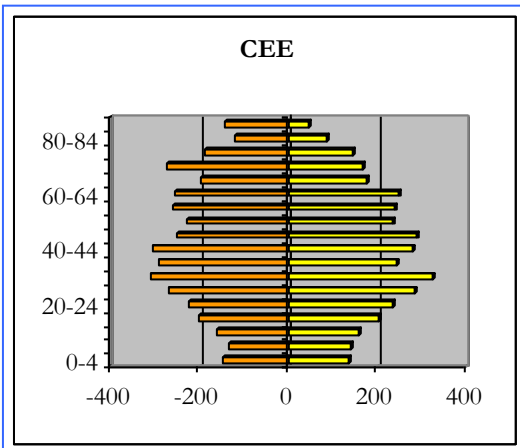
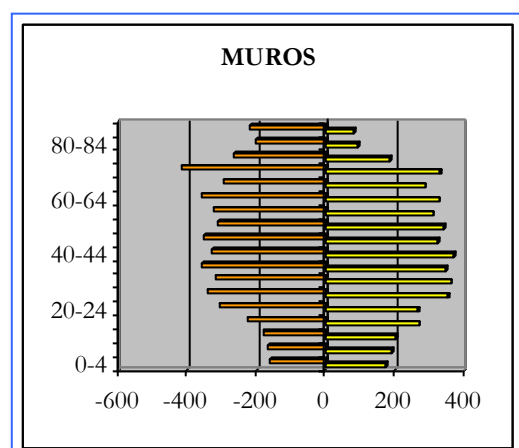
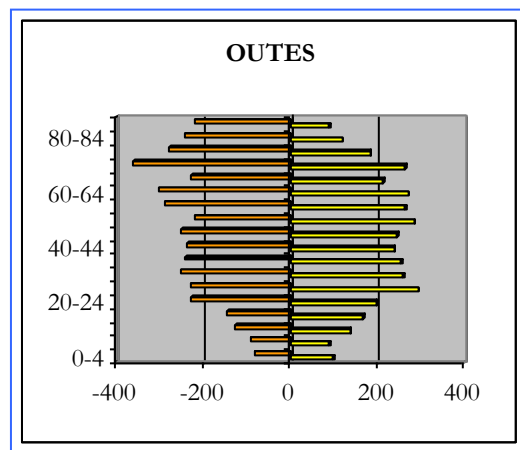
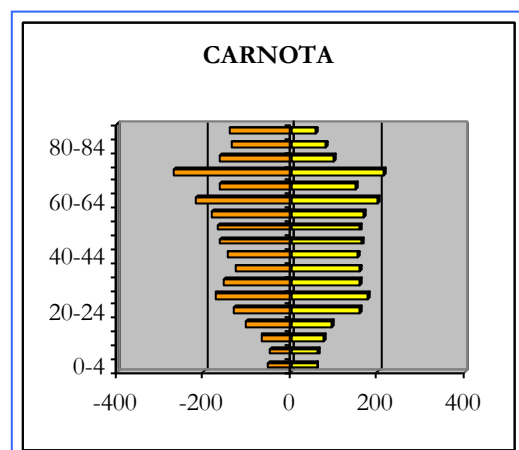
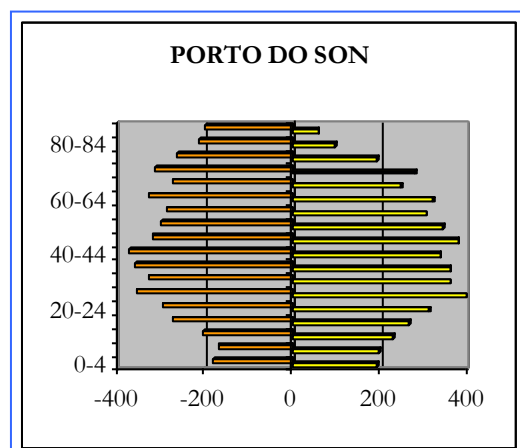
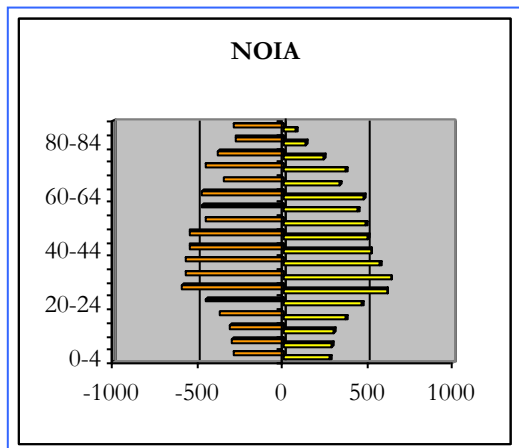

PIRÁMIDES DE POBOACIÓN. Padrón municipal de habitantes, 2007

Fonte: Instituto Galego de Estatística

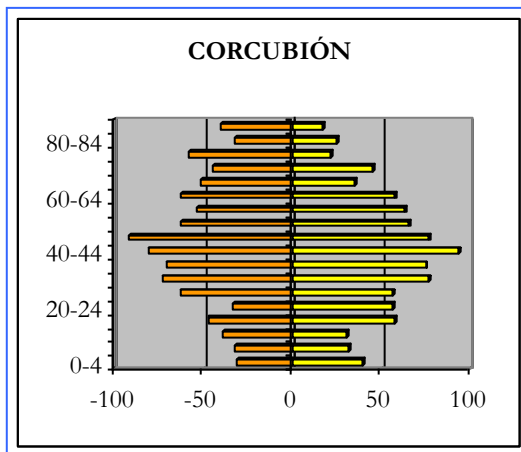
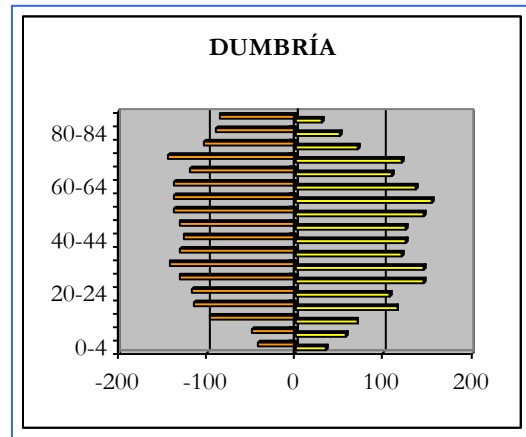
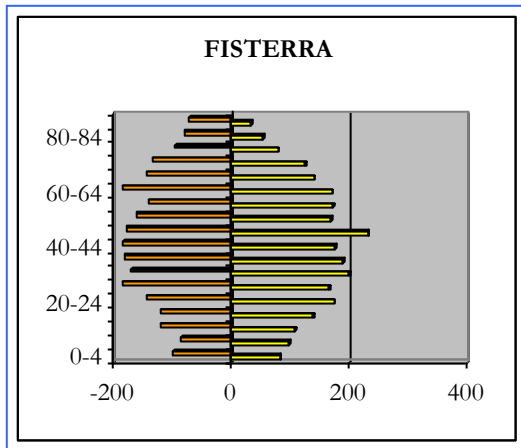
Elaboración propia

	Mulleres
	Homes

itc.ménsula

As poboacións máis dinámicas son as de Noia e Cee; ambas cun crecemento positivo, e que se deriva da importancia que ambas teñen protagonizado como centros expendedores de servizos, e que vén marcado en grande medida polo papel funcional, de cabeceiras comarcais, que se foron desenvolvendo historicamente, e que fai que na actualidade se sitúen dentro do rango das cidades intermedias galegas. Excepto nestas dúas ocasións, o resto das poboacións están inmersas nun proceso progresivo de regresión demográfica, máis acusada nalgúns situacións concretas, como son os casos extremos de Dumbría, Carnota e Outes.

EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN. 1998-2007

	Noia	Porto do Son	Muros	Outes	Cee	Carnota	Fisterra	Dumbria	Corcubión	Total
1998	14.473	10.416	10.855	8.948	7.326	5.930	5.295	4.755	1.949	69.947
1999	14.420	10.376	10.670	8.739	7.352	5.864	5.295	4.611	1.929	69.256
2000	14.404	10.298	10.519	8.634	7.364	5.645	5.224	4.529	1.945	68.562
2001	14.410	10.212	10.378	8.553	7.320	5.593	5.175	4.488	2.001	68.130
2002	14.391	10.085	10.272	8.398	7.239	5.510	5.132	4.428	2.002	67.457
2003	14.586	10.134	10.095	8.243	7.308	5.421	5.141	4.307	1.997	67.232
2004	14.481	10.039	10.050	8.050	7.344	5.285	5.093	4.166	1.964	66.472
2005	14.637	9.990	9.995	7.889	7.467	5.244	5.042	4.067	1.927	66.258
2006	14.702	10.025	9.999	7.751	7.489	5.112	5.009	3.970	1.912	65.969
2007	14.808	9.899	9.931	7.681	7.555	5.017	4.971	3.890	1.887	65.639

EVOLUCIÓN DA poboación EN PORCENTAXES

Total	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-
	2,31%	4,96%	8,51%	14,15%	3,12%	15,39%	6,11%	18,19%	3,18%	6,15%

Fonte: Instituto Galego de Estatística (I.G.E)

Elaboración propia

Moi indicativa desta mesma situación de preeminencia diferencial entre os concellos é tamén o indicador sobre movemento migratorio das poboacións que nos ocupan, no cal se ratifica que son Noia e Cee os concellos máis dinámicos demograficamente e tamén os únicos nos que o saldo migratorio é positivo. O resto dos concellos presentan un saldo negativo, e esta realidade vén determinada fundamentalmente pola situación endémica que se vive no sector mariñeiro, principal compoñente sociolóxico de todos os concellos que nos ocupan.

Emporiso, hai que apuntar que se vén producindo nos últimos anos unha inflexión no comportamento da migración, xa que, tanto a taxa de emigración coma no perfil de emigrante actual, varían con respecto ao tradicional. a taxa de emigración experimentou unha contención e a xente tampouco ten a necesidade de emigrar cara ao estranxeiro, como se viña producindo historicamente a nivel de toda Galicia, senón que, dentro do propio Estado, elixe o entorno provincial ou o galego.

MOVEMENTO MIGRATORIO DA POBOACIÓN.

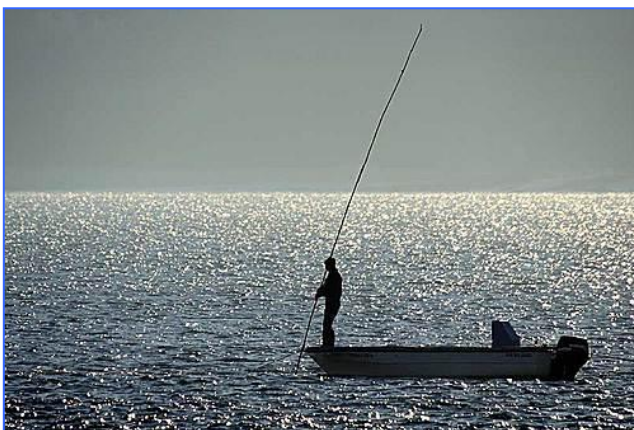
Estatística de variacións residenciais, 1996

Concellos	Total	Saldo interno	Intraprov.	Co resto de Galicia	Saldo externo	Co resto de España	Co estranxeiro
Noia	119	20	14	6	99	16	83
Porto do Son	-102	-85	-81	-4	-17	-6	-11
Muros	-35	-67	-64	-3	32	-5	37
Outes	-27	-61	-62	1	34	-11	45
Cee	112	38	41	-3	74	27	47
Carnota	-37	-59	-57	-2	22	11	11
Fisterra	-5	-22	-17	-5	17	-4	21
Dumbria	-45	-27	-25	-2	-18	-17	-1
Corcubión	-1	-19	-29	10	18	7	11
Total	-21	-282	-280	-2	261	18	243

Fonte: Instituto Galego de Estatística (I.G.E)

Elaboración propia

Tamén abunda en grande medida o efectivo de poboación que emigra ao entorno comarcal, sobre todo dentro da órbita das cidades máis dinámicas como centros comarcais. É dicir, que a situación endémica do sector pesqueiro é contrarrestada coa aparición doutros oficios e servizos no propio contorno comarcal e provincial, como ocorre co sector servizos. Ademais existe un dobre factor que estrutura a evolución destas poboacións:

-Por unha banda, as limitacións que o propio contorno ofrece no desenvolvemento das comunicacións, posibilitou que se desenvolva historicamente un sistema de relacións endógeno no territorio, actuando os núcleos hoxe máis importantes como elementos intermedios de estruturación da poboación, entre as

cidades de primeiro rango (Santiago de Compostela e A Coruña) e o medio rural, diseminado dentro do propio concello en parroquias e barrios.

-Por outra banda, a centralidade histórica que veñen desenvolvendo algúns concellos, que protagonizaron un desenvolvemento dos subsectores de servizos máis especializados, que relevaron a aqueloutros sectores tradicionais en decadencia, asemade que supuxo unha alternativa para evitar a emigración.

Ao mesmo tempo aparece a figura do inmigrante estranxeiro, que no caso dalgúns concellos neutraliza o efecto da emigración da poboación autóctona. Este engloba un efectivo de poboación escasamente cualificada que chega en busca dos traballos que son desprezados pola poboación local.

Tamén é interesante a aparición dun novo perfil de movemento; o movemento pendular. Trátase de persoas que viven no seu lugar de orixe pero realizan traslados diarios ou semanais no seu contorno provincial por cuestións de traballo, de estudos, de negocio, etc.; que moven un importante número de poboación flotante. Unhas cifras que adquiren grande relevancia, sobre todo nalgúns concellos, como son os casos de Porto do Son, cun 25 % de poboación flotante; Muros, co 22 %; Noia e Carnota cun 17 %; un feito no que inflúe tamén o fenómeno da «segunda residencia», que vén determinada pola actividade turística e que resulta bastante representativa, sobre todo na zona de Costa da Morte, especialmente Carnota.

ANÁLISE DE POBOACIÓN FLOTANTE, 2001

Estatísticas por concellos	TOT	Poboación residente					Poboación vinculada non residente				Taxa vincul.
		TOT	Só residente	Reside e traballa	Reside e estudia	Reside e ten unha segunda vivenda	TOT	Porque traballa alí	Porque estudia alí	Porque ten unha segunda vivenda	
Noia	17.244	14.217	10.778	2.732	550	157	3.027	1.195	336	1.496	1,21
Porto do Son	13.616	10.132	8.187	1.563	223	159	3.484	320	27	3.137	1,34
Muros	13.246	10.156	8.008	1.765	269	114	3.090	476	40	2.574	1,30
Outes	9.064	8.202	6.517	1.511	117	57	862	203	10	649	1,11
Cee	9.270	7.164	5.105	1.707	273	79	2.106	913	518	675	1,29
Carnota	6.800	5.480	4.028	950	97	405	1.320	232	8	1.080	1,24
Fisterra	5.755	5.132	4.111	883	51	87	623	97	0	526	1,12
Dumbría	4.636	4.260	3.670	530	6	54	376	142	0	234	1,09
Corcubión	2.574	1.966	1.632	311	6	17	608	188	1	419	1,31

Fonte: Instituto Nacional de Estadística (I.N.E)

Elaboración propia

1.3. ESTRUCTURA ECONÓMICA

A continuación intentarase realizar unha radiografía da economía global dos nove municipios que nos ocupan de maneira que poidamos extraer cal é a vocación da poboación, cales os condicionantes que a estruturan e as posibilidades que presentan para abordar unha nova etapa no desenvolvemento socioeconómico. Del extraeremos aqueles aspectos económicos e sociolóxicos que estruturan e fundamentarán en páxinas posteriores a presentación da nosa aposta estratéxica, as propostas sobre proxectos concretos e os procedementos máis axeitados para poder poñelos en marcha cunhas mínimas garantías de éxito.

Hai que comezar dicindo que en todo o territorio se dá unha preeminencia dos sectores primario e terciario, nas súas vertentes de pesca, turismo e comercio, respectivamente, e que a pesar da grande dependencia que a poboación presenta na actualidade respecto de eles, non conseguiu ata a actualidade desencadear un proceso de desenvolvemento aceptable.

Por isto, dedicamos dentro do diagnóstico un lugar importante aos sectores da pesca e do turismo, en canto a peso específico e tamén en canto a análises sobre o perfil das actividades, do empresariado e da súa contribución á economía local, coa fin de poder determinar onde esta a boca de funil destas actividades e poder dotar de contido innovador as nosas propostas en ditos sectores.

Os nove concellos que nos ocupan están protagonizando xa desde hai anos unha profunda transformación da súa estrutura económica, identificándose en todas as magnitudes socioeconómicas (diversificación, ocupación, estacionalidade, capacidade, etc.) co problema xeral que sofre o medio rural da costa galega. A grandes trazos, trátase de poboacións cunha elevada terciarización, unha escasa diversificación das súas actividades económicas, e unha elevada fragilidade do seu sector empresarial.

itc.ménsula

No proceso de reestruturación económica veñen perdendo peso as actividades relacionadas coa agricultura que, aínda que por tradición veu asociada na meirande parte coa pequena propiedade e co autoconsumo, a súa representatividade dentro das economías domésticas veuse reducida.

Non obstante, neste proceso saíron beneficiados os sectores servizos e construción; dous sectores moi recorrentes nas sociedades de clara vocación rural; sobre todo pola capacidade que teñen estes sectores de poder ser combinados como fonte de diversificación da renda co carácter temporal das actividades do mar.

A pesca e o marisqueo son actividades moi significativas dado o carácter costeiro da meirande parte do territorio, que posúe bancos de area excepcionais para o cultivo da ameixa e especialmente do berberecho. Unicamente nos núcleos de poboación máis dinámicos, coma Noia ou Porto do Son, están sendo alcanzados polo sector terciario como xerador de emprego. Non obstante, no sector da pesca destacan os concellos de Noia e Porto do Son, debido a que contan cunha significativa frota de baixura en Noia e de arrastre en Portosín. O porto de Muros goza de importancia similar e na súa lonxa non só se comercializan as capturas do seu propio porto, senón tamén a dos portos veciños de Lira e O Pindo.

A nivel xeral, os datos relativos ao dinamismo empresarial do territorio que nos ocupan son moi reveladores sobre a vocación destas poboacións. Segundo os datos achegados polas Cámaras de Comercio, Industria e Navegación de A Coruña e de Santiago Norte, para o ano 2008, a análise xeral dos datos revélanos ese elevado protagonismo do sector terciario, cun 79,18% das altas empresariais; seguido do sector secundario, que alcanza o 20,72% das altas.

Sen embargo, as empresas do sector primario destacan pola súa irrelevancia, cunha representatividade dun 0,10% no total de altas empresariais. Sempre tomando estes últimos datos sen contemplar o sector da pesca, que posúe un rexistro independente e por iso non aparece contabilizado na seguinte táboa. Este sector tratarase nun epígrafe independente coa exhaustividade que merece pola representatividade e relevancia que adquire o seu estudo para o Plan de Acción Costeira.

EMPRESAS AGRUPADAS POR PERFIL E POR SECTOR ECONÓMICO, 2008

SECTORES ECONÓMICOS	C ^a . COMERCIO E INDUSTRIA SANTIAGO NORTE	C ^a . COMERCIO E INDUSTRIA A CORUÑA	TOTAL
SECTOR PRIMARIO			
Expl. agrícola/gandeira	3,00	0,00	
Subtotal	3,00	0,00	
SECTOR SECUNDARIO			
Construción			
Albanelería	66,00	64,00	
Carpintería	41,00	58,00	

itc.ménsula

	Constr. saneamento	16,00	0,00	
	Illam. fónicos	5,00	2,00	
	Reparación edificios	78,00	0,00	
	Preparación terreos	10,00	1,00	
	Revestimentos	11,00	1,00	
	Sanitarios	7,00	0,00	
	Outros	0,00	3,00	
	Subtotal	234,00	129,00	363,00
	Construcción	99,00	7,00	
	Conservas	7,00	1,00	
	Naval	6,00	0,00	
	Repostería e pan	26,00	9,00	
	Enerxía	12,00	5,00	
	Outras	0,00	1,00	
	Minería	1,00	0,00	
	Madeira	8,00	12,00	
	Outros	20,00	38,00	
Industrial	Subtotal	179,00	72,00	251,00
SECTOR TERCIARIO				
	Promo e aluguer inmob.	71,00	115,00	
	Serv. sociais	4,00	5,00	
	Aseguradoras	21,00	18,00	
	Axencias de viaxe	6,00	0,00	
	Agrup. temp. empresas	11,00	2,00	
	Aloxamento	23,00	32,00	
	Restauración	68,00	174,00	
	Aluguer embarcacións	2,00	1,00	
	Aluguer bicicletas	0,00	1,00	
	Bancos/Caixas de aforro	42,00	15,00	
	Serv. financeiros	13,00	10,00	
	Serv. xurídicos	6,00	1,00	
	Serv. administrativos	7,00	3,00	
	Campamentos	3,00	1,00	
	Comercio	392,00	574,00	
	Intermediarios comercio	15,00	0,00	
	Reparación de buques	6,00	0,00	
	Salas de xogo	17,00	6,00	
	Serv. arquitectura	7,00	5,00	
	Serv. enxeñería	6,00	0,00	
	Fontanería	20,00	10,00	
	Electricidade	26,00	16,00	
	Xeso e pintura	10,00	19,00	
	Serv. protecc. incendios	2,00	1,00	
	Serv. agríc./gandeiros	3,00	3,00	
	Serv. forestais	0,00	7,00	
	Outros	288,00	258,00	
	Subtotal	1.067,00	1.277,00	2.346,00
Total empresas		1.485,00	1.478,00	2.963,00

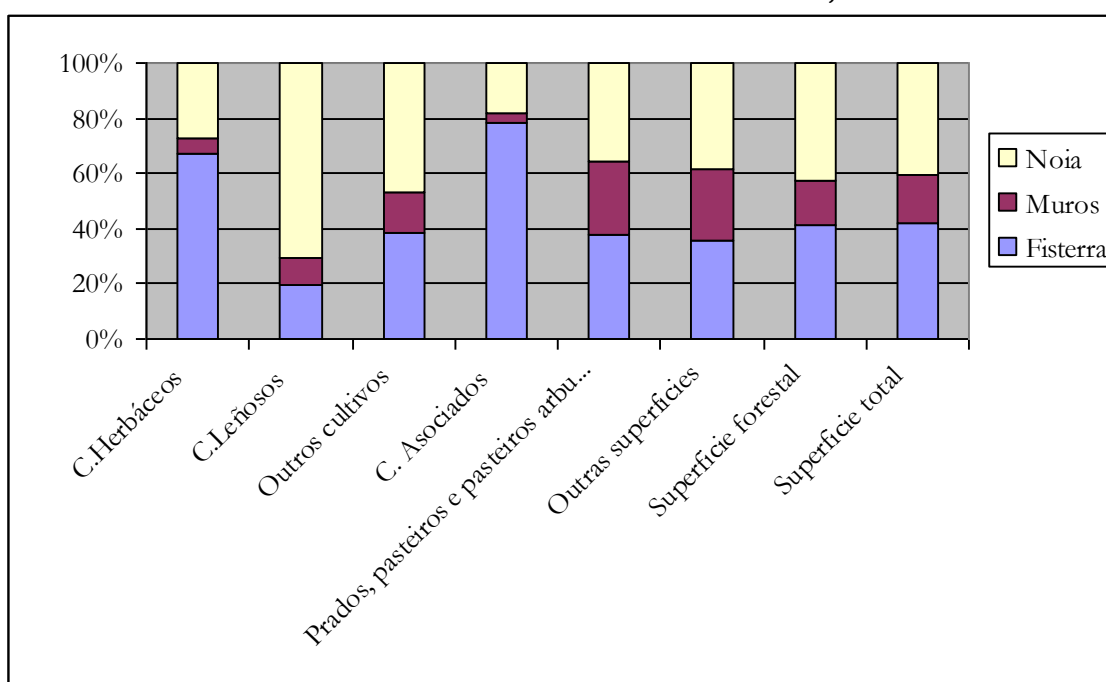
itc.ménsula

Fonte: Cámaras de Comercio, Industria e Navegación de A Coruña e de Santiago Norte.
Elaboración propia

Na análise por sectores, a agricultura, gandería e silvicultura acadan unha pequena significación no conxunto territorial. Nesta realidade vén determinada, non pola ausencia de explotacións agrícolas (agrarias, gandeiras e forestais), senón polo carácter familiar das devanditas, que vén marcado historicamente por unha estrutura da propiedade de tipo minifundista. A súa representatividade diminúe conforme nos achegamos á costa e as explotacións adoptan a tipoloxía de pequenas hortas, salvando as excepcións. Así é todo, a escasa capacidade económica deste sector contrasta coa súa importante achega á economía doméstica, xa que se trata dunha actividade a tempo parcial, que por regra xeral está orientada a satisfacer o autoconsumo, supoñendo desta maneira un gran apoio ás economías domésticas.

DISTRIBUCIÓN XERAL DE TERRAS POR Hab. E COMARCA, 2004

Comarcas	C. Herbáceos	C. Leñosos	Outros cultivos	C. Asociados	Prados, pasteiros e pasteiros arbustivos	Outras sup.	Superficie forestal	Superficie total
Fisterra	6.509	134	241	1.324	3.959	3.555	20.875	33.949
Muros	542	64	91	56	2.804	2.603	8.334	14.382
Noia	2.671	479	293	310	3.733	3.849	21.810	32.525

Fonte: Anuario de Estadística Agraria. 2004. Consellería do Medio Rural. Xunta de Galicia
Elaboración propia

itc.ménsula

Os datos extraídos do Anuario de Estadística Agraria para 2004, revélanos unha porcentaxe de Superficie Agraria Útil (SAU) bastante representativa a nivel de todo o territorio, asemellándose á tónica xeral de Galicia. Non obstante, as cifras relativas á distribución entre os

aproveitamentos da SAU revélanos en termos xerais a escasa representatividade do sector agrario na economía do territorio; un sector que está orientado cara ao autoconsumo e xeralmente asociado á pequena propiedade.

En relación cos tipos de cultivo que se desenvolven nestas tres comarcas, destacan por orde de preeminencia a pataca, os cultivos hortícolas, o millo; sobre todo o forraxeiro destinado aos animais, e as leguminosas. Estes cultivos chegan a representar entre o 10-15%, entre o 1-2%, e entre o 2-4% da SAU respectivamente; ademais de estaren orientados ao autoconsumo nun 90% das explotacións e de sufrir un retroceso nos últimos 10 anos.

Os cereais son os menos representativos dentro dos cultivos agrícolas, aínda que na análise da súa evolución, o trigo é o cereal que mantén o seu cultivo máis tempo e, sen embargo asístese a un claro e destacado retroceso no cultivo dun cereal moi enraizado na cultura alimentaria galega como é o caso do centeo.

Noutro rango de representatividade superior encóntrase a superficie de campiña, que representa, segundo que zonas, índices bastante elevados. En todo caso, danse casos extremos coma os de Fisterra e Carnota, nos que chega a representar ata un 40% da SAU, no primeiro caso, e menos do 1% no segundo.

Outro aspecto de relevancia na análise da superficie agraria, é a representatividade que adquire a extensión de montes comunais na zona. A titularidade colectiva destes terreos vén asociada a un dereito foral de Galicia que posúe unha lexislación que está baseada na regulamentación de normas colectivas de tipo consuetudinario, asociadas a explotacións de interese público. Constitúen, hoxe en día, institucións que continúan estando asociadas a un modelo de estrutura da propiedade bastante asentada e identificadora da poboación do rural galego.

itc.ménsula

Non obstante, esta relevancia histórica dos montes comunais, choca cunha plausible infrautilización, froito da modernización das condicións de vida e da progresiva decadencia que a actividade agraria vén protagonizando. unha situación que estivo favorecida polo despoboamento do rural, ou en todo caso, a concentración progresiva en núcleos urbanos

con actividades laborais máis liberais, e a escasa capacidade de sostemento da actividade agraria nestas circunstancias e das actividades ás que subministraba; hai que ter en conta que a orientación da produción forestal destes montes era fundamentalmente forraxeira e de madeira.

Na actualidade, o 83% destes montes está abandonado ou carece dunha xestión eficaz e ben organizada, e isto obriga a tomar algunha dirección a prol da súa reconversión estrutural, ou en todo caso das obrigas sobre o seu mantemento, xa que o desuso e falla de mantementos os converteu en pasto das lapas en múltiples ocasións.

Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Carnota	Xestoso	C. de Xestoso	2,68		28,63
Carnota	Aguillóns e Vallóns e outros	C. de Pedrafigueira e outros	278,44		303,08
Carnota	Aguillóns e Vallóns	Concello de Carnota	166,94		
Carnota	Cadeiras	Concello de Carnota	254,72		
Carnota	Pindo	Concello de Carnota	1.041,37		
Carnota	San Mamed	Concello de Carnota	26,90		
Carnota	San Mamed	C. de San Mamed	760,54	760,54	814,84
Carnota	Mallou e Maceiras	C. de Mallou e Maceiras	77,00	77,00	65,
Carnota	Lira	C. de Lira	300,00		300,00
Carnota	Caldebarcos e San Cibrán	C. de Caldebarcos	195,96		195,96
Carnota	Abaixo e Riba (Pedrouzo)	C. de Cubelo 203,46 con Adraño			109,00
Carnota	Adraño	C. de Adraño 203,46 con Cubelo			40,00
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Cee	San Pedro Martir ou Serrada	C. de Lobelos			0,00
Cee	San Paio	C. de Lagarteira, Pallares e Escabanas			39,90
Cee	O Son	C. de O Son			29,18
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Corubiión	San Andrés	Concello de Corubiión	11,00	11,00	
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Fisterra	Do Cabo o Facho	Concello de Fisterra	203,00	250,00	
Fisterra	Nave	Foral de Escarís, San Martín e Hermedesuso	59,70	59,70	
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Muros	Sieiras	C. de Bornalle e outros	97,20		97,20
Muros	Sestaio	Concello de Muros	88,40		
Muros	Sieiras	Concello de Muros	30,80		
Muros	Baño	C. de Serres	154,39	154,39	154,34
Muros	Costa Grande	C. de Serres	548,93	548,93	548,93
Muros	Bornalle	C. de Bornalle e outros	83,40		83,40
Muros	Figueiroa	C. de Figueiroa	54,00		64,00
Muros	Vistabós	C. de Vistabós	145,00		138,00
Muros	Lestón	C. de Lestón	26,50		27,00
Muros	Riomaio	C. de Riomaio	120,52		112,00
Muros	Amira	C. de Amira	82,30		91,00
Muros	San Xulián	C. de San Xíán	52,00		46,00

itc.ménsula

Muros	Cornes	C. de Cornes	62,00	62,00	150,00
Muros	Torea	C. de Torea	81,60		78,00
Muros	Pando	C. de Pando	106,00		106,00
Muros	Rateira	C. de Bornalle e outros	6,00		6,00
Muros	Louro	C. de Louro	116,21		120,00
Muros	Meán	C. de Louro	17,05		17,05
Muros	Naraio e Tixia	C. de Louro	316,23		320,00
Muros	Louro (Oroso)	C. de Louro	94,20		94,00
Muros	Sestaio	C. de Eiroa	114,00	114,00	105,00
Muros	Sieiras	C. de Lestón de Baixo	13,50		13,50
Muros	Tal	C. de Santiago de Tal	137,09		137,09
Muros	Vouga e Coiba	Concello de Muros	23,74		
Muros	Castelo Grande	C. de Sta. Mariña de Esteiro	121,20	121,20	121,20
Muros	Pedregal e Bolantón	C. de Sta. Mariña de Esteiro	461,42	461,42	461,42
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Noia	Vilardante e Vilafabeiro	C. de Vilardante e Vilafabeiro	168,90	168,90	115,00
Noia	Castelo de Nimo	C. de Nimo	144,24	144,24	140,00
Noia	Boa	C. de Boa	70,80	70,80	74,50
Noia	Castelo de Nimo	Concello de Noia	19,38		
Noia	Pedrido e outros	C. de Pastoriza	10,77	10,77	10,00
Noia	Liñaio	C. de Liñaio	31,49	31,49	30,87
Noia	Barbanza de Argalo e outros	C. de Argalo	65,95	65,95	78,60
Noia	San Lois	C. de Obre	23,20	23,20	18,50
Noia	San Lois e Armada	C. de Beiro	18,17		18,17
Noia	Figueira	Concello de Noia		20,00	
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Outes	Tremuzo	Concello de Outes	74,85	74,85	
Concello	Nome do monte	Titular	Ha. plano	Ha. Bases	Ha. cualif
Porto do Son	Barbanza de Xián e Outros	C. de Baroña			823,00
Porto do Son	Campo de Catia e Pozón e outros	C. de San Pedro de Muro			69,85
Porto do Son	Tahume de Muro	C. de San Pedro de Muro	152,60	152,60	163,17
Porto do Son	Barbanza e Graiade	C. de Ribaseira	721,00	721,00	836,00
Porto do son	Sieira e Castelo	C. de Xuño	445,00	445,00	455,19
Porto do son	Iroite, Barbanza e outros	C. de Nebra	863,00	863,00	1.013,00
Porto do Son	Graiade, Marandán e Miguelís	C. de Caamaño	334,00	334,00	374,00
Porto do Son	Solar e outros	C. de Miñortos	85,16	85,16	84,00
Porto do Son	Barbanza, Enxa e Dordo	C. de Noal	446,03	446,03	593,00
Porto do Son	Xestas	D. Julio Liñares, C. Fontán, R. Cruces, Xestas SL	37,16	37,16	
Porto do son	Xestas	Juan Santos Queiruga e outros	20,84	20,84	
Porto do Son	Iroite	C. de Goians	315,65	315,65	476,00
Porto do	Graiade	C. de Queiruga	122,57		283,00

Son				
Porto do Son	Recobo	C. de Miñortos	21,50	84,00

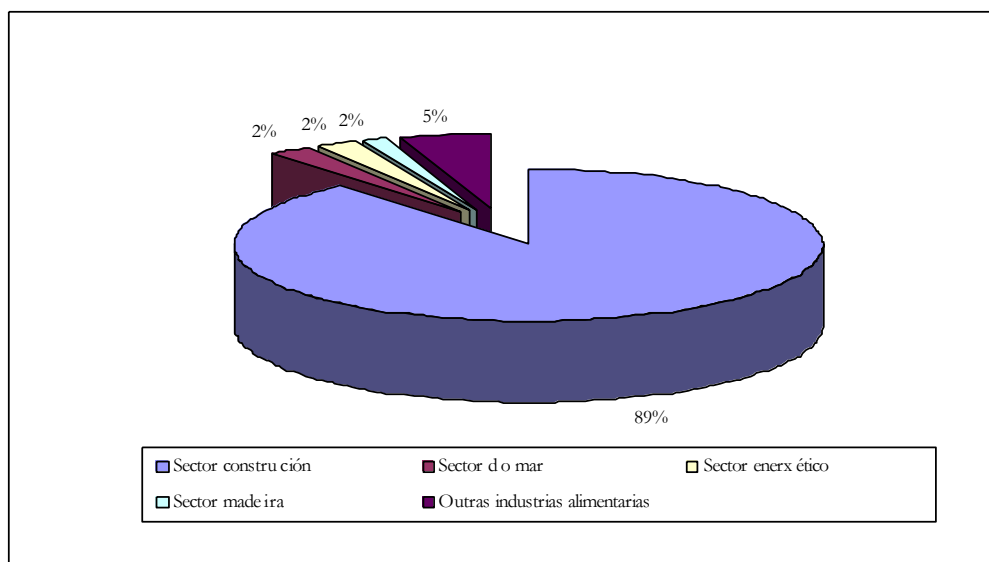
No que se refire ao sector secundario, de realizarse unha análise desagregada por subsectores, os datos estatísticos achegados polas diferentes Cámaras de Comercio, Industria e Navegación, resultan bastante significativos da tremenda terciarización das actividades económicas da poboación. Máis do 79% das altas empresariais corresponden ao sector terciario, e case un 21% ao sector secundario. Non obstante, se descendemos na nosa análise cara o perfil dese sector secundario, obtemos datos moito máis extremos, xa que só o sector da construción representa un 13%.

Se unimos esta porcentaxe a aquela representada pola industria da construción, as empresas de servizos inmobiliarios, aseguradoras e demais empresas de apoio ao sector, vemos como só o sector da construción representa case o 26% do dinamismo empresarial da zona, restando ao resto do sector industrial, tan so o 5% da forza empresarial. Este subsector da construción estase a ver dinamizado en grande parte polo atractivo turístico da Ría de Muros e Noia, así como da Costa da Morte, zonas nas que se veu rexistrando unha forte promoción inmobiliaria ligada á segunda residencia. No caso de Porto do Son, Muros, Noia e Carnota, nos que a súa poboación flotante representa o 25 %, 22 % e o 17 % respectivamente.

ANÁLISE DESAGREGADA DO SECTOR SECUNDARIO, 2008

Fonte: Cámaras de Comercio, Industria e Navegación de A Coruña e de Santiago Norte.
Elaboración propia

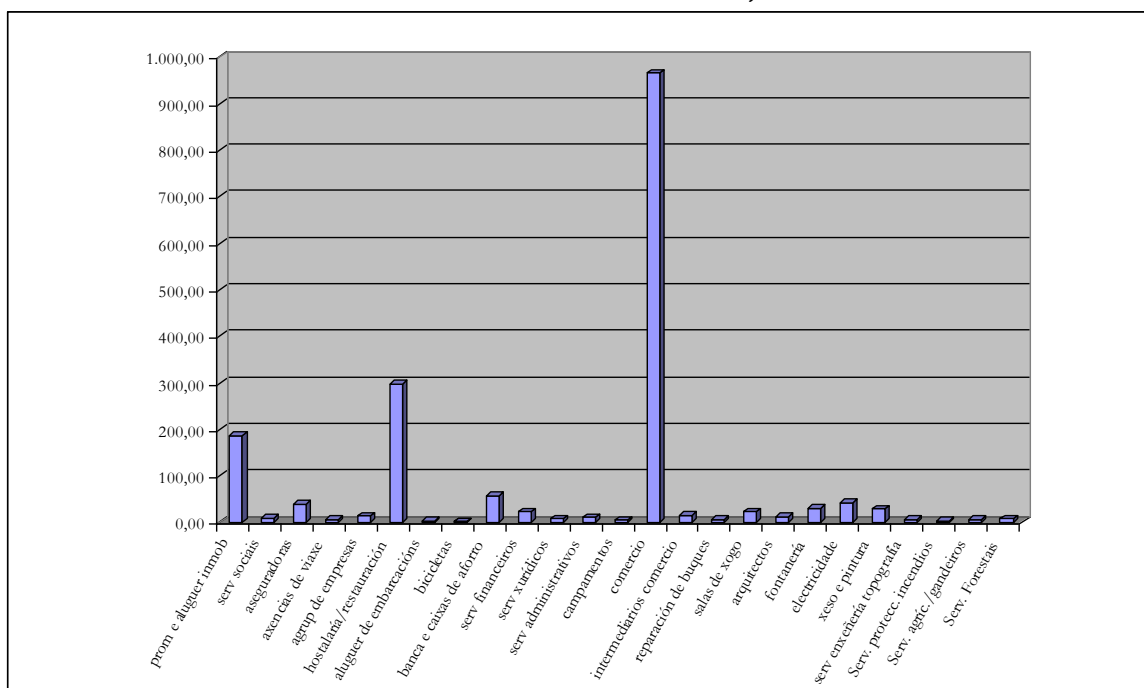
En situación ben distinta atópase o resto do sector industrial, que no chega a ocupar nin o 5% do total das altas empresariais. Dentro deste grupo, destacan as relacionadas co mar; é dicir, as de tipo alimentario como poden ser conserveiras e manufactureiras, e as relacionadas coa construción naval, intimamente relacionada coa primeira. Entre as conserveiras existen un total de 8 establecementos en todo o territorio vinculado ao Plan de Acción Costeira, e en cuanto ás segundas un total de 6.

Unha escasa representatividade si temos en conta o peso que tradicionalmente tivo a pesca nestas poboacións costeiras e cuxa decadencia é consecuencia directa de dous factores fundamentais: por un lado a tradicional estrutura produtiva, orientada basicamente á actividade extractiva, e por outro á escasa capacidade de adaptación das industrias tradicionais á nova situación económica de apertura e competitividade do mercado; un feito que provocou o peche paulatino da grande maioría delas pola falla de rendibilidade das explotacións.

No que se refire ao sector terciario, o subsector comercio desmárcase claramente do total de altas empresariais, con mostras especialmente relevantes en Noia e Cee pola súa centralidade comarcal, seguido do sector hostaleiro e do sector inmobiliario, xa analizado en liñas anteriores.

ANÁLISE DESAGREGADA DO SECTOR TERCIARIO, 2008

Fonte: Cámaras de Comercio, Industria e Navegación de A Coruña e de Santiago Norte.
Elaboración propia

A nivel xeral, a interpretación que se pode facer con respecto ao perfil da empresa local, é a fragilidade empresarial do territorio, cunha preeminencia da empresa familiar ou microempresa, abundando sobre todo naqueles negocios con menos capacidade de risco. Un elemento que funciona como referente da falla do carácter emprendedor na poboación é a carencia de negocios innovadores ou con certa capacidade de risco nos sectores máis destacados: o turismo e a pesca. Pola súa parte, o sector pesqueiro protagonizou un grande cambio nos últimos anos debido a varios factores:

- A reconversión levada a cabo na frota debido ás medidas comunitarias.
- A suba dos custes de produción debido ao encarecemento dos carburantes.
- A falla de rendibilidade da actividade polo mantemento dos baixos prezos do pescado, que se encontra supeditado a unhas marxes de perda escandalosos polas regras que os intermediarios imponen na poxa en lonxa.

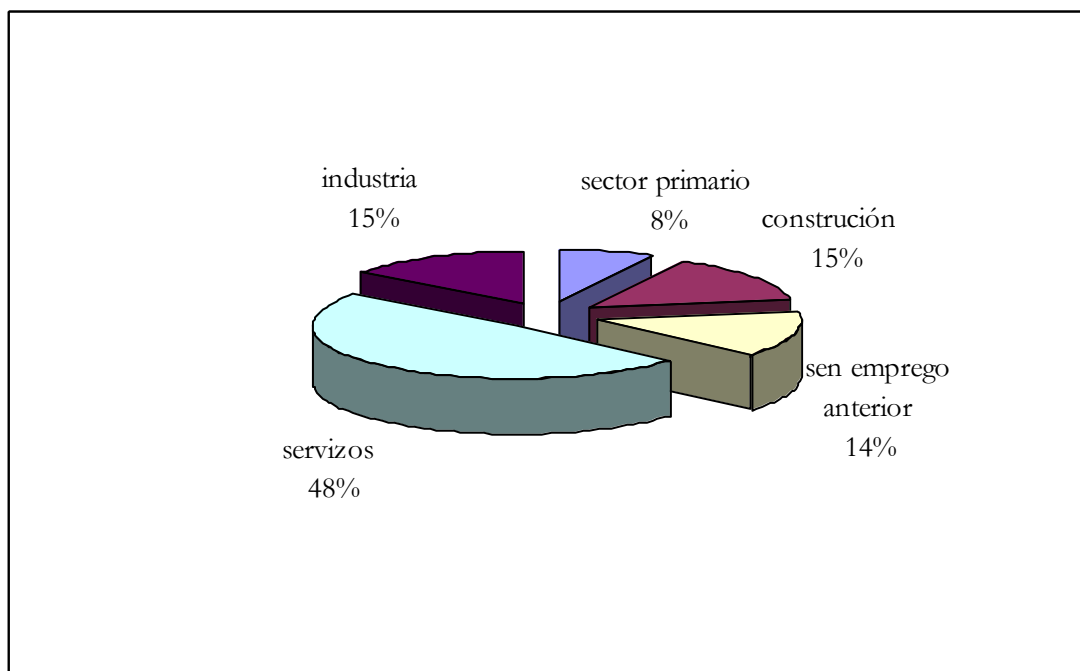
itc.ménsula

En canto á capacidade de xeración de emprego por sector, e segundo os datos que se extraen da información recollida no Código CENAE, sobre empregados por sector, hai que dicir que, por regra xeral, é o sector servizos o que maior número de persoas emprega, seguido de construción, o comercio e a hostalaría. Este dato varía, aínda que sensiblemente, nos dous concellos que se

encontran un pouco máis cara ao interior: Cee e Outes, nos que destaca con moita diferenza o sector da construción como o maior creador de emprego de man de obra.

DEMANDANTES DE EMPREGO POR SECTOR, 2007

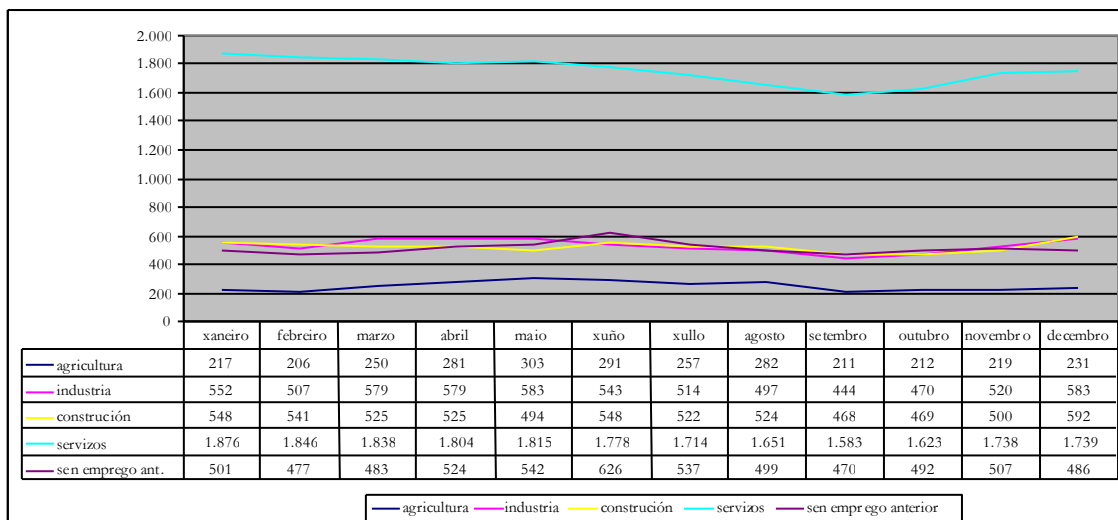
Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Consellería de Traballo. Xunta de Galicia
Elaboración propia

Na evolución mensual do paro, é a tempada de verán a que máis persoas emprega e xusto no sector servizos; un sector que vén asociado nesta época á actividade turística. Outro dato importante é a proporción que existe entre traballadores por conta allea e traballadores por conta propia ou autónomos. Estes últimos resultan bastante representativos no sector da construción, da hostalaría e do comercio; un dato que vén reforzar a visión sobre a existencia dun amplo número de microempresas, que nalgúñas ocasións chega a supoñer o 80% dos empregados nestes subsectores, e mesmo chegan a superar a porcentaxe de traballadores por conta allea.

É representativo o caso de Noia, que se desmarca da tónica xeral, xa que, a pesar de que o sector da pesca segue constituíndo un dos máis representativos, a súa tradicional relevancia funcional como centro de servizos a nivel comarcal, determinou que este sector sexa superado polos sectores do comercio e da construción, aínda que iso si, dos pequenos negocios de tipo familiar.

EVOLUCIÓN DO PARO POR SECTOR E MES, 2007

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Consellería de Traballo. Xunta de Galicia
 Elaboración propia

1.4. SECTORES CHAVE NA ECONOMÍA DO GAC 4

Hai que comezar dicindo que en todo o territorio se dá unha preeminencia dos sectores primario e terciario, nas súas vertentes de pesca, turismo e comercio, respectivamente, e que a pesar da grande dependencia que a poboación presenta na actualidade respecto de eles, non conseguiu ata a actualidade desencadear un proceso de desenvolvemento aceptable. Por isto, dedicamos dentro do diagnóstico un lugar importante aos sectores da pesca e do turismo, en canto a peso específico e tamén en canto a análises sobre o perfil das actividades, do empresariado e da súa contribución á economía local, coa fin de poder determinar onde esta a boca de funil destas actividades e poder dotar de contido innovador as nosas propostas en ditos sectores.

1.4.1. O SECTOR PESQUEIRO

A VOCACIÓN MARIÑEIRA

Os recursos pesqueiros son recursos esgotables que cobren unha necesidade primaria como é o abastecemento alimentario da poboación. Ao longo da historia, o seu consumo veu determinado polos usos sociais e unhas pautas culturais. Sobre a relación entre as persoas e as condicións de acceso ao seu alimento, construíronse as propias comunidades de habitantes.

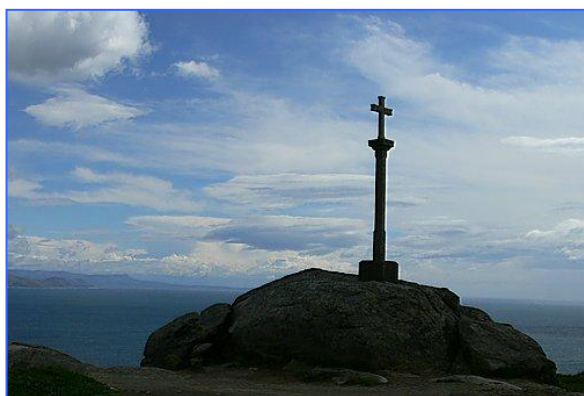

A propia configuración social, económica e xeográfica débese, en gran medida, a esta interrelación co mar e os recursos pesqueiros. Isto é o que sucedeu con Galicia, onde a dieta alimentaria pasou a cubrirse en gran parte con produtos do mar, e desa interacción construíronse como comunidades pescadoras. O recurso pesqueiro é convertido no produto *pescado*, algo producido polo mar, recollido por persoas conforme a certas técnicas e posto no mercado para que alguén o merque destinándoo a súa alimentación, sendo algo recoñecido polas súas propiedades de uso aínda cando non se coñeza nin o lugar de procedencia ou como se accedeu a el. Deste modo, as actividades pesqueiras intégranse rapidamente nas redes de comercialización, dándose procesos de valorización do produto rápidos e elevados. Así, a marca

pescado (peixes, crustáceos ou moluscos, ou derivados destes) de procedencia galega acaba por ser sinónimo de calidade.

A maior parte de todo o produto pesca-conserva galega destinase ao consumo humano, sendo esta unha característica específica do sector pesqueiro galego: produce alimentos para os humanos. Parece comprobado pola evolución económica do mercado do ben alimenticio pescado que a demanda do consumidor do mercado español e do mercado de exportación se ve satisfeita polo produto galego: a demanda de produto pesqueiro, lonxe de declinar, non só se mantén senón que aumenta. A partir desta identificación de marca, establécese un tramado de relacións que percorre o produto desde a súa captura ou seu desembarco, ata que é consumido en calquera mercado (algúns deles moi distantes física e culturalmente da orixe), creando zonas de influencia noutros subsectores produtivos con consecuencias económicas xerais. Deste entendemento son consecuencia, en gran medida, a distribución de poboación dalgúns países ou comunidades costeiras (a zona de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, por exemplo), a forma de se constituír as localidades mariñeiras, as vivendas, as institucións veciñais e comunais, as técnicas utilizadas, a división do traballo e as profesións, a economía local, os modos de intercambio, as relacións con outras comunidades do litoral ou do interior, e finalmente a propia alimentación (o tipo de alimentos, a súa conservación, a súa preparación).

Todo parece indicar que os oferentes da zona conseguiron ir adecuando as características da oferta aos requirimentos de demanda. Mesmo tamén que foron quen de crear demanda en nichos novos de mercado. Demostrase, deste xeito, un grao de profesionalización do sector que, sen abandonar os coñecementos tradicionais, actualiza constantemente a

súa presenza no mercado, converténdose nun dos mellores activos no mercado de produtos galegos, tanto dentro como fóra de España. Isto foi o que sucedeu en Galicia e ben se pode extrapolar á zona de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia. É dicir, o coñecemento das técnicas de produción e do ecosistema, a especialización produtiva en recursos mariños como os moluscos, e o recoñecemento da orixe do peixe e do marisco procedente da zona, son todos elementos que fixeron ata o día de hoxe da actividade pesqueira unha comunidade costeira de referencia.

Os problemas actuais están vinculados a cuestións internas sobre como reducir a intensificación do esforzo pesqueiro ao tempo que se conserve o recurso, e como mellorar as estruturas, fórmulas e canles de comercialización ante a escasa rendibilidade do produto no mercado, a adopción de medidas de actuación cara a unha maior valorización da profesión do pescador, e á creación de iniciativas cara á formación, tal e como sucedeu noutras comunidades costeiras como a bretoa, onde o nivel de educación e formación é superior. Os aspectos externos están ligados ao aumento dos custes do combustible, ás restricións regulamentarias establecidas pola Unión Europea, ás limitacións das axudas estruturais máis aló do ano 2013 e especificamente concentradas na comercialización dos produtos pesqueiros, á redución do esforzo pesqueiro e á dotación de mellores infraestruturas acuícolas. (valorizar a profesión do pescador, formación).

A ECONOMÍA DOMÉSTICA

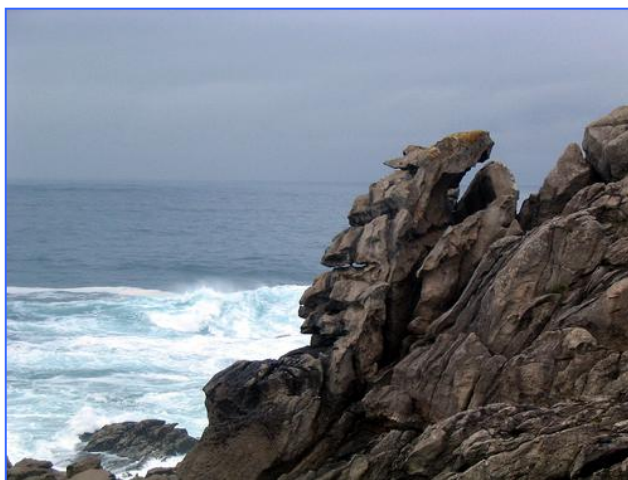
A pesca de baixura e artesanal é un termo ambiguo, que pretende abranguer á pesca realizada no día, por embarcacións de pequeno porte, que traballan cunha chea de artes diferentes sobre un número moi variado de especies e dentro das augas autonómicas preferentemente. Na zona de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia a característica predominante é dunha explotación familiar que se dedica á pesca de baixura, ou ben á explotación de moluscos no marisqueo a pé.

O móbil principal da actividade económica da pesca de baixura é a satisfacción das necesidades, o que non quere dicir que non exista o móbil económico dos beneficios. A satisfacción das necesidades e a posible obtención de beneficios económicos son cubertas polos ingresos derivados da actividade pesqueira e, en caso de que a muller sexa mariscadora, dos ingresos complementarios de esta. A estrutura familiar da pesca de baixura propia dunha economía capitalista non desenvolvida permite unha certa disociación das tarefas dos membros en diferentes actividades. Así, é o propietario—habitualmente o pescador ou mariñeiro ou os seus fillos—assume a dirección de todas as funcións da empresa: produción, venda e administración, é o director-xerente, e practicamente non existe diversificación. El é quen controla todo o proceso de produción.

Co paso do tempo e a incorporación da muller ao mercado laboral, esta foi realizando algunhas destas tarefas, sobre todo aquelas relacionadas coa venda e administración do produto ou ben dedicándose ao marisqueo. No caso dos fillos, colaboran embarcándose como mariñeiro sen recibir formación educativa anterior, o que significa que a súa aprendizaxe do oficio será fundamentalmente empírico ou a través da transmisión da experiencia do pai. A técnica é suplida pola elevada intuición que posúen este homes do mar. Ademais, o carácter eventual á que está sometida a súa actividade, supón unha inestabilidade nas empresas pesqueiras, o que obriga a compaxinar as tarefas da pesca con outras como o marisqueo ou con outras doutros sectores da comunidade local como é o turismo. Aínda así nos últimos anos introducíronse tecnoloxías nas embarcacións que facilitan a labor pesqueira (radares, GPS). Neste sentido imos atrasados en relación a outros países como Francia nos que a innovación tecnolóxica é un elemento moi considerado por parte dos pescadores.

O tipo de organización na empresa industrial é diferente. A necesidade dunha estrutura empresarial, racionalmente organizada, supón unha división de tarefas, que van desde as técnicas de distribución do traballo ata as organizativas, comerciais e financeiras. A existencia de empresas con varias embarcacións permite economizar gastos, por

medio de economías de escala que fan medrar a rendibilidade. En calquera caso, o que sucede na pesca de baixura tradicional da zona non é unha estrita división o traballo. O que sucede é que a medida que a empresa familiar se expande e se diversifica, incorporando novas tecnoloxías e mecanismos de incremento dos beneficios como a redución de custes de combustible, o modelo de pesca de baixura tradicional muda cara a unha máis industrializada, de maior tamaño e onde comeza a visualizarse unha maior división das tarefas.

A IMPORTANCIA ECONÓMICA DO SECTOR PESQUEIRO

Galicia é un país con longa tradición pesqueira que deu lugar a un complexo entramado produtivo relacionado coas industrias do mar, desde a pesca extractiva, o marisqueo, a acuicultura, a industria de transformación e as industrias auxiliares. O sector pesqueiro galego

representa arredor do 10% do sector dos empregos e da flota da Unión Europea (UE-27). Os sectores extractivo, acuícola e transformador empregan conxuntamente arredor de 38.000 persoas, que representan o 52% e o 10% do emprego total en España e na Unión Europea respectivamente.

A produción extractiva galega anual supón, en termos de valor, o 15% da UE-27 e supera a produción conxunta de Alemaña, Bélxica, Finlandia, Grecia e Suecia. Todo isto supón que o valor engadido bruto da pesca en Galicia sexa moi elevado en comparación con outras rexións europeas (unhas 20 veces superior á media europea), de tal maneira que así converte a Galicia na rexión máis dependente da pesca. Ademais, nos concellos do litoral galego vive un 58% do total da poboación, e concentran máis do 80% da facturación das empresas galegas, o que demostra o dinamismo económico deste territorio, vinculado á existencia dun tramado produtivo forte ao arredor do complexo pesca-industria.

TÁBOA 1. DIMENSIÓN DO SECTOR PESQUEIRO GALEGO EN RELACIÓN CO ESPAÑOL E DA UE-27¹

Indicadores	UE-27	España	Galicia	G/E	G/UE-27 %
Frota²					
Número de barcos	87.004	13.021	5.205	40,0	6,0
Capacidade (miles Gt)	1.956	484	182	37,6	9,3
Potencia (miles Kw)	7.022	1.124	330	29,4	4,7
Emprego³					
Pesca de captura	198,1	43,9	22,3	50,8	11,3
Acuicultura	56,4	7,4	5,1	68,9	9,0
Transformación da pesca	118,2	22,7	10,8	47,6	9,1
Total do sector	372,7	74,0	38,2	51,6	10,2
Produción⁴					
Desembarcos anuais (miles t)	4.434	757	520	68,7	11,7
Valor desembarcos (millóns €)	6.687	1.734	1.035	59,7	15,5
Consumo⁵					
Quilogramos/persoa/ano	24,5	44,4	57,6		
Renda⁶					
Valor engadido da pesca e acuicultura/PBI	0,1	0,2	2,2		

¹ EUROSTAT. ² Non se consideran os buques auxiliares dos cultivos mariños. ³ Non se inclúe o emprego das industrias auxiliares (comercialización, reparación de buques, etc.). ⁴ No emprego acuícola de Galicia considerase tamén o marisqueo a pé. ⁵ Consumo per cápita: subministración dispoñible de produtos pesqueiros por persoa e ano. ⁶ No peso relativo do sector respecto do PBI

consideráanse conxuntamente pesca e acuicultura. Fonte: Elaboración propia a partir de datos da Comisión Europea, INE, e Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos.

No ámbito municipal, e no que se refire ao PBI ou valor engadido da pesca en cada un dos concellos de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, cómpre destacar que non existe rexistro oficial que desagregue estes aspectos de forma individualizada para cada un deles, polo que non se poden ofrecer datos sobre a importancia relativa de cada un dos subsectores económicos (pesca de baixura, marisqueo, acuicultura e miticultura).

CARACTERÍSTICAS ECONÓMICAS DAS ACTIVIDADES PESQUEIRAS NO ÁMBITO TERRITORIAL DE SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA

A zona 4 dos Grupos de Acción Costeira denominada Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia está composta polos municipios de Carnota, Cee, Corcubión, Dumbría, Fisterra, Muros, Outes e Porto do Son. Trátase dun territorio onde a importancia do medio mariño e as actividades da pesca e o marisqueo son fundamentais para o desenvolvemento socioeconómico das comunidades locais.

Unha forma de coñecer a importancia cuantitativa e cualitativa na análise económica da pesca na nosa comunidade é facer referencia ás cuestións máis destacadas, comezando pola flota, o emprego, a demografía empresarial e o tipo, número e as características das empresas, así como a actividade pesqueira a través do volume, facturación e prezos das descargas en lonxa nos últimos anos.

A Frota

A pesca de baixura e de litoral son as operacións pesqueiras predominantes en Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, onde o pescado se comercializa en fresco procurando acadar un alto valor no mercado, ao tempo que os procesos produtivos se caracterizan pola súa simplicidade, entendida esta como a descarga directa do peixe capturado desde a propia embarcación ata a propia lonxa para a súa poxa.

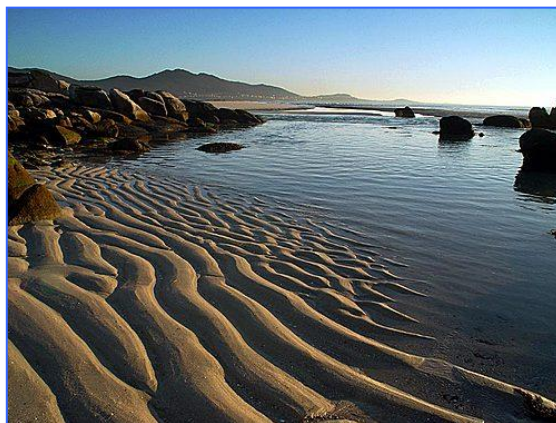
A razón de capturar especies de alto valor unitario radica en que os pescadores acadarán maiores beneficios económicos unha vez comercializado o pescado en lonxa, de tal forma que se garante o proceso de produción da empresa pesqueira. A flota de baixura faena normalmente nun ámbito xeográfico reducido pola especialización das embarcacións e as restricións regulamentarias, limitándose ao interior das rías ou, no seu caso, ás áreas preto do porto base.

A efectos metodolóxicos, debemos destacar que o ámbito territorial de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia non conta con portos e/ou lonxas en todos os concellos, por este motivo só comprende os portos de Lira e O Pindo (Carnota), Corcubión, Fisterra, Muros, Noia e Porto do Son.

A evolución da frota

Desta forma, dunha primeira análise descritiva, podemos apreciar que a evolución da frota nos últimos 15 anos seguiu unha tendencia á diminución do número de embarcacións, que se traduciu nunha caída da orde do 31,8% (Táboa 2). Ademais, a traxectoria da frota do territorio reproduce practicamente o mesmo patrón de caída de embarcacións sufrido en toda Galicia

(30,1%). O exame pormenorizado permite advertir que as flotas que máis reduciron a súa capacidade foron as de Lira (48%), Muros (36%), O Pindo (69%) e Porto do Son (52%).

Esta redución obedece ao cumprimento por parte da administración española e galega dos plans de reestruturación da frota dos buques aprobados pola Dirección Xeral de Pesca da Comisión Europea para o período 1983-2002, denominados Programas de Orientación Plurianual, que fixaron obxectivos de diminución que afectan a case todos os segmentos da frota española.

TÁBOA 2. EVOLUCIÓN DA FLOTA PESQUEIRA POR PORTOS

Concellos	1993	2008	Variación %
Corcubión	44	38	-13,6
Fisterra	94	75	-20,2
Lira (Carnota)	25	33	-48,0
Muros	173	110	-36,4
Noia	626	429	-31,5
O Pindo (Carnota)	26	8	-69,2
Porto do Son	93	44	-52,6
Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia (a)	1.081	737	-31,8
Galicia (b)	8.811	6.157	-30,1
% (a) / (b)	12,2	11,9	

Fonte: Xunta de Galicia e Plataforma Pesca de Galicia.

Elaboración propia

En calquera caso, a pesar desta redución do número de unidades, o peso do conxunto da flota da zona respecto ao total galego mantívose constante, oscilando arredor do 12% en todo o período. A consideración do tamaño e da capacidade de esforzo pesqueiro medidas en termos da tonelaxe dos buques danos unha idea da capacidade operacional da flota baixo unha dobre perspectiva. Así, hai que salientar que se trata dunha flota case que en exclusiva artesanal (95%) con predominancia de embarcacións menores de 24,9 TRB, e dotadas dun ou dous tripulantes.

Actual configuración sectorial da flota

Actualmente o número de buques é de 737 (pescadegalicia.com; 28 setembro 2008), dotadas dunha tonelaxe de 2.730 TRB, o que representa 11,9% dos buques e o 2,28% da tonelaxe da flota galega (Táboa 3). Se efectuamos unha desagregación por tipoloxía de embarcacións en función dos subsectores (pesca extractiva, marisqueo ou acuicultura) de actividade do sector pesqueiro, cómpre destacar o elevado peso das unidades dedicadas ao marisqueo a flote con 487 buques (66,7%), seguida por aquelas que se dedican á pesca de baixura con 223 unidades (30,2%).

itc.ménsula

Respecto á tonelaxe, é dicir, á capacidade das embarcacións, máis do 50% pertencen ao subsector da pesca extractiva, en concreto, á pesca de baixura, mentres que o marisqueo e a acuicultura representan o 26,4% e o 23,2% respectivamente.

Por tradición pesqueira e/ou especialización produtiva, a análise por portos indica a elevada concentración da flota en Muros e Noia, que no seu conxunto acadan preto do 77% dos buques e o 59% da capacidade. Muros, por ser o pulo do dinamismo económico pesqueiro do entorno xeográfico, e Noia, pola súa forte especialización no marisqueo, sendo unha das comunidades costeiras onde o marisqueo é moi relevante en Galicia.

Respecto ao número de embarcacións dedicadas ao cultivo de mexillón, cómpre aclarar que as estatísticas oficiais de PescadeGalicia non permiten diferenciar os buques de acuicultura dedicadas ao mexillón das restantes da acuicultura. Con todo, e aínda que existen bateas ou plataformas flotantes dedicada ao cultivo de mexillón, este non é un territorio que se caracterice especialmente polo cultivo de mexillón, xa que a meirande parte das 3.337 bateas están localizadas nas rías de Lorbé (Sada), a Ría de Arousa e as restantes Rías Baixas.

TÁBOA 3. PRINCIPAIS CARACTERÍSTICAS DA FLOTA POR SUBSECTORES NOS PORTOS DE SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA E GALICIA.

Portos	Número de buques			Tonelaxe de arqueo			Total Buques	Total TRB
	Pesca	Marisq.	Acuic.	bruto				
				Pesca	Marisq.	Acuic.		
Corcubión	37	0	1	232,6	0	0,9	38	233,5
Fisterra	75	0	0	558,0	0	0	75	558,0
Lira (Carnota)	31	1	1	85,6	9,6	15,8	33	111,0
Muros	29	57	24	262,8	89,7	572,8	110	925,3
Noia	29	399	1	101,7	563,2	44,1	429	709,0
O Pindo	8	0	0	30,4	0	0	8	30,4
Porto do Son	14	30	0	102,4	60,4	0	44	162,8
Seo de Fisterra, Ría de Muros e Noia	223	487	27	1.373,5	722,9	633,6	737	2.730,0
Galicia	2.338	2.653	1.166	99.717,4	1.499,2	18.448	6.157	119.664,6

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.
Elaboración propia

itc.ménsula

Tocante ás artes empregadas, a característica predominante son as artes menores, coa utilización de dúas ou máis aparellos na explotación de pescarías multiespecíficas compostas por unha diversidade de especies en canto ao hábitat, valor e preferencias do consumidor se refire. Nasas e artes de menores son as artes máis utilizadas que operan máis próximas á costa, caracterizándose por un grao relativamente baixo de especialización.

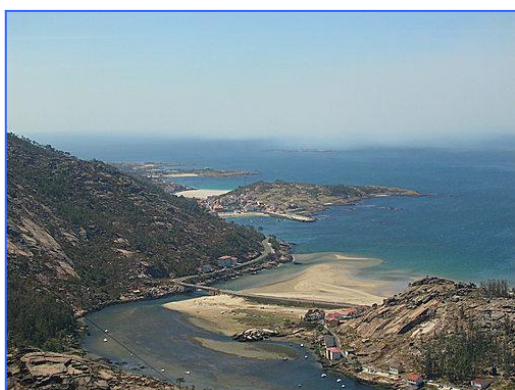

O Emprego

As cifras anteriores da flota deben complementarse coa información do emprego, xa que permiten coñecer un pouco máis das características da flota. Pero antes de entrar na análise do emprego no sector pesqueiro, é preciso coñecer as principais características do mercado de traballo do territorio de tal forma de coñecer a dinámica dos últimos anos.

Taxas de actividade, ocupación e paro por sexos

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa analizando a evolución das taxas de actividade, ocupación e paro no período 1991-2001, e a distribución destas variables por sexo e concellos.

En canto á taxa de actividade, a situación de partida é que a actividade feminina resulta considerablemente menor en comparación á dos homes, mesmo duplicando e triplicando os valores de 1991 na maioría dos municipios. Este patrón reproducése para o caso galego en proporcións semellantes. Para analízala evolución experimentada comparamos os datos do censo de poboación do 2001 cos do 1991, e pódese observar—agás no concello de Dumbría— unha clara melloría da situación da muller nesta década, onde se rexistra un incremento destacado da taxa de actividade feminina. Este considerable aumento vén dado pola prolongación no tempo do proceso de inserción da muller ao mercado de traballo, seguindo unha evolución semellante ao que sucedeu no conxunto de Galicia. Aínda así, cómpre destacar que a situación é francamente mellorable en todos os municipios, e moi especialmente en Dumbría, Fisterra e Outes, onde o ritmo de inserción da muller ao mercado laboral é máis lento. De forma semellante analizamos a taxa de ocupación que presenta unha concentración atronadoramente masculina tanto en 1991 como en 2001. De novo, observamos que a situación das mulleres experimentou un crecemento singular en todos os municipios, reducindo as diferenzas existentes entre homes e mulleres. Non obstante, hai que subliñar, por un lado, que pese aos avances rexistrados os valores seguen sendo baixos en comparacións ás taxas de ocupación dos homes, e, por outro, que en 2001 todos os municipios presentan unha taxa de ocupación feminina inferior á media galega.

Por último, a taxa de paro ou desemprego informa sobre a estrutura socioeconómica do territorio, e indica a proporción de persoas que non traballan sobre o total da poboación activa. Segundo o censo de 1991, a taxa de paro feminina rexistrada en practicamente todos os concellos—coa excepción de Carnota—é superior ca dos homes, que en Galicia foi do 20,1%.

TÁBOA 4. TAXA DE ACTIVIDADE, OCUPACIÓN E PARO POR SEXOS NOS MUNICIPIOS DE SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA.

Concello	1991						2001					
	Taxa de actividade		Taxa de ocupación		Taxa de paro		Taxa de actividade		Taxa de ocupación		Taxa de paro	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Carnota	63,2	24,0	53,2	20,1	15,8	16,5	53,9	33,2	47,4	28,4	12,1	14,4
Cee	68,7	22,4	59,0	17,9	14,0	19,9	63,2	34,1	57,0	27,7	9,0	18,8
Corcubión	68,7	30,3	58,6	22,7	14,7	25,1	62,2	33,2	57,1	27,3	8,2	17,8
Dumbría	73,0	35,1	60,8	31,3	16,8	10,6	59,3	30,3	55,0	26,2	7,3	13,6
Fisterra	70,6	23,7	57,1	16,5	19,1	30,7	63,4	26,0	57,9	20,8	8,8	20,0
Muros	64,7	21,3	53,3	14,9	17,6	29,7	55,4	30,0	49,9	25,0	9,9	16,9
Noia	63,8	21,3	53,6	16,9	16,0	20,9	61,1	32,2	56,5	27,3	7,6	15,3
Outes	66,2	26,9	54,2	23,7	20,9	12,0	55,0	29,9	50,2	26,7	8,6	10,6
Porto do Son	67,6	18,6	57,9	15,5	14,3	16,7	60,7	30,5	55,9	27,0	7,8	11,4
Galicia	66,4	33,5	56,9	26,8	14,3	20,1	60,7	40,3	55,9	33,8	9,9	16,1

Fonte: Instituto Galego de Estatística.
Elaboración propia

Desde unha perspectiva temporal, comparando cos datos do censo de 1991, a poboación de mulleres en paro diminúe ao longo do tempo, a pesar de que a intensidade e proporción da redución é maior na poboación masculina. Aínda hoxe a taxa de paros feminina duplícase en Cee, Corcubión, Dumbría, Fisterra e Noia. Polo tanto, no ámbito territorial analizado asistimos a un proceso de concentración dos empregos nos homes. Esta situación modificouse nos últimos anos como consecuencia do acceso ao mercado laboral da muller; aínda así todo parece indicar que a muller continúa tendo importantes problemas á hora de atopar un emprego, sendo a principal prexudicada da poboación parada..

Educación e nivel de instrución da poboación por sexos

Un dos principais indicadores para avaliar o grado de instrución dunha determinada poboación é a taxa de analfabetismo funcional. Dos datos do Instituto Galego de Estatística (IGE)

despréndese que os municipios do entorno presentan taxas de analfabetismo funcional moi superiores no caso das mulleres respecto aos homes.

A pesar da redución importante do número de analfabetos, os valores para 2001 indican que continúa sendo unha situación verdadeiramente preocupante en Cee, Dumbría, Fisterra, Outes e Porto do Son, onde se rexistran cifras que chegan a triplicar a taxa de analfabetismo presenta dos homes.

TÁBOA 5. TAXA DE ANALFABETISMO FUNCIONAL POR SEXOS EN SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA

Concellos	1991		2001	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Carnota	0,9	6,4	0,3	3,0
Cee	1,3	2,9	1,4	4,5
Corcubión	0,6	3,2	1,1	2,3
Dumbría	2,2	9,4	1,3	4,8
Fisterra	3,2	10,5	1,2	4,2
Muros	0,6	3,7	0,6	2,1
Noia	1,0	4,0	0,7	2,2
Outes	1,8	8,5	1,3	4,5
Porto do Son	1,6	6,7	0,8	3,1
Galicia	1,6	4,9	1,0	3,0

Fonte: Instituto Galego de Estatística.
Elaboración propia

Mesmo en Cee o analfabetismo feminino mesmo aumentou do 2,9 a 4,5. Con todo, tamén é interesante destacar que só en tres concellos, Corcubión (2,3), Muros (2,1) e Noia (2,2), a taxa de analfabetismo feminino é inferior ao rexistrado en Galicia (3,0).

Segundo enquisas realizadas a mariñeiros de Galicia, Cerdeña e Bretaña a través do programa SEREA, puido observarse que mentres en Galicia o 66,2% dos pescadores enquisados posuían estudos primarios, esta porcentaxe reducíase ata un 51% en Cerdeña e un 18,9% en Bretaña, destacando en ditos países a proporción de pescadores que terminaron o FPI, cun 44,9% e un 48,6% respectivamente.

O emprego no sector pesqueiro

A pesar da importancia da actividade pesqueira na economía de Galicia non resulta doado atopar unha fonte estatística oficial no ámbito comunitario, nacional ou autonómico, que recolla de forma axeitada o número de persoas que traballan directa e indirectamente nos distintos subsectores que a conforman (pesca de baixura, pesca de litoral, pesca de altura e gran altura, marisqueo, acuicultura, miticultura, conservas e industria de transformación, comercialización e outras industrias auxiliares, entre os máis relevantes).

Os organismos que aportan información sobre o número de empregos de forma regular son o IGE e o *Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales* a través da información subministrada dos afiliados á Seguridade Social. Os datos referidos aos afiliados á Seguridade Social reportan información máis actual (2001-2005, mentres que o IGE só abarca o período 1991-2001) e máis completa, ao aportar información do comportamento do número de traballadores contabilizados nas diferentes ramas de actividade económica reconecidas na *Clasificación Nacional de Actividades Económicas* (CNAE-93). Por esta razón aquí seguiremos esta última para tratar a evolución do número de afiliados ao Réxime dos Traballadores do Mar. Hai que ter en conta que o número de afiliados non se corresponde necesariamente co de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, xa sexa porque ten varias actividades laborais nun mesmo réxime ou en varios.

As estatísticas elaboradas pola Seguridade Social indican que o número de afiliados no Réxime do Mar descendeu en Galicia nos período 2001-2005 en máis de 2.040 persoas, acorde coa redución de empregos que ven experimentando o sector en España (Táboa 6). Sen embargo, se nos achegamos ao número de afiliados nos municipios de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, comprobamos que experimentou un aumento de 207 persoas, e medrou o seu peso relativo con respecto ao total galego, pasando do 7,6% ao 8,9%.

Deste dato xeral convén extraer, ademais, algunhas significacións singulares. Así, a escala municipal, pode apreciarse que dos nove concellos examinados, en catro deles medrou o número de afiliados: Noia (32%), Outes (19%), Carnota (15%) e Cee (11%), sendo por tanto os municipios máis dinámicos; mentres que en Corcubión (-26%), Muros (-5%), Porto do Son (-7%) e Fisterra (-1,3%) produciuse unha redución

do número das persoas afiliadas. O crecemento do número de afiliados obedece a diversos factores explicativos.

TÁBOA 6. EVOLUCIÓN NÚMERO DE AFILIADOS NO RÉXIME DOS TRABALLADORES DO MAR.

Concellos	2001	2005	Variación %
Carnota	259	307	15,67
Cee	85	95	11,76
Corcubión	23	17	-26,08
Dumbría	6	1	-83,33
Fisterra	303	299	-1,32
Muros	278	262	-5,88
Outes	298	357	19,79
Noia	486	643	32,92
Porto do Son	460	424	-7,82
Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia (a)	2.198	2.405	9,41
Galicia (b)	28.811	26.762	-7,11
<i>% (a) / (b)</i>	7,62	8,98	

Fonte: Seguridade Social.
Elaboración propia

En Muros e Noia existe un número significativo de mulleres mariscadoras e redeiras, que co transcurso do tempo foron acadando unha maior profesionalización da súa actividade, o que se traduciu nun recoñecemento dos seus dereitos laborais e, por tanto, da súa obriga de cotizar á seguridade social. Igualmente, proxectos que reforzaron a capacidade de organización do sector a través da creación da Confraría de Lira e do proxecto *MardeLira*, por exemplo, explicarían o aumento dos afiliados. Así mesmo, o establecemento da piscifactoría de cultivo de rodaballo puido contribuír positivamente a este proceso. Por último, outro aspecto salientable é a mellora da recollida da información nas estatísticas dispoñibles, que podería incidir na evolución do número de afiliados.

As mulleres do mar

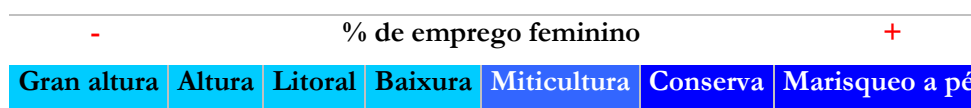
A participación das mulleres nas actividades da pesca e a conserva de Galicia goza dunha longa tradición, e o seu traballo ten unha importancia socioeconómica decisiva no sector pesqueiro galego, participando en toda a cadea produtiva, desde o subsector extractivo ata a comercialización final do produto, realizando tarefas de recollida, tratamento e venda de peixe, xestión e planificación empresarial das unidades de produción.

En Galicia, no ano 1999, existían 14.755 mulleres (en equivalencia a tempo completo) empregadas no sector pesqueiro, sendo esta una estimación prudente, na que se inclúe o emprego na pesca, o marisqueo, a acuicultura e a industria conserveira, ao que habería que sumar a ocupación na comercialización, os servizos relacionados, etc., así como na xestión de empresas produtivas, comercializadoras, etc. Algúns de estes pasos na cadea produtiva da creación do produto pescado teñen un carácter eminentemente feminino, como son o marisqueo e a fabricación de conservas e outros transformados da pesca. Tamén teñen un papel destacado na miticultura, o comercio polo miúdo e algúns servizos relacionados imprescindibles para algunhas actividades pesqueiras, como a fabricación e reparación de redes.

A participación cuantitativa do emprego feminino na pesca galega supera o 30%, sendo a rexión de Europa na que a súa participación é máis elevada. En función da porcentaxe de emprego feminino podemos establecer tres grupos de subsectores: aqueles cun nivel de participación das mulleres baixo, integrado por Gran altura, Altura, Litoral e Baixura, que en ningún caso supera o 10% de emprego feminino; nivel de participación medio, integrado pola miticultura, onde a participación das mulleres supera a cuarta parte do emprego total; e, finalmente, os subsectores da conserva e do marisqueo a pé nos que acada cifras arredor do 80% do total (Gráfico 1).

GRÁFICO 1. CLASIFICACIÓN DOS SUBSECTORES DA PESCA GALEGA EN FUNCIÓN DA PORCENTAXE DE EMPREGO FEMININO

Fonte: Rodríguez Rodríguez (2004).

A participación da muller, non obstante, non comeza e remata coa simple presenza numérica nas estatísticas, xa que os aspectos cualitativos que fan referencia ao papel da muller na sociedade mariñeira son tan importantes como os cuantitativos.

itc.ménsula

Así, é fundamental a cualificación material (este ou non reflectida no salario), a transmisión de coñecemento do medio mariño, o papel de coidadora do recurso e, por tanto, de elemento clave na fixación da poboación así como na perpetuación dunha relación histórico-cultural co mar. As bases sobre as que se sustenta a dinámica industrial da transformación do pescado en Galicia están en débeda co rol das mulleres no sector pesqueiro. As mulleres foron desde sempre

pescadoras a bordo, traballadoras na industria conserveira, transportistas-estibadoras de pescado, vendedoras, transformadoras, comercializadoras, mariscadoras, redeiras, percebeiras, recolectoras de algas, bateiras, empresarias, directoras e xerentes de empresas medianas e accionistas de grandes compañías. Sen poboadores de beiramar, sen cultura de coñecemento, relación de interacción (pobo-mar) sería impensable a existencia de pescadores.

O coñecemento que as mulleres mariscadoras de a pé de Noia teñen das praias, do seu ecosistema, da racionalidade específica da vida do mar e no mar, conforman un criadeiro de capacidade de pescar que non existe noutros países, noutras formacións sociais onde a pesca declinou no momento en que os seus

habitantes da beiramar empezaron a vivir de costas á praia. Froito desa diversidade existen aínda actividades desenvolvidas exclusivamente por mulleres, con achegas singulares e específicas, á xeración da cultura e o coñecemento mariñeiro que aínda case non foron descritas e suficientemente estudadas. Este sería o caso das mulleres do mar de seo de Fisterra, ría de Muros-Noia, que na súa práctica totalidade se trata de mariscadoras e redeiras—actualmente existen arredor de 1.000 redeiras en Galicia das que aproximadamente 35 traballan neste territorio—moitas delas historicamente ligado ao individualismo, fragmentación e falta de mobilización, e obrigadas a traballar na economía somerxida ou cun escaso recoñecemento dos dereitos laborais. Sen embargo, se hai unhas décadas eran vistas como persoas que tiñan que ir mariscar porque non tiñan outra forma de acadar ingresos, cómpre salientar que nos últimos anos tiveron lugar melloras considerables en canto á profesionalización e ingresos acadados, como resultado dunha boa xestión dos bancos areais e do recoñecemento de dereitos laborais.

itc.ménsula

Trátase de mulleres de idade media que deben compatibilizar as súas tarefas do fogar, coidado dos fillos/as, mesmo realizar o traballo doméstico, coa loita diaria de exercer unha profesión e acadar unha remuneración digna. Isto é, no ámbito familiar, converxen o traballo do mariñeiro, mariscador ou patrón da embarcación, co traballo da muller máis especializado, dirixido ao marisqueo ou acompañando ao cónxuxe axudando nas tarefas de subministro de víveres do buque, de tal forma que no sector da pesca a unidade familiar actúa como unha sociedade aínda sen adoptar unha fórmula xurídica determinada. Coidado! Porque as mariscadoras de Noia

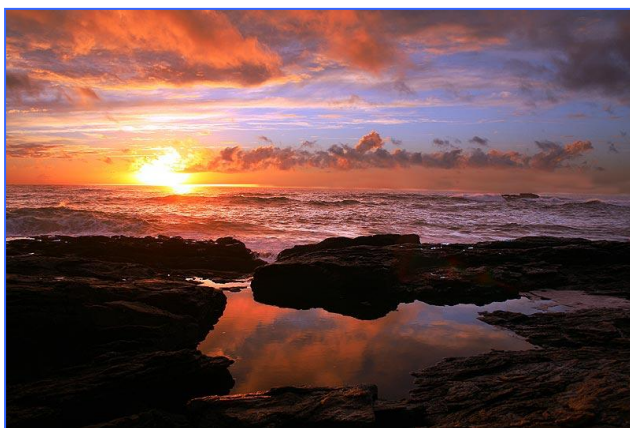
recoñecen en entrevistas que lles realizamos que están a mellorar en canto á súa profesionalización e ingresos acadados., agora elas mesmas ven que moitas quixeran estar no marisqueo (bos ingresos derivados dunha boa xestión dos areais, seguridade social, e compaxinan a vida familiar).

A capacidade organizativa do sector pesqueiro: as Confrarías de Pescadores e as agrupacións de mariscadores

A maior profesionalización, capacidade organizativa e mellora da competitividade do sector tiveron lugar grazas ao asociacionismo dos traballadores do mar. Historicamente, as Confrarías de Pescadores desenvolveron—e aínda o fan—un papel fundamental na actuación, planificación, organización, xestión e posterior comercialización dos recursos pesqueiros e marisqueiros das áreas marítimo-terrestres que lle foron concedidas desde a idade media.

Estas corporacións de dereito público, hoxe reguladas a través da Lei 9/1993, de 8 de xullo, de Confrarías de Pescadores de Galicia, ademais de levar a cabo estas e outras funcións como a actuación como órgano de consulta coa administración pública, poden de forma voluntaria e dependendo das

súas necesidades específicas, escoller entre dividir a súa organización na orientación e a produción, e quedar só a cargo da orientación da produción e deixar aos propios produtores que se organicen en todo o que se refire aos aspectos comerciais. Ábrese, pois, a vía para a creación do asociacionismo privado entre as empresas pesqueiras, posibilitando o proceso de modernización do sector pesqueiro.

É así que hoxe en día en España só unha parte dos pescadores está agrupado baixo as Confrarías de Pescadores, especialmente aqueles que se dedican á pesca artesanal, xa que os demais operan habitualmente nas pescaías industriais e teñen o seu propio sistema de xestión da produción e comercialización a través das organizacións de produtores. Pero no caso de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, o papel das confrarías de pescadores segue sendo fundamental, na medida en que permite a asociacións dos profesionais do sector.

itc.ménsula

No que respecta ao marisqueo, trátase dunha actividade realizada case na súa totalidade por mulleres, na que predomina a recolección manual con técnicas artesanais do recurso. As unidades de produción do marisqueo a pé son as agrupacións de mariscadoras (ao reunir as características de dirección, xestión e control (vixilancia, coidado do recurso, planificación da produción, renda e reparto de tarefas no interior da agrupación) propias da titularidade da

explotación. A mellora das rendas é unha cuestión prioritaria para as mulleres do mar na medida que en visualizaría a súa actividade saíndo da economía somerxida na están situadas boa parte delas. O seu recoñecemento, profesionalización e a súa visualización pasan, necesariamente, pola mellor organización da produción e da actividade no seo das agrupacións de mariscadoras. Ademais, poderán ter unha remuneración digna con cotización asegurada e dereitos sociais no caso de abandono temporal e/ou definitivo da actividade. Estas tarefas realízanse sobre a base dun plan de explotación marisqueiro, que entre as súas fases pode incluír o pre-engorde, engorde, cultivo e recolección do molusco.

As alternativas socioeconómicas da diversificación das actividades pesqueiras: o turismo mariñeiro

Os mundos da pesca e dos portos pesqueiros constitúen un patrimonio histórico, cultural, social e natural con oportunidades de desenvolvemento da oferta turística local. Ante a actual crise do sector xorde a necesidade de desenvolver actividades complementarias á pesca para promover a diversificación económica en zonas altamente dependentes da actividade pesqueira. Na actualidade existe unha clara vontade de crear formas de turismo sostible que teñan como elemento central e innovador a dimensión da pesca, considerada como sistema social, económico e cultural, e ofrecendo un valor engadido ás actividades relacionadas co medio mariño.

O *Libro Blanco de la Pesca* do Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino (MARM), considera o turismo como unha fonte de alternativas de diversificación socioeconómica, ben sexa a través de actividades unicamente relacionadas coa pesca (Pesca Turismo) ou ben vinculando as actividades coa hostalaría e a restauración (Ititurismo). Da experiencia levada a cabo ata o momento, as iniciativas estiveron enfocadas principalmente á realización de visitas guiadas polas infraestruturas portuarias e instalacións de pesca ou marisqueo, fábricas de conserva, museos relacionados con o mundo do mar, actividades coas redeiras, e coa oferta gastronómica baseada nos produtos de orixe.

A pesar de que a maioría dos turistas e axentes implicados neste tipo de experiencias están satisfeitos, tamén cabe destacar algunhas cuestións que son útiles para os municipios do entorno. É así como na meirande parte dos casos existe unha escasa formación en temas de seguridade a bordo e xestión económico-financeira das actividades, e mesmo nula en formación de idiomas para os turistas. As experiencias doutros territorios europeos demostran que estas iniciativas son positivamente valoradas polos pescadores, xa que aumenta a valoración da súa

actividade, permite dar a coñecer o patrimonio cultural e natural da comunidades, ao tempo que pode obter ingresos extras e axuda á creación de fontes de emprego alternativas.

O Proxecto Mar de Lira

Dados os problemas polos que pasa o sector pesqueiro (sobreexplotación dos recursos mariños, redución da rendibilidade das mareas, aumentos dos custos de explotación), xorde a necesidade de buscar alternativas complementarias á actividade pesqueira de tal forma que, sen abandonar definitivamente a pesca, a xente do mar poida acadar uns beneficios económicos axeitados. A finalidade principal consiste na reactivación económica integrando a todos os sectores e actores, de maneira de favorecer ademais á poboación local e a todo ao contorno. Buscan una reactivación económica integrada que favoreza ademais á poboación local e a todo o contorno.

Desta maneira, nacen iniciativas cara á diversificación da actividade a outras como o turismo mariñeiro. Neste sendo, é interesante destacar a iniciativa da Confraría de Pescadores de Lira de ao crear o Proxecto denominado *Mar de Lira*, que consiste na diversificación laboral como alternativa á pesca tradicional cara á actividade turística. A idea basease en dar a coñecer a vida do mar e no mar a sectores económicos distintos da pesca. Baixo o título Turismo mariñeiro pódese participar nunha xornada laboral dos mariñeiros e aprender as técnicas e artes de traballo da pesca tradicional galega.

Estas actividades están dirixidas non só ao público en xeral senón que tamén poden formar parte grupos de escolares, co obxectivo de tomar contacto co mundo do mar, no contexto real da actividade diaria dun porto de pesca de baixura. As actividades consisten, entre outras cousas, en recoñecer a importancia da pesca no desenrolo das zonas costeiras, dar a coñecer a profesión de mariñeiro e as súas dificultades, as técnicas de conservación e comercialización de peixe, mostrar as actividades que se levan a cabo no porto, comprender e ensinar o funcionamento da lonxa e distinguir os distintos tipos de embarcacións pesqueiras e das especies obxecto de captura.

O arrastre da pesca na economía local e a capacidade de xeración de emprego

A pesca é unha actividade económica capaz de xerar fortes relacións interindustriais cos restantes subsectores da economía galega, demandando e ofertando un elevado número de bens e servizos como cabos e redes, xeo, madeira, auga, servizos de asesoramento contable e xurídico, entre outros.

Dos 74 sectores que conforman a economía 63 deles manteñen relacións económicas co sector

pesqueiro. Isto pon de manifesto a *capacidade de arrastre* da pesca nos restantes sectores da economía. Evidentemente, este dinamismo ten a súa correlación no impacto na xeración de empregos tanto directos como indirectos. Na medida en que, como xa se mencionou, as estatísticas oficiais non recollen a totalidade dos traballadores que directa e indirectamente realizan o seu traballo, debemos destacar que se ten asumido no sector que por cada traballo que se xere no mar pódense producir entre 3 a 5 postos de traballos en terra, fundamentalmente na industria de transformación e comercialización dos produtos do mar.

Coa finalidade de identificar a capacidade de xeración de emprego e a dependencia da pesca da do territorio con respecto a Galicia, neste apartado elaboramos os denominados *Índices de especialización relativa* que permiten coñecer cal é o peso de cada un dos sectores da economía de cada municipio respecto ao peso dos sectores en Galicia (IERG). A efectos metodolóxicos debemos indicar que foron incluídos unicamente as ramas de actividade económica que posúen 10 o máis ocupados, vendo expresada a especialización relativa en cada rama pola obtención de razóns superiores a 1.

A partir das estatísticas de afiliados por sectores elaboradas pola Seguridade Social para o ano 2005, pódese comprobar que a pesca posúe un elevado grado de especialización en todos os concellos—agás Dumbría—mesmo naqueles con histórica tradición mariñeira e vocación pesqueira, os valores duplican (Carnota) e incluso son 5 veces superiores (Fisterra, Muros, Noia, Outes e Porto do Son) aos demais sectores máis destacados (Táboa 7).

TÁBOA 7. ÍNDICE DE ESPECIALIZACIÓN REXIONAL POR SECTORES ECONÓMICOS.

Concellos	Índice de Especialización Rexional				
	Agrario	Pesca	Industria	Construción	Servizos
Carnota	7,0	17,9	3,8	3,1	0,4
Cee	0,6	5,0	0,5	1,1	1,1
Corcubión	0,1	0,9	0,2	0,3	0,1
Dumbría	4,8	0,5	0,9	1,7	0,4
Fisterra	1,0	15,8	0,4	0,8	0,2
Muros	0,9	6,7	0,9	1,2	0,8
Noia	0,3	6,7	0,4	1,3	1,0
Outes	1,9	8,7	0,7	1,4	0,5
Porto do Son	1,4	9,1	0,5	1,5	0,6

Fonte: Seguridade Social.
Elaboración propia

Os resultados indican, polo tanto, que a economía local de Seo, Fisterra, Ría de Muros-Noia está fortemente especializada nas actividades dependentes das actividades pesqueiras. Isto pon en evidencia que, a pesar da redución da flota nos portos do entorno, existe unha forte dependencia co complexo mar-industria, que ten a súa repercusión positiva no mercado laboral.

Estes patróns evolutivos responden a varios factores que explican explicativos que se poden dar de forma complementaria dependendo de cada municipio. Primeiro, o sector pesqueiro está actuando, e sempre considerando as especificidades de cada concello, como un mecanismo dinamizador ou de sostén socioeconómico destas comunidades ante a caída demográfica dos últimos anos. Segundo, esta evolución é particularmente relevante naqueles concellos onde a dependencia das actividades pesqueiras é vital para a súa supervivencia socioeconómica, ou onde os traballos relacionados co mar chegan a ser, nalgún deles, a actividade produtiva principal. Terceiro, aínda constatando a diminución da flota, parece que a especialización do conxunto das ramas económicas relacionadas coa pesca, nun contexto de crise do sector, non diminúen, senón que aumentan, en particular, no que se refire ao marisqueo e á acuicultura. En cuarto lugar, é posible que algúns dos membros da unidade familiar dediquen parte do seu traballo de forma temporal, como é caso do marisqueo, como consecuencia do calendario dos plans de explotación marisqueiros, das condicións climáticas no caso da pesca de baixura ou, directamente, porque complementen a actividade pesqueira con outras de carácter estacional como pode ser o turismo.

En calquera caso, subsisten problemas importantes como pode ser rexeneración da poboación mariñeira, xa que na medida en que os mozos e mozas ven pouco atractivo e escasamente rendible saír ao mar, o relevo de xeración en xeración debilítase co paso do tempo. Así, esta falla de vocacións débese principalmente á diminución da proporción de ganancias no mundo da pesca con respecto aos empregos do sector secundario e terciario, así como á minoración dos tempos de descanso das flotas e a súa contraposición cunha cada vez maior demanda de ocio e tempo libre por parte dos empregados. Asemade, a escaseza de mariñeiros vincúlase de xeito directo coas duras condicións do mundo pesqueiro, sometido ás inclemencias do tempo nun medio hostil, a longas estadias fóra da casa e á incerteza do salario na meirande parte dos casos.

itc.ménsula

DEMOGRAFÍA E TIPOLOXÍA EMPRESARIAL

A continuación abordamos o estudo da demografía empresarial dos concellos, e dicir, o estudo da poboación de empresas. En concerto centraremos na dinámica demográfica que trata os movementos desa poboación, isto é, a natalidade e a mortalidade de empresas.

A capacidade de emprendemento e creación de empresas

A observación dos datos sobre a evolución da dinámica demográfica das empresas radicadas indica que, para o ano 2007, por cada empresa que desaparece créanse 1,30 empresas novas, provocando un saldo vexetativo positivo. Ademais, tanto a taxa de mortalidade son bastante elevadas nalgúns concellos (Corcubión e Porto do Son), sendo non só superiores á media comarcal, senón situándose entre as maiores dos concellos galegos, e dicir, créanse un número elevado de empresas novas, pero tamén desaparecen moitas empresas.

A análise comparativa do período 2000-2007 indica un aspecto positivo como é o incremento da capacidade de creación de empresas e un descenso da taxa de mortalidade de empresas. Aínda así, neste último caso os valores sitúanse por riba da media galega (Táboa 8).

Esta situación que acabamos de describir indicamos que a dinámica económica local é capaz de xerar unhas expectativas moderadamente positivas nos axentes económicos, que se traducen en iniciativas de investimentos produtivos, é dicir, existe unha certa confianza da dinámica económica local. Non obstante, estas expectativas ou ben superan ás oportunidades de negocio reais ou ben carecen dunha posta en práctica axeitada.

TÁBOA 8. DINÁMICA DEMOGRÁFICA DAS EMPRESAS

Concello	2000			2007		
	Taxa creación neta de empresas	Taxa de natalidade de empresas	Taxa mortalidade de empresas	Taxa creación neta de empresas	Taxa de natalidade empresas	Taxa mortalidade empresas
Carnota	1,09	11,48	10,53	1,53	12,95	8,48
Cee	0,96	10,90	11,37	1,12	10,53	9,40
Corcubión	1,11	13,51	12,16	0,83	16,48	19,78
Dumbría	1,33	12,40	9,30	1,15	9,15	7,93
Fisterra	1,67	18,75	11,25	2,11	19,29	9,14
Muros	0,93	10,14	10,85	1,16	9,98	8,62
Noia	0,98	12,84	13,09	1,38	13,06	9,43
Outes	1,27	11,59	9,15	1,42	13,86	9,78
P. do Son	1,32	15,98	12,13	1,17	12,24	10,43
Seo de Fisterra, R. de Muros-Noia	1,10	12,61	11,47	1,30	12,50	9,61
Galicia	1,37	12,91	9,45	1,48	12,77	8,65

Fonte: Instituto Galego de Estadística (IGE).
Elaboración propia

Polo tanto, o territorio conta con un capital de emprenditorialidade razoable que, sen embargo, non está a ser aproveitado eficientemente. En consecuencia, é necesario establecer medidas que permitan reducir a taxa de mortalidade de empresas.

A estratificación das empresas

A respecto do tamaño das empresas, cabe indicar que a tipoloxía máis representativa é a empresa sen asalariados (autónomos), dado o número de empresas e a súa abundancia relativa, xa que mentres o conxunto de empresas representan o 5,44% do total das empresas da provincia, as empresas sen asalariados representan o 5,63% do total de empresas sen asalariados provinciais no 2007 (Táboa 9).

TÁBOA 9. NÚMERO DE EMPRESAS POR ESTRATO DE ASALARIADOS.

Concello	Sen asalariados.	1 a 5	6 a 9	10 a 49	50 a 249	250 ou máis	Total	% A*	% M*
Carnota	154	87	5	6	1	0	253	60,87	97,23
Cee	345	182	33	26	2	0	588	58,67	95,24
Corcubión	70	32	3	1	0	0	106	66,04	99,06
Dumbría	116	50	9	4	0	0	179	64,80	97,77
Fisterra	143	80	8	4	0	0	235	60,85	98,30
Muros	315	155	4	10	1	0	485	64,95	97,73
Noia	664	353	39	34	1	0	1.091	60,86	96,79
Outes	274	119	14	11	1	0	419	65,39	97,14
Porto do Son	323	159	7	4	2	0	495	65,25	98,79
A Coruña (a)	42.702	21.865	2.639	3.163	395	50	70.814	60,30%	94,9%
Galicia (b)	100.640	55.034	6.639	7.615	894	92	170.914	58,88%	95,0%
Seo de Fisterra, R. Muros-Noia/(a)	5,63%	5,57%	4,62%	3,16%	2,03%	0,00%	5,44%		
Seo de Fisterra, R.Muros-Noia/(b)	2,39%	2,21%	1,84%	1,31%	0,89%	0,00%	2,25%		

A: Autónomos. M: Microempresas (de 0 a 9 asalariados).

Fonte: Instituto Galego de Estadística (IGE).

Elaboración propia

As medianas e grandes empresas (a partir de 50 empregados) son un número reducido na economía local. Non obstante, a pesar de que o trataremos nos apartados seguintes, algunhas destas empresas pertencen ao entramado produtivo do complexo mar-industria, en particular, son empresas dedicadas á conserva e acuicultura pioneiras no seu campo, con tecnoloxías e mecanismos de innovación produtivo que as sitúa entre as máis competitivas do mundo.

En definitiva, o territorio caracterízase por unha acentuada atomización das súas empresas, concentradas nun elevado número en emprendementos de carácter familiar. A este respecto

debemos indicar que é usual moi común que as PEME dominen numericamente o tecido económico, aínda que non acaden un peso elevado en termos de xeración de valor.

Tipo e características das empresas relacionadas co complexo mar-industria

De acordo coa base de datos SABI e o directorio ARDAN, están radicadas un total de 510 empresas, das cales 39 se dedican directamente á produción, comercialización e transformación de produtos do mar, e ao desenvolvemento de actividades auxiliares necesarias para levar a cabo a actividade produtiva das primeiras.

TÁBOA 10. NÚMERO E TIPO DE EMPRESAS REXISTRADAS NOS SECTORES DA PESCA, ACUICULTURA, COMERCIALIZACIÓN DE PRODUTOS PESQUEIROS E INDUSTRIAS AUXILIARES

Concello	Nome empresa	Facturación (miles €)	Empregos	Ramas de actividade CNAE
Carnota	Stolt Sea Farm	22.904	154	Acuicultura de augas mariñas
Muros	Conservera de Esteiro SA	8.887	15	Elaboración e conservación de pescados e produtos a base de pescado
Outes	Freinaval SL	2.726	28	Construción e reparación de barcos
Outes	Astilleros Varaderos Lago-Abeijón SL	2.165	42	Construción e reparación de barcos
Porto do Son	Portosínfis SL	2.139	24	Elaboración e conservación de pescados e produtos a base de pescado
Muros	Curropesca SL	2.125	s/d	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Carnota	Conservas Carnota SA	1.766	95	Elaboración doutros produtos alimenticios
Cee	Congelados Riveiro	1.648	9	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Muros	Conservas Marinas SL	1.450	35	Elaboración e conservación de pescados e produtos a base de pescado
Muros	Muros fresco S.L	1.368	Sen datos	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Outes	Abeijon hermanos SL	997		Construción e reparación de barcos
Muros	Pescados Ría de Muros SL	987	6	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Cee	Conxelados Villa de Cee	972	7	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Porto do Son	Tarrimar SL	806	5	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Cee	Congelados Neira	613	6	Comercio polo xunto pescados e mariscos

itc.ménsula

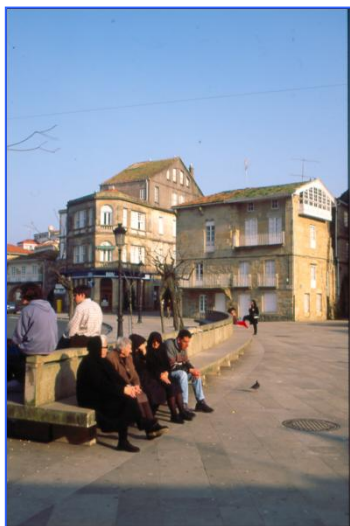

Muros	Pescados e Mariscos Maximino SL	527	2	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Porto do Son	Colla Pesca SL	522	20	Pesca
Corcubión	Pescados Corcubión SL	503	1	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Muros	Pescados Roibel SL	501	1	
Muros	Lago Mejilloneras S.L.	487	15	Acuicultura de augas mariñas
Porto do Son	Xoubiña de Portosín	444	15	Pesca
Muros	Recesmar SL	430	17	Pesca
Noia	Mejillonera Elemont SL.	368	Sen datos	Explotación de moluscos e mariscos
Porto do Son	Recursos Marinos de Galicia SL	317	9	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Muros	Acuicultura del Atlántico SL	302	5	Acuicultura de augas mariñas
Outes	Talleres O Freixo	293	4	Construción e reparación de barcos
Porto do Son	Astilleros Portosín	248	Sen datos	Construción e reparación de barcos
Porto do Son	Pesquera Cabo Naval SL	221	10	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Fisterra	Congelados Sardineiro SL	213	s/d	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Porto do Son	López Calo SL	188	11	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Muros	Construcciones Navales del Principado SL	180	2	Construción e reparación de barcos
Muros	Olvimar SL	122	2	Acuicultura de augas mariñas
Muros	Playa De Bornalle SL	119	4	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Muros	Mejilloneras Juan Formoso SL	99	2	Acuicultura de augas mariñas
Outes	Mejilloneras Frojan	90	4	Criadeiro de moluscos e comercialización
Outes	Mariscos Chaparrito	73	1	Comercio polo xunto pescados e mariscos
Fisterra	Carpinteria Insua SL	66	1	Construción e reparación de barcos
Noia	Noyamar SL	60	Sen datos	Pesca
Porto do Son	Mariscos da Canisa	47	1	Comercio polo xunto pescados e mariscos

Fonte: Fontes SABI e ARDAN, 2008.
Elaboración propia

Aínda que poden manter unha vinculación intersectorial con outras ramas de actividade como os servizos contables e xurídicos, a carpintaría de madeira, comercio polo xunto da madeira e de pinturas, entre outros, non están incluídos no listado xa que para cuantificar de forma axeitada as relacións económicas entre estas ramas e o sector pesqueiro sería preciso un estudo máis profunda que soborda en moito o presente, de tal forma que aquí se ofrece unha visión conservadora da realidade económica do sector.

Se atendemos ao número e tipoloxía das empresas rexistradas nos sectores da pesca, acuicultura, comercialización e outras industrias auxiliares, existen total de 39 empresas, das cales 12 se dedican ao comercio polo xunto de peixes e mariscos, 5 se dedican á acuicultura ou cultivo de peixes, 5 á construción e reparación de barcos, 4 á elaboración e conservación de pescados, e só 2 á pesca extractiva. Por número de empresas, Muros concentra máis do 46% do total, seguido de lonxe por Porto do Son 14,2% e Outes co 10,71%.

Ademais, se consideramos o volume de facturación como medida da xeración do valor, existe un claro predominio de dous empresas dedicadas á acuicultura de rodaballo e á conserva, con máis de 30 millóns de euros no ano 2007. Logo sitúanse un segundo grupo de catro empresas con un volume de venda que oscila en torno aos 2,5 millóns de euros anuais, un terceiro grupo que aglutina ás empresas entre 1,3 e 1,7 millóns de facturación anual, e finalmente aquelas empresas con menos de 1 millóns de euros de volume de vendas.

En termos de xeración de empregos no sector, as estatísticas oficiais indican una configuración distinta. Coa excepción da planta de acuicultura de Lira, as empresas que xeran máis emprego están localizadas nos municipios de Carnota, Muros e Outes, e se dedican á transformación de produtos do mar e á construción e reparación de buques respectivamente.

A COMPOSICIÓN DA OFERTA DE PRODUTOS PESQUEIROS

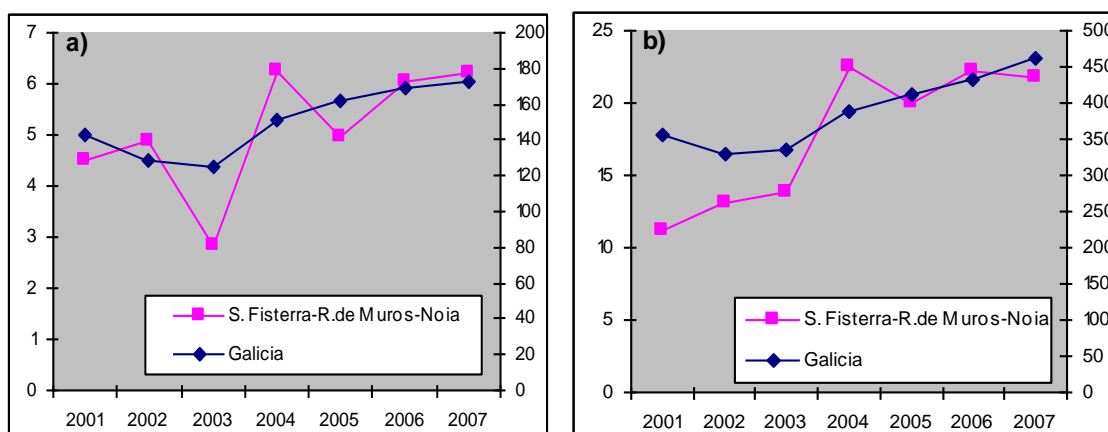
Se atendemos á rendibilidade da pesca medida a partir do volume dos desembarcos, este territorio experimentou un crecemento sostido da produción comercializada en lonxa, agás o ano 2003 no que se produciu o peche das zonas de pesca e marisqueo como consecuencia do vertido do *Prestige*. Na actualidade, este volume acada os 6,2 millóns de quilos, un 38,8% máis

respecto ao 2001; mentres que no total das lonxas galegas este incremento foi inferior ao 20% (Gráficos 1 a) e b)).

No que respecta á facturación das descargas de pescado fresco nos portos de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, detéctase un crecemento particularmente importante da orde do 94%, e se ben esta tendencia mantívose en Galicia, o certo é que este aumento foi do 45%.

GRÁFICO 2. DESCARGAS DE PESCADO FRESCO NAS LONXAS DO GAC 4 E GALICIA

a) en peso (millóns de quilos) e b) en valor (millóns de euros).

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.

Elaboración propia a partir da

Isto é, a estratexia de explotación estivo dirixida a incrementar o volume da produción sobre aquelas especies de maior valor unitario e que lle proporcionan ao pescador un mellor beneficio nas súas contas de explotación.

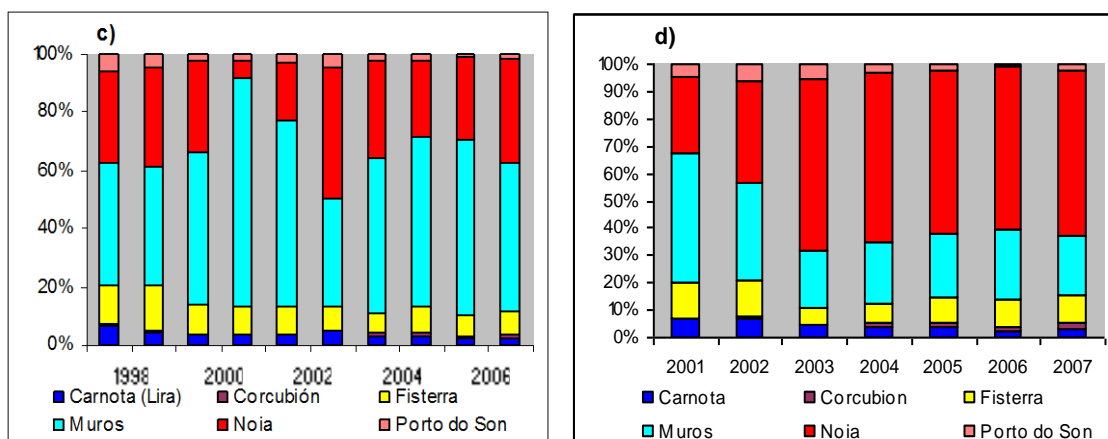
Tanto no caso do volume como no respecto ao valor das descargas, a tendencia crecente e case continua das mesmas tivo lugar a partir do ano 2003. Logo prodúcese un proceso de estabilización con lixeiras fluctuacións das descargas ao longo do tempo. En Galicia, este fenómeno é máis visible e mesmo segue unha traxectoria de crecemento ano tras ano.

Pola súa banda, afinando na análise dos desembarcos por lonxa, os Gráficos 2 a) e b) permiten identificar un proceso de concentración das descargas en só dous lonxas, Muros-Noia, que ven medrar o seu peso relativo no conxunto das lonxas, tanto en peso como en valor. No tocante ao peso das descargas, advírtese que o 60% do volume se comercializa na lonxa de Muros, preto do 15% en Noia e o 25% nas restantes centros de venda.

GRÁFICO 3. PORCENTAXE DAS DESCARGAS DE PESCADO FRESCO NAS LONXAS DO GAC 4

c) en peso (millóns de quilos) e **d)** en valor (millóns de euros).

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.

Elaboración propia

No caso do valor dos desembarcos, a pesar de que ambas lonxas aglutinan case o 85% ao longo de todo o período, obsérvase que se produciu cambio importante no que se refire á porcentaxe de cada unha delas. Noia medra dun xeito significativo ao pasar do 20% ao 55% do valor total dos desembarcos. A explicación deste cambio débese, principalmente, ao incremento das descargas e dos prezos de berberecho en lonxa, situación que será analizada nos apartados seguintes.

As descargas en quilos por especies principais

Se analizamos os datos sobre as especies e cantidades das entradas en lonxa para as diferentes especies podemos efectuar unha serie de consideracións e valoracións. As descargas apenas representan o 3% do volume total comercializado en todo o litoral galego. Esta situación modificouse lixeiramente, detectando un pequeno incremento nos anos examinados.

Pero o feito que hai que salientar é que 15 especies concentran máis do 90% das descargas en quilos, e só 3 delas alcanzan preto do 66,8% do total da área de estudio, sendo particularmente importantes os desembarcos de peixes peláxicos como o xurelo e xarda e moluscos como o berberecho. De feito, se ben o xurelo diminuíu o 17% as descargas, non ocorre o mesmo co berberecho e a xarda que as aumentaron nun 90% e 23% respectivamente (Táboa 11).

A redución das descargas de xurelo poden estar asociadas a factores como a sobreexplotación do recurso ou simplemente a unha fluctuación natural dunha especie peláxica destas características. Da consulta con profesionais do sector, o espectacular aumento dos

desembarcos de berberecho débese, en gran medida, á creación de novos plans de explotacións para esta especie que con anterioridade non se explotaba e á rexeneración e limpeza das praias permitindo unha mellora do ecosistema, o que permitiu a compensación da caída das descargas das restantes especies capturadas.

Outro factor que incidiu no aumento das descargas é a intensificación do esforzo pesqueiro sobre aquelas especies que habitualmente se capturan na baixura, co fin de acadar un maior volume capturado. Con todo, un aspecto interesante a destacar é o feito que só 4 especies (xurelo, berberecho, xarda e polbo) teñen un peso moi elevado no conxunto das descargas. Estas especies capturadas forman parte da composición da oferta de produtos do mar tradicionais, xa que gran parte da pesca de baixura galega—e esta zona non é a excepción— tense especializado nas pescarías de especies peláxicas como o xurelo e a xarda e de cefalópodos como o polbo.

No que se refire aos moluscos como a ameixa fina, a ameixa babosa, ou o berberecho, son especies que habitan nos fondos areosos, e dependen das condicións ambientais favorables nas zonas de cultivo, especialmente no que se refire á salinidade, temperatura e dispoñibilidade de alimento. O seu alto valor acadado en lonxa as converte en especies moi valoradas polas mariscadores, razón que explica o seu alto volume comercializado nas lonxas.

As descargas en valor por especies principais

Se atendemos ao valor da produción por especies, cabe destacar unha diversificación semellante ao observar que 18 especies acadan o 90% do valor total das vendas en lonxa, aínda que só 5 delas representen máis do 84,7% do valor. A este respecto, cabe destacar que o valor da produción comercializada medrou significativamente durante os anos 2001-2007, pasando de 11,1 a 21,8 millóns de euros (Táboa 12).

Nunha primeira etapa, caracterizada por un crecemento ininterrompido que comprende 2001-2004, a facturación do pescado vendido aumentou máis dun 100%. Neste período, acentúase o crecemento do valor das descargas de berberecho e polbo, especies con apreciado valor no mercado e altamente valorado no mercado galego e español. Non obstante, nun segundo período, do 2005-2007, obsérvanse variacións interanuais aínda que con unha tendencia a alza ata chegar aos 20 millóns de euros de facturación.

Nesta etapa, as especies que contribúen de forma significativa ao incremento dos beneficios son principalmente moluscos como berberecho, ameixa babosa e ameixa fina, e cefalópodos como o polbo, o que demostra o éxito do establecemento do plan de recuperación. Con todo, un aspecto salientable é que o peso do valor dos desembarcos tamén medrou respecto ao total galego, pasando do 3,1% en 2001 ata o 4,71% no 2001.

Calendario de vedas do marisqueo

En Galicia existe todo un conxunto de disposicións que introducen numerosos límites que deben ser cumpridos á hora de exercer a pesca. Ademais das limitacións técnicas do barco e artes previstas na Lei 6/1993, do 11 de Maio, de Pesca de Galicia, existen outras que teñen que ver co establecemento de horarios e calendarios de traballo e o período de veda na explotación

do recurso mariño. Así, en canto ás limitacións de horarios e de calendario, o Decreto 424/1993 no Capítulo IV (Límites ao exercicio da pesca) di que a actividade pesqueira de aquelas embarcacións que faenen no ámbito da Comunidade Autónoma só se poderá exercer durante cinco días á semana, sendo obrigatorio un descanso semanal de 48 horas continuadas.

No descanso obrigatorio estará sempre incluído o domingo, e as embarcacións que faenen en augas do ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia que estean incluídas no Rexistro de Buques da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos e que teñan como base algún porto galego, deberán cesar na súa actividade e permanecer nel desde as 24 horas do venres até as 24 horas do domingo, debendo levantar as artes do seu calado e levalas a porto. A partir de aquí, o Decreto 424/1993 comeza a definir de forma detallada cada un dos aparellos ou artes de pesca, os requisitos para o seu emprego, o período durante o ano en que se poderá utilizar, zonas e mesmo horarios para calar ou levantar as artes.

Pola súa banda, o Decreto 423/1993, do 17 de decembro, establece que a Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos aprobará, con carácter anual, un Plan xeral de Explotación Marisqueira, con garantías dunha boa xestión do recurso na costa galega durante todo o ano. Neste sentido, a Orde do 26 de decembro de 2007 pola que se aproba o Plan para o ano 2008 determina os períodos de veda dos diferentes crustáceos de forma que se poidan adoptar as medidas

necesarias para a súa conservación. As especies, días máximos de extracción e os meses do ano nos que está permitida a extracción de marisco son as que se observan na Táboa 13 para as confrarías pertencentes ao ámbito territorial de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia.

TÁBOA 11. ÉPOCAS PERMITIDAS PARA A EXTRACCIÓN DE MARISCO NO GAC 4.

PLANS DE EXPLOTACIÓN EN AUTORIZACIÓN MARISQUEIRAS															
Confraría	Modalidade	Especies	Días*	Época probable de extracción											
				X	F	M	A	M	X	X	A	S	O	N	D
Muros	A pé	B,AF,AB,AX,A,Cn	60												
Muros	A flote	AB,AF,Cn,B,C,R,AR,Abc	70												
Noia	A pé/flote	B,AF,AB,AX,Cn	136												
Noia	A flote	O	38												
PLANS ESPECÍFICOS EN ZONAS DE LIBRE MARISQUEO															
Corcubión	A pé	AF,AB,B,Cm,Cd,AX	100												
Corcubión	A pé	L	35												
Lira	A pé	L	30												
Lira e O Pindo	A pé	B,AF,AX	35												
Muros	A pé	L	36												
Noia, Muros, P. do Son	A pé	B,AF,AB,R,Cn	108												
Noia, Muros, P. do Son	A flote	AR,AB,C,Abc,Cn,AF,B,R	68												
O Pindo	A pé	Cm	5												
O Pindo	A pé	L	5												
PLANS DE EXPLOTACIÓN DE PERCEBE (POLLICEPIS POLLICEPIS)															
Fisterra	A pé/flote		160												
Lira	A pé		A pé: 35												
	A flote		Flote: 72												
Muros	A pé		46												
O Pindo	A pé		40												
P. do Son	A pé/flote		147												
PLANS DE EXPLOTACIÓN DE EQUINODERMOS															
Lira	A pé		40												
Lira, Fisterra e Corcubión	MSAS		70												
Muros	A pé		21												
P. do Son, Portosín e Muros	MSAS		60												
PLANS DE EXPLOTACIÓN DE NAVALLA/LONGUEIRÓN															
Corcubión	A pé	N,L,LV	25												
Fisterra, Corcubión e Lira	MA	N,L	190												
Muros	A pé	L	12												
Muros	MA	N,L	57												
P. do Son, Portosín,	MA	N,L,LV	66												

itc.r itc.ménsula

Noia e Muros																		
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nomenclatura das especies e acrónimos empregados. Especies: AF: ameixa fina. AB: ameixa babosa. AR: ameixa rubia. AX: ameixa xaponesa. Abc: ameixa bicuda. B: berberecho. C: carneiro. Cd: cadelucha. Navalla. L: longueirón. LV: longueirón vello. O: ourizo. Artes. MA: mergullo en apnea. MSAS: mergullo con subministración de aire desde superficie. * Días máximos de extracción.

Deste xeito todas as embarcacións que operen en augas de competencia da Comunidade Autónoma de Galicia ou rexistradas nela requiren permiso de explotación, e deberán respectar os tamaños, as artes autorizadas, a potencia dos motores, e as zonas e períodos de pesca segundo a lexislación estatal ou autonómica que lles sexa de aplicación. Pero, o que hai que destacar é que as propias mariscadoras foron capaces de establecer, de forma autónoma, mecanismos de autocontrol das capturas diarias segundo as especies, e das formas de xestión dos areais, de tal maneira de cumprir cos plans de explotación ao tempo de asegurar a rendibilidade e conservación do recurso.

O PROBLEMA DA COMERCIALIZACIÓN DOS PRODUTOS PESQUEIROS

A comercialización das especies capturadas procedentes tanto do marisqueo como da pesca de baixura ten dous destinos: nun, o destino á venda do peixe en fresco, noutro, o dirixido á industria, Nos dous casos prodúcese un mecanismo comercial, a poxa, que prexudica gravemente os intereses dos mariñeiros.

Con carácter xeral os pescadores ofrecen o produto capturado mediante este sistema de poxa en lonxa tanto aos comerciantes por xunto como os comerciantes polo miúdo, vendendo todo o produto ofertado. Factores como as características de cada lonxa, a súa localización xeográfica, os distintos tipos de flotas, as diversas especies que capturan e os tipos de compradores que diariamente acoden a elas, xeran condicións específicas en termos de comercialización do pescado. Moitos compradores mercan produtos en lonxas medianas e pequenas onde o valor soe ser máis baixo para logo revendolo nas grandes, onde os produtos adquiren un mellor valor unitario de venda, debido a unha maior concentración da oferta e o maior número de operadores económicos. No caso das lonxas medianas e pequenas como poden ser as de Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia, os pescadores reciben polo seu produto un valor inferior ao do mercado, existindo unha ampla marxe para que os intermediarios repercutan o valor da súa actividade nos prezos finais.

Doutra banda, ao aumento dos prezos dos fornecementos e elementos de armado dos buques pesqueiros súmase tamén a contrapartida na conta de resultados económico–financeiros da explotación do barco. Así, os ingresos derivados da venda do peixe non subiron na mesma

porcentaxe, xa non do gasóleo, senón dos restantes *inputs* básicos da actividade da pesca extractiva ou mesmo do Índice dos Prezos ao Consumo.

O comportamento dos prezos en lonxa

Neste sentido, un aspecto interesante de destacar é a variación das cotizacións medias na comercialización dos produtos nas lonxas dos últimos anos. Se atendemos aos prezos medios rexistrados observamos unha redución significativa en todas as lonxas, do 5,7 €/kg a 4,3 €/kg, o que representa unha redución do 24,56%, feito que contrasta coa evolución favorable seguida en Galicia. As lonxas na que se detectan as caídas máis importantes son Corcubión e Noia, mentres que só Carnota, Fisterra e lixeiramente Muros amosan un pequeno aumento dos prezos (Táboa 14).

TÁBOA 12. TENDENCIA DOS PREZOS MEDIOS DAS DESCARGAS DE PESCADO FRESCO NAS LONXAS DE SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA E GALICIA

Lonxas	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Carnota	4,37	5,08	4,53	4,39	5,19	4,22	4,61
Corcubión	8,46	5,66	4,18	5,1	5,81	6,10	5,1
Fisterra	3,51	3,89	3,91	3,91	4,22	4,99	4,41
Muros	1,51	1,52	2,66	1,51	1,57	1,56	1,53
Noia	11,33	4,96	6,82	6,56	9,06	7,8	5,93
Porto do Son	5,42	5,72	6,36	5,68	5,44	3,9	4,2
Seo de Fisterra, Ría de Muros-Noia	5,77	4,47	4,74	4,53	5,22	4,76	4,30
Galicia	4,98	5,48	5,74	5,97	6,15	5,65	5,75

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.
Elaboración propia

TÁBOA 13. VARIACIÓN DOS PREZOS DAS PRINCIPAIS ESPECIES COMERCIAIS NAS LONXAS DE SEO DE FISTERRA, RÍA DE MUROS-NOIA.

Especies	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Berberecho	3,77	2,90	3,72	3,71	4,14	5,04	3,72
A. fina	19,35	19,45	23,18	25,84	29,67	28,01	24,38
Polbo	3,87	5,03	5,67	5,08	5,33	5,09	5,03
A. babosa	11,16	12,84	13,42	12,86	13,9	15,26	15,04
Xurelo	0,69	0,68	0,53	0,75	0,81	0,88	0,81

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.
Elaboración propia

Non obstante, cabe destacar que a dinámica dos prezos nas principais especies comerciais comportouse dun xeito diferente, xa que salvando o berberecho, o prezo medio dos desembarcos evolucionou de forma positiva no período 2001-2007. Os maiores aumentos déronse na ameixa fina (25%), ameixa babosa (20%) e no polbo (23%). Isto debeuse a que os mercados foron acollendo progresivamente estas especies coincidindo co despegue de capturas das pescaías de moluscos (Táboa 15).

Alternativas á poxa tradicional de produtos pesqueiros

A regra xeral é que ante os baixos prezos que se obteñen en primeira venda, os pescadores, de forma individual, poden desenvolver distintas estratexias orientadas á optimización do valor do produto capturado. Dun xeito xenérico e inicial, intensifican o esforzo pesqueiro ao descoñecer cal vai ser o valor do produto no mercado, favorecendo a maior sobreexplotación do recurso.

Este tipo de mecanismo de venda do produto incentiva que o pescador incremente o número de capturas non reportadas e aumente o volume dos descartes, o que a súa vez incide negativamente na conservación do recurso pesqueiro a longo prazo. Ademais, o incremento dos custos de explotación—especialmente os do gasóleo—está creando graves problemas para a continuidade das unidades de produción.

O principal problema do sistema de poxa á baixa é que os armadores/mariñeiros non poden repercutir os custes de explotación ao prezo do pescado na poxa. Este inconveniente aumenta na medida a medida que aumenten as lonxas de menor tamaño. A posibilidade de pactar prezos ou simplemente deixarse levar pola tendencia á baixa da poxa fai que garantir a viabilidade económica da pesca con vías de xeración de beneficios sexa unha tarefa de difícil planificación.

Os pescadores soen trasladar os seus produtos a lonxas onde o prezo medio sexa máis alto ca lonxa local, de maneira de garantir un mínimo beneficio para asegurar a viabilidade económica da súa actividade. Ante esta problemática, deben buscarse novas fórmulas que permitan valorizar os produtos pesqueiros garantindo, ao mesmo tempo, a protección do consumidor e o fomento da diversificación da produción pesqueira como factor de progreso das comunidades locais. O obxectivo non debería ser outro que alcanzar unha venda específica e diferenciada de forma que o mercado identifique a orixe e a calidade do produto.

Aínda que cada unha das alternativas á comercialización tradicional posúe as súas vantaxes e inconvenientes, as fórmulas poderían ser a desde a poxa a alza onde o responsable da poxa decide un prezo de partida en función do seu coñecemento do mercado e os compradores

puxan por un prezo determinado, a poxa 'on line' onde se dá acceso a un maior número de compradores potenciais e, con eles, acadaríanse mellores prezos para os pescadores; os contratos de aprovisionamento entre un barco e un comprador que garante un prezo pola captura, calidade e tamaño do pescado capturado.

Finalmente, outra das opcións posibles consiste na comercialización directa onde as confrarías, asociacións de armadores ou organizacións de produtores chegan a un acordo con unha ou varias empresas para que, en función das circunstancias do mercado, desenvolvan e capten clientes para a comercialización directa, eficiente e estable a longo prazo, de tal forma de alcanzar prezos máis altos evitando a actuación dos intermediarios.

A adopción de calquera destes mecanismos ou da posible combinación entre algún deles dependerá da capacidade de asociacionismo empresarial dos axentes económicos, das necesidades locais, e dos caracteres das especies capturadas. A experiencia da creación de *Lonxanet* a partir de xuño de 2001 na que participa a iniciativa da Confraría de Lira pon de manifesto que o sector é consciente da necesidade de adoptar novas fórmulas de comercialización do peixe. Para minimizar o riscos de perda de rendibilidade no proceso de poxa. Esta só é unha das iniciativas posibles, e no futuro poden adoptarse novas fórmulas capaces de xestionar de forma autónoma o seu produto.

TÁBOA 14. DESCARGAS EN VOLUME POR ESPECIES NAS LONXAS DO GAC 4 E GALICIA (QUILOS)

Especies	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Total
Xurelo	2.049.278	1.351.688	255.601	1.594.409	1.426.438	1.817.360	1.699.639	10.194.412
Berberecho	191.689	1.085.881	1.159.082	1.902.030	1.046.810	1.556.005	1.995.971	8.937.467
Xarda	591.176	896.567	38.309	589.679	558.971	1.022.395	768.663	4.465.759
Polbo	399.843	480.521	408.681	592.504	332.564	312.419	460.839	2.987.371
Pescada	100.769	63.473	118.150	119.441	133.256	163.695	197.058	895.841
Faneca	206.470	110.783	96.874	138.596	130.082	89.440	66.127	838.372
A. fina	103.030	61.917	39.303	106.589	104.965	117.960	192.873	726.638
A. babosa	38.959	9.659	82.883	164.373	209.671	100.837	91.673	698.054
Ourizo	71.797	72.858	57.596	112.558	121.657	111.795	133.179	681.439
Congro	97.457	107.199	66.424	128.765	85.097	44.942	32.133	562.016
Lirio	92.127	81.927	45.481	89.701	78.044	23.524	0	410.802
Escachos	41.482	29.144	61.579	64.090	86.995	70.723	18.712	372.724
Peixe sapo	19.407	29.221	65.148	37.629	56.436	74.568	62.679	345.088
Raia	57.296	39.299	32.283	71.820	61.129	47.976	32.939	342.742
Chopiño	12.892	9.305	5.659	47.061	55.471	10.665	11.380	152.432
15 especies	4.073.669	4.429.442	2.533.049	5.759.245	4.487.584	5.564.300	5.763.865	32.611.154
%/Total	90,91	91,03	89,95	92,12	90,69	92,27	92,61	91,56
Total	4.481.025	4.866.048	2.816.155	6.252.069	4.948.387	6.030.289	6.223.860	35.617.833
Galicia	142.877.677	128.035.835	124.665.700	151.246.800	161.843.359	169.325.898	172.248.796	1.050.244.065
%/Galicia	3,13	3,80	2,25	4,13	3,05	3,56	3,61	3,39

Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.

Elaboración propia

TÁBOA 15. DESCARGAS EN VALOR POR ESPECIES NAS LONXAS DO GAC 4E GALICIA (EUROS)

Especies	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Total
Berberecho	888.871	4.245.200	5.712.952	8.227.157	5.484.532	9.259.538	7.947.290	41.765.539
A. fina	2.186.852	1.295.548	1.396.625	3.242.880	3.336.345	3.105.242	4.435.977	18.999.469
Polbo	1.596.275	2.455.855	2.222.152	2.847.131	1.836.910	1.653.156	2.394.261	15.005.740
A. babosa	415.299	126.187	1.596.188	2.680.159	3.431.153	1.494.419	1.218.171	10.961.576
Xurelo	2.239.274	1.382.062	196.345	1.352.661	1.452.098	1.927.159	1.607.558	10.157.158
Pescada	481.461	186.773	390.111	498.232	586.313	592.297	608.370	3.343.557
Xarda	432.062	578.033	0	368.862	353.897	569.402	405.841	2.708.096
Peixe sapo	149.307	164.067	305.549	183.083	291.592	413.920	365.563	1.873.080
Percebe	148.352	148.371	167.106	360.147	381.944	119.286	134.109	1.459.314
Ourizo	138.744	178.917	100.236	213.232	209.024	215.433	310.173	1.365.759
Faneca	333.100	186.773	134.048	216.360	211.514	143.632	116.948	1.342.374
Sanmartiño	184.427	247.879	166.288	221.616	135.439	129.202	97.440	1.182.291
Centola	97.952	39.035	92.151	101.536	196.629	250.163	160.815	938.280
Abadexo	145.555	118.142	92.794	129.761	136.731	149.568	148.588	921.140
Navalla	80.983	122.102	47.440	89.009	141.847	345.210	75.823	902.415
A. rubia	41.154	16.991	192.857	64.292	16.991	256.740	187.677	776.702
Congro	128.713	141.658	100.236	92.670	102.738	54.046	35.179	655.240
Rodaballo	116.443	84.121	70.289	83.291	51.115	65.810	51.978	523.047
18 esp.	9.804.824	11.717.715	12.983.366	20.972.079	18.356.813	20.744.223	20.301.758	114.880.778
<i>%/Total</i>	<i>87,57</i>	<i>89,59</i>	<i>94,65</i>	<i>93,08</i>	<i>91,96</i>	<i>93,29</i>	<i>93,00</i>	<i>92,24</i>
Total	11.196.476	13.078.855	13.716.979	22.531.241	19.962.305	22.236.374	21.829.451	124.551.680
Galicia	354.890.786	328.996.465	334.643.619	389.228.045	412.380.310	432.698.231	463.192.675	2.716.030.131
<i>%/Galicia</i>	<i>3,15</i>	<i>3,98</i>	<i>4,10</i>	<i>5,79</i>	<i>4,84</i>	<i>5,14</i>	<i>4,71</i>	<i>4,59</i>

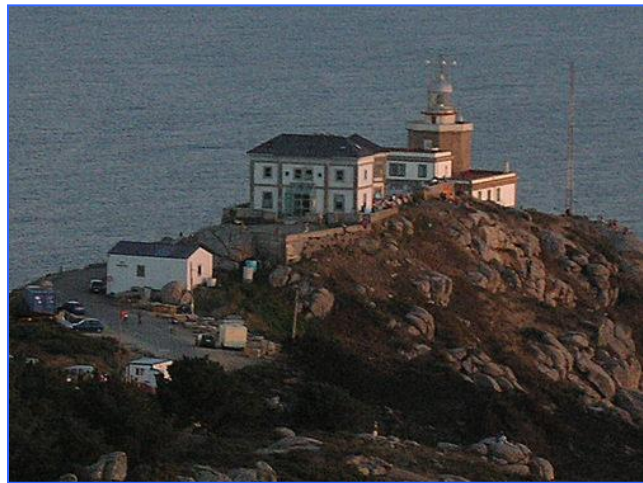
Fonte: Plataforma Pesca de Galicia.
Elaboración propia

1.4.2. O SECTOR TURÍSTICO

As comarcas de Fisterra, Muros e Noia posúen un elevado potencial para o desenvolvemento do turismo pola variedade e diversidade dos seus recursos naturais, histórico-artísticos e culturais. A reducida alteración que sufriu o territorio ao longo do tempo, grazas á conciencia ambiental das xentes desta zona, permite gozar de paisaxes abraiante. A elevada riqueza patrimonial que este destino posúe, a tradición dun pobo típico mariñeiro co seu folclore, artesanía e gastronomía conforman un destino diferente no que existen multitude de posibilidades para gozar da variedade de actividades que ofrece.

A localización na que se atopa este destino, próximo a un dos maiores núcleos turísticos, Santiago, e a ría, que ofrece multitude de posibilidades de desenvolvemento turístico, cos seus quilómetros de praias, e a combinación paisaxística do mar e a montaña, ofrecen potencialidades para o desenvolvemento de diversas modalidades de turismo. A riqueza

patrimonial e cultural que esta zona posúe outorgan unha imaxe dun destino diferente que debe ser utilizado para buscar alternativas á elevada estacionalidade que posúe actualmente este territorio e así, desenvolver unha industria turística capaz de manter persoal cualificado ao longo de todo o ano, ofrecer empregos de calidade co fin de atraer ao destino un turismo de calidade. Para iso, faise necesaria unha revisión das dificultades que presenta o destino, como a elevada estacionalidade da demanda, a oferta de aloxamento caracterizada por establecementos de categorías inferiores, a carencia de sinalización nalgúns dos seus recursos turísticos, así como a adecuación de servizos a un novo modelo de turismo.

A ANÁLISE DA ACTIVIDADE TURÍSTICA

itc.ménsula

Nas comarcas de Fisterra, Muros e Noia conflúen unha ampla variedade de recursos que pola súa riqueza e atractivo dotan ao territorio de potencial para o desenvolvemento do sector turístico. O estado inalterado e virxinal dos seus recursos naturais dotan a este territorio dunha beleza paisaxística inigualable combinado co mar e a montaña. Posúen relevancia moitos dos seus recursos culturais nos que as diversas culturas deixaron a súa pegada

mediante a arquitectura e outras manifestacións. O legado histórico de civilizacións antigas ponse de manifesto a través dos seus centros históricos, pazos, igrexas e santuarios. O folclore, a artesanía e a gastronomía mariñeira convértense nesta zona en atractivos turísticos pola súa tradición acadada ao longo dos tempos.

O tipo de turismo que o territorio recibe coincide co modelo tradicional español de sol e praia, cunha marcada estacionalidade. O número de turistas foi aumentando co paso dos anos, pero segue a tendencia dunha acusada estacionalidade da demanda no mes de agosto principalmente.

O **perfil de turista** que acode a este destino caracterízase por:

- **Estancia media de un a sete días.** A pesar de que ao longo do ano, o viaxeiro que actualmente acode a esta zona é un turista de paso principalmente. Os datos publicados polo INE destacan que os niveis de ocupación hostaleira, campamentos turísticos e aloxamentos rurais apenas rexistraron un aumento significativo desde 1999.
- **O principal mercado turístico é o español.** A maioría de turistas que viaxan a esta zona son españois sendo a súa maioría madrileños, cataláns e valencianos ademais de viaxeiros da propia comunidade autónoma, principalmente da A Coruña, aínda que de forma continua tamén se desprazan a estas comarcas franceses, portuguesas e alemás.
- **A motivación principal dos turistas é principalmente a procura do descanso e o goce da contorna.** Existen diferenzas na motivación que activa o desprazamento ao destino dependendo da idade e das persoas que viaxen (familiares ou amigos), pero segundo a información recompilada, a motivación principal é a procura de tranquilidade e o descanso seguida do divertimento mediante a realización de actividades lúdicas e deportivas no medio natural, así como a realización de actividades culturais. Toma relevancia o interese cara actividades culturais.
- **O medio de transporte máis utilizado é o coche.** Os problemas de accesibilidade que este destino presenta fan que este medio de transporte sexa o que ten un uso máis xeneralizado.
- **O aloxamento elixido polos viaxeiros é principalmente o Cámping e a casa particular.** De acordo cos datos recompilados pola Oficina de turismo de Porto do Son, os turistas que se reciben en período estival elixen como aloxamento o

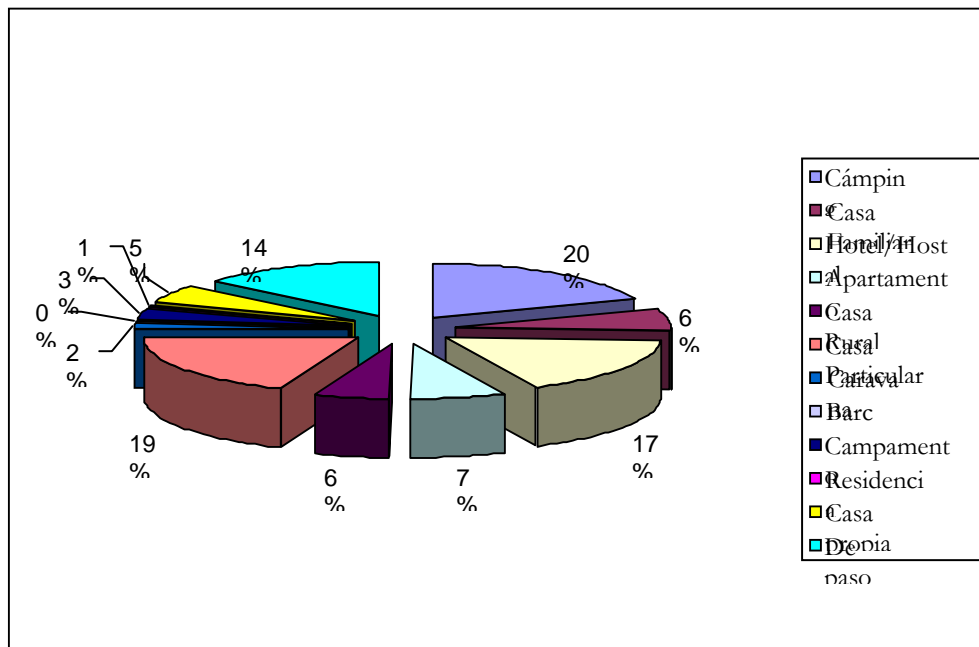

cámping principalmente seguido do uso da casa particular e o aloxamento en hoteis e hostais. Destaca que do número de turistas que son de paso, só unha pequena parte dos turistas elixen o aloxamento rural do mesmo xeito que ocorre co uso da casa familiar.

- **Destacan o número de excursións** que se reciben no destino, tanto colexios e Imerso como grupos de estranxeiros de países próximos a España. Ao longo de todo o ano recíbense grupos de excursionistas no territorio, tanto daqueles que se atopan nunha viaxe programada, como daqueles nos que teñen como único destino este territorio e volven ao seu lugar de residencia no mesmo día.

A concentración de turistas no mes de agosto presenta problemas de masificación no destino. Tomando como exemplo os datos recompilados pola Oficina de Turismo de Muros, obsérvase como ao longo dos anos a concentración de turistas no mes de Agosto foi moi elevada con respecto a outros meses. O problema da masificación presenta un problema para aqueles que viaxan ao destino en busca de descanso e tranquilidade.

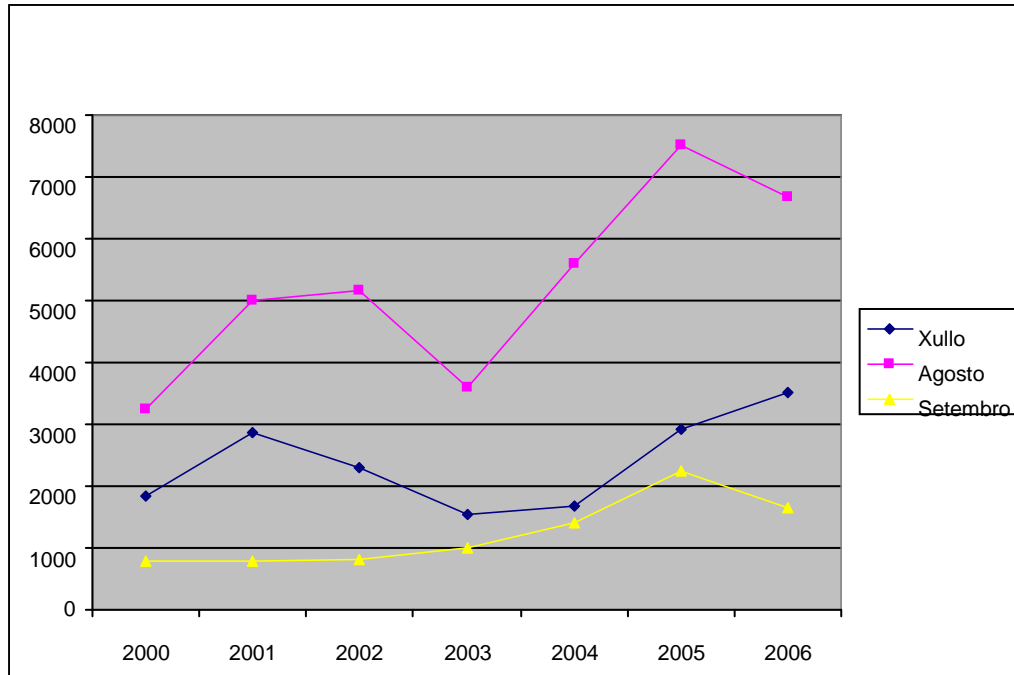
TIPO DE ALOXAMENTO ELIXIDO PORTO DO SON 2006

Fonte: Oficina de Turismo de Porto do Son
Elaboración propia

EVOLUCIÓN TURISTAS 2006-2006 MUROS

Fonte: Oficina de Turismo de Muros
Elaboración propia

Para a realización deste estudo non se puideron empregar datos dun ente que combine todo o destino e desta maneira poder concretar un perfil de visitante xeral. A información obtida provén dos datos solicitados polas oficinas de turismo dos Concellos de Muros, Carnota, Porto do Son, Muros e Fisterra. Os datos apenas poden ser contrastados posto que cada oficina posúe un calendario de apertura diferente e os métodos de recompilación de cada unha das oficinas son diferentes ofrecendo información diversa en cada un dos casos.

AVALIACIÓN DO TECIDO EMPRESARIAL DO SECTOR TURISMO

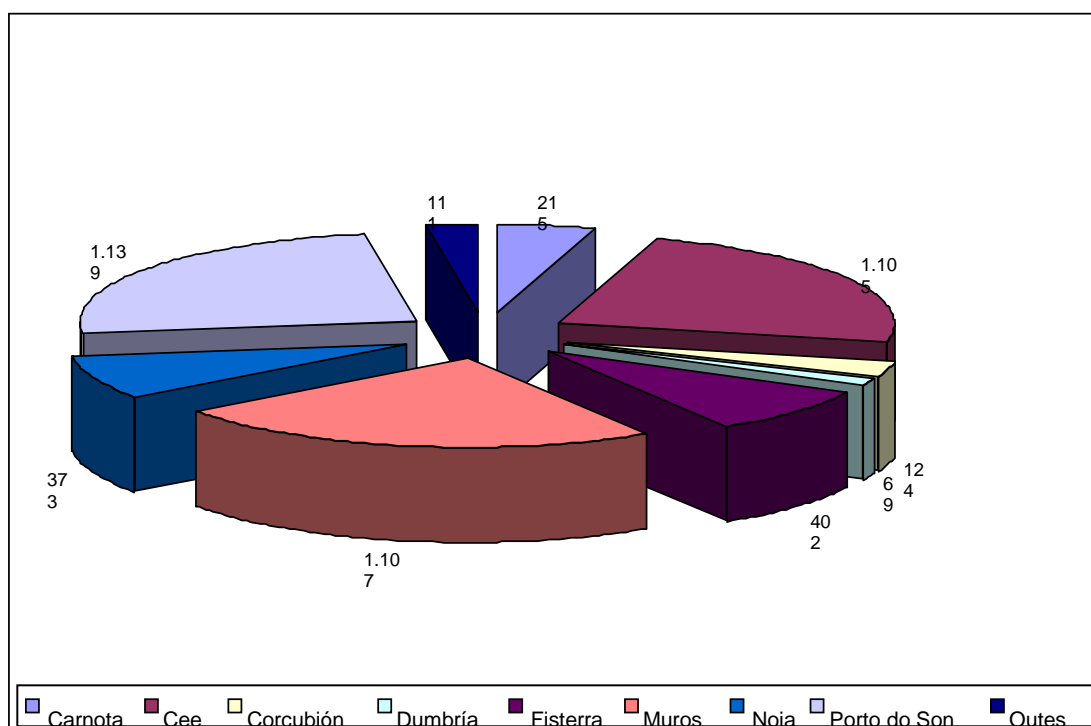
O sector servizos do destino está formado por empresas pequenas que empregan a persoal pouco cualificado e repartidas de forma heteroxénea por todo o territorio. A oferta do sector servizos é reducida e non existen categorías superiores en aloxamento e restauración. A elevada estacionalidade do turismo presenta problemas á hora de empregar a persoal cualificado posto que a concentración da demanda en período estival fai que estes fuxan a zonas onde poidan manter un emprego seguro con mellores condicións económicas ao longo de todo o ano.

Reducida presenza de empresas de servizos. O produto turístico ofrecido nas tres comarcas vese limitado pola carencia de empresas de servizos que ofrecen actividades complementarias ao aloxamento posto que son escasas e moitas delas localízanse fóra do territorio.

As empresas que ofrecen aloxamento caracterízanse por ser pequenas, de categorías inferiores e repartidas de forma desigual polas tres comarcas. A oferta de aloxamento é de 106 establecementos, concentrados principalmente nas zonas do litoral. O total de capacidade de carga existente nas tres comarcas alcanza a cifra de 4.645 prazas. Así, o maior número de prazas concéntrase nos Concellos de Porto do Son, Muros e Fisterra.

Nº DE PRAZAS SEGUNDO O CONCELLO

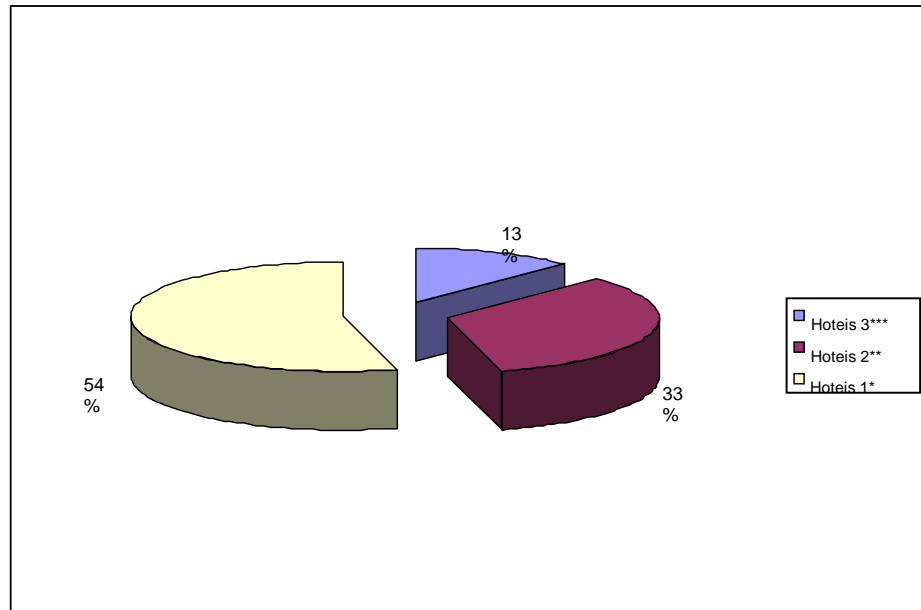
Fonte: Secretaría Xeral de Turismo
Elaboración propia

Non existe oferta de aloxamento de categorías superiores. En xeral, todos os municipios posúen establecementos de categorías inferiores, ningún deles alberga un hotel con categoría superior ás 3 estrelas. Así mesmo, o número de prazas pertencentes a Pensións (905 prazas) fronte ás ofrecidas por establecementos hostaleiros (853 prazas) é superior. Así, máis da metade de establecementos hostaleiros son de 1 estrela (54% do total de hoteis).

Nº DE HOTEIS SEGUNDO A CATEGORÍA

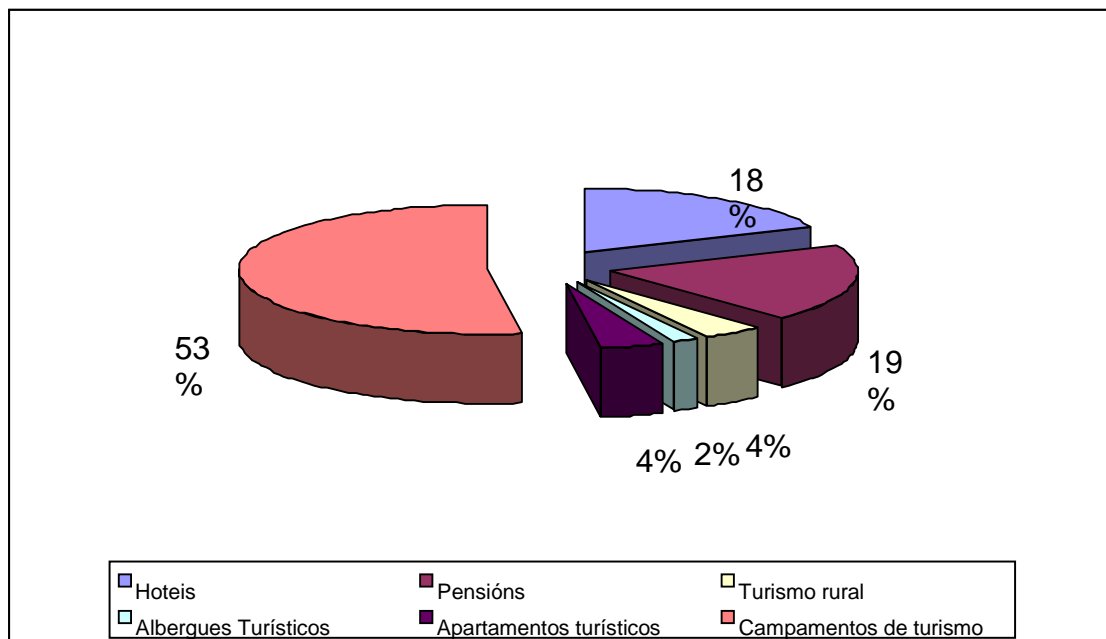

Fonte: Secretaría Xeral de Turismo
Elaboración propia

Os campamentos turísticos concentran a metade das prazas ofertadas. O seguinte gráfico pon de relevo a repartición da capacidade de carga total dos 9 Concellos, sendo os campamentos turísticos os que concentran a metade de prazas totais, mentres que pensións e hoteis conxuntamente, rexistran aproximadamente o 40% do total de prazas dispoñibles.

Nº DE PRAZAS SEGUNDO A CATEGORÍA

Fonte: Secretaría Xeral de Turismo
Elaboración propia

Destaca a presenza de prazas de aloxamento rural como parte da oferta de aloxamento ofrecida. Dos nove concellos, sete posúen casas rurais cunha capacidade total de 190 prazas. Grazas á execución de proxectos como Proder II e Leader Plus o desenvolvemento do turismo rural potenciouse neste territorio co fin de diversificar a oferta e desestacionalizar a demanda tradicional, concentrada na súa meirande parte no mes de agosto. O concello de Cee é o que máis prazas concentra.

OFERTA DE ALOXAMENTOS RURAIS		
Concellos	Establec.	Prazas
Carnota	2	29
Cee	3	45
Dumbría	1	15
Muros	1	6
Noia	2	29
Outes	4	54
Porto do Son	1	12
Total	14	190

Fonte: Secretaría Xeral de Turismo
Elaboración propia

As vivendas alugadas toman auxe nos últimos anos. Con respecto ás vivendas alugadas, non existen datos que poidan cuantificarse ao non estaren rexistradas como vivendas turísticas. O tipo de turista que se aloxa neste tipo de vivendas adoita ter unha estancia media superior á media.

RECURSOS, EQUIPAMENTOS E SERVIZOS TURÍSTICOS

Información turística

Reducido número de Oficinas de Turismo. Actualmente existen cinco oficinas de Turismo nos Concellos de Carnota, Corcubión, Fisterra, Muros e Porto do Son. A apertura das oficinas de turismo destes municipios é principalmente nos meses estivais, aínda que algunhas amplían o seu calendario de apertura a decembro como é o caso da Oficina de Muros. O persoal empregando adoita ser unha ou dúas persoas e nalgúns casos emprégase a persoal de apoio, principalmente bolseiros. Non existe coordinación entre as diferentes oficinas de turismo e non ofertan guías especializados ou outros servizos complementarios aparte do servizo de información e atención ao visitante.

-Carnota. Desde o ano 2000 leva funcionando a Oficina de Turismo de Carnota. O calendario de apertura é de xuño a setembro pola mañá e polas tardes (08.30 -16.30 e de 17.00 a 21.00). Grazas ao PDT da Costa da Morte, creouse un novo punto de información turística. O total de empregados é de tres persoas, unha delas atende o punto de información turística nos meses de xullo e agosto unicamente.

-Muros. A Oficina de Turismo de Muros ten empregadas a tres persoas contratadas polo Concello, dúas delas durante catro meses e unha durante seis meses ampliando o labor de difusión e dinamización a anos anteriores. No 2008 instalouse unha caseta en Esteiro (grazas ao PDT da Costa da Morte) ampliando o servizo.

-Corcubión. A oficina de turismo de Corcubión estivo aberta durante o 2007 desde os meses de abril a decembro, sendo 2008 o segundo ano de apertura.

-Fisterra. A oficina de turismo de Fisterra emprega a dúas persoas (unha delas contratada en período estival). Está aberta todo o ano.

-Porto do Son. A oficina de turismo de Porto do Son ten un calendario de apertura de tres meses desde xullo ata setembro empregando unicamente a unha persoa.

Oferta deportiva

Elevado potencial do destino para o desenvolvemento de turismo náutico. Pola localización costeira na que se atopan as comarcas de Fisterra, Muros e Noia, os deportes

náuticos toman relevancia xa non só ao redor da ría, senón a partir da desembocadura do río Tambre que permite, por exemplo, a realización de deportes como o remo, Kaiak, piragüismo, etc., así como o aproveitamento dos cursos fluviais existentes nos que se poden practicar outros deportes como a pesca. Así, o territorio ofrece un alto potencial para o desenvolvemento de deportes náuticos xogando, ademais, un papel relevante na desestacionalización da oferta turística.

Elevada calidade da infraestrutura náutico-deportiva. O Club náutico de Portosín foi creado en 1977 na ría de Muros-Noia é denominado «Porto de Santiago». O porto deportivo ten unha capacidade de 200 amarres e posúe capacidade para albergar 80 embarcacións lixeiras. A ampla oferta e variedade de servizos ofrecidos fai que sexa un dos clubs máis importantes da cornixa cantábrica. No club realízanse encontros deportivos e conta con escola de vela que imparte cursos ao longo de todo o ano.

Desenvolvemento de infraestruturas náuticas. Preténdese construír un porto deportivo e dúas bases náuticas en Muros, facendo máis factible a expansión deste tipo de turismo nun futuro próximo. Ademais, no territorio cóntase xa con dous clubs de remo (Testal e Esteiro) o que pode apoiar a expansión turística neste sentido.

A pesca preséntase como unha opción mediante a cal fomentar o turismo. O río Tambre destaca pola súa riqueza fluvial, sendo un dos máis importantes en Galicia, onde desde anos se realizou a pesca de lampreas e salmóns. Tamén os dous cotos de pesca existentes en Noia e Outes poden apoiar o desenvolvemento deste tipo de actividade deportiva.

Oferta de Turismo Activo

Potencial para o desenvolvemento de turismo activo. O destino tamén é apto para o desenvolvemento de actividades deportivas como parapente, escalada, trékking, etc., pero existe un reducido número de empresas que se dedican á explotación deste tipo de deportes polo que o desenvolvemento deste tipo de actividades vese freado posto que, en moitos casos, son este tipo de empresas as que poden chegar a conseguir o máximo aproveitamento posible dos recursos naturais neste respecto.

Reducido número de empresas de servizos. Actualmente, a pesar do reducido número de empresas que dan este tipo de servizo, as casas rurais comercializan estas empresas xa que a base de motivación do público que acode a este tipo de aloxamento o fai polo goce da natureza. Existen dúas liñas de comercialización deste tipo de empresas que son por

unha banda as que propoñen actividades para o goce da natureza e por outro para o goce do mar e a auga.

Oferta cultural de lecer e entretemento

Existencia dunha rica e variada oferta cultural e gastronómica. As tres comarcas concentran unha ampla variedade de festividades que se celebran ao longo do ano, maioritariamente celebradas en período estival.

As festas patronais dos distintos municipios adoitan ser as máis importantes e adóitanse celebrar en períodos estivais principalmente nas que se celebran procesións, verbenas e outras actividades lúdicas como concertos, pasacalles, así como tradicionais procesións marítimas nas festas da Virxe do Carmo. Tamén as xornadas gastronómicas amenizan a locais e turistas, así como exhibicións de artesanía e noites abertas de cine.

Tamén existen eventos deportivos como en Noia, no que se celebra un rally durante as festas de San Marcos en abril, o cal é quen de concentrar un numeroso público afeccionado ao motor.

A oferta de Museos ou Centros de interpretación non é moi numerosa. Destacan:

-Cee.

Colección Visitable da Fundación Fernando Branco de Lema

Atópase na antiga «Escola das Nenas» desde o mes de agosto do ano 2001. Destacan os numerosos aparellos que formaron parte dos gabinetes de física, química e historia natural, e que son comparables aos que podemos atopar en Universidades como as de Santiago ou Salamanca. Tamén sobresaen os retratos de Federico de Madrazo, as pinturas de Díaz Carreño ou Urquiola e Aguirre ou a colección de gravados doados pola Calcografía Nacional.

-Corcubión.

Museo Marítimo «Seo de Corcubión»

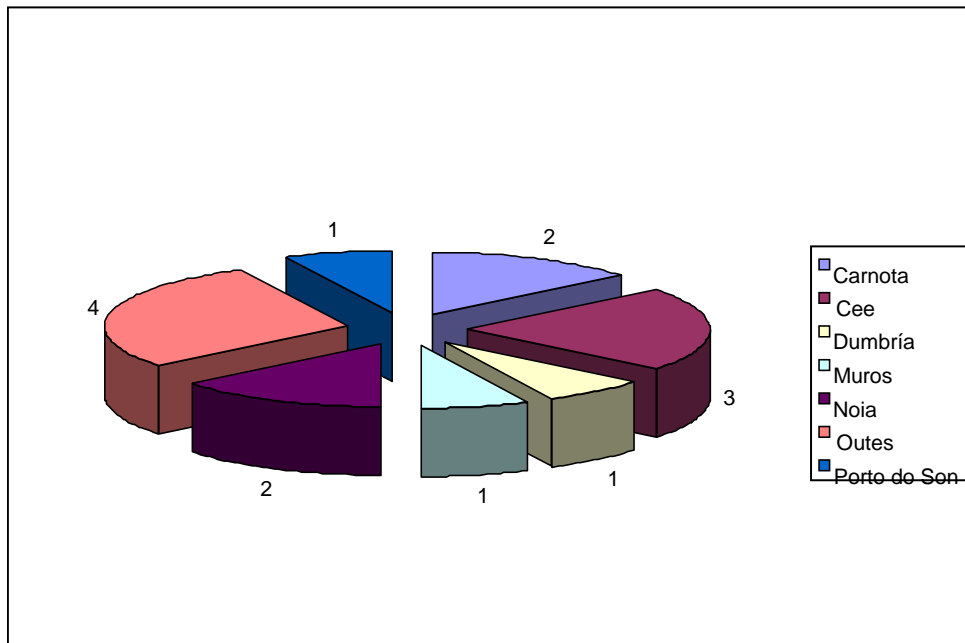
Este museo, de carácter privado, conta xa con máis de mil pezas relacionadas coa vida marítima da Costa da Morte, recollidas desde Cabo Fisterra ata Punta Ínsua, e que van desde aparellos de pesca a vellos motores de principios do s. XX, pasando por bitácoras ou equipos radioeléctricos.

Oferta turismo Rural

A oferta de aloxamento rural ten presenza en todo o destino aínda que aínda a súa capacidade é reducida. Fisterra e Corcubión son os dous únicos municipios nos que non se rexistran establecementos rurais. De acordo coas características propias do contorno, as posibilidades de atopar tranquilidade, descanso e o goce da natureza nun contorno sen urbanizar, poñen de manifesto o potencial de desenvolvemento e a capacidade de atracción do turismo rural que esta zona posúe. O turismo rural preséntase como un elemento desestacionalizador da demanda que contrarresta os aspectos negativos do turismo tradicional de sol e praia que reciben estas comarcas. A calidade do contorno, a elevada variedade de recursos e a beleza das súas paisaxes fan que o territorio Fisterra-Muros-Noia sexa idóneo para o desenvolvemento deste tipo de turismo sempre podendo complementar a oferta de aloxamento cunha ampla diversidade de servizos complementarios, necesarios para a adecuada comercialización do turismo rural na zona. O gráfico pon de relevo a concentración de aloxamentos rurais en certos municipios.

Nº ALOXAMENTOS RURAIS SEGUNDO OS MUNICIPIOS

Fonte: Secretaría Xeral de Turismo
Elaboración propia

Riqueza da tradición e cultura dos pobos mariñeiros. A variada oferta cultural e o mantemento da vida tradicional típica dun pobo pesqueiro fai que a integración na vida rural e cultural achegue valor engadido á oferta de aloxamento neste destino.

Recursos turísticos

Neste apartado recóllense todos os recursos diferenciadores deste destino que polo seu valor ecolóxico, cultural e artístico poñen de relevo o potencial turístico deste destino. Analizaranse os recursos naturais, patrimoniais e culturais que este destino posúe, así como as condicións nas que se atopan para a súa explotación turística.

Espazos naturais

Desde o punto de vista orográfico e xeomorfolóxico este territorio defínese pola súa situación litoral. A grandes trazos, atopámonos cunha área costeira completa, na que coexisten formas xeolóxicas e xeomorfolóxicas que confiren a esta zona un importante valor paisaxístico e ecolóxico. No seu interior, o sistema de serras e vales, o modelo fluvial; no seu borde exterior, no límite co mar, promontorios costeiros, cabos e rías que, á súa vez encerran praias-barreira e acantilados, sistemas de lagoas, marismas ou sistemas de dunas, algúns dos cales están integrados na actualidade dentro da Rede de Espazos Naturais Protexidos de Galicia, e da Rede Natura 2000, coas figuras de Lic's e Zepa.

A nivel xeral, estes nove concellos están compostos por unha elevada porcentaxe de superficie agraria e forestal, en proporción ao total de superficie territorial; concretamente o 30% deste territorio.

Posúe unha densidade media de poboación bastante baixa, e a acción antrópica pode avaliarse, en canto a

incidencia negativa se refire, baixa en termos absolutos, salvando diferenzas e sucesos conxunturais, como fora o caso PRESTIGE.

DISTRIBUCIÓN SUPERFICIE MUNICIPAL (Ha.)

CONCELLOS	SAU*	FORESTAL DESARBORADO	FORESTAL ARBORIZADO	SUPERFICIE CONCELLO	FORESTAL TOTAL	SAU/SUP. TOTAL	FOR.ARBOR. / FOR. TOTAL
Cee	1.104	401	3.877	5.383	4.279	21,00%	0,91%
Corcubión	119	54	409	582	463	0,20%	0,88%
Dumbría	2.718	2.291	5.308	10.316	7.599	0,26%	0,70%
Fisterra	661	295	1.719	2.675	2.014	0,25%	0,85%
Carnota	577	1.896	3.199	5.672	5.095	0,10%	0,63%
Muros	594	1.501	4.013	6.108	5.514	0,10%	0,73%
Noia	241	342	2.430	3.013	2.772	0,08%	0,88%
Outes	2.430	763	6.103	9.297	6.867	0,26%	0,89%
Porto do Son	761	1.732	4.842	7.335	6.574	0,10%	0,74%
Total	9.205	9.275	31.900	50.381	41.177	22,35%	7,21%

* Superficie Agraria Útil.

Fonte: Anuario de Estadística Agraria, 2004. Consellería do Medio Rural. Xunta de Galicia.

Elaboración propia.

Neste espazo organízanse un conxunto de Espazos Naturais Protexidos de alto valor ambiental, que engloban a parte dos concellos que nos ocupan e algúns dos cales están propostos para seren incluídos na Rede Natura 2000. Consideramos relevante incluílos nesta epígrafe porque, a pesar das súas especificidades, constitúen boas mostras da identidade física e biótica deste territorio.

A **Rede Natura 2000** é a iniciativa máis importante para crear unha rede de espazos naturais baseada en criterios científicos. A súa finalidade é asegurar a conservación de hábitats e especies, entre as que se encontran moitas seriamente ameazadas por un desenvolvemento carente de planificación.

Na Rede Natura 2000 intégranse os espazos designados como **ZEPAS pola Directiva de Aves (79/409/CEE)** e os espazos designados para o cumprimento da **Directiva de Hábitats (92/43/CEE)**, coñecidos na súa 1ª fase como **Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)**.

Créase así unha rede de lugares nos que se asegurará a súa conservación e o mantemento da función para a súa conservación, aplicando medidas preventivas, correctoras e compensatorias ante os posibles impactos ambientais que terán que ser previstos en cada un deses lugares. No territorio que nos ocupa encóntranse os seguintes Espazos Protexidos:

Costa da Morte.

Declarado Lugar de Interese Comunitario (LIC) e Zona de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEPVN). Abrangue 11.809 ha. e está situado ao noroeste da provincia de A Coruña e compón unha franxa costeira que comprende a meirande parte das comarcas de Bergantiños, Terra de Soneira e Fisterra, así como unha pequena sección da de A Coruña. Dos municipios afectados polo GAC 4, só Fisterra queda afectado por esta figura de protección.

É un extenso tramo de costa entre o cabo Fisterra e a praia de Alba (Arteixo), que, con excepción dunha grande parte da ría de Camariñas e dos núcleos habitados máis importantes, inclúe a totalidade do litoral noroccidental de Galicia e algúns dos treitos máis afastados e mellor conservados da costa galega.

Este LIC inclúe ao redor de 152 km de litoral, dos que sobre un 17% (26 km) correspóndese con depósitos areosos de praia-duna. Ademais, un 38% da área protexida (4.539 ha.) ocupa augas mariñas, principalmente ao sur e sueste de cabo Fisterra, no tramo Camariñas-Arou e na parte externa da ría de Corme e Laxe. Entre os valores máis destacados encóntranse:

- Zonas húmidas, como Traba e Baldaio. Conservan un gran valor, atesourando importantes e moi variadas mostras de vexetación estuárica e palustre.
- Sistemas de dunas. Están moi ben representados e inclúen múltiples macroformas sedimentarias e erosivas, algunhas pouco comúns ou case únicas no ámbito cántabro-atlántico ou español, como son as dunas parabólicas, as dunas remontantes ou placas eólicas (con mostras excelentes nos «montes brancos» das praias de A Barra do Medio, en Ponteceso, e Trece-Santa Mariña, en Camariñas, que se elevan por riba dos 100 m de altura, así como en Lourido, Nemiña e Rostro, entre outras), as dunas colgadas (Razo, Santa Mariña) ou as dunas en crecente (Trece).
- As praias e turbeiras fósiles (como as de Razo e Baldaio), as grandes extensións de *coídos* ou praias de cantos (con exemplos singulares coma o de Cuño, en Muxía).
- Os complexos de covas mariñas ou *furnas* (como as de Muxía-Nemiña, Roncudo ou Sisargas).
- Rasas cuaternarias (cabo San Adrián, por exemplo), megaformas e microformas graníticas (como en cabo Vilán e cabo Veo ou en punta Nariga) son elementos xeomorfolóxicos dun gran interese. Non en van este LIC engloba ata cinco Puntos de Interese Xeolóxico (recoñecidos polo IGME) de importancia estatal ou autonómica: Lagoa de Baldaio (C-110), Rasas Cuaternarias de Cabo San Adrián (C-111), Praia do Trece (placas eólicas) (C-112), Penas Abaladoiras de Muxía (C-113)

–que abrangue ás praias de cantos, rasa litoral e depósitos de praias e placas eólicas de Lourido– e Coído de Cuño (C-114).

Esteiro do Tambre.

Declarado **Zona de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEVN)**. Comprende unha superficie de 1.581 ha. e está situado ao fondo da ría de Muros e Noia, ocupando estuario e curso baixo do río Tambre, e introducíndose curso arriba polo tramo baixo. Entre os concellos que forman parte do GAC 4, quedan afectados Noia, Outes e Porto do Son.

O 73% da área do LIC está ocupada por hábitats mariños e marítimo-terrestres, cunha superficie de augas mariñas de 1.062 ha., na meirande parte sobre fondos de menos de 10 m de profundidade, mentres que preto dunha quinta parte abrangue o curso baixo do Tambre, augas arriba da influencia das mareas, ao longo duns 6 km. Esta parte é a máis crebada da súa conca, na que o

Tambre encaixa fortemente entre dous grandes bloques fracturados, que dan paso, nas zonas altas, a terreos en forma de meseta cara aos 300 m de altitude. De feito, este curso baixo «cólgame» ao longo duns 3 km, onde forma unha gorxa de forte pendente lonxitudinal (1,7%), trazada sobre paredóns de migmatitas granitoides, entre os montes de Lueiro e Cornanda. Dous pequenos afluentes, os ríos Xallas e Corzán, únense ao Tambre neste treito ao longo de valgadas

de pendente moi pronunciada, que pode alcanzar máis dun 25%. A máxima altitude do LIC alcánzase neste sector, con 233 m s.n.m.

Monte e Lagoa de Louro.

Declarado **Zona de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEVN)**. Ocupa unha superficie de 1.096 ha. e atópase situado ao suroeste da provincia de A Coruña, na comarca de Muros. Dos concellos que engloba o GAC 4, os que quedan afectados pola figura de protección son os de Carnota e Muros.

O monte Louro é un pequeno «inselberg» ou afloramento rochoso illado, situado no extremo sur do LIC, que se eleva abruptamente sobre unha plataforma de abrasión ou rasa ata unha altura de 239 m. Está constituído por granitos de dúas micas, de gran fino, e granitos con megacristais de gran medio, podéndose observar nel frecuentes exemplos de micromodelado (pías e cacholas). Estes fenómenos, así como a presenza da rasa costeira e o complexo de barra dunar e lagoa litoral outorgan un alto valor xeomorfolóxico á área, que foi cualificada Punto de Interese Xeolóxico (PIG C-116) de importancia nacional.

Entre os valores máis destacados deste espazo encóntrase os seguintes:

- Tramos de costa rochosa de baixa altura.
- Praias de seixos e areais.
- Sistemas de dunas ben conservados.
- Lagoa litoral.
- Elevación granítica de monte Louro.
- Extensión de augas mariñas de 491 ha. que cobre principalmente fondos por riba dos 10 m de profundidade, sobre os que afloran algúns baixíos rochosos (Os Forcados, Angueiro, A Insua), parte dos cales están propostos como Reserva Mariña de Interese Pesqueiro (promovida pola Confraría de Lira, Carnota).
- Complexo de barra litoral, dunas, lagoas e monte en Louro.
- Depósitos areosos de praia e duna duns 4,6 km de fronte litoral, no que aparecen desde praias de peto, como as de Simprón ou Acoradoiro, ata areais de grande desenvolvemento, coma os de Lariño (1,9 km) ou Area Grande (1,5 km).
- Lagoa litoral de Louro, exemplo de praia pechada, rodeada dunha zona húmida cun cinto de vexetación palustre, comunicada irregularmente co mar mediante unha pequena canle de desaugadoiro e alimentada polo arroio Longarelo na súa parte interna.

Complexo Húmido de Corrubedo.

Abrangue unha superficie de 9.263 ha. e está situado no extremo suroeste da provincia de A Coruña (península do Barbanza). Dos concellos que engloban o GAC 4, só Porto do Son queda afectado por esta figura de protección.

Posúe as seguintes declaracións:

- Zona de Especial Protección dos Valores Naturais.
- Zona Húmida Protexida (Complexo das praias, lagoas e dunas de Corrubedo; 982,90 ha.).
- Zona de Especial Protección para as Aves (ZEPA ES0000313 Complexo Litoral de Corrubedo; 971 ha.).
- Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia (arquipélago de Sálvora; 248 ha. terrestres e 2.309 ha. mariñas).
- Zona Ramsar (Complexo de Corrubedo, 7ES024; 550 ha.).

A área do LIC correspondente a terra firme está conformada por unha sucesión de pequenos tramos de costa rochosa e de extensos areais e sistemas de dunas, que en Basoñas e en Corrubedo forman parte de diferentes complexos de barra-lagoa litoral. Constitúe a máis

extensa representación deste tipo de ambientes no noroeste de España, albergando una gran variedade tipos de hábitat en bo estado de conservación. El arquipélago de Sálvora, localizado na bocana da ría de Arousa, está sometido a unha forte influencia oceánica e sitúase a uns 4 km da costa; consta da illa de Sálvora (altura máxima 73 m) e as máis pequenas de Sagres, Vionta, Ervosa e Noro (248 ha. terrestres en total). En conxunto, a superficie de augas mariñas do espazo natural é de 7.424 ha.

O tramo máis cara ao norte do espazo natural atópase dentro do ámbito da ría de Muros e Noia, estendéndose entre a punta do Castro de Baroña e a praia de Portiños, nas inmediacións de cabo Corrubedo. Un gran número de praias, case todas bordeadas por sistemas de dunas, limitan este sector (Area Longa, Queiruga, Río Sieira, As Furnas-Basoñas, Espiñeirido o A Recabeira, e Valieiros-Portiños, entre as de maior extensión),

prolongándose ao longo de 8,3 km de costa. O sistema de Basoñas encerra dúas lagoas litorais, as de Xuño (de augas doces) e San Pedro de Muro (conectada co mar durante os temporais e as preamares vivas, de augas variablemente salobres). Hai tamén algúns segmentos de costa rochosa e acantilada con áreas de toxal-breixal e herbeiros costeiros (principalmente entre punta Calleira e punta Prado do Río e entre a praia de Espiñeirido e a de Balieiros).

A fronte actual do sistema de Corrubedo a constitúe unha serie de praias areosas (A Ladeira-Ferreira, A Lagoa, O Vilar, Angueiro) que, en conxunto, esténdense ao longo duns 5 km. Estes areas dan paso cara ao interior a varios sistemas de dunas ben estruturados, nos que se inclúen diferentes cordóns de dunas primarias e secundarias, extensos campos de dunas semifixadas, chairas eólicas, dunas remontantes estabilizadas e varios tipos de corredores e depresións de deflación eólica. Trala praia de A Ladeira, ao norte do espazo natural, atópase unha gran duna móbil, de preto de 1 km de lonxitude, ata 250 m de largura e unha altura duns 15 m. as barras dunares separan do mar a dous interesantes zonas húmidas: a lagoa e marisma do Carregal, que se prolonga na lagoa de Artes, e a lagoa de Vixán, ao sur da zona. O Carregal mantén contacto co mar mediante un canal natural de desaugadoiro, polo que se ve sometido regularmente ás mareas e mantén vexetación halófila. A lagoa de Vixán, por contra, está illada normalmente do mar, e as súas augas son doces o debilmente salobres. O espazo natural vese completado por piñeirais de repoboación (en gran parte sobre terreos areosos), áreas cultivadas e unha ampla baía mariña.

Desde a praia de Angueiro ata punta Falcoeira a costa vólvese principalmente rochosa e está salpicada dun gran número de baixíos e illotes rochosas (As Congreiras, As Queixadas, Falcoeiro, etc.), dando paso ao arquipélago de Sálvora. Nesta illa predominan as ladeiras en suave pendente e os afloramentos rochosos illados, con grandes extensións de vexetación herbácea e arbustiva. Nos illotes veciños de Sagres e Noro hai cantís de considerables dimensións. A illa Vionta é unha excepción, pois o seu perímetro está case totalmente constituído por areais. a totalidade da superficie de augas mariñas atópase por riba da isóbata de 50 m de profundidade e en grande parte se sitúa sobre fondos de menos de 20 m.

Monte Pindo.

Declarado **Zona de Especial Protección dos Valores Naturais** (ZEPVN). Ocupa 4.628,87 ha. e atópase situado no suroeste da provincia da Coruña, a cabalo das comarcas de Muros, Xallas e Fisterra. Entre os concellos que engloban o GAC 4, son os de Cee, Dumbría e Carnota os que quedan afectados pola figura de protección.

O LIC, complexo desde o punto xeográfico e ecolóxico, comprende dúas grandes áreas ben diferenciadas. En primeiro lugar encontrámonos cunha fronte costeira duns 14 km de lonxitude, que abrangue desde a praia de Xaxebe, nas proximidades de Portocubelo, no seu extremo meridional, ata a punta de Porto de Quilmas, no seu extremo setentrional, ambas no concello de Carnota, e que abrangue o complexo litoral de

Carnota e Caldebarcos. Neste tramo están tamén comprendidas as illas Lobeiras, así como multitude de baixíos rochosos, e unha extensión de 438 ha. de augas mariñas que cobren principalmente fondos por riba dos 10 m de profundidade. En segundo lugar, temos o macizo dos montes do Pindo, a desembocadura do Xallas na ría de Ézaro e unha parte dos montes de Buxantes, a máis próxima á costa, que se estenden polo extremo norte do espazo natural, nos concellos de Dumbría e Cee.

Espectacular exemplo de modelado granítico, nel concorren multitude de megaformas convexas e cóncavas, entre as que destacan as seguintes:

- Domos rochosos (A Moa).
- Nubbins*.
- Relevos acastelados (Castelo de Penafiel) ou os tors.
- Microformas do tipo *gnamma* (pías) e *tafoni* (cacholas).
- Punto de Interese Xeolóxico (PIG C-115). Conxunto que inclúe a gorxa do Xallas, a ría de Ézaro e o monte Pindo. É unha marmita turbillonar na que hai anos precipitábase directamente o río Xallas ao mar desde uns 120 m de altura, formando a ferverza de Ézaro, constituíndose en exemplo único de desembocadura fluvial deste tipo en Europa. Os encoros hidroeléctricos localizados río arriba impiden desde 1988 que, agás excepcionalmente e de xeito controlado, o río desaugue normalmente e forme a ferverza.

Os montes ao norte do Pindo mostran unha morfoloxía totalmente diferente, baseada sobre un substrato petrolóxico de granitos de dúas micas e migmatitas granitoides, con escasa incidencia dos afloramentos rochosos, predominando as formas redondeadas e suaves, colonizadas por extensas formacións de toxeira-uceira. A súa altitude tamén é menor, alcanzando como máximo os 472 m (monte de Pedras Carballizas).

O complexo de Carnota é un sistema de barra-lagoa litoral dunhas 300 ha. de extensión, conformado por dúas áreas de marisma, a gándara de Caldebarcos e unha ampla chaira intermareal areenta (denominada A Berberecheira), e A Lagoa, ou marisma de Carnota propiamente dita; encóntranse ambas separadas do mar por unha extensa barra litoral areosa. Na área conflúen unha serie de pequenos leitos fluviais, como o arroio de Mallou, que desauga ao sur da barra areenta, o río Valdebois, cos seus afluentes, o rego de Louredo e o Val de Cornido, que regan a marisma de Caldebarcos, e o Pedrafigueira, que percorre a marisma de Carnota, desembocando coma o anterior no lugar de Boca do Río, separación natural das dúas zonas húmidas. As praias deste sistema litoral, Caldebarcos, San Mamede e Carnota, constitúen un dos areais máis extensos de Galicia, con 5,3 km de fronte, e continúan cara ao extremo sur do espazo natural cunha serie de pequenas praias (O Canelo, Mar de Lira, Cons, Xaxebe), alternadas con tramos rochosos reducidos, ao longo de case 1 km máis.

Xusto ao norte do areal de Caldebarcos, e ata o porto de Quilmas, localizábase a denominada Costa da Cabra, tramo de natureza principalmente rochosa, con presenza de numerosos illotes e baixos rochosos e algunhas pequenas praias, como as de Pedrullo, Corna Becerra, Area Branca e Insuela. Neste sector sitúanse as illas Lobeiras, que constitúen dous pequenos arquipélagos, Lobeira Grande e Lobeira Pequena ou Chica, distanciados entre si en 1,7 km, e situados a 1,5 km de terra firme no seu punto máis próximo; a superficie emerxida dos varios illotes que os compoñen é dunhas 12 ha., aínda que a área cuberta por estes, así como polos baixíos rochosos, os fondos areosos que se descubren coa baixamar e as augas superficiais circundantes é moito maior, dunhas 55-60 ha. A súa altura media é moi escasa, cun máximo duns 20 m na Lobeira Grande.

A riqueza e variedade dos recursos naturais que este territorio posúe destacan neste destino ofrecendo multitude de posibilidades ao visitante para o goce da natureza. O especial clima que esta zona posúe, fai que a vexetación estea presente durante todo o ano, dando lugar a unhas paisaxes abraiante, nas que a diversidade da súa flora e fauna, a orografía do contorno entre monte e costa e os diversos cursos fluviais e os seus vales conforman unha paraxe nas que o valor paisaxístico e ecolóxico é abraiante. Os conxuntos de Monte Louro e a Lagoa de Xalfas e as Lagoas de Muro e Xuño están incluídas no plan Rede Natura 2000.

Outros espazos de interese

-Carnota.

-Monte Pindo, Miradoiro e Fervenza do Xallas.

Miradoiro situado no alto da Moa, a 627 m de altitude sobre o nivel do mar. Desde alí aparece un espectacular panorama (Fisterra, Corcubión, Cee, a praia de Carnota, punta de Caldebarcos). Foi denominado Olimpo Celta polos seus poboadores atribuíndolle propiedades máxicas. Dise que neste lugar foron construídos varios castelos un en Penafiel e outro en Pedrullo. Actualmente, existen diferentes rutas (Cornido e Quilmas) para acceder ao Pico da Moa e o Monte Penafiel.

O abanqueiro ou fervenza que se pode contemplar desde a pasarela turística do Xallas, situada a unha altura de 146 metros permite ter unha visión espectacular.

Punta Ínsua e Faro Lariño

Trátase dun punto xeográfico estratéxico que axuda a fixar a entrada no arco de Fisterra e na ría de Corcubión. Próximo a esta zona atopábase un muíño de vento, do cal só quedan os cimentos. A contemplación da posta de sol é espectacular.

Praia de Carnota e marismas de Caldebarcos

A praia de Carnota é un areal de 7 km que forma un ecosistema de grande interese natural, composto por marisma, dunas, zona intermareal e praia. Este espazo ábrese desde a punta de Os Remedios ata a Punta de Caldebarcos, onde a Gándara constitúe un espazo de especial beleza e de grande interese ecolóxico. As marismas de Boca do Río son actualmente un espazo protexido.

Cee.

A Ría de Lires

Por aquí pasa o tramo final do camiño Xacobeo a Fisterra. Preto da aldea atópase a desembocadura do río Castro onde destaca a súa abundancia de aves. Alí a canle do río divide a zona en dúas: dun lado a ría propiamente, e doutro a praia de Nemiña.

Corcubión.

Monte de Santo Andrés

Despregada en forma de anfiteatro no somonte do monte de Santo Andrés, a vila de Corcubión ofrece un aspecto limpo, alegre e acolledor. O núcleo antigo, declarado conxunto histórico-artístico en 1985, conserva o encanto da arquitectura tradicional, con casas señoriais, brasonadas, e outras populares, de tipo mariñeiro, ademais dun agradable paseo marítimo.

Fisterra.

Cabo de Fisterra e Monte Facho

A máis de 120 metros sobre o nivel do mar álzase o faro máis setentrional e posiblemente o máis visitado de Europa.

Atópase nunha pequena península dominada polo Monte Facho de 242 m sobre o nivel do mar. De camiño ao faro sorprenden as vistas que hai da Ría de Corcubión, o Monte Pindo, a Prata de Carnota, e a península do Barbanza. Tamén desde o Monte Facho, gózase das vistas á vila de Fisterra e á praia Langosteira.

Muros.**O Monte Louro e a Lagoa de As Xalfas**

O monte Louro (declarado de interese natural) atópase a 241 m de altura podéndose observar a un lado o mar e ao outro a Lagoa de As Xalfas na que se desenvolveron importantes acumulacións dunares que pecharon o paso das augas do río Longarelo. Moi próximo, atópase o extenso areal de Ancoradoiro. Destaca a importancia da fauna e flora que se concentra nestes espazos.

Noia.**Desembocadura do Río Tambre**

O Tambre, chega a Outes despois de percorrer 84 km, e fai de fronteira con Noia no seu último tramo. Desembocan no Tambre os ríos de Laxoso, de curto percorrido por Cando, e o Doas, que vindo desde Negreira cruza cos seus máis de 12 km de lonxitude todo Santo Ourente e termina en Ponche Nafonso.

Outes.**Relevo Outense**

Destaca o elevado número de montes que se alzan, principalmente cinco cumes de 500 m, sendo o máis alto o Monte Tremuzo desde o que se observa perfectamente a Ría de Muros-Noia conectando as parroquias de Outes, Sabardes e Roo.

Porto do Son.**Complexo Húmido de Corrubedo**

Zona litoral protexida, incluída na Rede Natura 2000, que se estende desde o Castro de Baroña ata o final do municipio de Porto do Son. Existen pequenas lagoas en Xuño e Muro. Grazas a estas formacións poden atoparse comunidades vexetais propias de rochosas a outras propias de zonas dunares e lacustres.

Praias

As comarcas de Fisterra, Muros e Noia ofrecen innumerables praias aos seus visitantes, unhas de area fina protexidas por bosques de piñeiros e outras dunha inmensa extensión que grazas aos ventos do sur son perfectas para deportes de vento como o windsurf, vela ou parapente. Doutra banda, as calas, de extraordinaria beleza, pequenas e tranquilas de area branca e fina son idóneas para o descanso permitindo ademais un baño seguro.

RELACIÓN PRAIAS				
Concello	Lonxitude/ Anchura	Ocup. Temp. estival	Grado de Urbanización	Bandeira Azul
CEE				
Estorde	L: 510 m A: 36 m	Media	Rústica	Non
Gures	L: 330 m A: 20 m	Media	Virxe	Non
Lires	L: 510 m A: 36 m	Media	Rústica	Non
Concha	L: 280 m A: 20 m	Media	Urbana	Non
FISTERRA				
Arnela	L: 190 m A: 22 m	Baixa	Virxe	Non
Ribeira	L: 100 m A: 29 m	Media	Urbana	Non
Mar de Fóra	L: 570 m A: 45 m	Baixa	Virxe	Non
Restrelo	L: 90 m A: 21 m	Baixa	Virxe	Non
Sardiñeiro	L: 385 m A: 23 m	Media	Urbana	Non
Talón		Baixa	Virxe	Non
Rostro	L:2075 m A:55 m	Baixa	Virxe	Non
Langosteira	L:1930 m A: 26 m	Media	Semiurbana	Non
CORCUBIÓN				
Quenxe	L: 160 m A: 23 m	Media	Urbana	Non
CARNOTA				
Gabota	L: 45 m A: 9 m	Baixa	Virxe	Non
Ardeleiro	L: 82 m A: 12 m	Baixa	Virxe	Non
Area Branca	L: 145 m A: 22 m	Baixa	Virxe	Non
Caldebarcos	L: 1680 m A: 55m	Baixa	Virxe	Non
Carnota	L:7000 m A: 100	Baixa	Rústica	Non
Cons	L: 240 m A: 19 m	Baixa	Rústica	Non
Corna Becerra	L: 180 m A: 17 m	Baixa	Virxe	Non
Insuela-Panches	L: 300 m A:	Media	Virxe	Non
Lariño	L: 150 m A: 10 m	Baixa	Rústica	Non
Mar de Lira	L: 460 m A: 23m	Baixa	Rústica	Non
Pedrullo	L: 150 m A: 10 m	Baixa	Virxe	Non
Porto Ancho	L: 145 m A: 12 m	Baixa	Virxe	Non
Porto Cubelo	L: 205 m A: 11m	Baixa	Semiurbana	Non
Porto Negros	L: 180 m A: 21 m	Baixa	Virxe	Non

San Pedro	L: 225 m A: 210 m	Baixa	Urbana	Non
Simprón	L: 90 m A: 7 m	Baixa	Virxe	Non
Sureseco	L: 400 m A: 15 m	Baixa	Virxe	Non
Susiños	L: 110 m A: 11 m	Baixa	Virxe	Non
Xaxebe	L: 215 m A: 19 m	Baixa	Rústica	Non
Porto da Barca	L: 290 m A: 14 m	Baixa	Virxe	Non
Porto dos Botes	L: 190 m A: 12 m	Baixa	Virxe	Non
Porto de Quilmás	L: 245 m A: 15 m	Baixa	Virxe	Non
Tras da Punta	L: 95 m A: 10 m	Baixa	Virxe	Non
MUROS				
Bouga	L: 600 m A: 20 m	Baixa	Rústica	Non
Prudencia	L: 140 m A: 24 m	Baixa	Urbana	Non
Roca. Virxe do Camino	L: 140 m A: 24 m	Baixa	Urbana	Non
Aldosón	L: 700 m A: 6 m	Baixa	Virxe	Non
Ancoradoiro	L: 90 m A: 11 m	Media	Rústica	Non
Area do Medio	L: 130 m A: 10 m	Baixa	Virxe	Non
Area Maior	L: 1400 m A: 50m	Baixa	Virxe	Non
Arruxo	L: 120 m A: 6 m	Baixa	Virxe	Non
Bornalle	L: 550 m A: 10 m	Baixa	Virxe	Non
Cabanas	L: 255 m A: 22 m	Baixa	Virxe	Non
Cirqueiros	L: 70 m A: 5 m	Baixa	Virxe	Non
Coido	L: 80 m A: 10 m	Baixa	Virxe	Non
Esteiro	L: 530 m A: 18 m	Media	Urbana	Non
Fogareiro	L: 460 m A: 12 m	Baixa	Rústica	Non
Fontenla	L: 60 m A: 15 m	Baixa	Virxe	Non
Lago Louro	L: 1470 m A: 50m	Baixa	Virxe	Non
Lariño	L: 1860 m A: 55m	Baixa	Virxe	Non
Liñares	L: 190 m A: 14 m	Baixa	Virxe	Non
Raimundo	L: 200 m A: 17 m	Baixa	Virxe	Non
Salgueiro	L: 90 m A: 8 m	Baixa	Virxe	Non
San Francisco de Louro	L: 760 m A: 35 m	Media	Semiurbana	Non

Ventín	L: 220 m A: 15 m	Media	Rústica	Non
DUMBRÍA				
Ézaro	L: 890 m A: 43 m	Media	Semiurbana	Non
OUTES				
Bitureira	L: 100 m	Nudista/ Baixa	-	Non
Broña	L: 490 m A: 16 m	Media	Rústica	Non
Cotarin	L: 130 m	Baixa	Semiurbana	Non
Picouso	L: 90 m A: 10 m	Baixa	Illada	Non
Muelle				Non
Siavo	L: 240 m A: 8 m	Baixo	Illada	Non
NOIA				
Boa Grande	L: 400 m A: 10 m	Alta	Rústica	Non
Boa Pequena	L: 130 m A: 8m	Alta	Rústica	Non
Testal	L: 1.300 m A:10m	Alta	Rústica	Non
Barquiña	L: 500 m A: 6 m	Baixo	Urbana	Non
Abruíneiras	L: 50 m A: 5 m	Baixo	Semiurbana	Non
PORTO DO SON				
A Gafa	L: 82 m A: 12 m	Alto	Urbano	Non
Aguieira	L: 1500 m A: 30 m	Alto	Virxe	Si
Area Longa	L: 330 m A: 25 m	Alta	Virxe	Non
Arnela	L: 340 m A: 6 m	Alta	Urbano	Non
As Furnas	L: 790 m	Alta	Virxe	Non
Basoñas	L: 2700 m A:50 m	Alta	Virxe	Non
Caveiro	L: 750 m A: 38 m	Alta	Virxe	Si
Coira	L:700 m A: 20 m	Alta	Urbanizado	Non
Espiñeirido	L: 1300 m A: 35 m	Alta	Virxe	Non
Fonferrón	L: 300 m A: 45 m	Alta	Semiurbana	Non
Ornanda	L: 280 m A: 30 m	Alta	Urbanizada	Si
Pozo	L: 150 m A: 20 m	Medio	Virxe	Si
Río Sieira	L: 800 m A: 60 m	Medio	Virxe	Non
Queiruga	L: 1200 m A: 75 m	Baixo	Virxe	Si
Seráns	L: 200 m A: 30 m	Baixo	Virxe	Non

itc.ménsula

Subigrexia	L: 400 m A: 20 m	Medio	Urbanizada	Non
Xuño	L: 1000 m A: 28 m	Baixo	Virxe	Non
Telleira	L: 150 m A: 3m	Baixo	Semiurbana	Non
Son o Cruceiro	L: 170 m A: 15 m	Alto	Urbana	Non
Arnela	L: 340 m A: 6 m	Baixa	Semiurbana	Non

Das praias mencionadas anteriormente, destaca a existencia de tres bandeiras azuis en Cee, Dumbría e Corcubión, así como o elevado número de praias virxes que se conservan no territorio. Os accesos, comunicacións e servizos foron adecuados para a recepción de turistas, pero no que se refire ás praias virxes, en moitos casos, só é posible o acceso a pé carecendo de sinalización que indique o seu acceso. Moitas das praias posúen servizos complementarios como vixilancia, aínda que só en período estival. Non todas as praias posúen mobiliario, aseos e duchas, e a súa dotación de aparcadoiros nalgúns casos é escasa.

Recursos culturais

Nas comarcas de Fisterra, Muros e Noia, atópase unha ampla variedade de recursos culturais grazas ao legado histórico achegado polos pobos que habitaron neste territorio. Pódense descubrir restos arqueolóxicos do período megalítico e da idade do bronce, pezas da cultura castrexa, romana, xermana e cristiá, da cal existen un elevado número manifestacións arquitectónicas por todo o territorio.

Restos arqueolóxicos

Os restos arqueolóxicos máis significativos son os seguintes:

Carnota.

Castro de Mallou

Presenta restos das murallas e das antigas vivendas.

Cume de A Moa

No cume de Penafiel, pénsase que existiu un lugar de culto celta, profanado polo Xeneral romano Lucio Sestio, do que colleu nome a ara.

Vindo de Penafiel, alén do cume da Moa, no lugar chamado Chan de Lamas, atoparon restos que se cren pertencentes a un antigo poboado dedicado á extracción de estaño, que logo se vendería aos fenicios.

Pedregais de Carnota

Abundan os restos prehistóricos que dan fe da antigüidade dos asentamentos humanos nestas terras. De feito, o topónimo 'Carnota' considérase procedente da voz precelta 'carn' ou 'corn', que significa 'pedra ou lugar abundante en pedregais; que, atendendo á paisaxe da zona, é fácil entender o porqué do nome.

Tamén existen significativas mostras da etapa celta a través dos castros de Mallou e Lira.

Petróglifos de Descansadoiro

Da época prehistórica, consérvanse varios petróglifos de grande interese, destacando o coñecido como **Laxe escrita**, descuberto en 1980 por un grupo de escolares. A escultura atópase no lugar chamado «Descansadoiro», ao que se chega collendo unha pista á altura do polideportivo da vila.

Cee

Os restos prerromanos en Cee

Historicamente, Cee conta con vestixios da existencia dun pobo moi antigo. Existen restos de cultura megalítica (culombio. 4500-2000 a.C.) como as mámoas do alto de San Pedro Mártir (A Pereiriña) e as Pedras Negras (Bermún-A Pereiriña).

O pobo prerromano que habitou esta comarca foi o dos Nerios, que desenvolveron a súa cultura dentro do mundo castrexo antes e despois da chegada dos romanos. Rastros da a súa existencia son os castros do Monte do Son (Cee), Monte do Castro (Lira), Os Castros (Bermún-A Pereiriña) e Os Castros (Vilar de Toba).

Castro do Monte do Castro

En Lires.

Castro do Monte do Son

Outro exemplo do patrimonio arqueolóxico do Municipio.

Os Castros

En Vilar de Toba.

Mámoas do Alto de San Pedro Mártir

Atopámolas na Pereiriña.

Corcubión

Castro de Quenxe

Está localizado no lugar de Oliveira, sobre o Monte Quenxe. Data dos s. I ou II a.C.

Este depósito ten dous recintos, cunha coroa de pequenas dimensións, protexida no seu perímetro por un parapeto e rodeada por outra liña defensiva. O castro está sen escavar e o recinto está ocupado por terrazas con terreos de cultivo.

A súa localización permite o control da ría de Corcubión, gran parte do val de Cee e gran parte da costa ata o cabo Fisterra.

Dumbría

Castro de Alvarelos.

En Berdeogas.

Castro de Berdeogas.

En Berdeogas.

Castro de Logoso.

En Logoso, Olveira.

Castro de Regoelle.

Atópase na mesma beira da estrada Baíñas-Olveira.

Castro de Teixeiras.

En Bufantes.

Dolmen da Pedra da Arca.

Atópase en Regoelle, Olveira. Trátase dun dos monumentos máis importantes e representativos do megalitismo galego e, ademais, un dos máis grandes e mellor conservados dolmens de Galicia.

Pedra Ancha

Conxunto de petróglifos situados nas inmediacións do Camiño de Fisterra.

Fisterra

Ermida de San Guillermo

No alto do monte Facho, atópanse restos dunha ermida, destruída no s. XVIII, relacionada con ritos de fecundidade.

Suponse que aquí viviu como ermitán Guillermo X de Aquitania, que chegou a Fisterra como peregrino. Neste lugar aínda que se conserva unha gran laxa horizontal á que se lle atribúen os poderes relacionados coa fecundidade e na que durmían matrimonios estériles para concibir fillos.

Muros

Petroglifos

Datados do 2000 a.C., foron descubertos en diversos lugares do municipio, convertendo Muros nunha das principais estacións rupestres de Galicia. A maioría deles pertence á Idade de Bronce e representan círculos illados, que poden relacionarse con representacións solares, ou unidos con outros debuxos que se relacionan con temas de fecundidade.

Entre os poboados de Louro e Taxes hai que destacar a Laxe das Rodas un dos petróglifos máis interesantes, con círculos rodeados de puntos, que parece unha especie de calendario.

Noia

Dolmen de Argalo

É o monumento prehistórico máis antigo do concello (3000 a. C.). Coñécese co nome de Cova da Moura e está formado por un sarcófago con sete laxas verticais que sostiñan na época unha cuberta que actualmente non se conserva.

Porto do Son

O Castro de Baroña

Atópase na península situada na chamada Punta do Castro, a cal só se une á terra por un curto istmo de area onde se atopan as primeiras pedras que se usaron como primeiro grupo defensivo. Foi descuberto en 1933 e declarado Patrimonio Artístico Nacional. Dise que estivo habitada por xente da tribo dos Prestamarcos e que podería ser a *Vicus Sapcorum* da calzada romana Per Loca Marítima que atravesaba a serra do Barbanza.

Outes

Megálitos e Petroglifos

En Outes atópanse Megálitos correspondentes ao período calcolítico (entre 3000 e 2000 anos a.C.). A finalidade destas grandes laxas de pedra era funeraria e de demarcación territorial. Existen en todo o territorio máis de trinta exemplos e os máis frecuentes son os dolmens, cubertos por un montículo de terra (mámoas). Pódense atopar tamén na zona os Petróglifos, os cales son incisións na pedra formando figuras xeométricas curvas ou de animais. Estes pertencen á Idade de Bronce (entre 1800 e 1000 anos a.C.).

Patrimonio arquitectónico

Destaca o elevado número de manifestacións arquitectónicas que existen no territorio.

No territorio atópase destacado o patrimonio civil, relixioso, popular, artístico como legado das diversas culturas que habitaron neste destino. O elevado número de recursos que se atopan nesta zona mostran a súa riqueza cultural e complementan a oferta deste destino.

Arquitectura popular

Como arquitectura popular atópanse nas tres comarcas un amplo número de manifestacións arquitectónicas como castros, muíños e edificios civís que posúen un elevado valor artístico e cultural. A continuación detállanse os máis importantes:

Carnota

Aldea de Lariño. A aldea de Lariño esténdese polo somonte dun pequeno val. Destaca a conxunción das súas rúas estreitas e abrigadas, con casas de pedra e hórreos moi ben conservados.

Conxunto de Hórreo e Pombal. O hórreo de Carnota foi declarado Monumento Nacional e está clasificado como o máis grande de Galicia xunto co de Lira e o de Araño (Rianxo). Polo

que refire ao pombal, cabe dicir que ten as mesmas propiedades que o de Lira, é dicir, planta cilíndrica e cuberta cónica con tellas do país.

Hórreo de Lira. Trátase do máis grande do mundo. É maior có de Carnota pero atópase peor conservado.

Muíño de Vento de Lariño. De estrutura cilíndrica e muros grosos, o muíño era de uso comunal situado próximo ao mar e probablemente foi dotado de aspas de madeira. Actualmente non presenta un bo estado de conservación.

Cee

Casa Guillén. Data do s. XX.

Casa Mayán. De estilo tradicional, con galerías e balcóns. Data do s. XIX.

Casa Mosteirín. Edificio de carácter residencial, situado nun dos dous lados da praza da Constitución (á beira da casa de Mayán).

Castelo do Príncipe. Fortaleza erixida na época de Carlos III, s. XVIII, sobre un pequeno saínte rochoso do litoral, fronte ao castelo do Cardeal, na outro marxe da ría. Pretendíase defender a ría de ataques inimigos.

Pazo de Cotón. De estilo barroco data dos s. XVII-XVIII. Destaca o escudo da fachada que leva integrada a flor de lis da Inquisición. Actualmente, é de propiedade privada e foi restaurado recentemente.

Corcubión

Antigos Xulgados. Cara ao s. XIX Corcubión defínese como centro administrativo da zona. A nova ordenación territorial instituída no ano 1834, que divide as provincias en partidos xudiciais onde se instalarán os Xulgados de Primeira Instancia e Instrución, que logo serían base dos distritos electorais e da contribución.

Cárcere do Partido. Está situado fronte ao porto. Coma os Antigos Xulgados foi construído na mesma época e é de estilo ecléctico. Ten grande interese por seren un dos poucos exemplos conservados de arquitectura penal.

Casa burguesa da Avenida da Constitución. Dentro das edificacións de claro estilo modernista que podemos ver no paseo marítimo de Corcubión, esta é unha das máis interesantes.

Casa Consistorial. A antiga casa indiana (1924) da Fundación José Carrera acolle actualmente a Casa do Concello de Corcubión. A construción deste edificio nace da vontade de Don José Carrera Fábregas, natural de Corcubión e emigrado a Arxentina, quen doa o seu patrimonio á localidade para a construción dun asilo (proxecto que nunca levaría a cabo), e unha Escola Práctica de Artes e Oficios.

Casa Miñones. Reformada por completo entre 1899 e 1902 polo banqueiro local Manuel Miñones, esta edificación responde á tipoloxía típica de vivenda burguesa do cambio de século, unificando elementos da arquitectura tradicional galega con trazos do estilo modernista da época.

Casa Teixeira. Edificio histórico de estilo barroco, un dos máis antigos de carácter residencial que se conservan na localidade, consta de planta rectangular e dous niveis, que se desenvolven ao longo da rúa. Pódese acceder ao seu interior por dúas portas, unha directa á vivenda e outra por un lateral baixo unha pequena terraza.

Pazo dos Condes de Altamira. Na súa orixe, esta casa foi a máis representativa do poder civil de Corcubión, despois de establecer aquí a capitalidade da xurisdición en 1430. Axuntábanse nela, ademais de servir de residencia aos condes de Altamira, as funcións de cárcere e de sala de audiencias do xulgado señorial.

Dumbría

Casa de Amable. Construción orixinal do s. XIX. Na fachada destaca a galería, construída en 1953, a modo de miradoiro.

Casa de Cándido. Construción orixinal do s. XVIII, na cal se fixeron importantes reformas posteriores engadíndoselle un novo corpo. Tiña planta en forma de «L», modificada polas reformas realizadas; consta de dúas alturas. Muros de cantaría, na parte máis antiga da casa, e de alvenaría na ampliación.

Casa do Leiteiro. Construción orixinal de principios do s. XIX, edificada no ano 1802. Ten planta rectangular e consta de piso inferior e superior. Na fachada destacan as troneiras, como sistema de ventilación, carecendo de vanos na planta baixa.

Casa da familia Leis. A construción é orixinal do s. XX, pero se fixeron reformas posteriores; a máis significativa supuxo a construción dun corpo anexo de dúas alturas. Ten planta cadrada e consta de tres pisos. Muros revestidos e pintados; cuberta a dúas augas e tellado de tella do país.

Casa en Oliveiroa. Construción orixinal de principios do s. XX, pero se fixeron reformas posteriores, nas que destaca a introdución de novos materiais. Ten planta rectangular e consta de dúas alturas.

Fonte Milagrosa de Santa Lucía en Dumbría. Fonte de cadeira granítica, con arco de medio punto e dous alicerces que a soportan. A esta fonte atribúenselle propiedades milagrosas. O día 19 de maio, día da patroa, os romeus lávanse os ollos enfermos coa auga e sécanse cun pano, que deixan colgado nas matogueiras próximas á fonte.

Pombal da Reitoral de Berdeogás. Dos pombais galegos non se conservan demasiados exemplos. A cría de pombas na época era mostra de riqueza e poderío.

Ponte Oliveira. Esta ponte, posiblemente do s. XVI, sitúase sobre o leito do río Xallas. Sufriu un proceso de ensanche para facilitar a circulación rodada. Atópase enmarcado nun fermoso lugar, xa que nas beiras do río existe abundante vexetación arbórea con terreos dedicados ao pasto.

Vivenda de Alejandra. Construción que responde á arquitectura popular coruñesa, pero sufriu importantes reformas. Destaca na fachada unha porta «de aire», en lugar da xanela central, que achega máis iluminación e amplitude.

Vivenda na Farraza. Construción composta de dous corpos, o central máis antigo e un máis ancho. Consta de dous pisos e presenta muros de alvenaría con pezas de cantaría nos vanos, cuberta a dúas augas e tellado de tella, onde sobresa unha gran cheminea. Na fachada destacan as cornixas das xanelas.

Vivenda na Vacariza. Construción orixinal do s. XVI. Na actualidade está en ruínas.

Vivenda en Chaín. Construción de planta rectangular; consta de dúas plantas. Presenta muros de alvenaría, salvo os esquinais e os marcos dos vanos, enmarcados por grandes pezas de cantaría; cuberta a dúas augas e tellado de tella. Na fachada destacan catro grandes ventás con cornixas.

Vivenda en Dumbría. Construción orixinal do s. XIX. Ten planta rectangular e consta de dúas alturas. Os muros son de alvenaría; presenta cuberta a dúas augas e tellado de tella. Na fachada destacan o balcón, sobresaíndo dos muros, e as xanelas, dispostas regularmente sobre as portas que se abren na planta baixa.

Fisterra

Pazo do Sardiñeiro. Propiedade privada non visitable. Casa en escuadra con peche de cadeiras e alvenaría. No seu interior, patín de cadeiras e columnas labradas. No seu interior hórreo de granito labrado e pombal.

Muros

Casa Consistorial de Muros. Edificio do s. XX, de tres plantas, con oficina de información e policía local no baixo, dependencias administrativas na primeira planta e xulgado na segunda.

Edificio do cine París. Foi realizado no pasado século e xunto co Teatro Mercedes e o antigo edificio de Correos, é un dos mellores exemplos de arquitectura ecléctica con que conta a vila.

Mercado de Abastos. Edificio de planta rectangular de catro alturas. Desde o punto de vista ornamental destaca, na liña de cornixa, un escudo sobre un friso ovalado.

Muíño de Marea do Pozo Cachón. É un conxunto de muíños de marea, reunidos nunha única edificación. A súa construción data do primeiro cuarto do s. XIX, e mantivo a súa actividade ata os anos cincuenta do presente século.

Paseo Marítimo de Esteiro. Trátase dun paseo marítimo paralelo ao río Maior. Construído en madeira, con antigas travesas de ferrocarril, e chapado con pedra nos seus bordos dispón de bancos (de madeira), así como de iluminación pública.

Soportais de Muros. Planta baixa das casas dos mariñeiros, abertas ao mar con arcos de distintos estilos (oxivais, de medio punto...), que servían para gardar as embarcacións e outros aparellos de pesca.

Teatro Mercedes. Teatro construído no ano 1925. Antes destinado a salón de baile e teatro. Actualmente, foi reconvertido para o seu uso como cafetería. A súa fachada preséntase dividida en dous corpos de estilo modernista.

Noia

Cova de Moura ou Anta de Argalo. Sepulcro megalítico que ata finais do s. XIX conservou a laxa de cobertura. No seu interior acháronse as puntas de frecha de base triangular, machadas puimentadas, cerámica, láminas de sílex, un esferoide e varios ídolos de barro.

Muíño da Pedrachán. Conxunto de muíños fariñeiros situados na marxe dereita do río Traba.

Muíños de O Traba. Conxunto de muíños fariñeiros construídos no s. XVII. Atópase actualmente moi deteriorado aínda que a súa situación á beira do río distíngueo e dálle encanto.

Pesqueiras do O Tambre. Consisten en grandes rocas con pasos a través de ramplas, nas que a lamprea deslizábase para poder remontar o río. Ao final delas, colocábanse unhas redes en forma de bolsas nas que quedaban atrapadas. Actualmente, a construción da presa do Tambre fixo que se reducise o caudal do río dando lugar á case desaparición das lampreas.

Castro Lampreireiro ou «Croa do Castro». Situado á marxe do río Tambre. Destaca o sistema defensivo o cal se basea na forte altura do terraplén que o rodea.

Castro de San Lois. Aséntase sobre o monte de San Lois con tres plataformas e catro parapetos.

Castro de Sobreviñas. Situado na parroquia de Argalo, de planta ovalada, e con sistema defensivo.

Mamoas de Vilaverde. Dúas mámoas compoñen un pequeno conxunto megalítico.

Porto do Son

Fonte e lavadoiro en Vilicosa. Destaca pola tradición que posúe. As xentes do pobo dirixíanse alí a lavar as súas roupas, abastecerse de auga e dar de beber ao gando.

Lápida funeraria de Queiruga. Lápida que data do s.II d.C. foi utilizada como altar maior ao seren descuberta, aínda que actualmente atópase encaixada na cara interior do muro da igrexa parroquial de Santo Estevo de Queiruga.

Muíño de Nebra. Está situado na parroquia de Nebra e actualmente atópase en bo estado de conservación.

Arquitectura relixiosa

Existe unha ampla manifestación arquitectónica que se atopa repartida por todo o territorio como igrexas, santuarios e capelas. Destaca o número de cruceiros que se poden atopar, tanto nos municipios como nas cruces de estradas e camiños. A maioría son de granito e as tallas mostran pezas únicas con representacións de Cristo e da Virxe. A continuación detállanse as máis importantes de cada un dos municipios.

Carnota

Igrexa de Santa Columba.

Cee

Igrexa parroquial de Cee.

Corcubión

Igrexa de San Marcos.

Igrexa de San Pedro da Redonda

Capela de Santo Antonio.

Capela do Pilar.

Dumbría

Igrexa de San Pedro de Buxantes.

Santuario da Nosa Señora das Neves.

Igrexa de San Martiño de Oliveira.

Igrexa de Santa Eulalia de Dumbría.

Igrexa de San Pedro de Berdeogás

Fisterra

Igrexa de Santa María das Areas.
 Igrexa Parroquial de San Vincenzo de Duio.
 Igrexa Parroquial de San Martiño de Duio.
 Capela da Nosa Señora do Bo Suceso.
 Igrexa Parroquial de San Xoán.
 Capela da Inmaculada Concepción.

Noia

- Antiga igrexa parroquial de S. María de barro.
- Capela de San Bernardo.
- Capela de San José (Trinitarias).
- Capela de San Lázaro.
- Igrexa parroquial de Santa María de Argalo.
- Igrexa parroquial de San Pedro de Boa.
- Igrexa parroquial de Santa Cristina de Barro.
- Igrexa parroquial Santa Mariña de Obre.
- Igrexa de San Francisco.
- Igrexa de San Martiño de Noia.
- Igrexa de Santa María a Nova.
- Igrexa de San Diego de Alcalá.

Muros

- Antiga igrexa parroquial de San Pedro de Muro.
- Capela de Santa Isabel.
- Capela do Espírito Santo.
- Capela da Virxe do Carmo.
- Capela da Nosa Señora das Angustias.
- Capela de San Xosé.
- Ermida de Nosa Señora das Neves.
- Ermida de San Roque.
- Igrexa parroquial de Santiago de Tal.
- Pais Franciscanos.
- Santuario da Virxe do Camiño.
- Capela de San Marcos.
- Igrexa Parroquial de San Xián.

- Igrexa Vella de Esteiro.
- Capela a Nosa Señora dos Remedios.

Porto do Son

- Capela da Atalaia.
- Capela da Madalena.
- Capela de Nosa Señora de Loreto.
- Capela de San Benito.
- Capela de Santa Lucía.
- Capela de San Caetano.
- Igrexa de San Martiño de Miñortos.
- Igrexa de San Pedro de Baroña.
- Igrexa de San Pedro de Muro.
- Igrexa de San Sadurniño de Goiáns.
- Igrexa de San Vicente de Noal.
- Igrexa de Santa María de Caamaño.
- Igrexa de Santa María de Nebra.
- Igrexa de Santa Mariña de Xuño.
- Igrexa de Santo Estevo de Queiruga.

Outes

- Capela da Nosa Señora do Rial.
- Capela da nosa Señora «da Ponche».
- Capela de San Adrián.
- Capela de San Martín de Rates.
- Igrexa parroquial de s. X. do Feixoo de Sabardes.
- Igrexa parroquial de San Cosme de Outeiro.
- Igrexa parroquial de San Miguel de Valadares.
- Igrexa parroquial de San Ourense de Entíns.
- Igrexa parroquial de San Pedro de Outes.
- Igrexa parroquial de San Tirso de Cando.
- Igrexa parroquial de San Xoán de Roo.
- Igrexa parroquial de Santa María de Entíns.
- Igrexa parroquial de San Xulián de Taras.
- Igrexa de San Lourenzo de Matasueiro.
- Ermida de San Pablo.

- Ermitá de Santiago.

Manifestacións culturais

No territorio existen numerosas manifestacións culturais, entre elas unha elevada variedade de festas, moitas delas de carácter relixioso como romarías e festas en honra aos diferentes Santos, celebradas na súa maioría en período estival.

Nestas comarcas existen dúas festas declaradas de Interese Turístico Nacional como a festa do Santísimo Cristo en Fisterra e o Gran premio de Carrilanas de Esteiro.

Muros

28-29-30 Festa de San Pedro. Muros.	2-3 xullo. Festa da Carmo. Abelleira. Muros.	9 xullo. Festa da Carmo. Tourea. Muros.
15-16-17 xullo. Festa da Carmo. Muros (procesión marítima).	15-16 xullo Festa de As Carrilanas. Esteiro. Muros.	18 xullo. Festa de Santa Mariña. Esteiro. Muros.
22-32 xullo. Festa da Magdalena. Louro. Muros.	25 xullo. Festas de Santiago. Tal. Muros.	29-30 xullo. Festas da Carmo. Louro. Muros.
15-16 agosto. Festas da Carmo. Louro. Muros.	16 agosto. Festas de San Roque. Muros.	31 agosto. Festas de San Ramón. Serres. Muros.
3 setembro. Festas da Virxe das Neves. Muros.		

Carnota

2º Fin de semana de agosto. Festa de San Clemenzo. O Pindo. Carnota.	12-13 outubro. Festas do cristo. O Pindo. Carnota.	7-8-9 agosto. Festa de San Memede. San Remede. Carnotá.
8-9-10 setembro de 2008. Festas do Cristo. San Memede. Carnota.	1º xoves e venres despois do 16 xullo. Festas da Virxe do Carme de Caldebarcos. San Memede. Carnota.	20 setembro de 2008 Festa de Nosa Señora das Doures. Santa Corda. Carnota.
20 xaneiro. Festa de San Sebastián de Pedrafigueira. Santa Corda. Carnota.	1º martes despois dos Remedios Novos. Santa María de Lira. Carnota	7 semanas despois dos Remedios Novos Festa dous Remedios Vellos Santa María de Lira. Carnota
30 fin de semana de agosto Festa do Mar Santa María de Lira. Carnota	11 novembro Festa do San Martiño San Martiño de Lariño. Carnota	24-25-26 xuño Xornadas Internacionais de Cultura Tradicional. Asoc. Cult. Canle de Lira. Carnota
Último xoves e venres de agosto. Festa de Cachelada de Mallou. Carnota.	23 xuño. Festas de San Xoán. Carnota.	

Cee

Agosto. Festa do cocido. Cee.	16 de xuño San Adrián de Toba. Toba. Cee.	Maio. San Pedro Mártir. Pereiriña. Cee.
15 agosto. Vira á Praia. Cee.	14-15-16-17 agosto. Festas da Virxe da Xunqueira. Cee.	7 xaneiro. Festas de San Xulián. Pereiriña. Cee.
16 agosto. Festa de San Roque. Cee.	25 xullo. Festas de Santiago Apóstolo. Ameixenda. Cee.	1º domingo de xullo. Romaría do Sacramento. Lires. Cee.
Domingo máis próximo ao 13 de xuño. Festa de San Antonio. Xallas. Cee.	9 decembro. Festa de Santa Eulalia e San Roque. Brens. Cee.	Todos os domingos. Mercado. Cee.
2º domingo do mes. Feira do Gando Porcino. Cee.		

Corcubión

25 abril. Festa de San Marcos Corcubión	29 xuño. San Pedro Redonda. Corcubión.	24 xuño. Noite de San Xoán. Corcubión.
16 xullo Virxe do Carme Corcubión	3º fin de semana de xullo. Feira medieval. Corcubión	24 setembro. A Virxe das Mercés. Corcubión.

Dumbría

29 xuño. San Pedro. Buxantes. Dumbría.	25 xullo. Santiago. Berdeogas. Dumbría.	25 xullo. Santiago. Oliveira. Dumbría.
7 agosto. San Mamede. Salgueiros. Dumbría.	12 novembro. San Martiño. Oliveira. Dumbría.	10 e 11 decembro. Santa Eulalia. Dumbría.
24 xuño. San Xoán. Berdeogas.	24 xuño. San Xoán Oliveira. Dumbría	7 agosto. Festas do Virxe do Carmo. Buxante. Dumbría
3º fin semana de agosto. Festas da Virxe do Carmo. Oliveira. Dumbría.	12-13 setembro. Festa da Nosa Sra. do Mar Ézaro. Dumbría	29 novembro. San Sadurniño. Ézaro. Dumbría.
13 decembro. Santa Lucía. Berdeogas. Dumbría.	Luns de Pascua. Santa Lucía. Oliveira, Dumbría.	8 setembro. Virxe das Neves. A Fonte Santa. Buxantes. Dumbría.
1º fin de semana de agosto Festa da Praia. Ézaro. Dumbría		

Fisterra

Martes-venres. Mercado. Fisterra.	Data variable. Entroido. Fisterra.	Semana Santa. Festas do Cristo. Fisterra.
24 xuño Sardiñeiro. Fisterra.	Último fin de semana de xullo. Festa da Praia. Fisterra	1º domingo de agosto. Longueirón. Fisterra.
2ª Semana de agosto. Festas do Carmo. Sardiñeiro. Fisterra.	3º fin de semana de agosto Fin do camiño. Anchoa. Fisterra.	8-9-10 setembro. Festas mariñeiras e patronais. Fisterra.

Noia

22-26 agosto. Festas de San Bartolomeu. Noia.	25 abril. San Marcos. Noia.	Último domingo de agosto. Festa da empanada. Noia.
---	-----------------------------------	--

Porto do Son

Luns de Pascua. Caamaño. Porto do Son.	22 xaneiro. San Vicente e Xesús Nazareno. Noal. Porto do Son.	2 xullo. Festas de Santa Isabel. Porto do Son.
---	--	--

Outes

9 xaneiro. San Xián. Tarás. Outes.	28 febreiro. San Tirso. Cando. Outes.	24 xuño. San Xoán. Roo. Outes.
29 xuño. San Pedro. Outes.	10 agosto. San Lourenzo. Matasueiro. Outes.	15 agosto Santa María Entíns. Outes
26 agosto. Santo Ourense. Santo Ourense de Entíns. Outes.	27 setembro. San Cosme. San Cosme de Outeiro. Outes.	29 setembro. San Miguel. Valadares. Outes.
27 decembro. San Xoán Evanxelista. O Freixo de Sabardes.	11 xullo. San Bieito. O Freixo. Outes.	29 setembro. San Campio. Outes.
6 xullo. Santa Lucía. Tarás. Outes.	1º domingo de setembro. Virxe do Socorro. Mirás. Outes.	26 xuño. San Paio. San Lourenzo. Outes.
25 xullo. Santiago Apóstolo. Outes.	Día máis próximo ao día do Apóstolo San Cristovo. Outes.	30 abril. Pampallín Outes.
Verán. Amencer Musical. Praia de Broña. Outes.		

ACTUACIÓN REALIZADAS EN TURISMO

Para poder expor actuacións no ámbito turístico faise necesario coñecer cales foron e serán as actuacións levadas a cabo no territorio. Así, a continuación detállanse as actuacións propostas polo PDT da Costa da Morte, PDPT Ría Muros-Noia, PRODER II, LEADER PLUS e accións levadas a cabo pola Confraría de Pescadores de Lira. A importancia dinamizadora de tales plans no territorio impactaron positivamente no desenvolvemento desta zona en aspectos económicos e tamén turísticos.

Actuacións do PDT da Costa da Morte

A estratexia presentada polo **PDT da Costa da Morte** céntrase en situar a Costa da Morte como un destino costeiro e rural no que o produto creado enlaza o interior coa costa, natureza con patrimonio e actividades con experiencias. A idea do destino fundaméntase en catro principios: sustentabilidade, integración, viabilidade e diferenciación. **Sustentabilidade** en canto á creación dun ente xestor que vele polo mantemento do destino (preservación do medio) e a creación de novas estratexias que sirvan para seguir aumentando o atractivo do destino. **Integración** da poboación local mediante xornadas de sensibilización e potenciación dos oficios tradicionais que involucren a todo o conxunto da poboación no destino. **Viabilidade** do destino apoiando e creando novas marcas e estruturas comerciais (aloxamentos e restauración) que empuxen ao tecido empresarial dos municipios integrados no PDT, e **diferenciación** en canto á creación de liñas de produto que incrementen a oferta e a diferencien polo seu atractivo turístico, (Ruta dos Muíños e Ruta dos Faros).

Para lograr isto o PDT da Costa da Morte realizou as seguintes actuacións:

- Desenvolvemento da marca e manual de identidade corporativa.
- Creación dunha páxina Web.
- Estudo do perfil do turista e estudo de mercado.
- Accesibilidade: Centro de Información Torres do Allo.
- Posta en valor do patrimonio. Área de chegada ao faro de Fisterra e estudo sobre Fins do Mundo.
- Creación de novos produtos: Ruta dúas muíños, Castelo de Vimianzo, Museo dos naufragos.
- Formación: Plan de Calidade.
- Sinalización.
- Deseño de rutas de sendeirismo e cicloturismo.

Actuacións previstas polo PDPT da Ría de Muros-Noia

A estratexia levada a cabo polo **PDT da ría de Muros-Noia** concéntrase no valor dos recursos naturais e culturais do territorio, así como no factor distintivo da ría na que se recoñece o seu potencial dinamizador grazas ás enormes posibilidades de explotación de actividades náutico-pesqueiras.

O obxectivo xeral do PDPT da ría de Muros-Noia é a posta en valor dos recursos para lograr un firme posicionamento deste destino no mercado. Preténdese aumentar a visibilidade e a calidade do destino e do seu produto turístico, creando unha oferta turística compacta, integral e diversificada, que combata a estacionalidade do turismo no territorio e potencie a afluencia de visitantes ao longo de todo o ano.

As actuacións expostas polo PDT da ría de Muros-Noia céntranse en catro liñas de actuación que conteñen as accións necesarias para converter o destino en un diferenciado, sustentable e de calidade:

1. Acondicionamento de dotacións básicas para o desenvolvemento turístico.

Terase en conta o coidado ao visitante coa creación dun centro de recepción e distribución de fluxos de visitantes e tamén puntos de información nos municipios de Outes e Lousame e unha rede de coordinación territorial. A carencia de sinalización é tratada mediante un plan de sinalización direccional para facilitar a accesibilidade territorial e a mobilidade interrexional. Tamén será tratada a dotación de servizos mínimos e a mellora da accesibilidade ás praias.

2. Potenciación e mellora dos produtos turísticos.

Para o desenvolvemento de produtos de turismo cultural e histórico crearase un centro de interpretación de Castro Baroña, acondicionarase un centro de arte funerario en Noia, definiranse os itinerarios de visita do centro histórico de Muros e deseñaranse rutas históricas chamadas «Do megalítico á época actual». Así mesmo, preténdese o desenvolvemento do turismo cultural industrial mediante a recuperación e rehabilitación de espazos nas minas de San Fins. Para o desenvolvemento do turismo de natureza e do turismo náutico preténdese realizar actuacións ao redor da revalorización do contorno do Tambre e a creación dun museo do mar en Muros. Preténdese tamén o establecemento e coordinación dunha rede de bases náuticas no contorno da Costa da Morte.

3. Valorización do destino turístico

Para levar cabo a profesionalización e modernización do sector turístico realizaranse accións en canto á reciclaxe de empresarios e traballadores como un activo do sector turístico, formación de guías turísticos e de prescritesores de información ao visitante, establecemento dunha rede asociada de hostaleiros para a posta en valor do produto gastronómico, visitas didácticas do persoal hostaleiro e outros destinos, creación dun foro permanente de coordinación e participación de axentes sociais, realización dun programa de promoción da calidade turística de acordo con MACT.

Doutra banda, levará a cabo un programa ambiental, para iso, realizarase un estudo da capacidade de carga e un plan de alivio e prevención de impactos ambientais e medios para a sensibilización ambiental da poboación e do sector turístico.

4. Promoción, comercialización e xestión turística.

Para poder comercializar o produto do territorio da Costa da Morte realizaranse actuacións con respecto á creación dunha imaxe de marca e un manual de identidade, deseño e execución dun Plan Integral de Comunicación/Estratexia de Medios. Comercializaranse paquetes concertados e realizarase promoción turística en mercados específicos de conexión aérea con Santiago de Compostela e un reforzo da presenza coordinada en feiras nacionais e internacionais.

Para coordinar o destino e os diferentes axentes que interveñen, crearase un ente xestor que integre aos diversos axentes tanto públicos como privados. Para obter información cualificada do sector crearase un observatorio turístico e o mantemento da xerencia do Plan de Dinamización de Produto Turístico.

Actuacións levadas a cabo por PRODER II

Comeza o desenvolvemento e a posta en marcha cara ao ano 2000 no que se crea a primeira mesa sectorial xeneral, posteriormente crearanse sete mesas sectoriais integradas por 2 fundacións comarcais de Muros e Noia, 110 asociacións de diferentes ámbitos: veciñais, asociacións de nais e pais de alumnos, muller e mocidade, sociais, deportivas, culturais, empresariais, de produtores e comunidades de Montes.

Os concellos involucrados son os de Lousame, Noia, Porto do Son, Outes e Muros. Realizáronse diferentes actuacións centradas na creación de equipamentos sociais e

deportivos, a valorización do patrimonio cultural e a formación. As principais liñas de actuación tratan de potenciar e reforzar a competitividade do sistema empresarial.

1. Prestación de servizos ás empresas.

- Deseño, elaboración e mantemento de Páxina Web.
- Asistencia a eventos de promoción turística. A asistencia a estes eventos levou consigo outras accións como a preparación de material promocional e dunhas casetas nas que estaban representados os cinco concellos de Lousame, Noia, Porto do Son, Outes e Muros.
  - VIII Feira Internacional de Turismo Interior – INTUR 2004 (Valladolid).
  - VII Salón de Turismo, Gastronomía e Artesanía – Expogalaecia 2004 (Vigo).
  - XI Feira Nacional do Desenvolvemento e Turismo Rural, Deporte de Natureza e Aventura – EXPO’TURAL 2005 (Madrid).
  - XII Salón Nacional de Turismo Rural – AGROTUR 2005 (Barcelona).
  - IV Edición da Feira Andaluza de Turismo e Desenvolvemento Rural – FERANTUR 2006 (Sevilla).
- .- Sistema de Información Xeográfica (S.I.X.) da ría de Muros-Noia. Sistema informático destinado ao almacenamento, visualización, análise e tratamento de información sobre recursos naturais, patrimoniais, equipamentos, infraestruturas, establecementos hostaleiros, etc. dos diferentes concellos. Este procedemento pretende pór de relevo a potencialidade, capacidades e fortalezas da ría de Muros-Noia.
- Estudo para a creación dun produto turístico da ría de Muros-Noia. O estudo tiña como finalidade analizar as posibilidades de desenvolvemento turístico do destino da ría de Muros-Noia analizando a situación de partida e as vías posibles de creación dun destino turístico diferenciado e de calidade.
- Foro turístico da ría de Muros-Noia. O fin da creación deste foro foi crear un foro de debate no que se presentasen diversas iniciativas de desenvolvemento rural no ámbito turístico realizadas ao abeiro de diversas axudas europeas e nacionais, así como lograr un achegamento ás novas directrices e liñas de financiamento das administracións para conseguir un desenvolvemento sustentable do territorio no período 2000-2013.

- Anuncio publicitario para televisión. Creouse unha campaña de promoción do destino coa realización dun anuncio publicitario a nivel autonómico e local.

- Sinalización de recursos turísticos. A ría de Muros-Noia aglutina unha elevada cantidade de recursos os cales era necesario sinalizar poñendo así en valor os elementos patrimoniais singulares do destino.

- Plan de calidade de establecementos turísticos da ría de Muros-Noia. Mediante a posta en marcha deste plan preténdense realizar actuacións de activación e desenvolvemento do turismo nesta área, posto que este sector representa unha das vías fundamentais para a diversificación económica, o asentamento de poboación e a creación de emprego, así como a revalorización dos recursos. A ampliación e fortalecemento do tecido empresarial turístico era necesario para destacar e diferenciar a oferta do destino.

2. Valorización do patrimonio rural e local.

- A restauración arquitectónica que permita manter e incrementar o patrimonio urbano.

- Iluminación pública no centro histórico de Muros.
- Centro sociocultural de Cando.
- Lousado tradicional do núcleo de Porto do Son.
- II Fase de lousado tradicional do núcleo de Porto do Son.

- A elaboración de inventarios, restauración e recuperación dos edificios que polas súas características singulares forman parte do patrimonio artístico-cultural da zona.

- Restauración de retablo barroco.

- A recuperación de determinados elementos da arquitectura tradicional.

- Rehabilitación do lousado tradicional do centro histórico de Noia.
- Infraestrutura do centro histórico de Noia.

- O apoio á creación e a difusión cultural.
  - Centro de recursos patrimoniais.
  - Equipamento da Escola Municipal de música.
  - Rehabilitación da Escola Municipal de música.
  - Centro de Dinamización Asociativa de Merelle.
  - Centro de Dinamización Social de Cruído.
  - Centro Social de Santa María de Roo.
  - Centro Social de Boa.

- A protección, defensa e conservación dos recursos naturais e da paisaxe.

- A eliminación e reciclaxe de residuos.

- A recuperación e protección ambiental de determinados espazos, etc.

3. Fomento dos investimentos turísticos no medio rural. Agroturismo e turismo local.

- Fomento dos investimentos no medio rural, tanto individuais como colectivos, que se dirixan ao desenvolvemento dunha actividade turística.
  - Hotel rural «Val de Nebra».
  - Casa de turismo rural «Do Zuleiro».
  - Casa de turismo rural «Do Tarela».
  - Hotel de 1 estrela «O Nosso».
  - Construción dunha pensión de 3 estrelas «Áncora da Ría».
  - Equipamento do Hotel Restaurante «A Salgadeira de ».
  - Ampliación do porto deportivo «Club náutico Portosín».
  - Escola de actividades náuticas.

- Actividades de promoción do turismo rural.

- Creación de prazas turísticas non medio rural.
  - Ampliación, reforma e rehabilitación do Hostal Ría Muros.
  - Ampliación casa de turismo rural «Perfeito María».
  - Ampliación casa de turismo rural «Casa do Xan».

- Concepción e posta en marcha de accións que contribúan a unha nova forma de facer turismo. Establecemento dunha estratexia de desenvolvemento do turismo local (sinalización de recursos, elaboración de rutas, creación dunha central de reservas, etc.)
- Deseño e promoción de marcas e etiquetas para ou desenvolvemento do turismo temático, etc.
- Futuras accións da ARD Muros-Noia
  - O Plan de Dinamización do Produto Turístico da Ría Muros –Noia (PDPT).
  - O Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia (2007-2013).
  - O Fondo Europeo de Pesca (2007-2013).

Actuacións levadas ao cabo por iniciativa LEADER PLUS.

Os concellos que compoñen o Grupo de Acción Local son: Cabana, Camariñas, Carnota, Cee, Corcubión, Dumbría, Fisterra, Laxe, Mazaricos, Muxía, Vimianzo e Zas.

1. Servizos á poboación.

- Creación dunha xestoría administrativa.
- Creación dunha lavandaría-tinturaría.
- Creación dun centro ocupacional para enfermos mentais.
- Ampliación do centro de rehabilitación integral «Umbela».
- Creación dun ximnasio en Fisterra.
- Creación dunha clínica dental e traslado dun laboratorio de prótese dental.

2. Patrimonio natural.

- Creación dunha empresa para a dinamización de recursos.
- Acondicionamento dunha parcela para Área Recreativa en Suarriba (Fisterra).
- Sinalización de recursos naturais e dotación de espazos complementarios da paisaxe.
- Acondicionamento das tarefas recreativas de Meanos, Pedramaior, Baixo, Budián, Villar e A Santa
- Adecuación do contorno natural do campo do Almozarro.

3. PEMES e servizos.

- Construción dun tanatorio en Cabana de Bergantinos.

- Exposición de mobles de cociña.
- Modernización de taller téxtil.
- Empresa de instalación eléctrica.
- Ampliación de maquinaria c.e.e.
- Taller téxtil.
- Creación dunha imprenta.
- Mellora de taller de ferralla.
- Ampliación e modernización de taller téxtil.
- Modernización e ampliación panadaría artesanal.
- Ampliación e modernización de serradoiro de pedra artesanal.
- Construción dun tanatorio en Muxía.
- Traslado e ampliación dun obradoiro de pedra.
- Modernización e ampliación de panadaría artesanal.
- Remodelación de edificio para exposición permanente de hostalaría.
- Creación dun mesón en Fisterra.
- Instalación dun restaurante en Fisterra.
- Creación dunha planta de derivados de formigón.
- Creación dun parque infantil de lecer.
- Traslado e ampliación dun taller téxtil.
- Creación de taller artesán de marroquinería e zoqueiro.
- Ampliación de taller téxtil.
- Ampliación de taller de carpintaría de madeira.
- Ampliación e modernización de carpintaría artesanal.
- Creación dunha lavandaría – tinturaría en Camariñas.
- Mecanización proceso industrial.
- Creación dun café-bar restaurante.
- Creación dunha empresa téxtil con liña de marca propia.
- Ampliación taller téxtil.
- Creación dunha empresa de demolicións de edificios antigos.
- Centro integral de lavado de vehículos «Vertido Cero».

4. Valorización do patrimonio cultural e arquitectónico.

- Adecuación da praza do Barreiro en Lira.
- Creación dun miradoiro en Caldebarcos.

- Publicación de material gráfico para promoción do territorio.
- Acondicionamento de área de lecer fronte á igrexa parroquial de Borneiro.
- Posta en valor do conxunto histórico artístico de Corcubión.
- Publicacións para a promoción do territorio Nerio.
- Urbanización praza pública en Bardullas.
- Sinalización de lugares e de patrimonio arquitectónico en Carnota.
- Melloras en áreas recreativas de Morpeguite, Santa Mariña e O Castro.
- Recuperación de contornos do patrimonio cultural e arquitectónico do concello de Mazaricos.
- Humanización de espazos: dotación de equipamentos adaptados aos contornos en rúas do centro histórico.
- Posta en valor do patrimonio natural e arquitectónico da Costa da Morte.

5. Turismo.

- Hotel rústico en Fisterra.
- Reforma e ampliación de edificio para pensión de 3 estrelas.
- Participación Fitur 2003.
- Creación de empresas de rutas turísticas.
- Construción dun hotel en Laxe de 2 estrelas.
- Creación dunha empresa de turismo activo.
- Turismo rural en Lira.
- Participación en SITC 2003.
- Rehabilitación casa de turismo rural en Soesto.
- Restauración casa de aldea para hotel rústico.
- Participación en Turisport 2003.
- Reforma e adaptación de apartamentos turísticos.
- Rehabilitación de edificación para hotel rústico.
- Rehabilitación de vivenda para casa de turismo rural.
- Participación en Feira Internacional Fitur 2004.
- Creación dunha pensión de 2 estrelas en O Pindo.
- Participación no Salón Internacional de Turismo de Cataluña (SITC 2004).
- Creación dunha pensión de 3 estrelas.
- Rehabilitación de vivenda para casa de turismo rural.
- Creación dun hotel residencia dunha estrela.

- Creación de tres apartamentos turísticos (bungalows).
- Participación non Salón de Turismo, Deporte e desenvolvemento rural Turisport 2004.

6. Outros investimentos.

- Intereses póliza crédito ano 2006.
- Gastos financeiros de póliza de crédito para o ano 2007.
- Gastos financeiros de crédito para o ano 2008.

7. Formación e emprego.

- Curso de calidade no sector do turismo.

8. Cooperación interterritorial.

- Rehabilitación casa reitoral de Berdeogas.
- Valorización do patrimonio histórico-cultural, natural e gastronómico.
- Centro de interpretación dos naufraxios, faros e sinais marítimas da Costa da Morte.
- Museo da electricidade do Ézaro.
- Centro de información turístico-cultural e de promoción de recursos.
- Centro de interpretación dos Batáns do Mosquetín.
- Centro de interpretación dos recursos turísticos e patrimoniais do territorio en Torres do Allo.
- Publicación de material gráfico para a valorización do patrimonio.

9. Cooperación transnacional.

- Posta en valor de portos en núcleos singulares.

Actuacións levadas a cabo pola Confraría de Pescadores Mar de Lira.

A flota pesqueira é exclusivamente de baixura, existe un continuo despoboamento da zona e a falta de substitución xeracional en profesionais do mar foron a base para as actuacións que se están levando a cabo pola Confraría de Pescadores Mar de Lira. Así, enfocáronse en tres ámbitos as súas actuacións.

1. Económica.

- Posta en marcha dun sistema de comercialización directa propio (LONXANET)
- Constitución da cooperativa de mariscadoras2.- Biolóxica.
- Creación dunha reserva mariña de interese pesqueiro.
- Participación no proxecto Cebo biolóxico.
- Actividades vinculadas á Reserva Mariña con enfoque turístico (Ecobuceo, Centro de Interpretación).
- Promoción dos produtos e fomento da sustentabilidade mediante a creación dunha rede de restaurantes pola conservación do mar e posta en marcha de xornadas gastronómicas.

2. Social.

Posta en valor da cultura tradicional pesqueira e o patrimonio cultural da zona mostrando a complexidade do mundo da pesca e do mar.

- Proxecto MARDELIRA. Posta en marcha do obradoiro de pesca, desenvolvemento do turismo pesqueiro e da pesca deportiva sustentable. Mediante estas ferramentas achégase o mundo da pesca aos nenos e á sociedade en xeral.
- Participación en proxectos europeos como SEREA, IMEC, FISHERNET e SEXA WOMEN e en redes como RECOPADES.

O desenvolvemento do turismo mariñeiro e o crecemento da súa demanda nos últimos tempos pon de manifesto a necesidade de lexislación propia no referente a pesca-turismo e turismo mariñeiro. Hai que ter en conta que esta actividade ten un alto grao de potencialidade, o que fai necesario a súa regulación e control para manter os estándares de calidade e evitar intrusionas nesta actividade.

INCLUÍR DÚAS PÁXINAS DE DAFO EN FORMATO A3

2. PROPOSTA ESTRATÉXICA DE ACTUACIÓN

2.1. MODELO DE DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

Chegado este momento, contamos con información suficiente como para facer a presentación da nosa aposta estratéxica cunhas mínimas garantías de éxito; unhas garantías que se sustentan na adopción de medidas reais, dimensionadas en función da capacidade e vocación do capital humano, así como dos recursos ao seu alcance. E, ademais, partindo da base de que os fondos do Plan de Acción Costeira non servirán para pór remedio a todos os males do territorio, desde o Grupo de Acción Costeira preténdese focalizar estas axudas a grandes liñas de traballo que, pensamos, servirán para estruturar accións integradas con vista a xerar pequenos polos de desenvolvemento que contribúan a fortalecer, especializar e desenvolver a economía do territorio.

Estas liñas de traballo tenderán a dar solución ao problema que atinxe ao sector pesqueiro e que a grandes trazos vén sostendo unha situación endémica debida a factores que comparte co resto do seu gremio a nivel galego, pero con variantes propias que van perfilar o seu carácter local e que se van derivar da traxectoria histórica e cultural desta zona en concreto. Isto condúcenos hoxe a presentar un modelo de desenvolvemento baseado nos seguintes argumentos.

1) A elevada dependencia destes territorios con respecto ao sector pesqueiro, condúcenos a desbotar a reconversión do sector, para orientalo á diversificación, como vía para lograr o desenvolvemento económico.

Para lanzar as nosas propostas, resulta de sumo interese teren en conta a vocación real da poboación, e para a zona que nos ocupa, esta é claramente pesqueira, cunha cultura mariñeira de moita tradición e calado, a pesar dos condicionantes que provocaron o carácter endémico desta actividade. Entre os condicionantes estruturais ou históricos que contribúen a definir o perfil do sector nestas comarcas, encóntrase o importante papel da familia dentro dos sistemas de explotación, onde a economía doméstica e os roles dentro dela, xogan un papel moi importante nos modos de produción, ao mesmo tempo que a existencia dun elevado grao de especialización en toda esta parte da costa galega, coloca ao sector pesqueiro nunha situación preeminente, mesmo con respecto do resto do territorio autonómico.

Un feito que parece prevalecer sobre o empeoramento das condicións de traballo é a escasa rendibilidade da explotación pesqueira, debido a factores como o encarecemento dos custes de produción e o importante papel do intermediario na baixada indiscriminada do prezo do peixe. De feito, as análises do sector revélanos que aínda continúa constituíndo unha importante fonte de xeración de emprego, a pesar da importancia que están adquirindo os sectores da construción e de servizos. Estes datos confirmannos que a situación endémica do sector conduciu máis ben á transformación no perfil da explotación, pero non á súa desaparición.

É o caso da substitución dos grandes pesqueiros que faenaban en altura, pola figura do autónomo con pequenas embarcacións dedicadas á pesca de baixura, polo que pensamos que sería unha irresponsabilidade apoiar estratexias tendentes ao desmantelamento total da actividade. Por outra banda, a dependencia deste sector tamén se mide pola capacidade que ten a poboación de incidir nas súas propias vidas. A precariedade das economías domésticas tamén limita a capacidade de aforro que teñen as familias para cambiar de actividade ou de negocio. Unha realidade que supón unha limitación á hora de proporen o cambio de actividade, debido á aparición en escena de factores como o risco e o endebedamento, que virían a colocar en xaque á poboación que depende deste sector.

Polo tanto, desde o GAC non apoiaremos o transvasamento das actuais unidades de produción vinculadas coa pesca cara outros sectores, senón que se traballará no desenvolvemento de medidas que contribúan indirectamente ao mantemento dos postos de traballo actuais no mar, pero dignificando as súas condicións de vida. Diversificando a actividade cara aqueles subsectores da cadea de valor que mellor contribúan a especializar e facer máis competitiva a produción local, conseguírase manter estes postos de traballo e tamén capitalizar o valor engadido da pesca a través de fórmulas de concertación e recuperación de técnicas produtivas tradicionais. O máis favorable sería a diversificación da renda mariñeira a través doutros sectores coma o turismo, e a retención de valor engadido da pesca a través de medidas que favorezan o control de toda a cadea de valor do sector por parte dos mariñeiros.

No caso do turismo, trátase do sector máis valorado neste Plan, no que focalizaranse as actuacións a mellorar establecementos e definir unha tipoloxía concreta de imaxen e servizos máis afín coa cultura do mar, e que agora recollerán no seu nome a terminoloxía de “mariñeiro” aplicada a restaurantes e hoteis, e incluso a actividades de turismo activo. A este respecto, vanse valorar as actuacións por parte de propietarios de empresas do subsectors de servizos turísticos,

xa existentes, que cumpran como requisito sine qua nom a xeración de postos de traballo no territorio e, moi preferentemente, no sector pesqueiro e a súas familias.

Doutra banda, no que respecta ao sector pesqueiro propiamente dito, valoráranse aquelas actuacións orientadas á creación de actividades de transformación, preferentemente a partir de pequenas industrias artesanais de transformación do peixe; asemesmo, tamén aquelas orientadas á asociación de axentes do sector co distinto rango (autónomos, pequenos empresarios e cofrarías), para a creación de empresas de transformación, distribución e comercialización do peixe.

2) A escasa capacidade de investimento da poboación pesqueira vai determinar que as estratexias de desenvolvemento do sector empresarial pasen polo incentivo das PEMES ou pola promoción de determinadas fórmulas de asociacionismo produtivo.

Os datos estatísticos e a información cualitativa obtida nas entrevistas e mesas de traballo sectoriais, revélanos unha forte atomización do sector empresarial e unha escasa capacidade multiplicadora de emprego, dándose na maioría dos subsectores a coincidencia entre o traballador e a figura do empresario autónomo. Este aspecto revélanos, sobre todo, a fragilidade que presenta a economía da zona e a escasa capacidade de investimento e de risco que presenta o empresariado. Este empresariado está orientado cara a unha escala local da economía e a sectores de actividade con baixo índice de risco, como son os sectores da construción ou do comercio, e deixando case deserto o sector industrial, que representa tan so un 4% se restamos aquela industria subsidiaria da construción.

Esta situación é moi ilustrativa das condicións empresariais do territorio, do perfil de promotor empresarial que se debe potenciar, e dos criterios mínimos de valoración que deben terse en conta á hora de aprobar os proxectos. Tralo período de avaliación e contraste cos representantes dos distintos grupos sectoriais do territorio, o GAC tomou a decisión de non reforzar propostas que teñan que ver cos sectores do comercio polo miúdo e da construción, debido á enorme representación coa que xa contan, e si a outros sectores como o da industria artesanal relacionada coa pesca e a negocios relacionados cos servizos turísticos no territorio, coa fin de diversificar a economía e as rendas das familias mariñeiras, ao mesmo tempo que se establecerán uns baremos sobre xeración de emprego e perfil da man de obra, focalizando os esforzos cara a pequena-mediana empresa cun número de empregados nun número comprendido entre 5 e 20.

Dentro da estratexia de asociacionismo produtivo, e tendo en conta a escasa capacidade de investimento do sector, valorouse a posibilidade de promover a asociación de axentes con distintas categorías xurídicas, co fin de poren en marcha un ente a nivel territorial que capitalice a función de intermediación e comercialización no sector da pesca. Tralas distintas mesas de traballo mantidas na Zona 4 coas distintas confrarías de pescadores, extraeuse a convicción e a firme disposición de dito sector a emprender accións deste tipo como a saída máis viable para o sector da pesca. Entre os asociados pertencentes a este ente poderían encontrarse as confrarías e algúns empresarios locais.

Outra das cuestións relevantes á hora de poren en marcha estas iniciativas é a xeración de emprego. Na actualidade existe unha escasa capacidade de relevo ocupacional no sector da pesca e iso é debido á desvalorización que se vive desde dentro do propio sector, a cal leva a que os pescadores tenten colocar aos seus fillos noutras actividades diferentes da súa propia. Coa única excepción daqueles casos nos que, debido a un vínculo patrimonial, de mantemento dos medios de produción, ou a falta de cualificación e de formación dos mozos e mozas, xustifique a inserción no sector.

Por este motivo, desde o GAC decidiuse o establecemento de criterios de valoración das iniciativas empresariais que teñan en conta a discriminación do perfil da man de obra empregada. Esta discriminación será porcentual e favorecerá o emprego das familias mariñeiras (xente nova e mulleres) así como dos discapacitados, a través dunhas cotas que se establecerán segundo o tipo de actividade que se trate.

3) O desenvolvemento e a competitividade do territorio pasa pola captación de talentos e a capacitación do capital humano.

Tendo en conta o punto de partida no que nos encontramos, e o perfil do substrato socioeconómico deste territorio, o GAC asume de entrada que a maior dificultade para a asignación de orzamento vai vir da iniciativa privada, precisamente polo escaso espírito emprendedor e a desconfianza, xa mencionadas en páxinas anteriores.

Outro aspecto a ter en conta é a escasa cualificación do emprego, que se deriva dos datos extraídos das Oficinas de Emprego, en canto ás cifras de demandantes de emprego por sector. Delas, extráese a especial orientación da demanda de emprego cara o sector terciario, e non pola súa cualificación, senón por todo o contrario. A xente deixa os estudos bastante pronto e nos casos da xente nova que pensa na “amplitude de horizonte”, terminan na maioría dos casos

saíndo do seu contorno cara outros lugares con maiores e mellores oportunidades para a promoción profesional, coa conseguinte fuga de talentos e de capital humano. Un feito contrastado con algunhas das maiores empresas que operan no territorio é a dificultade de cubrir os postos de traballo máis cualificados, e máis concretamente os cadros directivos e de escalas superiores e/ou estratéxicas na toma de decisións da empresa.

Detectada esta carencia e as condicións que a provocan, o GAC plantéxase a necesidade imperiosa de abrir unha medida orientada á captación de talento, a través das asociacións de antigos alumnos, dos centros de ensinanza, e coas Asociacións de Nais e Pais de Alumnos (ANPA), para a información e concienciación sobre a necesidade de cadros especializados a sectores que serán determinados polo GAC durante o proceso de selección dos proxectos máis punteiros. Ademais, esta busca de talentos irá acompañada doutra medida orientada á capacitación de capital humano, especificamente nas áreas de negocio ou de especialización requiridas polo sector empresarial desenvolvido.

4) Para conseguir a aplicación do Plan Estratéxico Zonal (PEZ) na súa integridade e a maximización das inversións realizadas, os proxectos e accións non produtivas deseñaranse para dar soporte ás accións produtivas.

A aposta máis importante do GAC 4 céntrase no seu papel de Dinamizador de Proxectos no territorio, e para iso expónse como necesidade *sine quantum* o deseñar unha estratexia integral de desenvolvemento, na cal, todas as liñas de actuación teñan unha correspondencia coas necesidades detectadas, xerando á vez un sistema de retroalimentación interna entre elas co obxecto de maximizar os efectos do PEZ. Este sistema pódese estruturar da seguinte maneira:

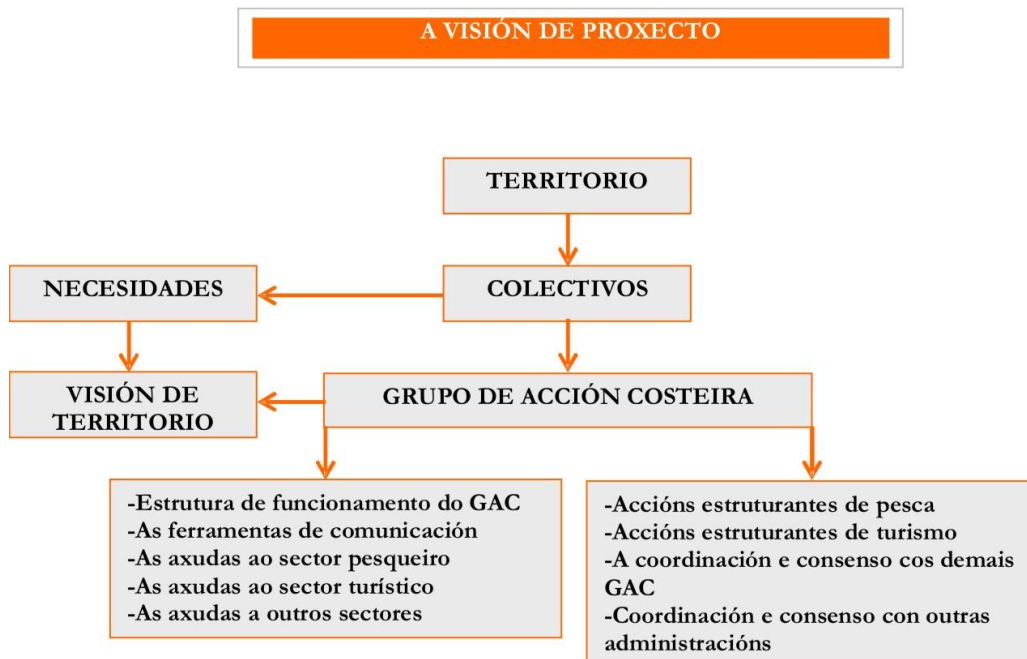
- ⇒ Detección dos puntos fortes na economía do GAC 4 e establecemento das liñas de actuación chave que van dar contido á fase operativa do PEZ: o sector da pesca, o sector de servizos orientado ao turismo, e servizos especializados de apoio á empresa (administrativos, financeiros, bancarios, etc.).
- ⇒ Dar prioridade ás actuacións a desenvolver, establecendo unha porcentaxe de representatividade dentro do orzamento para cada unha das liñas de actuación.
- ⇒ Conceptualización e enfoque dos proxectos de maneira que todos eles teñan como fío condutor a esencia do «Mariñeiro», e poidan quedar insertos dentro da imaxe e a marca do territorio. Así, o «mariñeiro», non só formará parte do sector pesqueiro, senón que achegará contido a todas as actuacións en turismo.
- ⇒ Dinamización e fortalecemento das liñas de actuación previstas, para o cal, os proxectos non produtivos, tanto de promotores públicos e privados, así como

as accións do GAC, estarán orientados a dar apoio aos proxectos produtivos, ampliando desta maneira as garantías de éxito do Programa, e dos resultados previstos. Así, tanto os investimentos en ordenación, rehabilitación, formación, asistencia técnica, e demais accións non produtivas, estarán concibidas para xerar apoio loxístico aos novos segmentos de negocio, que coincidan coas liñas establecidas no PEZ, e tamén para achegarlles 'know-how' na mellora da competitividade.

2.2. OBXECTIVOS DO PEZ

OBXECTIVO XERAL.

Conseguir mellorar a calidade de vida nas zonas pesqueiras a través da creación de sinerxías territoriais que contribúan ao desenvolvemento local desde unha perspectiva social, económica e ambiental.

OBXECTIVOS INTERMEDIOS.

1. Fortalecer o sector da pesca a través do control dos procesos de comercialización, de maneira que se evite a fuga de valor engadido e se manteñan as rendas mariñeiras nunhas condicións dignas.
2. Traballar os activos económicos do territorio que contribúan a frear a emigración do sector máis novo da poboación e a mellorar a calidade de vida das familias mariñeiras a través da diversificación das súas rendas.
3. Mellorar a competitividade das zonas de pesca.
4. Garantir a sustentabilidade do medio mariñeiro a través da complementariedade entre a protección dos valores ecoculturais e o seu aproveitamento para a realización de actividades turísticas, culturais e de tempo libre.
5. Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades (xente nova, mulleres e discapacitados) a través da posta en marcha de medidas que lles dean prioridade sobre o emprego.
6. Conseguir o efecto demostrativo do Plan Estratégico Zonal a través da utilización das ferramentas que o propio Plan de Acción Costeira pon en marcha para a sensibilización, o reforzo do coñecemento e a transferencia das leccións aprendidas.

2.3. ESTRATEXIAS

Obxectivo 1. Fortalecer o sector da pesca a través do control da cadea de valor do sector pesqueiro, de maneira que se evite a fuga de valor engadido e se manteñan as rendas mariñeiras nunhas condicións dignas.

- 1.1. Analizando que sectores do mar resultan ter maior potencialidade e aptitudes para lograr ser competitivos no mercado.
- 1.2. Recuperando o «saber facer» mariñeiro para aplicalo á creación de novos produtos asociados á calidade e á identidade territorial.
- 1.3. Detectando as posibilidades de asociación de distintos axentes económicos para a capitalización da cadea produtiva do sector mariñeiro.
- 1.4. Establecendo ferramentas para a captación do valor engadido a través do control do proceso de comercialización de produtos mariñeiros.
- 1.5. Establecendo medidas de capacitación do capital humano para acometer o desenvolvemento e modernización do sector pesqueiro na súa nova aposta de xestión e competitividade.
- 1.6. Buscando novas fontes de financiamento que complementen os fondos do GAC para poder aumentar os efectos do PEZ.

Obxectivo 2. Traballar os activos económicos do territorio que contribúan a frear a emigración do sector máis novo da poboación e a mellorar a calidade de vida das familias mariñeiras a través da diversificación das súas rendas.

- 2.1. Aproveitando os propios recursos do territorio para a xeración de activos económicos en torno ao «Turismo Mariñeiro».
- 2.2. Dotando de contido as experiencias do «Turismo Mariñeiro» a través da articulación/demostración das propias actividades produtivas pesqueiras.
- 2.3. Recuperando o patrimonio cultural vinculado coa pesca tradicional e reinventando un novo uso máis afín ás novas estratexias de desenvolvemento.
- 2.4. Creando un programa de especialización e profesionalización do servizo turístico que posibilite a competitividade do sector.
- 2.5. Traballando a diferenciación dos produtos turísticos da zona a través da asociación de distintos sectores produtivos converxentes co turismo baixo unha mesma estratexia de imaxe, servizo e comunicación.

- 2.6. Deseñando estratexias de comercialización que poñan no mercado os servizos e recursos territoriais a través da creación de produtos comerciais.

Obxectivo 3. Garantir a sustentabilidade do medio mariñeiro a través da complementariedade entre a protección dos valores ecoculturais e o seu aproveitamento como contido de actividades turísticas, culturais e de tempo libre.

- 3.1. Detectando os puntos negros que se foron xerando ao longo da costa da Ría de Muros-Noia e da Costa da Morte por un uso público indiscriminado para previr e restaurar os efectos negativos sobre os recursos.
- 3.2. Establecendo unha ordenación do uso público dos recursos naturais, que teña en conta os instrumentos de planeamento existentes nos Espazos Naturais Protexidos, o no seu defecto, establecer unha zonificación segundo a fragilidade dos ecosistemas.
- 3.3. Xerando novas áreas de negocio nas zonas menos fráxiles, a partir da explotación de servizos básicos e complementarios aos visitantes das praias e outros contornos naturais frecuentados, que xerarán emprego no territorio e concentrarán a carga de uso público nestes lugares.

Obxectivo 4. Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades (xente nova, mulleres e discapacitados) a través da posta en marcha de medidas que lles dean prioridade sobre o emprego.

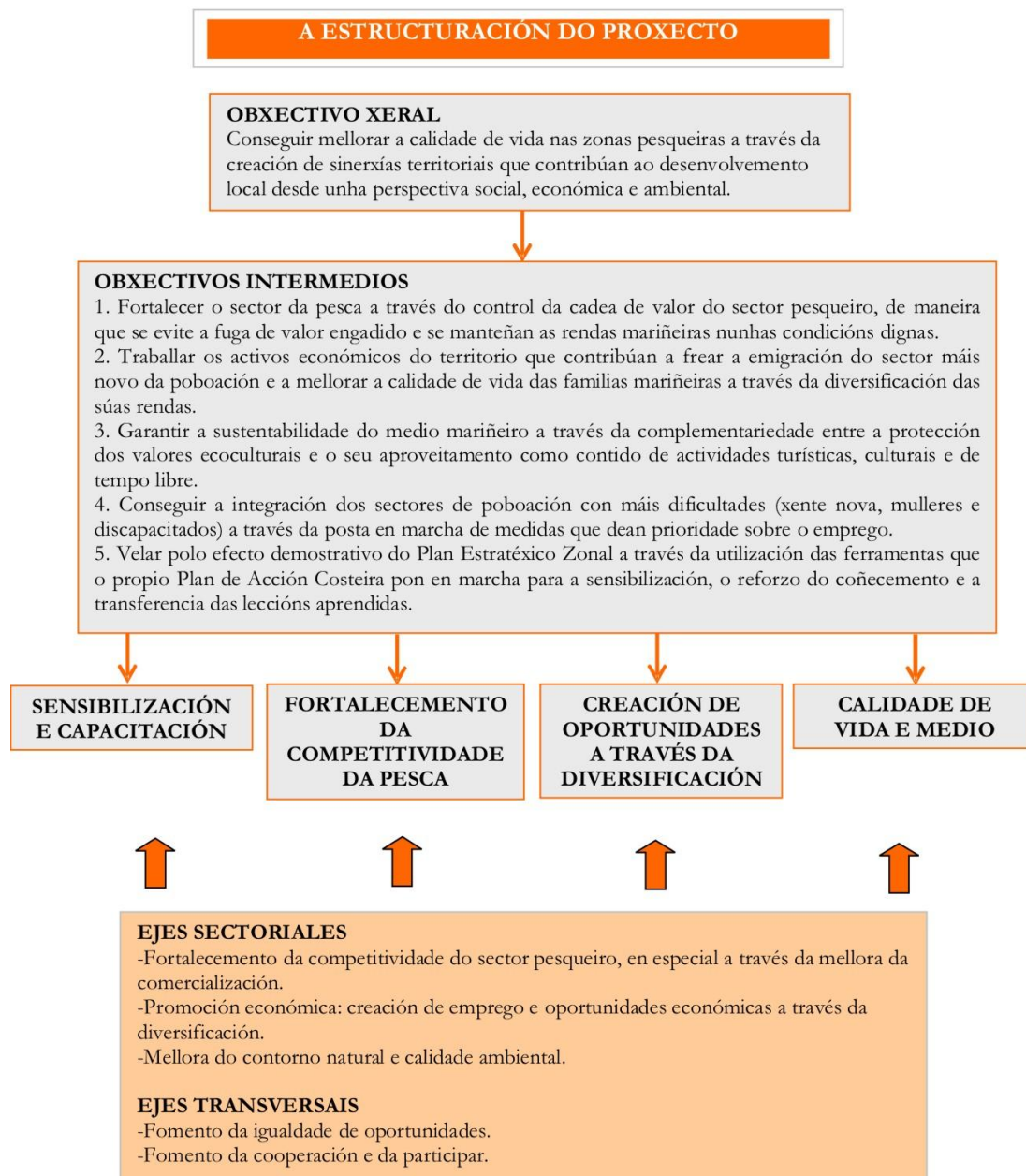
- 4.1. Deseñando programas de formación cualificada e específica nos sectores prioritarios establecidos no PEZ para o desenvolvemento do territorio, con especial atención ás mulleres.
- 4.1. Implementando un plan de captación de talento, que vaia dirixido ás novas xeracións para a súa formación en oficios e postos cualificados de xestión e dirección empresarial.

Obxectivo 5. Velar polo efecto demostrativo do Plan Estratéxico Zonal a través da utilización das ferramentas que o propio Grupo de Acción Costeira pon en marcha para a sensibilización, o reforzo do coñecemento e a transferencia das leccións aprendidas.

- 5.1. Extremando a operatividade dos procedementos para que a información cualificada chegue aos seus destinatarios.
- 5.2. Difundindo periodicamente os obxectivos e logros do Plan de Acción Costeira para garantir a sensibilización e implicación da poboación.
- 5.3. Organizando congresos ou seminarios especializados que sirvan de apoio técnico para a implementación das liñas de traballo propostas.
- 5.4. Organizando encontros para o intercambio de experiencias con outros lugares con características e problemas similares.
- 5.5. Deseñando ferramentas que posibiliten o traballo en rede e a transnacionalización do Plan Estratéxico Zonal, dos seus logros e das leccións aprendidas.

itc.ménsula

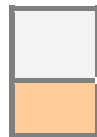

CONVERXENCIA PLAN ESTRATÉXICO ZONAL DO GAC 4 COAS MEDIDAS DE APOIO DO FONDO EUROPEO DE PESCA						
GAC 4 OBJECTIVOS DO PEZ		OBJECTIVOS VERTICAIS			OBJECTIVOS TRANSVERSAIS	
		Obj.1. Fortalecer o sector da pesca a través do control da cadea de valor do sector pesqueiro, de maneira que se evite a fuga de valor engadido e se manteñan as rendas mariñeiras nunhas condicións dignas.	Obj.2. Traballar os activos económicos do territorio que contribúan a frear a emigración do sector máis novo da poboación e a mellorar a calidade de vida das familias mariñeiras a través da diversificación das súas rendas.	Obj.3. Garantir a sustentabilidade do medio mariñeiro a través da complementariedade entre a protección dos valores ecoloxiais e o seu aproveitamento como contido de actividades turísticas, culturais e de tempo libre.	Obj.4. Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades (xente nova, mulleres e discapacitados) a través da posta en marcha de medidas que dean prioridade sobre o emprego.	Obj.5. Obj.6. Velar polo efecto demostrativo do Plan Estratégico Zonal a través da utilización das ferramentas que o propio Plan de Acción Costeira pon en marcha para a sensibilización, o reforzo do coñecemento e a transferencia das leccións aprendidas.
EJE 4 MEDIDAS DE APOIO	Med.a) Consolidar a competitividade das zonas de pesca.					
	Med.b) Reestructurar e reorientar as actividades económicas, en particular a través da promoción do turismo ecolóxico, sempre que estas actividades no dean lugar a un aumento do esforzo pesqueiro			5.A		
	Med.c) Diversificar actividades a través da promoción da pluriactividade dos pescadores, mediante a creación de empregos adicionais fóra do sector pesqueiro					
	Med.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca	3.A - 3.B				
	Med.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.		4.A -4.B 4.C			

Med.f) Protexer o medio nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e poboacións costeiras con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico		4.D			2.C
Med.g) Restablecer o potencial de produción do sector pesqueiro afectado por catástrofes naturais ou industriais.					
Med.h) Promover a cooperación interrexional e transnacional entre grupos nas zonas de pesca, principalmente a través do establecemento de redes e a difusión de boas prácticas. (...) e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local					2.D
Med.i) adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local;					2.A - 2.B 2.C - 2.D 2.E
Med.j) contribuir a sufragar os gastos de funcionamento dos grupos.					1.A - 1.B 1.C - 1.D 1.E - 1.F

Medida xa subvencionada por axudas específicas ao sector pesqueiro deste territorio trala catástrofe do PRESTIGE

Liñas de traballo do Plan Extratérico Zonal

2.4. PROPOSTA OPERATIVA DO GAC 4

Unha vez chegado este punto, expomos a proposta operativa para a implementación do Plan Estratéxico Zonal do GAC 4.

Presentamos unha previsión orzamentaria feita a partir da recollida de información nas mesas de traballo. As iniciativas poden ser consideradas «Iniciativas Tipo», no sentido de que de son unha selección daquelas que mellor reflicten ou espírito das liñas de traballo.

Cofinanciamento	Reparto interno do orzamento segundo categoría de gasto	Reparto do orzamento de cofinanciamento en grandes grupos	% de cofinanciamento segundo categoría de gasto
ACHEGA FEP: A) 9.279.075,00 €	B) Gastos funcionamento: 10% de A: 927.907,50 €	B) Gastos de xestión: 20% de A: 1.855.815,00 €	100% de cofinanciamento
	B) Gastos sensibilización e difusión: 10% de A: 927.907,50 €		
	Investimento de Pesca: 25% de A-B	C) Investimento produtivo: C: A x 50%: 4.640.435,50 €	€) -Investimentos produtivos: 60% (máx. 500.000 €)
	Investimento de Turismo: 60% de A-B		
Investimento de Calidade de vida: 15% de A-B	D) Investimento non produtivo: D: A-B-C: 2.782.824,50 €		

Aclaracións sobre as siglas:

A: Importe total da axuda do PEZ.

B: Gastos de xestión do Grupo.

C: Investimento produtivo.

D: Investimento non produtivo.

PROGRAMA OPERATIVO DO GAC 4.**1. XESTIÓN DO GAC****1.A. Gastos de persoal**

- 1.A.1. Xerencia
- 1.A.2. Secretaria Técnica
- 1.A.3. Técnico 1
- 1.A.4. Técnico 2
- 1.A.5. Administrativo

1.B. Asistencia á xestión

- 1.B.1. Asistencia técnica 1 (Redacción PEZ)
- 1.B.2. Asistencia técnica 2 (Asesoramento fiscal-contable)
- 1.B.3. Asistencia técnica 3 (Arquitecto)

1.C. Subministrados exteriores

- 1.C.1. Comunicacións: Tel., Fax
- 1.C.2. Material funxible oficina

1.D. Material informático, telemático e de reprografía

- 1.D.1. Adquisición material informático
- 1.D.2. Adquisición material reprografía
- 1.D.3. Mantemento e conservación
- 1.D.4. Outros: fotografía, correos, copias...

1.E. Mobiliario e equipo de oficina

- 1.E.1. Mantemento e conservación

1.F. Inmobles e locais

- 1.F.1. Mantemento e reparacións

1.G. Outros gastos

- 1.G.2. Axudas de custo doutros membros do GAC

2. SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN**2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas**

- 2.A.1. Publicidade
- 2.A.2. Web do proxecto
- 2.A.3. Publicacións técnicas
- 2.A.4. Folletos do programa
- 2.A.5. Presentacións públicas de proxectos do GAC
- 2.A.6. Celebración de xornadas informativas
- 2.A.7. Asistencia a feiras de pesca e turismo

2.B. Congresos e seminarios

- 2.B.1. Congresos específicos de apoio ás accións
- 2.B.2. Seminarios técnicos

2.C. Estudos e traballos técnicos

- 2.C.1. Plan de viabilidade económica/financeira/xurídica da Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe (PCDP)
- 2.C.2. Plan de xestión de marcas territoriais
- 2.C.3. Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquía Hostaleira
- 2.C.4. Deseño do Manual de Produto de Turismo Mariñeiro
- 2.C.5. Catalogación do patrimonio costeiro industrial
- 2.C.6. Programas de certificación da calidade (sicted e Q)

2.D. Intercambio de experiencias e traballo en rede

- 2.D.1. Xornadas de traballo con outros GAC galegos ou estatais
- 2.D.2. Viaxes de estudos a outras rexións

2.E. Formación

PROGRAMA OPERATIVO DO GAC 4.

- 2.E.1. Programa de captación do talento emprendedor
- 2.E.2. Capacitación con especial atención a colectivos desfavorecidos formación continua

3. FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO

3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4

- 3.A.1. Conserveiras para a transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas de alta calidade
- 3.A.2. Cocedoiro de polbo e mariscos
- 3.A.3. Envase ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos
- 3.A.4. Planta de secado, salgado e prensado artesanal de peixe para mercados especializados
- 3.A.5. Viveiro e cocedoiro de marisco
- 3.A.6. Cocedoiro e envase de Berberecho

3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4

- 3.B.1. Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe fresco (PCDP) e de transformacións primarias do GAC 4
- 3.B.2. Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista (nin cría nin engorde)
- 3.B.3. Distribuidora por xunto de peixe fresco
- 3.B.4. Distribuidora de peixe fresco en mercados próximos
- 3.B.5. Empresa de comercialización de peixe fresco en mercado próximos

4. PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN

4.A. Apoio á implantación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía "mariñeira" e hoteis con encanto

- 4.A.1. Hoteis mariñeiros
- 4.A.2. Casas mariñeiras
- 4.A.3. Hoteis Monumento mariñeiros
- 4.A.4. Hotel-Talasso

4.B. Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade

- 4.B.1. Rehabilitación hoteis mariñeiros
- 4.B.2. Reforma de restaurantes para cumprir cos requisitos da certificación Compromiso de Calidade Turística
- 4.B.3. Tascas mariñeiras
- 4.B.4. Restaurantes mariñeiros
- 4.B.5. Implementación da franquía de hostalaría mariñeira

4.C. Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar

- 4.C.1. Empresa de servizos turísticos náuticos
- 4.C.2. Empresa de actividades de aventura
- 4.C.3. Empresa de actividades de mergullo
- 4.C.4. Empresa de chárter náutico
- 4.C.5. Plataforma multipropósito
- 4.C.6. Escola de navegación

4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico

- 4.D.1. Museo do mar (iniciativa non produtiva)
- 4.D.2. Centro de interpretación da cultura mariñeira (iniciativa non produtiva)
- 4.D.3. Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico (iniciativa non produtiva)
- 4.D.4. Rehabilitación de antiga carpintería de ribeira e creación de museo (iniciativa non produtiva)

PROGRAMA OPERATIVO DO GAC 4.

- 4.D.5. Rehabilitación de antiga lonxa (iniciativa non produtiva)
- 4.D.6. Rehabilitación de escola unitaria (iniciativa non produtiva)
- 4.D.7. Rehabilitación de antiga salgado-secado (iniciativa non produtiva)

5. CALIDADE DE VIDA E MEDIO AMBIENTE

5.A. Calidade de vida e medio ambiente

- 5.A.1. Empresa de servizos sociais
- 5.A.2. Rexeneración de ecosistemas litorais (iniciativa non produtiva)
- 5.A.3. Plan de ordenamento de praias e ecosistemas dunares (iniciativa non produtiva)

3. LIÑAS DE TRABAJO E ACCIÓNS

3.1. XESTIÓN DO GRUPO DE ACCIÓN COSTEIRA

► Obxectivos xerais

- Actuar coma verdadeiro líder do desenvolvemento converténdose nun axente impulsor dun modelo de crecemento sólido e perdurable.
- Levar a cabo unha xestión eficiente do Plan de Acción Costeira garantido o cumprimento dos obxectivos establecidos, tanto nas accións produtivas coma nas non produtivas.

ÁREAS DE XESTIÓN E TAREFAS

- **ÁREA DE XESTIÓN DE PROXECTOS.** Deberá desenvolver os protocolos que garantan o cumprimento do plan de xestión de axudas deseñado, respectando os principios de obxectividade, eficacia, transparencia e publicidade nos que este se inspira. Realizará o asesoramento e seguimento dos proxectos e participará na elaboración da proposta de valoración segundo os criterios establecidos. Entre as súas tarefas estarán as seguintes, sen prexuízo de outras:
  1. Comprobación do non inicio dos investimentos das producións potencialmente máis competitivas no territorio, como son o berberecho, o polbo e as algas, para o seu envase e comercialización.
  2. Avaliación do proxecto presentado.
  3. Proposta de resolución na parte que lle corresponda.
  4. Certificación de inicio das actuacións (que certificará co Presidente do GAC).
  5. Verificación do investimento.
  6. Certificación da execución (emitida xunto co Presidente do GAC).
- **ÁREA DE SECRETARÍA TÉCNICA.** Centralizará a documentación e expedientes, funcionando como apoio técnico para as Mesas Sectoriais, a fin de facer efectivo o principio de colaboración e publicidade. Entre as súas tarefas estarán as seguintes, sen prexuízo doutras:
  1. Exame da documentación aportada polo solicitante das axudas.
  2. Solicitud ao organismo correspondente do informe de subvencionabilidade (de ser o caso).

3. Proposta de resolución na parte que lle corresponda.
  4. Notificacións ao solicitante, verificación do investimento na parte que lle corresponda.
- **OUTRAS TAREFAS.** Ámbalas dúas áreas realizarán tarefas de difusión, animación e dinamización, á vez que asesoran ós cargos de Secretario e Tesoureira, segundo o disposto no art. 12.1 dos Estatutos. En síntese as tarefas a desenvolver polas entidades asociativas con experiencia en xestión de proxectos de desenvolvemento, abarcan tres frentes: a dinamización da poboación; o apoio técnico á xestión e a xestión administrativa do plan, reservándose sempre as decisións que haxa que adoptar o GAC.

SEDE SOCIAL, OFICINAS E RECURSOS

- **SEDE SOCIAL DO GAC.** Estará situada na oficina de Muros.
- **OFICINAS DE ATENCIÓN AO PÚBLICO E ADMISIÓN DE SOLICITUDES.** Distribúense no territorio tres oficinas para dar un mellor servizo á poboación.
1. Muros.
  2. Noia..
  3. Corcubión..

ORZAMENTO NOTAS PREVIAS

PARTIDA	NOTAS
Todas as partidas.	
Cálculo de inflación.	Como norma xeral, aplícase a todos os gastos un incremento anual do 5% por efecto da inflación. As cifras desta táboa refírense ao primeiro exercicio, salvo outra indicación.
Gastos de persoal	
Xerente	.
Técnico	.
Administrativo	.
Asistencia á xestión	
Asistencia técnica 1	Inclúe o gasto previo de redacción do PEZ (2008) e outros gastos menores.
Asistencia técnica 2	Impútase un gasto mensual de 350 €.
Asistencia técnica 3	Estímase un gasto mensual de 800 € durante 11 meses ao ano.
Subministros exteriores	

Comunicacións	Estímanse dúas liñas de móbil cun consumo medio de 120 €/mes, tres liñas fixas con tarifa plana de 90 €/mes e tres liñas de Fax por 90 €/mes.
Subministro eléctrico	Asumido polos propietarios. Non supón gasto para o GAC.
Material funxible	Estímase un gasto para o primeiro ano de 2.500 € por cada un dos tres locais.
Material informático, etc.	
Material informático	600 € de gasto en consumibles na oficina principal + 300 € en cada unha das outras dúas e outros 500 € de compras varias.
Material reprografía	Consumibles doutros equipos.
Mantemento	Aplicase un gasto de 500 euros desde 2010.
Outros	Diversas compras miúdas. A partir do terceiro ano impútase un incremento do 15%.
Mobiliario e equipos	
Adquisición de equipos	Non se imputa ao presuposto do Plan de Acción Costeira ningún cargo por estes conceptos.
Mantemento	Aplicase unha partida de 400 €/ano para reparacións e tarefas de mantemento dos equipos.
Inmobles e locais	
Adquisición e aluguer	Non se imputan custos nestas partidas. Os locais serán cedidos por entidades do territorio, sen imputación de custos ao Plan de Acción Costeira
Mantemento	Limpeza dos tres locais e participación noutros pequenos gastos de mantemento.
Outros gastos	
Axudas a membros	Estímanse gastos de 425 €/mes para combustible + 200 €/mes para dietas + 2.000 €/ano para comidas de traballo da Asemblea, Xunta Directiva e representación.

CONCEPTO	ANUALIDADES						TOTAL
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-2013
I. Gastos de persoal							
I.1. Xerente		29.838,41	29.838,41	29.838,41	29.838,41	19.364,10	138.717,74
I.2. Técnico		29.838,41	29.838,41	29.838,41	29.838,41	19.364,10	138.717,74
I.3. Administrativo		22.102,53	22.102,53	22.102,53	22.102,53	14.343,78	102.753,90
Subtotal I		141.456,17	141.456,17	141.456,17	141.456,17	91.800,18	657.624,86
II. Asistencia á xestión							
II.1. Asistencia técnica 1 (Redacción PEZ)	25.580,38						25.580,38
II.2. Asistencia técnica 2 (Asesoramento fiscal-contable)		4.641,53	4.641,53	4.641,53	4.641,53	2.320,77	20.886,89
II.3. Asistencia técnica 3 (Arquitecto)		6.078,20	12.156,39	12.156,39	12.156,39	6.078,20	48.625,57
Subtotal II	25.580,38	10.719,73	16.797,92	16.797,92	16.797,92	8.398,97	95.092,84
III. Subministros exteriores							
III.1. Comunicacions: Tel., Fax		10.343,98	10.343,98	10.343,98	10.343,98	5.171,99	46.547,92
III.2. Subministro eléctrico			-	-	-	-	-
III.3. Material funxible oficina		8.288,45	8.288,45	8.288,45	8.288,45	4.144,22	37.298,01
Subtotal III		18.632,43	18.632,43	18.632,43	18.632,43	9.316,21	83.845,93
IV. Material informático, telemático e de reprografía							
IV.1. Adquisición material informático		9.393,57					9.393,57

CONCEPTO	ANUALIDADES						TOTAL
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-2013
IV.2. Adquisición material reprografía		2.762,82					2.762,82
IV.3. Mantemento e conservación		482,20	482,20	482,20	482,20	241,10	2.169,90
IV.4. Outros: fotografía, correos, copias...		663,08	663,08	663,08	663,08	331,54	2.983,84
Subtotal IV		13.358,10	1.145,08	1.145,08	1.145,08	572,64	17.310,13
V. Mobiliario e equipo de oficina							
V.1. Adquisición mobiliario e equipos							
V.2. Mantemento e conservación		385,76	385,76	385,76	385,76	192,88	1.735,92
Subtotal V		385,76	385,76	385,76	385,76	192,88	1.735,92
VI. Inmobles e locais							
VI.1. Adquisición							
VI.2. Aluguer							
VI.3. Mantemento e reparacións		5.967,68	5.967,68	5.967,68	5.967,68	2.983,84	26.854,57
Subtotal VI		5.967,68	5.967,68	5.967,68	5.967,68	2.983,84	26.854,57
VII. Outros gastos							
VII.1. Axudas de custo doutros membros do GAC		10.498,70	10.498,70	10.498,70	10.498,70	5.249,35	47.244,15
Subtotal VII		10.498,70	10.498,70	10.498,70	10.498,70	5.249,35	52.493,50

CONCEPTO	ANUALIDADES					TOTAL	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-2013
TOTAL GASTO PREVISTO		199.161,26	194.883,93	194.883,93	194.883,93	118.514,09	927.907,50

3.2. SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN

► Obxectivos xerais

- Velar polo efecto demostrativo do Plan Estratéxico Zonal a través da utilización das ferramentas que o propio Grupo de Acción Costeira pon en marcha para a sensibilización, o reforzo do coñecemento e a transferencia das leccións aprendidas.
- Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades a través da posta en marcha de medidas que dean prioridade sobre o emprego.

XUSTIFICACIÓN

Con esta liña de traballo abordamos todas aquelas accións que van servir de apoio desenvolvemento territorial, e para iso, todas elas prevíronse en función da rendibilidade que os axentes territoriais, tanto públicos como privados, poidan obter en termos de coñecemento, despegamento económico e calidade de vida.

A nosa aposta propia é que, o GAC Zona 4 Seo de Fisterra-Muros-Noia, como líder territorial, vai superar a función que ten encomendada como tramitador de subvencións, para converterse nun verdadeiro Axente Dinamizador de proxectos. Para iso expomos unha estratexia operativa na cal, as nosas accións van ir dirixidas en varias liñas fundamentais:

- Comunicación social do PEZ.
- Coordinación entre os distintos axentes interesados.
- Asistencia informativa personalizada.
- Orientación sobre filosofía e alternativas máis viables nos proxectos.
- Dar prioridade ás iniciativas en función do modelo de desenvolvemento establecido para o territorio e os criterios emanados do FEP e do propio GAC na valoración dos proxectos.
- Apoio técnico para o desenvolvemento das iniciativas e a tramitación administrativa.
- Desenvolvemento de medidas de apoio que amplíen e reforcen o coñecemento e as estratexias de negocio empresariais, achegando 'know-how' e competitividade ao territorio.
- Transferencia e intercambio de coñecemento con outros GAC galegos e outras rexións comunitarias.

- PUBLICIDADE, COMUNICACIÓN E RELACIÓNS PÚBLICAS.
  1. Implementarase un Plan de Comunicación que estará enfocado cara á realización de accións de publicidade interna e externa co fin de difundir o Plan de Acción Costeira, os obxectivos e estratexia do PEZ, así como dos seus logros.
  2. Ao mesmo tempo, o devandito Plan concretarase en distintos soportes de comunicación, con estratexias diferentes cada un segundo o público obxectivo ao que vaia destinado.
  3. É a medida a través da cal se concretará o plan de información, asesoramento, coordinación e tramitación de iniciativas.
  4. Tamén contempla iniciativas de promoción específicas nas que o propio GAC actuará de embaixador do seu territorio en distintos eventos especializados nos sectores estratéxicos para o desenvolvemento territorial: Pesca e Turismo.
- CONGRESOS E SEMINARIOS.
  1. A través desta medida de apoio o GAC realizará accións que acheguen coñecemento e sirvan de soporte científico ás demais intervencións produtivas do PEZ.
- ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS.
  2. A través desta medida o GAC pon en marcha unha operativa de estudos técnicos especializados cuxo obxectivo común será a de dotar aos axentes do territorio das ferramentas necesarias para emprender a posta en marcha das accións, desde posturas empresariais máis modernas e competitivas, que acheguen unha rendibilidade ao investidor e un desenvolvemento sostido ao territorio.
- INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO EN REDE.
  3. Coa finalidade de garantir unha mellor xestión dos recursos do programa e maximizar o impacto deste no territorio, contemplamos distintos niveles de coordinación con axentes públicos e privados:
    - Coordinación con asociacións e outros axentes do territorio.

- Coordinación cos concellos do territorio.
- Coordinación con outros GAC.
- Coordinación co GAC 3 Costa da Morte para a creación dunha plataforma de comercialización e distribución da pesca (PCDP).
- Coordinación con tódolos GAC galegos.

➤ FORMACIÓN.

4. Baixo esta medida levaranse a cabo accións de capacitación da poboación poboación, nos novos oficios e niveis de ensino requiridos polas empresas locais en auxe, con especial atención a colectivos desfavorecidos.

CONTRIBUCIÓN DESTA LIÑA DE TRABAJO AO DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

A nosa formulación pode estruturarse da seguinte maneira:

➤ CONTRIBUCIÓN ECONÓMICA.

1. Contribución de forma indirecta ao aumento da rendibilidade das empresas pola capitalización de ‘know-how’.
2. Seguridade de investimento polo papel exercido polo GAC no liderado e dinamización do proceso de desenvolvemento.
3. Aplicación de coñecemento en técnicas de produción e comercialización “exemplares”, levadas a cabo con éxito noutros territorios.
4. Aumento das expectativas de negocio e da credibilidade entre a poboación respecto dos seus propios recursos.
5. Aumento da capacidade financeira dos promotores potenciais, pola confianza xerada tamén entre ‘partners’ estratéxicos pertencentes á banca.

➤ CONTRIBUCIÓN SOCIAL.

1. Implicación da poboación na toma de decisións sobre o seu propio futuro.
2. Aumento da concertación social e da colaboración entre distintos colectivos de carácter social e económico.
3. Integración de colectivos sociais desfavorecidos.
4. Fomento da iniciativa privada como motor de desenvolvemento.

5. Aumento da autoestima a través da revalorización do «saber facer».

CRITERIOS ESPECÍFICOS

SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN	
Criterios de valoración - Porcentaxe de subvención	
Activ. non produtivas	
	<i>Promotor</i>
	<i>% cofinanciamento</i>
	GAC
	100%

SISTEMA DE CONTROL E SEGUIMIENTO DAS ACCIÓNS

INDICADORES	TEMA	MAGNITUDE	OBXECTIVOS
Realización	-Actividades de publicidade realizadas.	Nº	25
	-Web de proxecto creada.	Nº	1
	-Publicacións técnicas realizadas.	Nº	1
	-Folletos de programa realizados.	Nº	5
	-Presentacións públicas de proxectos feitas.	Nº	8
	-Xornadas informativas realizadas.	Nº	3
	-Congresos específicos realizados.	Nº	2
	-Seminarios técnicos realizados	Nº	5
	-Plans de viabilidade económica realizados	Nº	1
	-Plans de xestión de marcas territoriais	Nº	1
	-Plans de negocio Franquía Hostaleira	Nº	1
	-Manuais de Produto de Turismo Mariñeiro	Nº	1
	-Catalogamento do patrimonio costeiro industrial	Nº	1
	-Programas de certificación da calidade	Nº	2
	-Xornadas de traballo con outros GAC	Nº	7
	-Viaxes de estudos a outras rexións.	Nº	4
	-Programas de captación do talento.	Nº	1
	-Accións de Capacitación de colectivos desfavorecidos.	Nº	2
	-Asistencia a feiras de pesca e turismo.	Nº	8
Resultado	-Poboación informada.	Nº Hab.	66.156
	-Exemplares editados de publicación técnica.	Nº	1.000
	-Exemplares de folletos editados.	Nº	10.000
	-Persoal formado.	Nº	200
	-Establecementos adheridos ao Plan de Calidade	Nº	64
Impacto	-Territorio abarcado.	Km ²	593,4
	-Empresas dinamizadas.	Nº	33

itc.ménsula

RESUMO DE ACCIÓNS

PRIORIDADE	ACCIÓN
PUBLICIDADE, COMUNICACIÓN E RELACIÓNS PÚBLICAS.	Publicidade. Web do proxecto. Publicacións técnicas. Folletos do programa. Presentacións públicas de proxectos do GAC. Celebración de xornadas informativas. Asistencia a feiras de pesca e turismo.
CONGRESOS E SEMINARIOS.	Congresos específicos de apoio ás accións Seminarios técnicos
ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS.	Plan de viabilidade económica-financeira-xurídica da Plataforma de Comercialización e distribución de Peixe (PCDP) Plan de xestión de marcas territoriais Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquía Hostaleira Deseño do Manual de Produto de Turismo Mariñeiro Catalogación do patrimonio costeiro industrial Programas de certificación da calidade (sicted e Q)
INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO EN REDE.	Xornadas de traballo con outros GAC galegos ou estatais Viaxes de estudos a outras rexións
FORMACIÓN.	Programa de captación do talento emprendedor Capacitación con especial atención a colectivos desfavorecidos formación continua

RELACIÓN CON OTRAS LIÑAS DE TRABAJO

LIÑA DE TRABAJO	PRIORIDADE	ACCIÓN		
FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO.	APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE TRANSFORMACIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4.	Conserveira para a transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas.		
		Conserveira para a transformación de produtos do mar para mercados selectos.		
		Cocedoiro de polbo e mariscos.		
		Envase ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos.		
		Planta de secado, salgadura e prensado artesanal de peixe para mercados especializados.		
		Viveiro e cocedoiro de marisco.		
		Cocedoiro e envase de berberecho.		
	APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE COMERCIALIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4.	Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe fresco (PCDP) e de transformacións primarias do GAC 4.		
		Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista.		
		Distribuidora por xunto de peixe fresco.		
		Distribuidora de peixe fresco en mercados próximos.		
		Empresa de comercialización de peixe fresco en mercado próximos.		
		CALIDADE DE VIDA, E MEDIO	APOIO A EMPRESAS E INICIATIVAS DE CALIDADE DE VIDA, E MEDIO.	Plan de ordenamento de praias e ecosistemas dunares.
				Empresa de servizos sociais.
Centro de día para a terceira idade.				
PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E	APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS	Tasca mariñeira		
		Restaurante mariñeiro		

OPORTUNIDADES
ECONÓMICAS A TRAVÉS DA
DIVERSIFICACIÓN.

HOSTALEIROS A CATEGORÍAS
SUPERIORES E REFORMAS AO
ABEIRO DE PLANS DE
CERTIFICACIÓN DA CALIDADE

Implementación
(Apertura dunha tenda-
restaurante piloto, sede e
plan de expansión) da
franquía de hostalaría
maríneira

3.2.A. PUBLICIDADE, COMUNICACIÓN E RELACIÓNS PÚBLICAS

2.A.1.	Publicidade	
Eixo de intervención	Non procede	
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.	
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.	
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Difusión do programa. -Sensibilización da poboación. -Dinamización e coordinación de promotores potenciais. -Difusión e intercambio de experiencias. -Transferencia de coñecementos. -Comunicación interna. -Comunicación institucional. -Deseño e implementación de canles de comunicación estables. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Publicidade oficial do proxecto. O GAC será responsable de aplicar a normativa comunitaria sobre publicidade do proxecto (artigo 8 do Regulamento (CE) N° 18282006 de 8 de decembro de 2006), co fin de difundir a imaxe da UE, do Plan de Acción Costeira e garantir a información á poboación e ás institucións de maneira transparente. 4. Publicidade institucional e relacións públicas. O GAC abrirá esta liña de traballo de forma permanente, e estará dirixida a todos os organismos públicos implicados nas tarefas de xestión dos Plans de Acción Costeira, de maneira que serán facilitados cantos informes e documentación precisese. 5. Asemade, o GAC extremará a operatividade dos procedementos para chegar aos destinatarios finais. 	
Procedemento de posta en marcha	Para facer operativo o proceso de información aos cidadáns, hanse realizar comunicacións a través das canles de comunicación social (revistas, anuncios en taboleiros, etc. das confrarías e demais asociacións implicadas). Ademais, o GAC prevé realizar labores de información personalizada aos promotores de proxectos a través dos diferentes concellos, e das figuras dos ADL locais.	
Relación con outras accións	2. Todas as liñas de traballo establecidas non PEZ.	
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Información da poboación. -Dinamización de promotores potenciais. -Xeración de sinerxías territoriais. 	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	Publicidade, comunicación e RRPP	16.740,00 €
	Total	16.740,00 €
Cualificación do	<i>non produtivo</i>	

itc.ménsula

proyecto					
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €		<i>Achega FEP</i>	16.740,00 €
Calendario		2009	2010	2011	2012 2013
Tempo exec.	60 meses				

2.A.2.	Web do Plan				
Eixo de intervención	Non procede				
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.				
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.				
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Difusión do programa. -Transferencia de coñecementos. -Difusión das accións. -Traballar en rede a través dun foro de visitantes da web. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <p>Deseño e posta en marcha dunha web do Plan, con distintas seccións, nas que levará a cabo a difusión do Programa, a difusión de cada unha das accións emprendidas, a difusión dos logros e das problemáticas concretas. Así mesmo, habilitarase un foro para recoller outras experiencias, realizar consultas e intercambiar coñecementos nos sectores estratéxicos para o Programa.</p>				
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Executarase durante o segundo trimestre do 2009. -Anualmente realizaranse dúas actualizacións, unha por semestre. 				
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo establecidas no PEZ.				
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Mellor información da poboación. -Mellora do coñecemento a través do intercambio de experiencias. 				
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>		
	Páxina web do Plan		12.740,00 €		
	Total		12.740,00 €		
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	12.740,00 €	
Calendario		2009	2010	2011	2012 2013
Tempo exec.	54 meses				

2.A.3.	Publicación técnica		
Eixo de intervención	Non procede		
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.		
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.		
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Difundir os obxectivos e estratexia do PEZ. -Detallar as estratexias e operativa das intervencións desde o punto de vista técnico.</p> <p><u>Descrición da actividade.</u> Trátase de redactar e editar unha publicación técnica común para todo o Programa, na cal, cada unha das accións terá unha sección propia, na que se explicará a metodoloxía, orzamentos, operativa de posta en marcha, coñecementos e leccións apresas.</p>		
Procedemento de posta en marcha	-Executarase ao final do programa, no segundo trimestre do 2013.		
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo establecidas no PEZ.		
Resultados agardados	-Publicación dun exemplar con 2.000 copias.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>
	Publicación técnica		13.020,00 €
	Total		13.020,00 €
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>	
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i> 13.020,00 €
Calendario			2013
Tempo exec.	3 meses		

2.A.4.	Folletos de programa				
Eixo de intervención	Non procede				
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.				
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.				
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Garantir a difusión do proxecto aos destinatarios dos congresos, seminarios, feiras e demais eventos. -Servir de apoio nos eventos realizados polo Programa.</p> <p><u>Descrición da actividade.</u> Diseñar e editar folletos de difusión nos que se difundirán os obxectivos do PEZ, accións acometidas e resultados previstos.</p>				
Procedemento de posta en marcha	-Realizaranse cinco edicións ao longo da posta en marcha do programa, co fin de actualizar a información.				
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo establecidas no PEZ.				
Resultados agardados	-Publicación de 2.000 copias en cada unha das edicións; en total 10.000 copias.				
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>		
	Folletos		9.300,00 €		
	Total		9.300,00 €		
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	9.300,00 €	
Calendario		2009	2010	2011	2012 2013
Tempo exec.	5 meses; un mes cada anualidade para a tramitación e execución da actividade.				

2.A.5.	Presentacións públicas de proxectos				
Eixo de intervención	Non procede				
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.				
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.				
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Garantir a adhesión da poboación. -Dinamizar aos promotores potenciais. -Dar publicidade ao Programa. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <p>Presentación pública dos proxectos, que se realizará de forma rotativa en distintos lugares do territorio do Plan.</p>				
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Información aos colectivos. -Invitación das institucións públicas locais. -Realización de roldas de prensa. -Información institucional. 				
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo establecidas no PEZ.				
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Realización dunha presentación do GAC, ao comezo do Programa. -Realización dunha presentación cada trimestre do 2009; un total de 4. -Tres presentacións máis; en 2010, 2011, 2012, respectivamente; a realizar o segundo trimestre do ano. -Unha presentación de peche de Programa, no segundo trimestre do 2013. 				
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>		
	Presentacións públicas de proxectos		37.000,00 €		
	Total		37.000,00 €		
Cualificación do proxecto			non produtivo		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	37.000,00 €	
Calendario		2009	2010	2011	2012 2013
Tempo exec.	9 meses en total, entre realización e publicidade de resultados.				

2.A.6. Celebración de xornadas informativas	
Eixo de intervención	Non procede
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Resolver dúbidas sobre o Programa. -Recoller impresións sobre as intervencións a realizar.</p> <p><u>Descrición da actividade.</u> Realización de xornadas informativas do Programa e das novidades anuais que levarán a cabo tras as avaliacións intermedias, e que se realizará de forma rotativa en distintos lugares do territorio do Plan.</p>
Procedemento de posta en marcha	-Información aos colectivos. -Invitación das institucións públicas locais. -Realización de roldas de prensa. -Información institucional.
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo establecidas no PEZ.
Resultados agardados	-Realización dunha xornada informativa anualmente ao comezo do ano, durante o primeiro trimestre.
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i> <i>Euros</i>
	Celebración de xornadas informativas 2.700,00 €
	Total 2.700,00 €
Cualificación do proxecto	<i>non produtivo</i>
%Financiamento	<i>Achega propia</i> 0,00 € <i>Achega FEP</i> 2.700,00 €
Calendario	2009 2010 2011
Tempo exec.	3 meses en total, entre realización e publicidade de resultados.

2.A.7.	Asistencia a feiras de pesca e turismo					
Eixo de intervención	Non procede					
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.					
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.					
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Promocionar o territorio como destino turístico. -Avanzar en estratexias de comercialización do destino. -Situar o territorio e os seus produtos pesqueiros nos circuitos do sector <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <p>Asistencia a feiras de turismo e de pesca, acompañando a outras institucións, para a difusión e promoción dos valores económicos e turísticos do territorio.</p>					
Procedemento de posta en marcha	Non procede					
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Liña de traballo de Competitividade “Pesqueira”. -Liña de traballo “Promoción Económica: creación de emprego e oportunidades a través da diversificación”. 					
Resultados agardados	Sen concretar; mínimo dous anuais.					
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>					<i>Euros</i>
	Asistencia a feiras de turismo e de pesca					30.000,00 €
	Total					30.000,00 €
Cualificación do proxecto						<i>non produtivo</i>
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	30.000,00 €		
Calendario		2009	2010	2011	2012	2013
Tempo exec.	Sen concretar. Desde último trimestre de 2009 até segundo de 2013.					

3.2.B. CONGRESOS E SEMINARIOS

2.B.1.	Congresos específicos de apoio ás iniciativas		
Eixo de intervención	Non procede		
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.		
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.		
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Reforzamento do coñecemento. -Enfoque empresarial das intervencións. -Competitividade do territorio. -Xeración de emprego. -Rendibilidade dos investimentos realizados. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <p>Realización de congresos científicos específicos nas liñas de traballo acometidas polo GAC, con invitación de especialistas nos sectores tratados e representantes e/ou promotores de iniciativas similares noutros territorios ou rexións europeas.</p>		
Procedemento de posta en marcha	Non procede.		
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Liña de traballo de Competitividade “Pesqueira”. -Liña de traballo “Promoción Económica: creación de emprego e oportunidades a través da diversificación”. 		
Resultados agardados	-Realización de dous congresos; no segundo e terceiro trimestre do 2009.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>
	Congresos específicos de apoio ás iniciativas		60.000,00 €
	Total		60.000,00 €
Cualificación do proxecto	non produtivo		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i> 60.000,00 €
Calendario	2009		
Tempo exec.	6 meses en total, entre tramitación, montaxe e realización.		

2.B.2.	Seminarios técnicos				
Eixo de intervención	Non procede				
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.				
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.				
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Solución de problemáticas concretas relacionada coa xestión do Programa. -Seguimento e control das accións emprendidas. -Revisión do programa operativo -Revisión orzamentaria. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Visitas de traballo ás experiencias en marcha. -Reunións de traballo para toma de decisións. 				
Procedemento de posta en marcha	Non procede.				
Relación con outras accións	Todas as liñas de traballo do PEZ.				
Resultados agardados	-Realización dun seminario técnico o segundo trimestre de cada ano; en total 5.				
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>		
	Seminarios Técnicos		7.500,00 €		
	Total		7.500,00 €		
Cualificación do proxecto			non produtivo		
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	7.500,00 €	
Calendario		2009	2010	2011	2012 2013
Tempo exec.	5 meses en total, entre organización e realización; un mes cada anualidade.				

3.2.C. ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS

2.C.1.	Plan de viabilidade económica, financeira e xurídica da Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe (PCDP)
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	2.C. Estudos e traballos técnicos
Ámbito de intervención FEP	i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Trátase dunha acción estruturante das liñas de pesca do PEZ -Boa parte do éxito das iniciativas relativas ao sector pesqueiro pasa por esta intervención. -É a intervención de maior impacto do GAC 4</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Con esta acción preténdese que algún axente do territorio asuma o liderado na posta sobre a mesa de ferramentas de traballo para conseguir a materialización dunha iniciativa global para a comercialización das producións pesqueiras do GAC 4. Todos os axentes que forman parte do GAC, e en especial as confrarías, son conscientes de que o principal problema que atravesará o sector da pesca e que afecta ao territorio é a comercialización das capturas e producións pesqueiras. Todos están de acordo con que o sistema actual, cunha extrema atomización dos puntos de venda, favorece ós intermediarios en contra dos intereses dos produtores. Por iso todos os axentes ven con bos ollos explorar novas fórmulas que interveñan sobre esta realidade. Neste sentido, barallouse como hipótese no proceso de traballo a concentración dos puntos de venda, de almacenaxe, de elaboracións básicas e de distribución. Independentemente do resultado final dos traballos desta liña, o que estes estudos han de definir é a fórmula e formato máis viable para a súa posta en marcha, que como mínimo deberá contemplar: -Valoración dos axentes implicados e relación entre eles -Valoración do elemento humano e institucional como punto crítico para a materialización da iniciativa -Definir a relación da plataforma coas confrarías, lonxas, vendedurías e compradores. -Volume de mercadorías mínimo para garantir a viabilidade da plataforma. -Sistema de descarga e traslado do peixe desde os puntos de descarga ata o punto central de distribución.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -Definir o sistema de venda, si se mantén o sistema de poxas ou se incorporan outros. -Tratamento das mercadorías e procesos de manipulado necesarios -Establecemento dos canles comerciais axeitados para o éxito no mercado. -Definir o modelo organizativo e xurídico da Plataforma. -Definir o xeito de integración dos mariñeiros do GAC 4 na Plataforma, (fórmula de economía social ou outra fórmula mercantil) -Definir a localización das instalacións -Definir as características das instalacións -Orzamento e plan de viabilidade económica e financeira da Plataforma -Identificación dos investidores na iniciativa
Procedemento de posta en marcha	<ol style="list-style-type: none"> 1-Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación dos estudos. 2-Sondaxe ao GAC 3 Costa da Morte sobre a dispoñibilidade para traballar xuntos na iniciativa 3-Contratación 4-Redacción dos documentos 5-Fase de consenso e concertación para establecer a estrutura accionarial 6-Paso á fase de investimento, onde o GAC 4, e de ser o caso o GAC 3 xa non liderarían a iniciativa, que pasaría a ser asumida polos investidores públicos e privados.
Requirimentos	<p>Nesta iniciativa non procede que atendamos ós requirimentos administrativos, pero si ós de carácter institucional ou sociolóxicos:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Consideramos fundamental para a viabilidade da iniciativa que a institución ou empresa que desenvolva o traballo sexa externa a Galicia e que non teña tido relacións de traballo en Galicia ou fora de Galicia con ningún dos axentes promotores da iniciativa. <p>O motivo de tan drástica medida débese á desconfianza xeneralizada entre o sector respecto a efectividade das iniciativas públicas, as especiais relacións entre as confrarías e o restrinxido dos círculos de relación entre o sector a administración e o soporte técnico. Neste contexto son moi frecuentes os posicionamentos contrarios fronte a institucións e persoas ligadas ao mundo da pesca en Galicia.</p> <p>Este feito leva a pensar que se o soporte técnico na fase de estudo é levado a cabo por algún axente público ou privado que teña intervido nos últimos anos en outras liñas de traballo, o seu nivel de crédito fronte a algúns axentes clave no proceso de xestación da Plataforma pode ser baixo, o cal reduciría substancialmente as posibilidades de éxito da iniciativa.</p> <p>En todo caso, e para non facer táboa rasa co saber facer de todas estas institucións e universidades, pódese establecer un corpo de asesores á institución ou empresa que desenvolva a iniciativa.</p>
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Publicidade social. -Todas as iniciativas de transformación das producións do GAC 4 -Resto de iniciativas vinculadas coa comercialización -A liña de creación dunha franquía de hostalaría mariñeira
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Que o proceso de concertación e traballo permita manter o crédito da iniciativa nun nivel alto para chegar en condicións óptimas de apoios á fase investidora -Que os traballos técnicos acaden o nivel de resolución suficiente para

	a toma de decisións executivas no seo do GAC 4.			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	Plan de viabilidade técnica económica e xurídica da PCDP			130.000,00 €
	Total			130.000,00 €
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	130.000,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	6 meses			

2.C.2. Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.B: Estudos e traballos técnicos
Ámbito de intervención FEP	i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xeneración de imaxe para o territorio 2. Introducir elementos de eficiencia na xestión de activos intanxibles 3. Xenerar recursos económicos a partir da xestión destes activos <p><u>Descrición da actividade:</u> O fin desta acción é deseñar unha ferramenta que sirva para unificar a imaxe turística da zona e fortalecer o seu posicionamento a partir da diferenciación e a unidade de esforzos. A través desta ferramenta conseguiríase presentar unha dimensión única dos produtos e servizos aglutinados en torno a estas marcas.</p> <p>Debido as características específicas de cada territorio e ás particularidades administrativas de cada unha das comarcas que conviven dentro do territorio afectado como Zona 4, decidiuse non xerar unha única marca territorial, senón varias, abrindo a posibilidade de que non só se asocien entre si, senón tamén con outras zonas integradas dentro doutros GAC coas que posiblemente teñan maiores afinidades culturais e económicas.</p> <p>Dentro desta marca territorial poderían operar distintos tipos de negocios. Entre eles, comercios, bares, restaurantes, hoteis, etc. A forma de facer viable esta colaboración sería mediante algún tipo de convenio que permitira a pertenza a cambio de promoción. Ademais, debería concretarse algún tipo de distintivo que singularizara estes establecementos do resto da oferta, como algún pendón, bandeirola, publicidade no lugar de venda (PLV) ou outros. No caso dos hoteis, estes pódense completar coa aparición da marca nas <i>amenities</i>.</p> <p>A pertenza dos establecementos a determinadas marcas valorarase tendo en conta distinto tipo de criterios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Localización nos centros históricos, anexos a puntos de interese turístico ou dentro de circuitos turísticos definidos. 2. Gamas de produtos ofertados e que poden ser, groso modo, de dous tipos: (1) mercadotecnia clásica, ou obxectos de recordo, que

	<p>se concretan nunha serie case infinita de obxectos como camisetas, chaveiros, figuras decorativas, postais, etc. e (2) produtos típicos, que engloban producións locais como os produtos saídos das fabricas tradicionais de conserva, secado, envase, etc, con novos formatos asociados a produtos de calidade e «delicatessen» e (3) gastronomía, dentro da cal estaría, por suposto o «Peixe da Ría» e as receitas gastronómicas locais asociadas ao marisco da zona e ao resto da gastronomía local.</p> <p>Un aspecto de vital importancia neste punto é a necesidade de estimular unha modernización do comercio local ao tempo que mellorar o acondicionamento das rúas comerciais nos principais núcleos urbanos.</p> <p>Para iso, recoméndase a redacción dun proxecto de «Plan de Xestión de Marcas Mariñeiras» que dea respostas aos seguintes aspectos:</p> <p>Propostas de adecuación física das rúas con especial atención ao tratamento de fachadas.</p> <p>Propostas de interiorismo asociado á identidade mariñeira.</p> <p>Definición de servizos conxuntos que ofertará o pequeno comercio en épocas chave de afluencia turística.</p> <p>Definición de estratexias conxuntas de identidade para o pequeno comercio.</p> <p>Directrices para o deseño e aplicación dunha imaxe corporativa da marca «Turismo Mariñeiro».</p> <p>Avance do Programa de Comunicación e Mercadotecnia.</p> <p>Fórmula xurídica.</p> <p>Fórmulas de colaboración e integración do comercio local.</p> <p>Fórmulas de colaboración dos organismos públicos.</p> <p>Proposta de beneficios e responsabilidades.</p> <p>Proposta de actividades conxuntas.</p> <p>Propostas de financiamento.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p>Entendemos que o comercio é, xunto co patrimonio e a oferta hostaleira, o maior escaparate do territorio. Por iso, este Plan non será suficiente para implementar con éxito a iniciativa se os empresarios locais non se comprometen. Para iso, será necesario complementar esta acción con outras de sensibilización e dinamización, que comunique aos participantes potenciais os beneficios desta iniciativa. Asemade, esta acción verase beneficiada pola promoción que o GAC realizará do turismo da zona nas feiras e eventos de carácter turístico nos que participe.</p>
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade económica. - Orzamentos. - Valoración e puntuación do proxecto. - Declaración de non teren solicitado outras axudas. - Convenio de colaboración cos establecementos. - Cartas de adhesión dos establecementos. - Manual de procedementos. - Declaración de creación de emprego feminino e de xente nova nos establecementos do sector da pesca adheridos. - Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. - Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. - Informe favorable da Xunta de Galicia.

Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> - Publicidade social. - Deseño do Manual de Produto Mariñeiro. - Accións de sensibilización. - Certificación de calidade (sicted e Q). 			
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> - Mellora da imaxe do destino turístico da Ría de Muros-Noia e de Fisterra. - Mellora da calidade do servizo dos establecementos turísticos e comerciais. - Fortalecemento da identidade comercial dos empresarios. - Desenvolvemento de prácticas asociativas de beneficio colectivo, moi positivas para emprender estratexias de desenvolvemento con garantías de futuro. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais		25.000,00 €	
	Total		25.000,00 €	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	25.000,00 €
Calendario	2009			
Tempo exec.	3 meses			

2.C.3.	Plan de negocio executivo e de viabilidade da franquía de hostalaría mariñeira
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u></p> <p>-FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p>-PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES DE NEGOCIO A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u></p> <p>-Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías</p> <p>-Fomento da igualdade de oportunidades</p> <p>-Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	2.C. Estudos e traballos técnicos
Ámbito de intervención FEP	i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <p>-Explorar vías de colaboración entre as liñas de pesca e turismo do PEZ.</p> <p>-Preparar a posta en marcha dunha iniciativa que conxuga potencial económico e imaxe.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u></p> <p>Existe a idea xeneralizada entre os membros do GAC 4 de que deben establecerse liñas de traballo entre gastronomía e pesca en beneficio mutuo.</p> <p>Tamén, especialmente entre os representantes do sector turístico, púxose de manifesto a necesidade de traballar no que respecta á imaxe de territorio.</p> <p>Estas dúas ideas concretáronse nesta iniciativa, que pola súa dimensión e multiplicidade de axentes a considerar entendeuse que debería ser dinamizada na fase de estudo polo GAC 4.</p> <p>Os perfíles de franquía que contemplamos neste momento son:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Restaurante-tenda con ampla implantación na comarca -Taberna mariñeira con ampla implantación na comarca -Tenda de produtos transformados dentro de gamas “delicatessen” -Restaurante de 'fast food' para a implantación en grandes cidades (sen implantación na comarca) <p>O que o traballo terá que definir é cal de estes modelos é mais apto, se se poden contemplar outros ou mesmo a mestura destes.</p> <p>En calquera caso parece importante destacar o potencial desta iniciativa en canto que pode facerse extensiva a todos os GAC de Galicia e incluso se podería chegar a estudar o xeito de operar baixo unha denominación conxunta que xerara sinerxías entre todas as zonas.</p> <p>O estudo debería contemplar:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Concertación entre os membros do GAC sobre o modelo de franquía que necesita o territorio. -<i>Benchmarking</i>: presentación de experiencias ou outras franquías similares. -Definición do modelo de local -Definición do produto a vender

	<ul style="list-style-type: none"> -Definición de provedores -Viabilidade económica do local -Plano de expansión da franquía -Definición da carta -Deseño do interiorismo do local tipo -Deseño da imaxe gráfica -Deseño da carta -Proposta de local/es piloto 	
Procedemento de posta en marcha	<ol style="list-style-type: none"> 1-Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación dos estudos. 2-Contratación 3-Redacción dos documentos 4-Presentación e aprobación pola directiva do GAC 4 5-Presentación pública do proxecto 6-Presentación da iniciativa ós outros GAC para sondaxe a receptividade á idea 7-Fase de consenso e concertación para establecer a estrutura accionarial 8-Paso á fase de investimento, onde o GAC 4, e de ser o caso os outros GAC xa non liderarían a iniciativa, que pasaría a ser asumida polos investidores públicos e privados. 	
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Consenso dentro do GAC 4 para o lanzamento da iniciativa -Apoio institucional á iniciativa, xa que unha das sinerxías mais interesantes que se poderá dar ten que ver coa utilización de certos inmobles restaurados polos concellos como posibles localizacións de tendas ou restaurantes da franquía. 	
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Xestión de marcas territoriais -Todas as iniciativas de transformación das producións do GAC 4 -Iniciativas vinculadas á comercialización da pesca -Publicidade social. 	
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Ter estudos de carácter executivo que sexan determinantes para a toma de decisións por parte da directiva do GAC 4. -Que o proceso de traballo defina con claridade o proceso de constitución do accionariado. 	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	Plan de negocio e viabilidade da franquía	130.000,00 €
	Total	130.000,00 €
Cualificación do proxecto		non produtivo
%Financiamiento	<i>Achega propia</i> 0,00 €	<i>Achega FEP</i> 130.000,00 €
Calendario	2009	
Tempo exec.	6 meses	

2.C.4.	Deseño do manual de produto do Turismo Mariñeiro
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES DE NEGOCIO A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	2.C. Estudos e traballos técnicos
Ámbito de intervención FEP	i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Concretar os estándares do turismo mariñeiro a nivel territorial ou de destino. -Que se fixen uns mínimos criterios a considerar para as iniciativas que se definan como turismo mariñeiro, especialmente no sector da restauración e da hostalaría. -Referendar as iniciativas de servizos de turismo mariñeiro existentes no territorio coa ampliación a outros sectores turísticos. -Mellorar as perspectivas económicas das actividades de turismo mariñeiro existentes na actualidade</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> No territorio do GAC 4 se teñen concretado iniciativas do que se ven en chamar turismo mariñeiro de notable importancia. Estas iniciativas abranguen fundamentalmente á prestación de servizos entorno á navegación e a pesca xa que o resto dos elementos que o compoñen carecen dunha especialización forte na temática mariñeira.</p> <p>Partindo, polo tanto, da experiencia acadada debería facerse un esforzo por definir un estándar de calidade transversal a todos os sectores que compoñen a oferta turística do territorio de tal xeito que esta modalidade de turismo pase de ser unha iniciativa exemplar a un sector de actividade con presenza en todo o territorio.</p> <p>No tocante á metodoloxía pensamos que a ferramenta de planeamento mais axeitada pola practicidade da mesma é a creación dun “manual de produto” que defina os contidos mínimos a ter en conta en cada subsector para que cada empresa ou iniciativa poida ser considerada de turismo mariñeiro. Esta dirección do traballo pode chegar incluso a converterse nun procedemento de certificación da calidade.</p> <p>O manual de produto tamén ten a utilidade de que pode ser utilizado polo GAC 4 como ferramenta vinculada ás iniciativas de hostalaría, no sentido de potenciar o asentamento no territorio de restaurantes e hoteis que operen baixo a denominación de “mariñeiro” cons requisitos mínimos de imaxe, calidade e servizo.</p>
Procedemento de posta en marcha	1-Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación dos estudos. 2-Contratación

	<p>3-Redacción dos documentos</p> <p>4-Presentación e aprobación pola directiva do GAC 4 así como a consideración de si o manual de produto de “turismo mariñeiro” debe ser vinculante para a selección de iniciativas a financiar polo GAC.</p> <p>5-Presentación pública do proxecto</p> <p>6-Presentación da iniciativa ós outros GAC para facer unha sondaxe a receptividade á idea e determinar se ven a vantaxe a apoiar a implantación dos estándares no seus territorios.</p> <p>7-No caso de que os demais GAC decidan fomentar a iniciativa no seu territorio, negociar coa Dirección Xeral de Turismo as distintas opcións de dar cobertura legal ou administrativa ao turismo mariñeiro.</p>			
Requirimentos	<p>-Consenso dentro do GAC 4 para o lanzamento da iniciativa</p> <p>-Consciencia de todos os axentes de que a aposta polo turismo mariñeiro, entendido como experiencia ampla, é unha oportunidade de desenvolvemento para o territorio.</p>			
Relación con outras accións	<p>-Xestión de marcas territoriais</p> <p>-Todas as iniciativas turísticas do GAC 4</p> <p>-Franquía de hostalaría mariñeira</p> <p>-Programas de certificación da calidade</p> <p>-Publicidade social.</p>			
Resultados agardados	<p>-A creación do primeiro manual de produto a nivel galego que defina os estándares do turismo mariñeiro.</p> <p>-A obtención dunha ferramenta práctica para guiar as tomas de decisión do GAC nas iniciativas do sector turístico.</p>			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	Deseño do manual de produto de turismo mariñeiro		65.000,00 €	
	Total		65.000,00 €	
Cualificación do proxecto				<i>non produtivo</i>
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	65.000,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	3 meses			

2.C.5.	Catalogación de patrimonio costeiro industrial		
Eixo de intervención	No procede		
Prioridade do PEZ	4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.		
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o medio nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e poboacións costeiras con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.		
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Revalorización do patrimonio local. -Mellora da calidade da paisaxe. -Fortalecemento da identidade cultural da poboación. -Diversificación da oferta cultural e turística. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Inventario da arquitectura tradicional ligada ás producións industriais. -Estudo das características arquitectónicas, materiais e usos construtivos. -Estudo de bens mobles relacionados coa edificación de maquinaria industrial. -Estudo dos procesos de produción. -Relacións de produción. Estudo da relación dos devanditos procesos co contorno social e económico. -Grandes fitos na historia das actividades que albergaban. 		
Procedemento de posta en marcha	1-Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación do estudo. 2-Tramitación do concurso. 3-Contratación. 4-Redacción do documento.		
Relación con outras accións	-Liña de traballo “Fortalecemento da competitividade do sector da Pesca”. -Liña de traballo “Promoción económica: creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación”.		
Resultados agardados			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>
	Catalogación de patrimonio costeiro industrial		10.000,00 €
	Total		10.000,00 €
Cualificación do proxecto			non produtivo
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i> 10.000,00 €
Calendario	2009		
Tempo exec.	3 meses		

2.C.6.	Programas de certificación da calidade
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES DE NEGOCIO A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	2.C. Estudos e traballos técnicos
Ámbito de intervención FEP	1.i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Introducir elementos de calidade na toma de decisións do GAC 4 no tocante a iniciativas turísticas. -Fomentar unha cultura da calidade no sector hostaleiro. -Incrementar a competitividade turística do territorio a través da calidade.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Un dos riscos postos de manifesto no proceso de traballo para a constitución do GAC 4 foi o relativo a evitar que o programa fora visto como unha vía fácil para conseguir financiamento para todo tipo de iniciativas de hostalaría, incluídos bares e discotecas.</p> <p>Nun primeiro momento pensouse na posta en marcha de mecanismos de choque que evitaran directamente que este tipo de establecementos puideran ser beneficiarios das iniciativas do GAC, pero a aplicación de calquera destes mecanismos sempre implicaba o risco de deixar fora iniciativas de interese para o territorio, vala como exemplo o dos bares e tascas que deberán ser o xermolo das tascas mariñeiras chegado momento.</p> <p>Por outra banda, a necesidade de introducir no territorio elementos de competitividade no eido do turismo fíxonos recorrer ós sistemas de certificación da calidade como método de obxectivación e estandarización da mesma.</p> <p>A confluencia destas dúas circunstancias fíxonos ver que os sistemas de certificación, amais de incidir directamente na calidade da hostalaría, serven ao propósito de evitar a adhesión de empresarios que buscan diñeiro fácil.</p> <p>Polo tanto, o GAC deberá ser o animador de procesos colectivos de certificación da calidade para aqueles empresarios que entendan a vantaxe e a necesidade de que o seu establecemento e o seu territorio melloren en calidade.</p> <p>A recompensa a este compromiso será, pois, o apoio do GAC ás accións de remodelación dos seus establecementos para atender ós requirimentos de certificación.</p> <p>Polo tanto, entendemos que a participación dunha empresa nun programa</p>

	de certificación da calidade deberá ser recoñecido no proceso de selección de iniciativas financiadas polo GAC, o cal deberá incluír tamén a recoñecemento ás necesidades de reforma derivadas de procesos de certificación do pasado.			
Procedemento de posta en marcha	1-Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación das auditorías. 2-Contratación 3-Proceso de certificación dos establecementos 4-Concesión dos certificados de calidade 5-Recepción polo GAC das propostas de reforma de establecementos certificados ou con concesión condicionada			
Requisitos	-Consenso dentro do GAC 4 para o lanzamento da iniciativa.			
Relación con outras accións	-Xestión de marcas territoriais -Todas as iniciativas turísticas do GAC 4 -Franquía de hostalaría mariñeira -Manual de produto de turismo mariñeiro -Publicidade social.			
Resultados agardados	-O incremento de establecementos con calidade acreditada co “compromiso de calidade turística” ou “Q”. -O incremento da calidade no sector turístico da comarca.			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	Auditorías de calidade		76.000,00 €	
	Total		76.000,00 €	
Cualificación do proxecto				non produtivo
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	76.000,00 €
Calendario		2009	2010	
Tempo exec.	6 meses en dúas fases de 3 meses			

3.2.D. INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO NA REDE

2.D.1.	Xornadas de traballo con outros GAC Galegos e estatais
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u></p> <p>-FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, ES ESPECIAL A TRAVÉS DA MELLORA DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p>-PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p>-MELLORA DO CONTORNO NATURAL E A CALIDADE DE VIDA.</p> <p><u>Transversal:</u></p> <p>-Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías</p> <p>-Fomento da igualdade de oportunidades</p> <p>-Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	2.D. Intercambio de experiencias e traballo en rede
Ámbito de intervención FEP	1.h) Promover a cooperación interrexional e transnacional entre grupos nas zonas de pesca, principalmente a través do establecemento de redes e a difusión de boas prácticas.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <p>-Xerar liñas de colaboración con outros GAC que dean mais profundidade a certas liñas de traballo propias</p> <p>-Incrementar as posibilidades de éxito de certas iniciativas dinamizadas directamente polo GAC.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u></p> <p>No momento de peche do PEZ queda explicitada a necesidade de que desde o GAC se traballe na coordinación e transferencia de coñecemento cos outros GAC. Esta liña supón o nivel máximo do traballo do GAC 4 como axente dinamizador, e afecta as seguintes liñas de acción:</p> <p>-Coordinación co GAC 3 Costa da Morte para a creación dunha Plataforma de Comercialización e Distribución da Pesca (PCDP). Neste caso tratarase de pulsar nun primeiro momento a dispoñibilidade humana e orzamentaria para traballar nesta liña e de ser o caso traballar conxuntamente repartindo esforzos.</p> <p>-Coordinación con todos os GAC galegos para a implementación dunha iniciativa conxunta de xestión de marcas mariñeiras que inclúe a creación dunha franquía de hostalaría mariñeira.</p> <p>-Coordinación con todos os GAC para definir conxuntamente os estándares do modelo de turismo mariñeiro que potenciaremos desde os GAC.</p> <p>-Coordinación con todos os GAC para programar formatos de formación conxuntos nas materias que podan ser consideradas comúns.</p> <p>- Coordinación con todos os GAC para a participación de promotores dos seus territorios no programa de captación de talento emprendedor do GAC 4.</p>
Procedemento de posta en	1-Mandato da directiva do GAC 4 para que a presidencia inicie contactos cos outros GAC ou delegue na xerencia esta función

marcha	2-Realización de sesións de traballo cos outros GAC 3-Execución das liñas de traballo acordadas				
Requirimentos	-Consenso dentro do GAC 4 para o lanzamento da iniciativa -Vontade de coordinación e traballo en rede dos outros GAC.				
Relación con outras accións	-Plataforma de comercialización e distribución pesqueira -Franquía de hostalaría mariñeira -Xestión comercial de marcas mariñeiras -Manual de produto de turismo mariñeiro -Formación -Programa de captación do talento emprendedor				
Resultados agardados	-A coordinación con outros GAC para a posta en marcha conxunta de iniciativas. -A mellor xestión dos recursos económicos do GAC 4				
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>	
	Xornadas de traballo con outros GAC			14.000,00 €	
	Total			14.000,00 €	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	14.000,00 €	
Calendario		2009	2010	2011	2012
Tempo exec.	45 meses				

2.D.2.	Viaxes de estudos a outras rexións			
Eixo de intervención	Non procede			
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.			
Ámbito de intervención FEP	1.h) Promover a cooperación interrexional e transnacional entre grupos nas zonas de pesca, principalmente a través do establecemento de redes e a difusión de boas prácticas.			
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para ou PEZ:</u> -Transnacionalización das experiencias. -Aumento do coñecemento. -Divulgación da metodoloxía de traballo. <u>Descrición da actividade.</u> -Contacto con outros grupos de desenvolvemento pesqueiro. -Organización de xornadas de traballo para coñecer outras experiencias. -Transferencia de coñecementos. -Formación e cualificación dos técnicos do GAC.			
Procedemento de posta en marcha	Non procede.			
Relación con outras accións	-Liña de traballo de Competitividade “Pesqueira”. -Liña de traballo “Promoción Económica: creación de emprego e oportunidades a través da diversificación”.			
Resultados agardados	Realización de 4 visitas de estudo: -Dous en 2009: 2ª e 4ª trimestre. -Unha no 4º trimestre do 2010. -Unha no 3ª do 2011.			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	Viaxes de estudos a outras rexións		100.000,00 €	
	Total		100.000,00 €	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	100.000,00 €
Calendario		2009	2010	2011
Tempo exec.	4 meses en total, entre organización e realización; un mes cada visita.			

2.E.1.	Programa de captación do talento emprendedor
Eixo de intervención	<u>Vertical ou sectorial:</u> Non procede <u>Transversal:</u> Non procede
Prioridade do PEZ	2.E. Formación
Ámbito de intervención FEP	1.i) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Mellorar o impacto das iniciativas privadas no balance do GAC -Tratar de acadar un perfil de promotor mais competitivo e con maior formación. -Fomentar iniciativas de PEMES <u>Descrición da actividade:</u> Unha das debilidades que afecta ao territorio ten que ver coa escasa especialización do seu capital humano, que unido ao endebedamento das economías mariñeiras nos fixo albergar dúbidas respecto a capacidade do territorio para xerar suficientes iniciativas emprendedoras no período de funcionamento do GAC. A esta circunstancia temos que unir a atomización e fragilidade do tecido empresarial, co cal a previsión do perfil de promotor de iniciativas produtivas é dun autónomo que xerará unha iniciativa de autoemprego ou de emprego familiar. As iniciativas empresariais con maior capacidade de xeración de emprego serán máis escasas e se esperan que procedan en boa parte de promotores alleos ao territorio. Atendendo a esta circunstancia concibiuse unha ferramenta que incida na capacitación do capital humano ao tempo que potencie a creación de pequenas e mediadas empresas que fagan máis forte o tecido empresarial. Esta ferramenta é o programa de captación do talento emprendedor : os programas de emprendedores convencionais dedícanse á formación, asesoramento e facilidades no acceso ao crédito. O programa de emprendedores do GAC 4 amais de traballar nestas liñas pode por sobre a mesa o atractivo fundamental do financiamento a fondo perdido de porcentaxes moi atraentes ás iniciativas con maior capacidade de emprego.
Procedemento de posta en marcha	1-Deseño polo miúdo do programa. 2-Selección de institucións que acompañarán ao desenvolvemento do programa. 3-Selección dun equipo de dirección do programa formado por expertos destas institucións cuxa función nesta fase sexa a de seleccionar ós emprendedores. 4-Selección dunha institución para impartir o programa formativo e o asesoramento ós emprendedores. Esta decisión debería estar vinculada ao carácter do programa formativo, é dicir, cremos que este debería estar na liña dunha posgraduación en creación e desenvolvemento empresarial e que na medida do posible esta institución outorgara un título en favor dos emprendedores. Este aspecto é de crucial importancia xa que o

	<p>financiamento de iniciativas vai a ser limitado, polo tanto será conveniente prever algún tipo de contraprestación práctica aos participantes no programa que non poidan financiar os seus proxectos. Amais, se temos en conta os elementos de diagnóstico que motivaron a concepción desta liña de traballo, o mero feito de que un número de participantes do territorio reciban un plan de formación de calidade en desenvolvemento empresarial xa pode ser considerada unha iniciativa con valor por si mesma.</p> <p>Cremos que unha escola de negocios sería a institución mais axeitada para desenvolver o programa académico.</p> <p>5-Convocatoria a nivel nacional ou mesmo internacional do programa apoiándose en unidades de emprendedores das distintas comunidades autónomas, deputacións, grandes cidades, universidades e unidades de negocios de embaixadas estranxeiras.</p> <p>6-Selección dos emprendedores e das iniciativas polo equipo director do programa. Para a criba propomos os seguintes criterios:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Afinidade coas liñas de pesca do PEZ -Viabilidade da iniciativa -Potencial de crecemento da iniciativa -Capacidade económica do emprendedor (temos que considerar que o fin último desta liña de traballo é concretar iniciativas con maior capacidade de xeración de emprego e riqueza) <p>Xunto a estes criterios xenéricos cremos que se deben contemplar outros de carácter máis territorial como o establecemento de cotas para garantir o acceso a emprendedores do territorio que non poidan competir cun grande volume de emprendedores foráneos. Unha orientación da política de cotas pode ser a que segue:</p> <ul style="list-style-type: none"> -30% para residentes, fillos de residentes ou nados no territorio. Dentro deste cota se garantiría ao acceso a mariñeiros ou familiares de mariñeiros ata un 50% do mesmo. -20% para emprendedores provenientes doutros GAC -50% para emprendedores provenientes doutras zonas <p>7-Desenvolvemento do programa formativo</p> <p>8-Asesoramento ós emprendedores</p> <p>9-Selección de iniciativas a financiar polo GAC 4 e polos outros GAC</p> <p>10-Paso á fase de investimento</p>			
Requisitos	-Consenso dentro do GAC 4 para o lanzamento da iniciativa			
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Todas as liñas que contemplen iniciativas produtivas -Comunicación social -Formación 			
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Conseguir unha promoción de técnicos cun nivel alto de cualificación en xestión empresarial no territorio -Concretar iniciativas empresariais con maior capacidade de xeración de emprego que a media do programa 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	Deseño do manual de produto de turismo mariñeiro		155.000,00 €	
	Total		155.000,00 €	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i>	155.000,00 €
Calendario		2009	2010	
Tempo exec.	10 meses			

2.E.2.	Capacitación con especial atención a colectivos desfavorecidos.		
Eixo de intervención	Non procede		
Prioridade do PEZ	2.A. Publicidade, comunicación e relacións públicas.		
Ámbito de intervención FEP	1.f) Adquirir competencias e facilitar a preparación e aplicación da estratexia de desenvolvemento local.		
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Mellorar a calidade de vida. -Aumentar o acceso laboral dos colectivos desfavorecidos. -Mellorar a cualificación da poboación. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Formación de colectivos desfavorecidos (mulleres, novas, inmigrantes, discapacitados). -Colaboración con outros GAC para a organización de programas formativos comúns. 		
Procedemento de posta en marcha	Non procede.		
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Liña de traballo de Competitividade “Pesqueira”. -Liña de traballo “Promoción Económica: creación de emprego e oportunidades a través da diversificación”. 		
Resultados agardados	<ul style="list-style-type: none"> -Realización de 2 cursos de formación; no primeiro e segundo trimestre do 2010. -400 persoas formadas. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>
	Capacitación		36.000,00 €
	Total		36.000,00 €
Cualificación do proxecto		non produtivo	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	0,00 €	<i>Achega FEP</i> 36.000,00 €
Calendario		2010	
Tempo exec.	4 meses en total, entre organización e realización; un mes cada visita.		

3.3. FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO

► Obxectivos xerais

- Fortalecer o sector da pesca a través do control da cadea de valor, de maneira que se evite a fuga de valor engadido e se manteñan as rendas mariñeiras en condicións dignas.
- Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades a través da posta en marcha de medidas que lles dean prioridade sobre o emprego.

XUSTIFICACIÓN

Con esta liña de traballo pretendemos xerar as ferramentas necesarias para o mantemento da identidade destas poboacións, a través da revalorización daquilo que as súas xentes mellor saben facer; aquilo que está no substrato cultural da poboación, e en base ao cal construíron historicamente a súa identidade, o seu «saber facer», e a súa forma de relacionarse coa contorna e cos demais: **trataremos de acrecentar o valor da cultura mariñeira xerando os activos económicos necesarios para diversificar e controlar os elos da cadea de valor.**

Nun contorno como este, afectado pola desestruturación económica e social, tentar suplantar as actividades tradicionais como a pesca por outras actividades diferentes, unicamente contribuiría a desestructurar aínda máis á poboación, desaproveitando o seu coñecemento. Por iso, aínda que as accións que se levarán adiante baixo este eixo non contribuirán a aumentar o esforzo pesqueiro, este sector non será substituído mais se orientará diversificar este sector naquelas actividades deficitarias pero que mellor contribúen a reter o valor engadido que na actualidade se perde, recuperando os saberes tradicionais do sector.

Partimos do feito de que o sector da pesca atravesa por unha situación crítica, debido a factores estruturais e conxunturais xa definidos no diagnóstico. Con todo, aínda segue sendo un dos sectores que máis poboación emprega, e cremos que o seu principal problema radica na súa dependencia; unha dependencia que vén determinada por varios factores:

- A falla de diversificación na cadea de valor do sector.
- A dependencia que ten dos intermediarios para comercializar a súa materia prima.
- Os elevados custos de produción.
- Pero, principalmente, pola falta de ferramentas necesarias para abordar o cambio que necesita a súa estrutura.

PRIORIDADES DE INTERVENCIÓN

- APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE TRANSFORMACIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4. Con esta medida preténdense financiar as iniciativas de investimento na industria de transformación. As liñas ás que se lles dará prioridade serán as seguintes:
  1. Aproveitamento das técnicas tradicionais e artesás no sector, tales como son o prensado, o secado e a salgadura, e a súa transformación en novos produtos, que contribúan a xerar competitividade a través da identidade e a diferenciación.
  2. Aproveitamento das producións potencialmente máis competitivas no territorio, como son o berberecho, o polbo e as algas, para o seu envase e comercialización.
  3. Aproveitamento das técnicas de envase ao baleiro e ultraconxelación para a comercialización en mercados selectos.
- APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE COMERCIALIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4.
  1. Creación dunha plataforma de comercialización e distribución da produción de pesca do territorio, relacionada directamente coas Confrarías de Pescadores e cuxa función sexa a de centralizar as funcións de compra de materia prima, comercialización e distribución directa.

CONTRIBUCIÓN DESTA LIÑA DE TRABAJO AO DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

A nosa formulación pode estruturarse da seguinte maneira:

- **CONTRIBUCIÓN ECONÓMICA.** Tanto a industria como a comercialización constitúen tipos de negocios empresariais que toman *inputs* doutras unidades da economía e ofrece os *outputs* que produce ao mercado, funcionando ambas como dinamizadoras da economía pesqueira nos seus restantes elos da cadea de produción, neste caso do sector primario:
  1. En primeiro lugar estaría o propio valor económico xerado pola actividade e que deberá medirse en función da súa contribución ao PIB do territorio.

itc.ménsula

2. En segundo lugar, o desenvolvemento destas actividades contribuiría ao sostemento da actividade extractiva dos pescadores autónomos, sen necesidade de aumentar o esforzo pesqueiro.
  3. Doutra parte, a existencia dunha plataforma de comercialización, que funcionaría a modo de clúster territorial, no que participarían as diferentes confrarías e o empresariado local, constituiría a perda de poder dos intermediarios actuais, establecendo un prezo xusto pola materia prima e contribuindo desta maneira a garantir unha renda digna aos pescadores.
  4. Estas actividades funcionarían á súa vez como dinamizadoras doutros subsectores económicos subsidiarios como provedores ou como clientes. Este é o caso das fábricas de latas, plásticos, maquinaria, etc. para no tocante aos provedores, noutro rango de actividades, a restauración e as tendas *delicatessen*, que se fornecerían dos produtos de calidade garantida coas Marcas Territoriais.
  5. Ao mesmo tempo, podería xerarse unha sinerxía en torno ao sector pesqueiro, que actuase de reclamo para o investimento e xeración de novos negocios, contribuindo todo isto a deseñar todo un armazón ou círculo de beneficio e rendibilidade social, a partir dos recursos endóxeos e o traballo dunha cultura da identidade económica e da calidade.
- **CONTRIBUCIÓN SOCIAL.** A rendibilidade destas intervencións non pode medirse unicamente en termos económicos ou monetarios. Neste terreo habería que contemplar as derramas que se prevén obter no ámbito territorial grazas á aprendizaxe transferida, o coñecemento incrementado no sector e a especialización. Todo iso debería concluír nunha recuperación e reinvenção do liderado económico do sector da pesca a través do cambio na súa estrutura de funcionamento e a súa contribución á mellora da competitividade da comunidade local.

CRITERIOS ESPECÍFICOS

FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO

Criterios de valoración - Porcentaxe de subvención

Valoración máxima dos proxectos: 75 puntos		%mínimo	%máximo
Activ. productivas	Empresarios individuais, sociedades mercantís, cooperativas, sociedades laborais e calquera outra entidade con personalidade xurídica e entidades locais que cumpran requisitos. Mínimo 20 puntos	35%	60%
Activ. non productivas	Mínimo 40 puntos	55%	100%

SISTEMA DE CONTROL E SEGUIMENTO DAS ACCIÓNS

INDICADORES	TEMA	MAGNITUDE	OBXECTIVOS
Realización	-Conserveiras creadas.	Nº	2
	-Viveiros e cocedoiros creados.	Nº	3
	-Plantas de envase creadas.	Nº	1
	-Plantas de secado creadas.	Nº	2
	-Distribuidoras creadas.	Nº	2
	-Empresas de comercialización creadas.	Nº	2
Resultado	-Emprego xerado.	Nº	48
	-Mulleres contratadas.	%	50-60
	-Municipios afectados.	Nº	9
	-Persoal formado.	Nº	48

RESUMO DE ACCIÓNS

itc.ménsula

PRIORIDADE	ACCIÓN
APOIO A INICIATIVAS	Conserveira para a transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas de alta calidade.

<p>EMPRESARIAIS DE TRANSFORMACIÓN DAS PRODUCIÓNS</p>	<p>Conserveira para a transformación de produtos do mar para mercados selectos</p> <p>Cocedoiro de polbo e mariscos</p> <p>Planta de envase ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos.</p> <p>Planta de secado, salgadura e prensado artesanal de peixe para mercados especializados.</p> <p>Viveiro e cocedoiro de marisco</p> <p>Cocedoiro e planta de envase de berberecho</p>
<p>APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE COMERCIALIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4.</p>	<p>Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista (nin cría nin engorde).</p> <p>Distribuidora por xunto de peixe fresco</p> <p>Distribuidora de peixe fresco en mercados próximos.</p> <p>Empresa de comercialización de peixe fresco en mercado próximos.</p>

RELACIÓN CON OUTRAS LIÑAS DE TRABALLO

LIÑA DE TRABALLO	PRIORIDADE	ACCIÓN
SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN	PLAN DE COMUNICACIÓN E RELACIÓNS PÚBLICAS	Páxina Web do proxecto
		Folletos do programa
		Presentacións públicas de proxectos do GAC
	PROGRAMA DE SENSIBILIZACIÓN E INFORMACIÓN Á POBOACIÓN SOCIAL	Celebración de xornadas informativas
	CONGRESOS E SEMINARIOS	Congresos específicos de apoio ás accións Seminarios técnicos
	ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS	Plan de viabilidade económica-financeira-xurídica da Plataforma de Comercialización e Distribución
		Programas de certificación da calidade
Plan de xestión de marcas territoriais		
INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO EN REDE	Xornadas de traballo con outros GAC galegos ou estatais Viaxes de estudos a outras rexións	
FORMACIÓN	Programa de captación do talento emprendedor	
	Capacitación de colectivos desfavorecidos formación continua	
ASISTENCIA A FEIRAS E OUTROS EVENTOS	Asistencia a feiras de pesca	
PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.	APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS HOSTALEIROS A CATEGORÍAS SUPERIORES E REFORMAS AO ABEIRO DE PLANS DE CERTIFICACIÓN DA CALIDADE	Tasca mariñeira
		Restaurante mariñeiro
		Implementación (Apertura dunha tenda-restaurante piloto, sede e plan de expansión) da franquía de hostalaría mariñeira

3.3.A. APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE TRANSFORMACIÓN DAS PRODUCCIÓN PESQUEIRAS DO GAC 4

3.A.1. Conserveiras para transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas de alta calidade.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.
Ámbito de intervención FEP	1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Incidencia na creación de valor engadido no sector pesqueiro. -Innovación e aproveitamento de novas especies. -Pequenas industrias artesanais.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u></p> <p>Os principais produtos que se desexan traballar son: -Mariscos frescos e elaborados. Preténdese elaborar preparados dos que non hai tradición na zona pero que outros países están explotando con éxito en mercados emerxentes. -Algas. Preténdese aproveitar certas especies con uso gastronómico noutros mercados.</p> <p>Nun principio, as empresas deberán acceder a mercados exteriores, pero apostarán tamén por introducir estas especialidades no mercado español no sector das delicatessen. Este tipo de conservas entran en novos mercados a través de sectores da poboación interesados na comida saudable para logo ir penetrando ao resto dos consumidores.</p> <p>Para un acceso a determinados mercado preténdese a apertura dunha tenda 'on-line' na que ofertará a produción propia.</p> <p>A sociedade promotora deberá preparar novas instalacións e equipamentos do seguinte tipo:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Selección e primeiro tratamento do produto. -Elaboración de precociñados. -Envasado. -Loxística (almacenaxe e transporte).
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Plan de viabilidade técnica e económica. -Dotación de novas instalacións. -Contratación con provedores.

	-Ensaiois iniciais (probos de produción, contratación en mercados). -Inicio da produción. -Comercialización.		
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 		
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4. -Iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4. 		
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> <ul style="list-style-type: none"> -Planta de produción e envasado -Administración e servizos auxiliares <u>Emprego indirecto:</u> <ul style="list-style-type: none"> -Apoio ao emprego pesqueiro e marisqueiro. -Servizos de loxística e subministros. <u>Incremento do saber facer:</u> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación en produtos derivados. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Instalacións de planta de produción.	420.000,00 €	
	-Outro equipamento.	150.000,00 €	
	-Vehículos.	130.000,00 €	
	-Outras dotacións.	20.000,00 €	
	Total	720.000,00 €	
Cualificación do proxecto	produtivo		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	360.000,00 €	<i>Achega FEP</i> style="text-align: right;">360.000,00 €
Calendario		2009	2010
Tempo exec.	14 meses		

3.A.2. Eixo de intervención	Cocedoiro de polbo e marisco
Prioridade do PEZ Ámbito de intervención FEP Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Vertical:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA MELLORA DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p> <hr/> <p>3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.</p> <hr/> <p>1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.</p> <hr/> <p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> Valorización das producións pesqueiras. Traballo da calidade nas producións pesqueiras. Posicionamento e competitividade no mercado. Mantemento do emprego mariño sen aumento do esforzo pesqueiro. Aumento do emprego. Aumento da riqueza económica do territorio. -Pequenas industrias artesanais.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p><u>Descrición da actividade.</u> A actividade ten por obxecto pór en marcha unha iniciativa sobre primeira transformación de polbo e marisco, dúas das producións máis competitivas deste territorio. Na actualidade xa se emprenderon no territorio accións de revalorización destas producións na liña da calidade e do posicionamento no mercado. Preténdese aproveitar o camiño xa percorrido e pór en valor unha das producións máis importantes do GAC 4 a nivel de calidade e tamén de volume. Por outra banda, esta actividade desenvolverase de maneira integrada respecto das demais iniciativas de competitividade no sector da pesca. A adquisición da materia prima prevé realizarse a través da plataforma de comercialización creada co GAC 4. Os promotores deberán traballar desde o seu inicio co GAC na integración das súas producións nas marcas territoriais, como mecanismo de posicionamento propio e tamén co fin de poder contribuír ao reforzamento da economía local, así como de achegar valor e contido á identidade do territorio.</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Estudo de mercado. - Proxecto empresarial. - Adecuación do local. - Equipamento industrial. - Compra de vehículo. - Posta en funcionamento.
Relación con outras accións Resultados agardados	<p>Liña de traballo «Sensibilización e capacitación».</p> <hr/> <p><u>Emprego directo</u> -Autoemprego consolidado</p> <p><u>Emprego indirecto:</u> -Subministros e transportes da zona.</p>

Orzamento e detalle das partidas de gasto	-Servizos de loxística e subministros.			
	<u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u>			
	-Incremento e diversificación da renda mariñeira.			
	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	-Adecuación de local.	80.000,00 €		
-Equipamento industrial.	109.000,00 €			
-Compra de vehículo.	37.000,00 €			
Total	226.000,00 €			
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	113.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	113.000,00 €
Calendario		2009	2010	2011
Tempo exec.	18 meses			

3.A.3.	Envase ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos.					
Eixo de intervención	<u>Vertical:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA MELLORA DA COMERCIALIZACIÓN. <u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación					
Prioridade do PEZ	3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.					
Ámbito de intervención FEP	1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.					
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Valorización das producións pesqueiras. -Traballo de calidade nas producións pesqueiras. -Posicionamento e competitividade no mercado. -Mantemento do emprego mariñeiro sen aumento do esforzo pesqueiro. -Aumento do emprego. -Aumento da riqueza económica do territorio. -Pequenas industrias artesanais. <u>Descrición da actividade.</u> O obxecto da actividade é a creación dunha fábrica de envase e conxelado de peixe para comercializar no contorno rexional. O proceso consta de varias fases: -Adquisición de peixe a través das lonxas locais. -Selección e limpeza de pezas. -Envase e ultraconxelado. O fin da operación é a compra de dous vehículos e mellora do equipamento frigorífico.					
Procedemento de posta en marcha	-Estudo de mercado (xa realizado). -Proxecto empresarial (xa realizado). -Compra de vehículos. -Mellora do equipamento frigorífico.					
Relación con outras accións	Liña de traballo «Sensibilización e capacitación»					
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> -Autoemprego -Empregos por conta allea <u>Emprego indirecto:</u> -Subministros e transportes da zona. -Servizos de loxística e subministros. <u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> -Incremento e diversificación da renda mariñeira.					
Orzamento e detalle das	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Concepto</th> <th>Euros</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-Mellora de equipamento frigorífico.</td> <td>128.000,00 €</td> </tr> </tbody> </table>	Concepto	Euros	-Mellora de equipamento frigorífico.	128.000,00 €	
Concepto	Euros					
-Mellora de equipamento frigorífico.	128.000,00 €					

partidas de gasto	-Compra de vehículos.		62.000,00 €
	Total		190.000,00 €
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	95.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 95.000,00 €
Calendario	2009	2010	
Tempo exec.	8-9 meses		

3.A.4.	Planta de secado, salgado e prensado artesanal de peixe para mercados especializados.
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.
Ámbito de intervención FEP	1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Incidencia na creación de valor engadido no sector pesqueiro. -Acceso da industria pesqueira a novos mercados con maior valor engadido. -Apoio á imaxe de calidade da industria e á imaxe xeral do territorio. -Pequenas industrias artesanais.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A intención da actividade é comezar a producir conservas artesanais de pescado para colocadas en mercados determinados. En concreto, dedicarase á venda de pescado secado, salgado e prensado.</p> <p>Existe un mercado específico para estes produtos, cada vez con maior demanda debido ao interese crecente polos procesos produtivos artesanais fronte aos tratamentos industriais. Detéctase unha sensibilización cada vez maior sobre os ingredientes e aditivos, así coma os procesos produtivos xerais. A proposta inclúe un etiquetado transparente que actúe como garantía de calidade ademais de como promoción.</p> <p>O mercado local será o primeiro destinatario, se ben se dará prioridade aos mercados urbanos. O obxectivo a longo prazo é a apertura de tendas de alimentación especializadas, traballando tamén con outros provedores.</p> <p>O local terá un pequeno espazo de tenda para a venda polo miúdo. Esta tenda enténdese coma un complemento á renda.</p> <p>Hai un interese expreso en sumar esta actividade ás iniciativas locais de creación de marcas de calidade e de asistencia a feiras xunto con outros emprendedores da zona que realicen actividades semellantes.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p>-Proxecto de reforma do local, con especial atención ás instalacións eléctricas. -Adquisición dos bens de equipo esixidos pola actividade. -Dotación das oficinas e tenda. -Produción, promoción e comercialización do produto.</p>

Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4. -Iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4. -Plan de xestión de marcas territoriais. 			
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> <ul style="list-style-type: none"> -Auto emprego <u>Emprego indirecto:</u> <ul style="list-style-type: none"> -Subministrados e transportes da zona. <u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> <ul style="list-style-type: none"> -Incremento e diversificación da renda mariñeira. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	-Reforma de local			36.000,00 €
	-Bens de equipo para produción.			82.000,00 €
	-Mobiliario.			40.000,00 €
	-Comunicación			20.000,00 €
	Total			178.000,00 €
Cualificación do proxecto	produtivo			
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	89.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	89.000,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	8 meses			

3.A.5. Viveiro e cocedoiro de marisco.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.
Ámbito de intervención FEP	1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Incidencia na creación de valor engadido no sector pesqueiro. -Pequenas industrias artesanais.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Con esta acción preténdese a instalación dunha planta de almacenaxe de especies de marisco para a súa venda cocidos e envasados. Unha pequena parte da produción terá saída na venda directa de marisco fresco no contorno (a particulares e hostaleiros) pero na súa maioría se envasará para o mercado foráneo.</p> <p>O cocido do marisco facilita a súa distribución en mercados pola súa maior durabilidade e polas novas tendencias dos consumidores. O produto ten tres mercados diferenciados:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Distribuidores de alimentación, para a venda final polo miúdo. -Hostaleiros. -Industria alimentaria, para a preparación de precociñados. <p>O catálogo inicial de produtos inclúe: lagostino, cigala, centola, boi de mar, nécora e polbo.</p> <p>Equipamento necesario:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Equipos de procesamento. -Equipos de envasado. -Almacenaxe en frío. -Vehículo de transporte.
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Instalación das cadeas de procesamento e envasado e do almacén. -Dotación de vehículo. -Contratación de persoal. -Labor comercial.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico.

	<ul style="list-style-type: none"> - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4. -Iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4. -Plan de xestión de marcas territoriais. 			
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Auto emprego -Persoal en produción <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Subministros e transportes da zona. <p><u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Incremento e diversificación da renda mariñeira. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	-Maquinaria e instalacións.			260.000,00 €
	-Vehículos.			45.000,00 €
	-Outras dotacións.			95.000,00 €
	Total			400.000,00 €
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	200.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	200.000,00 €
Calendario		2009	2010	
Tempo exec.	12 meses			

3.A.6. Cocedoiro e envase de berberecho.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4.
Ámbito de intervención FEP	1.d) Ofrecer valor engadido aos produtos da pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Incidencia na creación de valor engadido no sector pesqueiro. -Aumento e diversificación da renda das familias mariñeiras. -Pequenas industrias artesanais.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Preténdese instalar un cocedoiro de berberecho para sacar maior partido da extracción deste molusco. No inmovible inclúese un espazo de oficina, a planta de produción, pequena cámara frigorífica e outras instalacións (aseos, almacén, etc.). Ademais disto, deberán instalar os equipamentos de transformación e envasado.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Adecuación de baixo para a realización de actividades industriais. -Adquisición en instalación de maquinaria. -Inicio de actividade.
Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4. -Iniciativas empresariais de comercialización e distribución das

	produccións pesqueiras do GAC 4. -Plan de xestión de marcas territoriais.		
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> -Autoemprego. -Emprego por conta allea. <u>Emprego indirecto:</u> -Subministrados desde o sector marisqueiro. <u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> -Incremento e diversificación da renda mariñeira.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Reforma de local.	120.000,00 €	
	-Maquinaria de procesamento.	110.000,00 €	
	-Maquinaria de envasado.	100.000,00 €	
	-Dotacións varias (vehículos, oficina).	50.000,00 €	
	Total	380.000,00 €	
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	190.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 190.000,00 €
Calendario		2009	2010
Tempo exec.	18 meses		

3.3.B. APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE COMERCIALIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DAS PRODUCCIÓN PESQUEIRAS DO GAC 4

3.B.1. Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe (PCDP) e de transformacións primarias do GAC 4	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4
Ámbito de intervención FEP	1.d) Xerar valor engadido para os produtos da pesca
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Trátase dunha acción estruturante das liñas de pesca do PEZ -Boa parte do éxito das iniciativas relativas ao sector pesqueiro pasa por esta intervención. -É a intervención de mais impacto do GAC 4</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> O traballo da acción 2C1 (plan de viabilidade económica, financeira e xurídica da Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe) debería resultar nun proceso de constitución do grupo de accionistas desta iniciativa. Se o proceso se desenvolveu con solvencia técnica e conseguiu un nivel de consenso aceptable entre todos os axentes implicados, estaremos en condicións de abordar esta segunda fase, que se solapa coas últimas etapas da acción 2C1 que teñen que ver coa concertación entre axentes para a constitución do núcleo accionarial da iniciativa.</p> <p>Os escenarios que nos podemos atopar neste punto son varios: -O peor dos escenarios posibles é que a iniciativa teña fracasado no proceso de xestión do proxecto, co cal esta segunda fase non prosperaría e o financiamento previsto para ela debería ser destinado a iniciativas individuais de comercialización. -Que a fórmula final teña acadado o consenso do sector pero non ata o punto de conseguir o compromiso económico necesario para por a iniciativa en marcha a pesar do respaldo económico do GAC. Neste caso a fórmula pasaría pola procura de investidores individuais, cun forte peso de capitais foráneos. De darse esta situación debemos chamar a atención sobre o risco que supón para a iniciativa que os investidores sexan comercializadores por xunto do mundo do peixe, xa que podemos estar a abrir a porta, cun forte respaldo de fondos públicos, ao asentamento dun gran comercializador que pode xerar lazos de dependencia no sector que se traducirían no medio prazo nunha situación dominante sobre o sector extractivo. -Que o proceso de traballo teña conseguido un amplo consenso e apoio entre as confrarías ata o punto de que podamos prever un</p>

	<p>respaldo masivo do sector á iniciativa. A ninguén se lle escapa que este é o escenario ideal e o mais acorde coa filosofía e obxectivos do Grupo de Acción Costeira. Neste caso ten certa lóxica pensar nalgunha fórmula de economía social que permita ós mariñeiros acceder directamente ás plusvalías provenientes do valor engadido que esta actividade xerará na comarca.</p> <p>Dentro deste escenario cabe pensar na posibilidade de que aínda cun consenso e un respaldo moi grande do sector, a dispoñibilidade deste para o investimento sexa practicamente nula por dous factores postos de manifesto no diagnóstico: a escasísima capacidade de investimento entre o sector e a percepción deste de que as iniciativas colectivas están mais no ámbito das políticas sociais que das empresariais.</p> <p>Esta situación obrigaría ás administracións públicas a xerar un marco de apoio ao investimento que está fora dos ámbitos de competencias do GAC 4, que pode pasar pola súa integración no grupo de accionistas da sociedade, o apoio directo ós mariñeiros que se integren na iniciativa ou mesmo facilitar o endebedamento da sociedade no momento da constitución.</p> <p>Por último, debemos salientar a importancia desta iniciativa e chamar á responsabilidade de todos os axentes xa que ela sola podería ter un impacto maior no sector da pesca e na fixación do valor engadido no territorio que todas as demais iniciativas do GAC. Todo elo sen entrar a valorar cómo unha boa xestión da plataforma podería desenvolver liñas de transformación de produto que permitirían xerar mais emprego directo e mais valor engadido.</p>				
Procedemento de posta en marcha	<p>1-Finalizar os estudos previos e avaliar o nivel de consenso e apoio á iniciativa</p> <p>2-Se o apoio se considera suficiente, presentar á iniciativa ás administracións públicas</p> <p>3-Segundo as especificacións técnicas, valorar e xestionar a constitución do grupo de accionistas</p> <p>4-constitución da sociedade ou cooperativa</p> <p>5-solicitar a axuda ao GAC 4 e de ser o caso ao GAC 3</p> <p>6-Desenvolver os proxectos técnicos de arquitectura, equipamento e comerciais.</p> <p>7-Pasar á fase de investimento material</p> <p>8-Iniciar actividade</p>				
Requirimentos	<p>-Convencemento da directiva do GAC 4 da factibilidade desta iniciativa</p> <p>-Consenso de partida entre todas as confrarías</p>				
Relación con outras accións	<p>-Publicidade social.</p> <p>-Todas as iniciativas de transformación das producións do GAC 4</p> <p>-Resto de iniciativas vinculadas á comercialización</p> <p>-A liña de creación dunha franquía de hostalaría mariñeira</p>				
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <p>-Emprego por conta allea</p> <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <p>-Subministros desde o sector marisqueiro.</p> <p><u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u></p> <p>-Incremento e diversificación da renda mariñeira.</p>				
Orzamento e detalle das	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Concepto</th> <th>Euros</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe</td> <td>1.000.000,00 €</td> </tr> </tbody> </table>	Concepto	Euros	Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe	1.000.000,00 €
Concepto	Euros				
Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe	1.000.000,00 €				

partidas de gasto	Total			1.000.000,00 €
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	500.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	500.000,00 €
Calendario			2011	2012
Tempo exec.	18 meses			

3.B.2.	Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista (nin cría nin engorde)	
Eixo de intervención	<u>Vertical ou sectorial:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN. <u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación	
Prioridade do PEZ	3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4	
Ámbito de intervención FEP	1.d) Xerar valor engadido para os produtos da pesca	
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para o PEZ:</u> - Mellora das estruturas comerciais do territorio - Fixación de valor engadido da pesca no territorio <u>Descrición da actividade:</u> O promotor deberá ser comprador de peixes e de mariscos nas lonxas do territorio, xa que con esta iniciativa preténdese intensificar a parte do negocio adicada ao marisco. A idea de negocio está na liña dun dos eixes do diagnóstico: a perda de poder negociador dos pescadores fronte aos compradores, solo que este é un comprador que sofre a mesma situación fronte ós compradores foráneos. Con esta iniciativa espera obter unha marxe temporal de manobra que lle permita reter o marisco vivo ata 48 horas cando as condicións de mercado desaconsellen a súa venda inmediata.	
Procedemento de posta en marcha	1-Desenvolvemento do proxecto técnico 2-Tramitación de permisos 3-Concesión da axuda do GAC 4 4-Execución	
Requisitos	-Contar con todas as autorizacións administrativas	
Relación con outras accións	-Publicidade social. -Transformación das producións do GAC 4 -Iniciativas vinculadas á comercialización -A liña de creación dunha franquía de hostalaría mariñeira	
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> -Autoemprego. -Emprego por conta allea <u>Emprego indirecto:</u> -Subministros desde o sector marisqueiro. <u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> -Incremento e diversificación da renda mariñeira.	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	Rehabilitación nave	43.000,00 €
	Equipamento	110.000,00 €
	Imaxe e promoción	3.000,00 €

	Total			156.000,00 €
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	78.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	78.000,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	6 meses			

itc.ménsula

3.B.3. Distribuidora por xunto de peixe fresco		
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación</p>	
Prioridade do PEZ	3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4	
Ámbito de intervención FEP	1.d) Xerar valor engadido para os produtos da pesca	
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Mellora das estruturas comerciais do territorio -Fixación de valor engadido da pesca no territorio -Xeración de emprego no territorio</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Co estímulo ao investimento que supón o GAC, promoverase a comercialización de maiores volumes de peixe en mercados máis distantes. Para elo precisa fundamentalmente investir en persoal, medios de transporte, nave frigorífica e promoción en puntos distantes.</p>	
Procedemento de posta en marcha	1-Desenvolvemento do proxecto técnico 2-Tramitación de permisos 3-Concesión da axuda do GAC 4 4-Execución	
Requirimentos	-Contar con todas as autorizacións administrativas	
Relación con outras accións	-Publicidade social. -Iniciativas vinculadas á comercialización	
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u> -Autoemprego -Emprego por conta allea</p> <p><u>Emprego indirecto:</u> -Subministros desde o sector marisqueiro.</p> <p><u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> -Incremento e diversificación da renda mariñeira.</p>	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	Adquisición de camión e equipamento	160.000,00 €
	Reforma da nave frigorífica	184.000,00 €
	Publicidade	20.000,00 €
	Total	364.000,00 €
Cualificación do proxecto	produtivo	
%Financiamento	<i>Achega propia</i> 182.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 182.000,00 €
Calendario	2009	
Tempo exec.	9 meses	

itc.ménsula

3.B.4.	Empresa de comercialización de peixe fresco en mercados próximos		
Eixo de intervención	<u>Vertical ou sectorial:</u> FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO, EN ESPECIAL A TRAVÉS DA COMERCIALIZACIÓN. <u>Transversal:</u> -Fomento da sociedade da información e as novas tecnoloxías -Fomento da igualdade de oportunidades -Fomento da cooperación e da participación		
Prioridade do PEZ	3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4		
Ámbito de intervención FEP	1.d) Xerar valor engadido para os produtos da pesca		
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para o PEZ:</u> - Mellora das estruturas comerciais do territorio -Fixación de valor engadido da pesca no territorio <u>Descrición da actividade:</u> Trátase dunha iniciativa convencional de distribución de peixe a restaurantes, peixerías e outras colectividades da comarca.		
Procedemento de posta en marcha	1-Desenvolvemento do proxecto técnico 2-Tramitación de permisos 3-Concesión da axuda do GAC 4 4-Execución		
Requirimentos	-Contar con todas as autorizacións administrativas		
Relación con outras accións	-Iniciativas vinculadas á comercialización		
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> -Autoemprego -Emprego por conta allea <u>Emprego indirecto:</u> -Subministros desde o sector marisqueiro. <u>Diversificación e igualdade de oportunidades.</u> -Incremento e diversificación da renda mariñeira.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	Adquisición de vehículos		43.000,00 €
	Sede da empresa e frigorífico		60.000,00 €
	Total		106.000,00 €
Cualificación do proxecto	produtivo		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	53.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 53.000,00 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	3 meses		

3.4. PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN

► Obxectivos xerais

- Traballar os activos económicos do territorio que contribúan a frear a emigración do sector de poboación máis novo e a mellorar a calidade de vida das familias mariñeiras a través da diversificación das súas rendas.
- Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades a través da posta en marcha de medidas que lle dean prioridade sobre o emprego.

XUSTIFICACIÓN

Con esta liña de traballo pretendemos pór en valor a cultura mariñeira do territorio a través de novas iniciativas que xeren activos no territorio e susciten o interese económico no marco da actividade turística. Con pór en valor referímonos non só a usar, senón tamén reinventar, e sobre todo, dar a coñecer, comercializar.

Retomaremos aqueles elementos que máis diferencian a este territorio, para construír unha imaxe diferenciada e competitiva, de maneira que a identidade mariñeira aparecerá vertebrada en cada un dos elos da cadea de valor do sector turístico, achegando contido tanto ás actividades culturais e actividades deportivas, gastronómicas, de servizos, de comercios, como tamén ao servizo de aloxamento. **Traballaremos a imaxe turística do territorio e asociaremos a cultura mariñeira como eixo vertebrador das actividades, de maneira que achegue aos visitantes una experiencia rica, cargada de emoción, e sobre todo, singular e diferente.**

Partimos dunha excelente riqueza en recursos e potencialidades, pero cunha práctica inexistencia de enfoque da actividade, e que vén determinado a grandes liñas por algunhas cuestións que pretendemos transformar:

- Escasa dimensión da empresa turística pola escasa capacidade de endebedamento no negocio.
- Fraxilidade da empresa turística debido á estacionalidade do turismo.
- Falta de integración das empresas nas estratexias turísticas territoriais.
- Carencia de fórmulas empresariais e visión de negocio que reporten rendibilidade económica aos investimentos realizados pola pequena empresa do sector.

- APOIO Á IMPLANTACIÓN DE NOVOS ALOXAMENTOS DENTRO DA TIPOLOXÍA «MARIÑEIRA» E HOTEIS CON ENCANTO.
  1. Aumento da variedade de aloxamento turístico de tres estrelas para dar servizo a un segmento de mercado de gama media. Iso realizarase de maneira equilibrada de xeito que a oferta de cobertura á meirande parte do territorio, e xerando unha tipoloxía de establecemento que conserve o sabor popular e a esencia mariñeira, máis próximo ao «Hotel con Encanto».
  2. Creación dunha tipoloxía de aloxamento turístico asociada á casa tradicional mariñeira, que ofrezca a posibilidade de cobertura e apoio loxístico para a realización de actividades náuticas e mariñeiras relacionadas coa cultura e experiencias pesqueiras. Con cobertura referímonos á existencia dalgunha estancia para gardar canoas, equipos de mergullo, bicicletas para o paseo pola costa, e outros.
  3. Creación do clube de calidade «Casas Mariñeiras» que estará asociado a un regulamento de certificación no que se contemplarán os mínimos que deberán cubrir este tipo de establecementos en cuestións de servizo, equipamento, imaxe, dereitos e responsabilidades.
- APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS HOSTALEIROS A CATEGORÍAS SUPERIORES E REFORMAS AO ABEIRO DE PLANS DE CERTIFICACIÓN DA CALIDADE.
  1. Reforma de establecementos hostaleiros para aumentar a súa categoría.
  2. Reforma de aloxamentos rurais para incluílos dentro do club de calidade «Casas Mariñeiras».
  3. Posibilitar a creación de liñas de posta en valor da gastronomía mariñeira asociada a produtos territoriais da pesca, a través de franquías mariñeiras.
  4. Aplicación da imaxe e contidos do produto de Franquías Mariñeiras, a novos negocios a través dun Plan de Expansión.
- APOIO Á CREACIÓN, MELLORA E COMPETITIVIDADE COMERCIAL DAS

EMPRESAS DE SERVICIOS TURÍSTICOS LIGADOS AO MAR

1. Creación de empresas de servizos turísticos que promovan as actividades deportivas e náuticas en contacto coa natureza.
2. Aproveitar as embarcacións pesqueiras para a realización de itinerarios diversos:
  - Experiencias etnolóxicas, de observación participante, en actividades pesqueiras e en contacto coas xentes do sector, como inspiración de actividades didácticas de tipo cultural.
  - Itinerarios en barco pola Ría de Muros-Noia e pola Costa da Morte, percorrendo os principais puntos asociados á memoria histórica.
3. Aproveitamento dos recursos mariñeiros como base para o deseño de actividades didácticas de orientación ambiental, con efecto demostrativo.

➤ RECUPERACIÓN DE PATRIMONIO CULTURAL PARA USO TURÍSTICO.

1. Creación dunha oferta cultural a partir da creación de equipamentos especializados na interpretación da «Cultura Mariñeira», e que conteñan un mínimo criterio integrador e complementario a nivel de conceptualización.
2. Recuperar o patrimonio arquitectónico relacionado cos procesos de produción tradicionais para que funcionen como Museos da súa propia historia.

CONTRIBUCIÓN DESTA LIÑA DE TRABALLO AO DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

A nosa formulación pode estruturarse da seguinte maneira:

➤ CONTRIBUCIÓN ECONÓMICA.

1. **Xeración de emprego.** O desenvolvemento da oferta turística na súa rama de establecementos de hostalaría e restauración, posibilita a diversificación da renda das familias mariñeiras, de maneira directa, pola posibilidade que se expón da creación de novos establecementos ligados á categoría de Casas «Mariñeiras». E de maneira indirecta, pola xeración doutro tipo de establecementos «Hoteis Mariñeiros», de maior categoría, coa posibilidade de ampliar a súa oferta de servizos e, por tanto, tamén do cadro de persoal. Neste rango de importancia hai que colocar tamén a integración dos demais servizos turísticos que completan a cadea de valor do destino, tales como equipamentos museográficos e de interpretación, servizos de actividades deportivas, etc.
2. **Captación do gasto turístico.** A xeración dunha oferta diversificada en destino, que cubra as necesidades que os turistas teñen de experimentar novas experiencias, aumenta de maneira moi importante a capacidade de ampliar o gasto turístico.
3. **Oferta turística non estacionaria.** A diversificación de actividades e a promoción de estratexias de mercadotecnia ligadas á identidade e a calidade, sitúa o territorio como destino turístico diferenciado, aberto a un turismo de fin de semana, un turismo gastronómico, e de excursionismo, dun só día; cuestións todas elas que ademais veñen fortalecidas pola súa situación estratéxica, a 45 minutos do Eixo Atlántico, que coloca este territorio entre unha hora e hora e media dos principais destinos turísticos de Galicia: Santiago de Compostela, A Coruña e Pontevedra-Vigo.
4. **Incremento do PIB do territorio.** A integración das iniciativas xa desenvolvidas no territorio, a través do desenvolvemento de medidas como as marcas territoriais e de

produtos mariñeiros ligados ao mar, abre a posibilidade de dotar aínda de maior contido as iniciativas propostas. Ao diversificar a oferta turística e abrir o campo para a integración das iniciativas xa en marcha ampliamos os resultados previstos polo PEZ, xa que ao establecer un sistema de retroalimentación de actividades multiplicamos o valor engadido e a creación de riqueza en todo o territorio.

5. **Dinamización e reactivación doutros sectores económicos.** O desenvolvemento das actividades turísticas non só fai que evolucione este sector, senón que a través do seu efecto diferido, revaloriza sectores como o da pesca e as súas producións, xa que constitúe o elo que dota de contido as experiencias dos turistas, ao estaren presentes tanto nas actividades didácticas e culturais, coma na gastronomía turística, e en todo o Plan de Marcas Territoriais Mariñeiras. Ao mesmo nivel estarían outro tipo de subsectores económicos que prestan servizos de xestión adicional, como é o caso dos servizos administrativos, financeiros, contables, e consultoras de todo tipo relacionadas coa promoción inmobiliaria. Tampouco hai que desdeñar o aumento dos servizos asistenciais, sociais e de mantemento, tanto de carácter público como privado, que se xerarían polo aumento de actividade e de público en xeral.

➤ **CONTRIBUCIÓN SOCIAL.**

1. **O efecto sobre a confianza social no desenvolvemento endógeno.** Un dos valores máis importantes que achega este sector á sociedade é o efecto demostrativo da cooperación e da unidade de acción, tendo en conta a desconfianza e a escasa capacidade de risco da poboación, xa argumentada no diagnóstico.
2. O efecto que produce esta liña de traballo na formación e especialización da poboación nos oficios derivados da actividade turística.
3. **A revalorización da cultura propia.** A recuperación e

reinterpretación do patrimonio mariñeiro, e a súa instrumentalización para xerar activos económicos e actividades moi valoradas polo público de fóra, xera un aumento da autoestima sobre formas de vida e actividades locais que perderan valor para os seus protagonistas.

CRITERIOS ESPECÍFICOS

PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.				
Criteria de valoración - Porcentaxe de subvención				
Valoración máxima dos proxectos: 75 puntos			%mínimo	%máximo
Activ. productivas	Empresarios individuais, sociedades mercantís, cooperativas, sociedades laborais e calquera outra entidade con personalidade xurídica e entidades locais que cumpran os requisitos.	Mínimo 20 puntos	35%	60%
		Mínimo 40 puntos	55%	100%
Activ. non productivas				

SISTEMA DE CONTROL E SEGUIMENTO DAS ACCIÓNS

INDICADORES	TEMA	MAGNITUDE	OBXECTIVOS
Realización	-Hoteis Mariñeiros construídos.	Nº	5
	-Casas mariñeiras construídas.	Nº	2
	-Franquías gastronómicas implementadas.	Nº	1
	-Empresas de servizos turísticos creadas.	Nº	5
	-Equipamentos didácticos creados.	Nº	5
	-Recuperación de instalacións mariñeiras.	Nº	3
Resultado	-Emprego xerado.	Nº	146
	-Mulleres contratadas.	%	60
	-Municipios afectados.	Nº	9

RESUMO DE ACCIÓNS

PRIORIDADE	ACCIÓN
APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS HOSTALEIROS A CATEGORÍAS SUPERIORES E REFORMAS AO ABEIRO DE PLANS DE CERTIFICACIÓN DA CALIDADE.	<p>Rehabilitación de hotel rural</p> <p>Reforma de restaurante para cumprir cos requisitos da certificación Compromiso de Calidade Turística</p> <p>Reforma de restaurante para cumprir cos requisitos da Certificación Compromiso de Calidade Turística</p> <p>Reforma de restaurante para cumprir cos requisitos da Certificación Compromiso de Calidade Turística</p> <p>Tasca mariñeira</p> <p>Restaurante mariñeiro</p> <p>Implementación (Apertura dunha tenda-restaurante piloto, sede e plan de expansión) da franquía de hostalaría mariñeira</p>

<p>APOIO Á CREAÇÃO, MELLORA E COMPETITIVIDADE COMERCIAL DAS EMPRESAS DE SERVIZOS TURÍSTICOS LIGADOS AO MAR.</p>	<p>Empresa de actividades de aventura</p> <p>Empresa de actividades de mergullo</p> <p>Empresa de chárter náutico</p> <p>Plataforma multipropósito</p> <p>Escola de navegación</p>
<p>RECUPERACIÓN DE PATRIMONIO CULTURAL PARA USO TURÍSTICO.</p>	<p>Museo do mar (iniciativa non produtiva)</p> <p>Centro de interpretación da cultura mariñeira (iniciativa non produtiva)</p> <p>Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico (iniciativa non produtiva)</p> <p>Rehabilitación de antiga carpintería de ribeira e creación de museo (iniciativa non produtiva)</p> <p>Museo do mar (iniciativa non produtiva)</p> <p>Centro de interpretación da cultura mariñeira (iniciativa non produtiva)</p> <p>Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico (iniciativa non produtiva)</p> <p>Rehabilitación de antiga carpintería de ribeira e creación de museo (iniciativa non produtiva)</p> <p>Rehabilitación de antiga lonxa (iniciativa non produtiva)</p> <p>Rehabilitación de escola u nitaria (iniciativa non produtiva).</p> <p>Rehabilitación de antiga salazón-secadeiro (iniciativa non produtiva)</p>

RELACIÓN CON OUTRAS LIÑAS DE TRABALLO

LIÑA DE TRABALLO	PRIORIDADE	ACCIÓN
SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN	PLAN DE COMUNICACIÓN E RR PP	Web do proxecto Folletos do programa Presentacións públicas de proxectos do GAC
	PROGRAMA DE SENSIBILIZACIÓN E INFORMACIÓN Á POBOACIÓN SOCIAL	Celebración de xornadas informativas
	CONGRESOS E SEMINARIOS	Congresos específicos de apoio ás accións Seminarios técnicos
	ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS	Programas de certificación da calidade Plan de xestión de marcas territoriais Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquía Hostaleira Deseño do Manual de Produto de Turismo Mariñeiro
	INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO EN REDE	Xornadas de traballo con outros GAC galegos ou estatais Viaxes de estudos a outras rexións
	FORMACIÓN	Programa de captación do talento emprendedor Capacitación de colectivos desfavorecidos formación continua
	ASISTENCIA A FEIRAS E OUTROS EVENTOS	Asistencia a feiras de turismo
FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO.	APOIO A INICIATIVAS EMPRESARIAIS DE TRANSFORMACIÓN DAS PRODUCIÓNS PESQUEIRAS DO GAC 4	Conserveira para a transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas Conserveira para a transformación de produtos do mar para mercados selectos Cocedoiro de polbo e mariscos Planta de envase ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos Planta de secado, salgadura e prensado artesanal de peixe para mercados especializados.

itc.ménsula

		<p>Viveiro e cocedoiro de marisco.</p> <p>Cocedoiro e envase de berberecho.</p> <p>Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe fresco (PCDP) e de transformacións primarias do GAC 4.</p> <p>Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista.</p> <p>Distribuidora por xunto de peixe fresco.</p> <p>Distribuidora de peixe fresco en mercados próximos.</p> <p>Empresa de comercialización de peixe fresco en mercados próximos.</p>
CALIDADE DE VIDA E MEDIO	APOIO A EMPRESAS E INICIATIVAS DE CALIDADE DE VIDA E MEDIO.	Plan de ordenamento de praias e ecosistemas dunares.

3.4.A. APOIO Á IMPLANTACIÓN DE NOVOS ALOXAMENTO DENTRO DA TIPOLOXÍA «MARIÑEIRA» E HOTEIS CON ENCANTO

4.A.1. Hoteis Mariñeiros	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.A: Apoio á implementación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía «Mariñeira» e Hoteis con Encanto.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Restaurar o edificio. -Adecualo aos servizos de aloxamento para a categoría de ***. -Ofrecer información turística en xeral, dos recursos culturais e naturais do contorno, así como das empresas de servizos turísticos. -Adaptar a oferta de restauración ás receitas da gastronomía local. -Adecuar a ornamentación do establecemento e o seu servizo ás pautas establecidas polas normas de calidade (Q) e as da marca do territorio. -Conexión a Internet. -Venda 'on-line'. -Fidelización de clientes a través dun programa de información personalizada posvenda.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> As obras ten como obxecto a adecuación da arquitectura tradicional aos criterios establecidos polo club de calidade «Casas Mariñeiras», coa fin de formar parte da estratexia de diferenciación e posicionamento do turismo mariñeiro da zona.</p> <p>Os hoteis ofertarán os servizos seguintes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Servizo de aloxamento con almorzo, media pensión e pensión completa. 2. Servizo de limpeza e lavandaría. 3. Servizo de cafetería para servizo interno e externo. 4. Servizo de comedor para servizo interno e externo. 5. Servizo de banquetes para servizo externo. 6. Servizo de pequenos eventos. 7. Servizo de estacionamento. <p>Ademais, os promotores deberán comprometerse co GAC a realizar charlas eventuais sobre cultura popular con pequena degustación gastronómica de produtos da pesca, e novos produtos de chacinaría</p>

	da industria local. Tamén ofrecerán información turística da zona, como folletos e directorio de empresas de servizos turísticos, e ademais, actuarán como intermediarios, na medida das necesidades do cliente, para xestionar a adquisición de servizos.
Procedemento de posta en marcha	
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade. -Orzamentos. -Acta de inspección previa. -Análises de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. -Valoración e puntuación do proxecto. -Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo. -Fotocopia do CIF do promotor e DNI da administradora. -Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. -Fotocopia da escritura de constitución. -Fotocopia da escritura de propiedade. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación necesaria. -Fotocopia do IRPF dos dous últimos anos. -Certificado de estar ao corrente. -Certificado de Caixa Galicia de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Ficha de avaliación previa de Turismo. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Curso de formación servizos hostaleiros. -Creación dun club de calidade «Aloxamento Mariñeiro». -Certificación de calidade (SICTED e Q) -Deseño dun Plan de Produto de Turismo Mariñeiro. -Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais Mariñeiras. -Capacitación de colectivos desfavorecidos.
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Limpeza -Bar cafetaría -Salón comedor -Cociñeiros -Recepcionista -Xerente <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo externo de lavandaría. -Servizo externo de catering para eventos. -Servizos externos de administración. -Servizo externo de seguros. -Servizo externo de mantemento. -Industria e alimentación. <p><u>Recuperación do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Aplicación da gastronomía local á restauración.

	<u>Recuperación do patrimonio:</u>			
	-Recuperación da arquitectura tradicional e adaptación aos novos usos, respectando a identidade construtiva básica.			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	-Proxectos arquitectónicos.	145.302,64 €		
	-Implementacións das obras.	325.000,00 €		
	-Mobiliario e equipamento.	210.000,00 €		
	-Comunicación e publicidade.	96.868,42 €		
	Total	777.171,06 €		
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	427.444,08 €	<i>Achega FEP</i>	349.726,98 €
Calendario				2013
Tempo execuc.	5 meses			

4.A.2. Casas Mariñeiras	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.A: Apoio á implementación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía «Mariñeira» e Hoteis con Encanto.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Conseguir ampliar a renda das familias mariñeiras. -Ofrecer un servizo de acordo coa imaxe e identidade do territorio, en contacto cun contorno mariñeiro e coa posta a disposición do cliente dun equipo básico para a realización de deportes náuticos e de sendeirismo. -Resolver a oferta de restauración a partir de receitas de gastronomía da zona e de produtos artesáns tradicionais. -Incluír esta casa dentro do club de calidade «Casas Mariñeiras» para o cal se vai adecuar tanto o seu aspecto físico coma o do servizo, ás normas establecidas nel. -Ofrecer información turística da zona e realizar unha visita guiada aos lugares máis emblemáticos da zona. -Informar sobre as empresas de servizos turísticos da zona.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A idea do proxecto é recuperar algunhas edificacións tradicionais da tipoloxía de casa mariñeira respectando aqueles elementos arquitectónicos máis definitorios desta tipoloxía e salvando, na medida do posible, a súa estrutura para poder adecuarse aos novos servizos.</p> <p>Ademais, deberán habilitarse as naves posibles existentes para almacén de equipos náuticos e bicicletas, coa fin de facilitarlle aos clientes a realización de actividades turísticas relacionadas coa natureza. Pola súa banda, os promotores comprometeranse a exercer de guía o primeiro día de estada para mostrarlles a oferta de recursos e actividades que se ofrecen no contorno.</p> <p>Os servizos que se ofertarán deberán ser os seguintes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Servizo de aloxamento con almorzo e cea. 2. Servizo de limpeza e lavandaría. 3. Servizo de comidas contratado aparte. 4. Servizo de guía: unha mañá. 5. Equipos náuticos para a realización de actividades deportivas. 6. Seis bicicletas de montaña para a realización de actividades deportivas.

Procedemento de posta en marcha		
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e Estudo de Viabilidade. -Orzamentos. -Acta de inspección previa. -Valoración e puntuación do proxecto. -Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo. -Fotocopia do CIF do Promotor e do DNI da administradora. -Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. -Fotocopias da escritura de propiedade. -Declaración de non ter solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación necesaria. -Fotocopia do IRPF dos anos 2007 e 2008. -Certificado de estar ao corrente. -Certificado de Caixa Galicia de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 	
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Curso de formación de servizos hostaleiros. -Creación dun club de calidade «Casas Mariñeiras». -Deseño dun Plan de Produto de Turismo Mariñeiro. -Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais Mariñeiras. 	
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo externo de lavandaría. -Servizos externos de administración. -Servizo externo de seguros. -Industria e alimentación. <p><u>Recuperación do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Aplicación da gastronomía local á restauración. <p><u>Recuperación do patrimonio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Recuperación da arquitectura tradicional vinculada ao sector da pesca e adaptación aos novos usos, entre os que se atopan a realización de actividades de recreo relacionada coa pesca e a náutica. 	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	-Proxecto arquitectónico.	60.000,00 €
	-Implementación da obra.	320.000,00 €
	-Mobiliario e equipamento.	128.170,02 €
	Total	508.170,02 €
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i> 279.493,51 €	<i>Achega FEP</i> 228.676,51 €
Calendario		2013
Tempo execuc.	6 meses	

4.A.3. Hoteis Monumentos Mariñeiros	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.A: Apoio á implementación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía «Mariñeira» e Hoteis con Encanto.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestructuras e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Recuperar o edificio en harmonía coas características patrimoniais máis relevantes e adecualo a un servizo de calidade nas instalacións. -Adecuar a ornamentación do establecemento e o seu servizo ás pautas establecidas polas normas de calidade (Q) e as da marca do territorio. -Ofrecer servizo interno e externo. -Adaptar a oferta de restauración ás receitas da gastronomía local. -Ofrecer «Peixe da Ría». -Conexión a Internet. -Venda ‘on-line’. -Ofrecer información turística en xeral, dos recursos culturais e naturais do contorno, así como das empresas de servizos turísticos. -Fidelización de clientes a través dun programa de información personalizada posvenda. -Realizar eventualmente actividades culturais de divulgación da cultura mariñeira con pequena degustación gastronómica dos produtos da pesca e da gastronomía local.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Aproveitamento de inmobles tradicionais para ubicar hoteis da tipoloxía mariñeira. Os servizos que deberán ofertar serán os seguintes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Servizo de aloxamento con almorzo, media pensión e pensión completa. 2. Servizo de limpeza e lavandaría. 3. Servizo de cafetaría para servizo interno e externo. 4. Servizo de comedor para servizo interno e externo. 5. Servizo para a realización de pequenos eventos. 7. Intermediación de servizos turísticos. 8. Información turística xeral da zona (gastronomía, cultura, eventos, equipamentos, patrimonio).
Procedemento de posta en marcha	

Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e Estudo de Viabilidade. -Orzamentos. -Acta de inspección previa. -Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. -Valoración e puntuación do proxecto. -Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo. -Fotocopia do CIF do Promotor e do DNI da administradora. -Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. -Fotocopia da escritura de constitución. -Fotocopias da escritura de propiedade. -Declaración de non ter solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación necesaria. - Fotocopia do IRPF dos anos 2007 e 2008-10-02- Certificado de estar ao corrente. -Certificado de Caixa Galicia de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Ficha de avaliación previa de Turismo. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 												
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Curso de formación de servizos hostaleiros. -Creación dun club de calidade «Casas Mariñeiras». -Certificación de calidade (sicted e Q) -Deseño dun Plan de Produto de Turismo Mariñeiro. -Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais Mariñeiras. -Capacitación de colectivos desfavorecidos. 												
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Limpeza -Bar cafetería -Salón comedor -Cociñeiros -Recepcionista -Gobernanta -Director <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizos externos de administración. -Servizo externo de seguros. -Servizo externo de mantemento. -Industria e alimentación. <p><u>Recuperación do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Aplicación da gastronomía local á restauración. <p><u>Recuperación do patrimonio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Recuperación da arquitectura tradicional e a adaptación aos novos usos, respectando a identidade construtiva básica. 												
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;"><i>Concepto</i></th> <th style="text-align: right;"><i>Euros</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-Proxecto arquitectónico.</td> <td style="text-align: right;">150.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Implementación da obra.</td> <td style="text-align: right;">1.000.000,00</td> </tr> <tr> <td>-Mobiliario e equipamento.</td> <td style="text-align: right;">350.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Comunicación e publicidade.</td> <td style="text-align: right;">52.001,59 €</td> </tr> <tr> <td><i>Total</i></td> <td style="text-align: right;">1.552.001,59€</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	-Proxecto arquitectónico.	150.000,00 €	-Implementación da obra.	1.000.000,00	-Mobiliario e equipamento.	350.000,00 €	-Comunicación e publicidade.	52.001,59 €	<i>Total</i>	1.552.001,59€
<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>												
-Proxecto arquitectónico.	150.000,00 €												
-Implementación da obra.	1.000.000,00												
-Mobiliario e equipamento.	350.000,00 €												
-Comunicación e publicidade.	52.001,59 €												
<i>Total</i>	1.552.001,59€												

Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	853.600,80 €	<i>Achega FEP</i>	698.400,72 €
Calendario		2009	2010	
Tempo execuc.	11 meses			

4.A.4. Hotel Talasso	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.A: Apoio á implementación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía «Mariñeira» e Hoteis con Encanto.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestructuras e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Construír un hotel con oferta termal como principal reclamo. -Adecuar a ornamentación do establecemento e o seu servizo ás pautas establecidas polas normas de calidade (Q) e as da marca do territorio. -Ofrecer servizo interno. -Adaptar a oferta de restauración ás receitas da gastronomía local. -Ofrecer «Peixe da Ría». -Conexión a Internet. -Venda 'on-line'. -Ofrecer información turística en xeral, dos recursos culturais e naturais do contorno, así como das empresas de servizos turísticos. -Fidelización de clientes a través dun programa de información personalizada posvenda. -Realizar eventualmente actividades culturais de divulgación da cultura mariñeira con pequena degustación gastronómica dos produtos da pesca e da gastronomía local.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A distribución de espazos que se prevén unha vez finalizada a obra son os segmentos:</p> <ol style="list-style-type: none"> Habitacións. Creación de 15 habitacións; 10 delas dobres; 4 individuais e 1 especial para persoas con minusvalías. Salón comedor. Creación dun salón comedor con 20 mesas e unha capacidade total de 80 comensais. Salón social. Equipado con equipo audiovisual. Cociña. Cafetería-pub, independente, ao lado da recepción do Hotel co fin de atender á clientela externa; cun piano para os eventos musicais. Terraza xardín. Situada en posición anexa ao bar-cafetería, equipada con piscina. Con posibilidades de utilización para comidas exteriores. Aparcadoiro. Adaptado para un total de 25 vehículos. <p>Os servizos que se ofertarán son:</p> <ol style="list-style-type: none"> Servizo de aloxamento con almuerzo, media pensión e pensión

	<p>completa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Servizo de limpeza e lavandaría. 3. Servizo de cafetería para servizo interno e externo. 4. Servizo de comedor para servizo interno e externo. 5. Servizo de banquetes para servizo externo. 6. Servizo para a realización de pequenos eventos. 7. Servizo de estacionamento.
Procedemento de posta en marcha	
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e Estudo de Viabilidade. - Orzamentos. - Acta de inspección previa. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valoración e puntuación do proxecto. - Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo. - Fotocopia do CIF do Promotor e do DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia da escritura constitución. - Fotocopias da escritura de propiedade. - Declaración de non ter solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación necesaria. - Fotocopia do IRPF dos anos 2007 e 2008-10-02- Certificado de estar ao corrente. -Certificado de Caixa Galicia de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Ficha de avaliación previa de Turismo. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Curso de formación de servizos hostaleiros. -Creación dun club de calidade «Aloxamento Mariñeiro». -Certificación de calidade (sicted e Q) -Deseño dun Plan de Produto de Turismo Mariñeiro. -Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais Mariñeiras. -Capacitación de colectivos desfavorecidos.
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Limpeza -Bar cafetería -Salón comedor -Cociñeiros -Recepcionista -Xerente-Director -Gobernanta <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo externo de lavandaría. -Servizo externo de catering para eventos. -Servizos externos de administración. -Servizo externo de seguros.

	-Servizo externo de mantemento. -Industria e alimentación. <u>Recuperación do saber facer:</u> -Aplicación da gastronomía local á restauración.		
-Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Proxecto arquitectónico.	50.200,00 €	
	-Implementación da obra.	527.244,45 €	
	-Mobiliario e equipamento.	70.000,00 €	
	-Maquinaria	52.000,00 €	
	-Gastos de xardinaxe	55.000,00 €	
	-Urbanización exterior	67.000,00 €	
	-Comunicación e publicidade.	23.000,00 €	
	Total	844.444,45 €	
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	464.444,45 €	<i>Achega FEP</i> 380.000,00 €
Calendario		2011	2012 2013
Tempo execuc.	18 meses		

3.4.B. APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS HOSTALEIROS A CATEGORÍAS SUPERIORES E REFORMAS AO ABEIRO DE PLANS DE CERTIFICACIÓN DE CALIDADE

4.B.1. Rehabilitación de hoteis mariñeiros	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.B: Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestructuras e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Mellora das empresas hostaleiras da zona para acceder a novos e máis interesantes nichos de mercado, incrementando os ingresos e mellorando a rendibilidade dos pequenos negocios e o aumento da oferta de traballo. -Facilitar a integración dos sectores de poboación máis desfavorecidos (mozos e mozas, mulleres e discapacitados) e apoio ao autoemprego. -Mellora da competitividade do sector turístico mediante a mellora do servizo e a personalización da oferta en torno ao turismo mariñeiro. -Adaptación á certificación Compromiso de Calidade Turística.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A acción ten que ver coa rehabilitación e a mellora de establecementos hosteleros antigos para a súa adaptación á tipoloxía de hotel mariñeiro. As tarefas que se preven son as seguintes:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Rehabilitación exterior. Limpeza e reparación da fachada, revestimento de anexos realizados en materiais pobres, mellora parcial das cubertas. Mellora do muro de peche da finca e da xardinaxe. -Rehabilitación interior e mellora do confort. Limpeza de paredes, melloras na carpintería, eliminación de humidades, instalación de aire acondicionado. -Adaptación a normas de calidade do SICTED e ao Manual de Produto de Turismo Mariñeiro. -Ampliación de capacidade en habitacións e cafetería, restaurante con capacidade de ata 25 comensais en interior e 15 en exterior. Adaptación do equipamento da cociña á nova dimensión. -Personalización da carta gastronómica incorporando produtos frescos e envasados procedentes da pesca local. -Mellora da imaxe do establecemento: uniformes para o persoal, renovación de material téxtil e louza.

Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Solicitud de permisos. En tramitación. -Asesoría técnica para a mellora da carta gastronómica. -Novos subministradores de equipos e materiais de servizo. -Contratación de novo persoal.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade. -Orzamentos. -Acta de inspección previa. -Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valoración e puntuación do proxecto. - Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo. - Fotocopia do CIF da promotora e do DNI da administradora. -Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia da escritura de constitución. -Fotocopia da escritura de propiedade. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. - Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. - Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. - Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. - Ficha de avaliación previa de Turismo. - Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Curso de formación servizos hostaleiros. -Creación dun club de calidade «Aloxamento Mariñeiro». -Certificación de calidade (SICTED e Q) -Deseño dun Plan de Produto de Turismo Mariñeiro. -Deseño do Plan de Xestión de Marcas Territoriais Mariñeiras. -Iniciativas de comercialización e distribución das producións pesqueiras. -Iniciativas de implantación de aloxamentos de tipoloxía «Mariñeira» -Iniciativas de reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Limpeza -Servizo de comedor -Cociña -Recepcionista <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo externo de lavandaría. -Servizo externo de xardinaxe. -Servizo externo de seguros. -Distribución pesqueira. -Industria pesqueira. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación gastronómica con produtos locais. <p><u>Recuperación do patrimonio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Recuperación da arquitectura tradicional eliminando anexos modernos de mala calidade.

Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	-Obra de exteriores e estrutura			126.500,40 €
	-Reforma interior			85.706,60 €
	-Paisaxismo e xardinaxe			11.250,20 €
	-Equipamento (maquinaria e de servizo)			37.150,10 €
	Total			260.607,30 €
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	143.334,02 €	<i>Achega FEP</i>	117.273,29 €
Calendario		2010	2011	
Tempo exec.	12 meses			

4.B.2.	Reforma de restaurantes para cumprir cos requisitos da certificación Compromiso de Calidade Turística.
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.B: Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Mellora dos servizos turísticos mediante a adaptación a certificacións de calidade. -Accesibilidade total para persoas con mobilidade reducida. -Ampliación do aforo para mellorar a rendibilidade do establecemento.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A actividade ten que ver coa rehabilitación de restaurantes xa existentes para a súa adaptación aos requirements e recomendacións do SICTED, e tamén a posible ampliación da superficie adicada a comedor, así como resolver algúns problemas de accesibilidade posibles.</p> <p>A actuación implica:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ampliación de comedor. -Creación dunha área de traballo. -Melloras sanitarias e de equipamento en barra e cociña. -Melloras estéticas no exterior. -Renovación completa dos aseos e a súa adaptación a minusválidos en cadeira de rodas e incorporación de cambiadores de cueiros. -Pequenas reformas de accesibilidade. -Novas tecnoloxías. Creación de servizo Wi-Fi para os clientes, punto de acceso público a Internet.
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Proxecto de reforma, con proxecto arquitectónico para os cambios en estruturas. -Tramitación de permisos. -Obras de reforma interior e exterior. -Instalación de equipamento e novos subministrados.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade. -Orzamentos. -Acta de inspección previa. -Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. -Valoración e puntuación do proxecto. -Fotocopia da ficha de avaliación previa de Turismo.

	<ul style="list-style-type: none"> - Fotocopia do CIF da promotora e do DNI da administradora. -Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia da escritura de constitución. -Fotocopia da escritura de propiedade. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de emprego feminino e de mozos e mozas do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. - Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. - Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. - Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. - Ficha de avaliación previa de Turismo. - Informe favorable da Xunta de Galicia. 		
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Creación dun club de calidade «Aloxamento Mariñeiro». -Certificación de calidade (SICTED e Q). -Iniciativas de implantación de aloxamentos de tipoloxía «Mariñeira». -Iniciativas de reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade. 		
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo de comedor -Cociña <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo externo de lavandaría. -Servizo externo de xardinaxe. <p><u>Recuperación do patrimonio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Eliminación de impactos estéticos negativos no casco vello de Noia. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Obras de reforma e interiorismo	130.000,00 €	
	-Novos equipamentos e subministros	90.000,00 €	
	-Equipamento informático e servizos tecnolóxicos	10.000,00 €	
	Total	230.000,00 €	
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	126.500,00 €	<i>Achega FEP</i> 103.500,00 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	3 meses		

4.B.3. Tascas mariñeiras.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.B: Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Promoción do turismo mariñeiro coma forma de personalización da oferta. -Creación dun modelo de establecemento hostaleiro de referencia na súa categoría acorde con novos estándares de servizo. -Posta en valor dun inmovible nun contorno de alto valor patrimonial. -Revalorización do produto pesqueiro.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Co esta acción preténdese desenvolver un modelo de negocio que reinterprete o concepto tradicional de tasca adaptándoo ás novas esixencias do público moderno. A tradicional tasca subsiste na comarca asociada a modelos de servizo que, se ben gozan de certa valoración popular, non son viables coma negocios de futuro. Por outra banda, os locais modernos importan con éxito modelos foráneos, tanto no interiorismo coma nos produtos que oferta. Por iso, a nova tasca mariñeira pretende recoller a autenticidade e a imaxe de confianza das primeiras incorporando o coidado do espazo e a profesionalización dos establecementos actuais.</p> <p>A clave da proposta está no deseño dunha carta gastronómica que sexa percibida claramente coma auténtica, é dicir, coma natural da zona, grazas ao uso de produtos locais. Pero ao tempo pretenden renovar a cociña popular, baseándose no concepto de tapas e de menús económicos, aportando creatividade.</p> <p>Como acción de maior valor engadido, difundirase parte das súas novas receitas e ofertarán cursos de cociña específicos. Deste xeito conseguirán dar maior prestixio ao seu local en toda a comarca, converténdose tamén nun referente cultural. Prevese para isto que o mesmo local poda converterse en aula de cociña.</p>
Procedemento de posta en marcha	-Deseño de interiorismo. -Adecuación do local. -Desenvolvemento da carta gastronómica básica.
Requisitos	- Memoria e estudo de viabilidade.

	<ul style="list-style-type: none"> - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe da administración turística. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar. -Iniciativas de apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación de calidade. -Deseño do manual de produto de Turismo Mariñeiro. 			
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Camareiros e cociña <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Consolidación do emprego dos dous promotores. -Acordos directos co sector aloxamento para captación dun novo segmento de público con implicación na creación de emprego. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación na hostalería. -Aplicación do modelo de Turismo Mariñeiro. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>		<i>Euros</i>	
	-Proxecto de interiorismo.		6.201,97 €	
	-Reforma de local.		42.019,70 €	
	-Equipamento novo.		37.667,33 €	
	-Materiais de promoción e comunicación.		3.000,00 €	
	Total		88.889,00 €	
Cualificación do proxecto	productivo			
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	48888,95 €	<i>Achega FEP</i>	40.000,05 €
Calendario			2011	
Tempo exec.	3 meses			

4.B.6. Restaurantes mariñeiros.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.B: Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Promoción do turismo mariñeiro coma forma de personalización da oferta. -Creación dun modelo de establecemento hostaleiro de referencia na súa categoría acorde con novos estándares de servizo. -Aumento de categoría dos establecementos hostaleiros.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A iniciativa vincúlase á participación no SICTED, do que saíron unha serie de recomendacións de mellora nos restaurantes. Isto, unido a certo interese xa existente por emprender unha liña de traballo sobre identidade e a imaxe dos negocios no territorio, rematou na decisión de crear esta tipoloxía hostaleira.</p> <p>O proceso de cambio inclúe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Reforma do local, con ampliación da superficie de comedor, de cociña e de accesos. -Adaptación da fachada e elementos exteriores. -Formación do persoal (a conta do promotor, a través doutras liñas de axuda). -Promoción do local a nivel de toda Galicia como local especializado en cociña de peixe fresco. <p>A viabilidade do proxecto estriba na súa capacidade para chegar a mercados foráneos en tempadas medias e baixas. Neste senso, a sociedade traballará os mercados galegos a través de accións promocionais e o traballo con grupos en orixe.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Análise de necesidades. -Proxecto de reforma. -Adecuacións estruturais. -Decoración e equipamento. -Accións promocionais.
Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente.

	<ul style="list-style-type: none"> - Valorización e puntuación do proxecto. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe da administración turística. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar. -Iniciativas de implantación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía mariñeira e hoteis con encanto. -Iniciativas de reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación de calidade. -Deseño do manual de produto de Turismo Mariñeiro. 			
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Cociña -Servizo en comedor -Consolidación de empregos existentes. <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Reforzo de diversos servizos: lavandaría, construción., etc. <p><u>Diversificación económica e atención a sectores desfavorecidos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Compromiso de contratación dun mínimo dun 50% do persoal entre mulleres. -Preferencia na contratación ás familias mariñeiras. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Modelo de mellora de negocios hostaleiros. -Modelo de comercialización en orixe en negocios hostaleiros. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	-Proxecto de reforma.	9.500,00 €		
	-Obras no local e equipamento básico.	95.000,00 €		
	-Interiorismo.	48.000,00 €		
	-Material promocional.	17.500,00 €		
	Total	170.000,00 €		
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	93.500,00 €	<i>Achega FEP</i>	76.500,00 €
Calendario	2011			
Tempo exec.	8 meses			

4.B.7. Implementación da franquía de hostalaría mariñeira.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.B: Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Creación de modelos de negocio hostaleiros de referencia e con grande capacidade de crecemento. -Grande incidencia na imaxe da comarca e na promoción turística e dos seus produtos pesqueiros. -Asentamento do márketing comercial como ferramenta cotiá de traballo para as empresas locais.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A iniciativa vincúlase á elaboración do Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquía Hostaleira (ver ficha 2.C.3.). Un dos modelos de posta en marcha é a implicación de empresarios hostaleiros xa existentes con negocios precarios que se incorporarían ao modelo de traballo da franquía.</p> <p>Esta fase do traballo inclúe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Apertura dun primeiro local piloto no que probar o modelo. A configuración como restaurante/tenda deberá ser verificada polo estudo de viabilidade. Implantarase nun núcleo urbano importante e de atracción turística para garantir a viabilidade. -Apertura doutros locais. Aínda antes de asentarse a franquía, abranse outros dous locais na zona. Disporase así dos establecementos piloto que constituirán a franquía –o regulamento esixe este mínimo. -Constitución da central de produción e loxística, simultánea a anterior. A central garante a homoxeneidade da oferta en todos os locais da franquía, limitando ao imprescindible a variabilidade na oferta de produtos e na imaxe da empresa ante o cliente. -Expansión na zona e outras comarcas costeiras. A primeira fase de expansión abranguerá a propia zona de acción do GAC, valorándose a cantidade de oferta que pode albergar o territorio. A continuación, iniciarase una expansión por toda a costa galega, sempre tratando coas autoridades locais. Coma baza de traballo, resalta que a vocación e traballar con materia prima galega, con preferencia cara a produtos das zonas costeiras onde se asenta. -Expansión noutros territorios. Simultaneamente, abranse centros en núcleos urbanos de gran tamaño, dentro ou fóra de Galicia.

	<p>A iniciativa ten especial repercusión na implantación de novas tecnoloxías, xa que o funcionamento eficaz da mesma depende do aproveitamento das mesmas para a xestión e comunicación da rede de locais.</p> <p>Nota. O presuposto asignado abrangue a apertura de ata tres locais ao público, quedando a expansión posterior a captación de novos recursos e de franquía.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Apertura do primeiro local. -Verificación en mercado dos resultados. -Creación da central de produción e loxística. -Apertura de dous novos locais na zona. -Constitución formal do modelo de franquía. -Presentación da proposta a outros GAC para a implantación do modelo. -Apertura de locais fóra da zona.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Axuste á lexislación específica de franquías. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Permisos de actividade. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas de implantación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía mariñeira e hoteis con encanto. -Iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras. -Plan de xestión de marcas territoriais. -Iniciativas de reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación de calidade. -Deseño do manual de produto de Turismo Mariñeiro. -Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquía Hostaleira.
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Emprego en tres locais -Emprego na central de produción e loxística -Xerencia, crecemento corporativo e administración <p><u>Emprego indirecto:</u></p>

	<p>-Reforzo de diversos servizos aos locais: lavandaría, limpeza, subministrados, etc.</p> <p>-Reforzo do sector pesqueiro ao crear unha nova canle comercial para o seu produto.</p> <p><u>Diversificación económica e atención a sectores desfavorecidos:</u></p> <p>-Actividade allea ao sector pesqueiro.</p> <p>-Compromiso de contratación dun mínimo dun 50% do persoal entre mulleres, con presenza das mesma en todas as categorías.</p> <p>-Preferencia na contratación ás familias mariñeiras.</p> <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <p>-Implantación no territorio dun novo modelo de negocio.</p>			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	Apertura de tres locais.			300.000,00 €
	Dotación da central de produción e loxística.			175.000,00 €
	Flota de vehículos.			75.000,00 €
	Comunicación e promoción.			150.000,00 €
	Total			700.000,00 €
Cualificación do proxecto	<i>produtivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	385.000,00 €	<i>Achega FEP</i>	315.000,00 €
Calendario		2010	2011	
Tempo exec.	14 meses			

3.4.C. APOIO Á CREAÇÃO, MELLORA E COMPETITIVIDADE COMERCIAL DAS EMPRESAS DE SERVIZOS TURÍSTICOS LIGADOS AO MAR

itc.ménsula

4.C.1 Empresa de servizos náuticos.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREAÇÃO DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Creación de novos servizos que aproveiten o factor costeiro. -Facilitar a integración dos sectores de poboación máis desfavorecidos (mozos, mulleres e discapacitados) e apoio ao autoemprego. -Mellora da competitividade do sector turístico mediante a creación de novos servizos que xeren maior atractivo para o visitante e maior valor engadido. -Fomento e diferenciación da actividade náutica.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> O proxecto consiste na creación dunha nova empresa de servizos a propietarios e usuarios de embarcacións e de intermediación no aluguer de embarcacións. O sistema consiste en que o propietario cede os dereitos de uso da embarcación durante un período concreto do ano no que non ten previsto utilizala. Deste xeito, o promotor da idea disporá dunha flota en réxime de aluguer que pode colocar nun mercado crecente que demanda o uso de embarcacións con diferentes finalidades. No aluguer, a empresa firma un convenio co propietario da embarcación pola que se lle permite actuar en representación do mesmo, ao tempo que asume todos os requisitos legais (seguridade, etc.). Como contraprestación, o propietario recibirá un pago pola dispoñibilidade e outro polo uso efectivo, ademais de remuneracións en especie (limpeza, revisións técnicas, etc.). A medio prazo poderá negociar con armadores de embarcacións de recreo para o uso promocional de determinados modelos.</p> <p>Sondaxes informais previas verifican a dispoñibilidade previa dun número suficiente de embarcacións en réxime de aluguer.</p> <p>Os destinatarios tipo deste servizo son:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Organizadores de congresos (A Coruña, Santiago de Compostela, etc.), como oferta de lecer complementaria aos congresos. -Axencias de eventos especiais. -Empresas, para eventos, viaxes de incentivos e fidelización de

	<p>clientes.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Afeccionados individuais (toda a Península) sen interese na compra e mantemento dunha embarcación. -Mercado local de turistas.
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Plan de investimento e viabilidade. Xa realizados polo promotor. -Negociacións previas con propietarios de embarcacións e intermediarios. -Asesoría xurídica para establecer a fórmula de contratación con propietarios e clientes. -Constitución da sociedade. -Equipamento de oficina. Non precisa de novo local, a nova sociedade compartirá local coa xa propiedade do promotor, repartindo gastos. -Negociacións con provedores de servizos de mantemento. -Localización de persoal: administración, patróns de embarcacións e servizos auxiliares. -Promoción e comercialización. -Apertura de servizo, en primavera.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Autorizacións pertinentes en materia de navegación. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. - Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. - Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. - Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. - Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. - Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar.
Resultados agardados	<p><u>Embarcacións afectadas polo proxecto:</u></p> <p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Postos estables -Estacionais. -En función da demanda. <p><u>Diversificación económica</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Preferencia para mozos e mozas de familia mariñeira. Obxectivo viable por ser un colectivo no que é frecuente a obtención de habilitación de patrón de embarcacións. <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizos de mantemento (mecánicos e outros). -Servizos turísticos (axencias de receptivo e outros). -Servizos hostaleiros, por incremento de clientes.

	<u>Incremento do saber facer:</u>		
	-Innovación na creación e comercialización de servizos ligados ao mar.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Constitución e asesoría legal	7.500,00 €	
	-Dotación de oficina e subministrados	27.654,13 €	
	-Adecuación previa de embarcacións	21.811,86 €	
	-Promoción e comercialización	18.700,00 €	
	Total	75.665,99 €	
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	41.616,29 €	<i>Achega FEP</i> 34.049,70 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	9 meses		

4.C.2. Creación de empresa de turismo aventura.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Creación de novos servizos que aproveiten o factor costeiro. -Facilitar a integración dos sectores de poboación máis desfavorecidos (mozos, mulleres e discapacitados) e apoio ao autoemprego. -Mellora da competitividade do sector turístico mediante a creación de novos servizos que xeren maior atractivo para o visitante e maior valor engadido.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A promotora deberá ser especialista en actividades deportivas náuticas e tener acreditación de monitora en varias modalidades. Coñecerá o funcionamento dos circuitos profesionais e afeccionados, o que lle permitirá un doado acceso ao mercado. A empresa combinará distintas modalidades de servizos para garantir o seu sostemento.</p> <p>Mestura de produtos: -Ensinio de actividades deportivas en modalidades básica e especializada (surf, windsurf, canoa, monopatín). -Excursións de trékking e sendeirismo polo contorno (Corcubión, Fisterra, Carnota). -Aluguer e venda de equipos deportivos. -Venda de produtos especializados para deportistas foráneos. -Venda de produtos deportivos xenéricos como forma de desestacionalización. -Organización de actividades didácticas vinculadas ao mar. -Organización de competicións deportivas, con captación de patrocinios privados e axudas públicas.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p>-Plan de investimento e viabilidade. -Constitución da sociedade. -Equipamento de oficina. Non precisa de novo local, a nova sociedade compartirá local coa xa propiedade do promotor, repartindo gastos. -Negociacións con provedores da tenda. -Localización de persoal: vendedor/a e monitores. -Promoción e comercialización nos establecementos hostaleiros da zona e nos circuitos deportivos. -Promoción e comercialización.</p>

Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Acreditacións federativas coma monitora. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. - Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. - Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. - Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. - Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. - Informe favorable da Xunta de Galicia. 		
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Plan de ordenamento de praias. -Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar. 		
Resultados agardados	<p><u>Instalacións:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Superficie de tenda e oficinas -Superficie de almacén de material <p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Empregados con acreditacións federativas -Outros <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizos hostaleiros (atracción de públicos específicos, consolidación de existentes). <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Aproveitamento económico do contorno costeiro. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Adecuación de almacén e local	44.000,00 €	
	-Material deportivo	23.000,00 €	
	-Comunicación e comercialización	13.000,00 €	
	Total	80.000,00 €	
Cualificación do proxecto	produtivo		
%Financiamiento	<i>Achega propia</i>	44.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 36.000,00 €
Calendario	2009		
Tempo exec.	3 meses		

4.C.3. Empresa de actividades de mergullo.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Creación de novos servizos que aproveiten o factor costeiro. -Facilitar a integración dos sectores de poboación máis desfavorecidos (mozos, mulleres e discapacitados) e apoio ao autoemprego. -Mellora da competitividade do sector turístico mediante a creación de novos servizos que xeren maior atractivo para o visitante e maior valor engadido. -Fomento e diferenciación da actividade náutica. -Atracción dun novo segmento de público moi específico con presenza aínda residual na zona.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> O mergullo como actividade deportiva ten uns requirimentos técnicos moi específicos para a súa práctica. O promotor da idea deberá ter experiencia profesional neste eido. O obxectivo desta actividade será a creación dunha empresa que ten como un dos públicos mergulladores de alto nivel de cualificación, un colectivo de grande interese, xa que permite un acceso a circuitos internacionais. A empresa preparará paquetes de aloxamento e actividade, se ben sen contratalos directamente aínda que con vistas á creación futura dunha axencia de viaxes especializada. Por outra banda a mesma sociedade organizará actividades estacionais de mergullo para principiantes e cursos para que desexe unha formación máis completa. A iniciativa prevé tamén a edición de material promocional e técnico con indicación dos puntos de interese de mergullo e as súas características para toda a Ría de Muros-Noia e a súa prolongación cara á Costa da Morte.</p> <p>A actividade inclúe: -Dotación de medios para a práctica do mergullo lúdico. -Apertura de local, con función de escola, tenda e base de operacións (aluguer non incluído no presuposto subvencionable). -Catalogación de puntos de mergullo. -‘Web site’ promocional -Adquisición de embarcación profesional -Acordos de intercambio de promoción con outros promotores da zona. -Edición de material promocional.</p>

	-Campana de promoción específica entre asociacións e entidades do sector.			
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Investigacións previas: catalogación de recursos, xestión de provedores. -Deseño do material promocional. -Campana previa de promoción. -Adquisición de medios. -Apertura de negocio. -Promoción e xestión. 			
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. -Autorizacións pertinentes en materia de navegación. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe da administración turística. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	-Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar.			
Resultados agardados	<u>Emprego directo</u> <ul style="list-style-type: none"> -Autoemprego -Profesionais do mergullo -Atención ao público e apoio. <u>Emprego indirecto:</u> <ul style="list-style-type: none"> -Acordos directos co sector aloxamento para captación dun novo segmento de público con implicación na creación de emprego. <u>Incremento do saber facer:</u> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación nos servizos turísticos ligados ao mar. -Coñecemento de novos segmentos de mercado. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	-Dotacións (embarcacións e equipos).	7.500,00 €		
	-Materiais de promoción e comunicación.	58.000,00 €		
	Total	85.000,00 €		
Cualificación do proxecto	produtivo			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	46.750,00 €	<i>Achega FEP</i>	38.250,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	3 meses			

4.C.4. Empresa de chárter náutico	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Creación de novos servizos que aproveiten o factor costeiro. -Creación de novos produtos e servizos que enriquecen a oferta turística ligada ao mar. -Fomento e diferenciación da actividade náutica. -Integración das novas tecnoloxías.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> A actividade ten que ver coa disposición dunha flota de embarcacións de recreo, a maior parte en réxime de aluguer ou de arrendamento financeiro. A clave para a viabilidade do negocios estriba en non xerar grandes inversións en activos, de aí a preferencia polos réximes de aluguer e arrendamento financeiro. Entende que, unha vez a empresa estea traballando a pleno rendemento, a fórmula ideal será esta última.</p> <p>A empresa carecerá, nun principio, de local ao público. Traballará con axencias, ou directamente con particulares a través de Internet e teléfono. O protocolo de servizo exclúe que o cliente teña que desprazarse a oficina ningunha.</p> <p>Clave da proposta é a promoción e comercialización a través de axencias de viaxes especializadas en turismo de alto nivel e a oferta 'on-line'. O promotor xa fixo prospeccións de mercado neste senso.</p> <p>O mercado potencial que o promotor ten traballado abrangue: -Turistas en destino, dentro de zona. -Mercado nacional e portugués xeral, a través de axencias de viaxes. -Grandes e medianas empresas, para actividades de incentivo. -Mercado turístico de alto poder adquisitivo que se move por Galicia.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p>-Peche de acordos con provedores. -Negociación con axencias de viaxe. -Creación de 'web site' e campaña promocional e comercial. -Análise xurídica (sistema de aluguer, dereitos portuarios, etc.) -Captación de traballadores.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -Preparación das embarcacións. -Captación de traballadores. -Apertura de negocio. 			
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Autorizacións pertinentes en materia de navegación. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe da administración turística. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 			
Relación con outras accións	-Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar.			
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Autoemprego -Patróns de embarcacións, comprometendo maioría de emprego feminino. -Mantementos -Administración e venda <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Contratación externa dun servizo estable de portal web para a venda. Hai localizados dous posibles provedores na propia comarca. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Apoio á diversificación económica de familias mariñeiras, particularmente cos empregos de patróns de embarcacións. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación nos servizos turísticos ligados ao mar. -Coñecemento de novos segmentos de mercado. -Aproveitamento empresarial das novas tecnoloxías. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	-Adaptación das embarcacións.			20.000,00 €
	-Materiais de promoción e comunicación.			10.050,60 €
	Total			30.050,60 €
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	16.527,83 €	<i>Achega FEP</i>	13.522,77 €

itc.ménsula

Calendario		2009	
Tempo exec.	3 meses		

4.C.5. Plataforma multipropósito.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Acción innovadora de interese turístico e científico. -Creación de novos produtos e servizos que enriquecen a oferta turística ligada ao mar. -Diferenciación na oferta de servizos. -Desestacionalización turística por permitir a captación de públicos escolares.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> O núcleo da acción é a instalación no fondo da ría dun arrecife artificial, que irá asociado a unha aula do mar e un centro de mergullo. O arrecife artificial é unha estrutura caracterizada por un formato e o uso duns materiais específicos de xeito que, unha vez ancorado no fondo mariño favorece a implantación de especies vexetais e animais propias do contorno, creando un núcleo asociado ao ecosistema de ría pero cunha maior densidade de exemplares de todas as especies. Os materiais son neutros en canto a interacción cos fondos mariños, evitando impactos negativos.</p> <p>Asociado ao arrecife dispórase dunha aula itinerante, dotada dunha embarcación e un vehículo de terra para o desprazamentos dos visitantes. O propio arrecife subministra e mantén de mostras biolóxicas á aula.</p> <p>Tamén pode ter asociada unha batea coma complemento, enriquecendo as súas posibilidades.</p> <p>A súa función é múltiple:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Recreativa. Crea un punto de especial interese para mergulladores pola súa riqueza paisaxística. -Cultural. A propia concentración de especies é de interese cultural e didáctico, o que será potenciado coa dotación da aula itinerante. Esta oferta de aula itinerante, con embarcación, crea unha oferta lúdico-didáctica innovadora e moi diferenciada no mercado. -Científica. Facilita o acceso de especialistas ao ecosistema e

	<p>incluso permite implantación de especies de interese para eles.</p> <p>-Pesqueira. Favorece a concentración de bancos no seu contorno e permite cultivo de especies experimentais.</p> <p>O promotor pretende implantar todo o equipamento necesario e desenvolver todos os servizos de carácter didáctico e cultural asociados.</p>
Procedemento de posta en marcha	<p>-Análises técnicas: situación da plataforma, viabilidade técnica. As análises previas definiron catro posibles localizacións preferentes.</p> <p>-Deseño do portafolios de servizos.</p> <p>-Deseño do programa de comunicación.</p> <p>-Adquisición e implantación do arrecife artificial.</p> <p>-Dotacións complementarias: embarcación, vehículo, local.</p> <p>-Adquisición de equipamento.</p>
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Autorizacións das autoridades con competencias sobre a Ría. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Relación con outras accións	<p>-Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar, en particular ás de mergullo.</p> <p>-Iniciativas de calidade de vida e medio.</p>
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Dirección e xestión da empresa -Persoal técnico (mergulladores, mantemento, monitores) -Patrón de embarcacións <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Apoio ao sector turístico, con implicación na desestacionalización pola atracción de público de didáctica. -Dinamización doutros sectores: científico e pesqueiro. -Apoio ás empresas de servizos turísticos na ría. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Apoio á diversificación da renda mariñeira con compromiso de preferencia na contratación de empregados ás familias mariñeiras.

	<u>Incremento do saber facer:</u>		
	-Innovación en varios sectores económicos e culturais.		
	-Aproveitamento empresarial das novas tecnoloxías.		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Instalación de arrecife artificial.	190.000,00 €	
	-Vehículos.	91.000,00 €	
	-Dotacións da aula.	54.000,00 €	
	-Materiais de traballo.	47.000,00 €	
	-‘Web site’ didáctico e comercial.	13.000,00 €	
	-Outros materiais de comunicación.	15.000,00 €	
	Total	410.000,00 €	
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	225.500,00 €	<i>Achega FEP</i> 184.500,00 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	5 meses		

4.C.6. Escola de navegación.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.C: Apoio á creación, mellora e competitividade comercial das empresas turísticas de servizos ligados ao mar.
Ámbito de intervención FEP	1.e) Axudar a pequenas infraestruturas e servizos relacionados coa pesca e o turismo en beneficio de pequenos municipios dedicados á pesca.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Acción de interese turístico. -Acción directamente ligada á explotación non pesqueira do mar.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Os promotores da actividade estarán habilitados para o ensino de navegación en varias categorías. Propoñese a creación dunha escola de navegación, de por si interesante tendo en conta a crecente demanda neste senso na comarca, favorecida por un público externo (área de Santiago de Compostela e outras) con interese crecente na obtención de títulos de patrón de embarcacións de recreo. Ademais, os promotores terán habilitación específica para o ensino dalgunhas modalidades menos frecuentes e con pouca oferta.</p> <p>Pero amais disto, as promotoras pretenden darlle un maior valor engadido á súa iniciativa, ofertando aos seus alumnos-clientes un servizo posterior á formación que inclúa nun mesmo paquete:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aluguer de embarcacións a prezo reducido. Permitirá fidelizar á clientela e ademais desestacionalizar a actividade, xa que tería un mercado potencial de interese para as épocas máis baixas de actividade. -Xornadas formativas de perfeccionamento. Clases específicas e personalizadas de unha xornada para mellora da navegación. Tamén co obxectivo de desestacionalizar a demanda. -Participación en competicións. Creación dun club para a realización de competicións entre os seus clientes. <p>Xunto con esta iniciativa enténdese que é un mercado interesante ao que deberá acceder con campañas específicas que anime a este público á navegación. Inclúense no seu mercado potencial mulleres adultas, para as que proporán horarios axeitados.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Adecuación de embarcacións para o ensino. -Apertura de local. -Adecuación de naves para embarcacións e equipamento. -Promoción e comercialización da actividade -Inicio da actividade.

Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Autorizacións das autoridades con competencias sobre a navegación. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 		
Relación con outras accións	-Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar, en particular ás de mergullo.		
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Autónomas -Persoal administrativo -Patrón de embarcacións. <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Apoio ao sector turístico aportando desestacionalización. -Dinamización doutros sectores: científico e pesqueiro. -Apoio ás empresas de servizos turísticos na ría. -Servizos de limpeza de locais. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Apoio á diversificación da renda mariñeira con compromiso de preferencia na contratación de empregados ás familias mariñeiras. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación no formato de produtos. -Ampliación de mercados, polo interese específico nas mulleres como demandantes potenciais. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Adecuación de embarcacións.	54.000,00 €	
	-Dotacións para nave-almacén.	53.000,00 €	
	-Dotacións do local.	19.500,00 €	
	-Comunicación e promoción.	13.500,00 €	
	Total	140.000,00 €	
Cualificación do proxecto	<i>productivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	77.000,00 €	<i>Achega FEP</i> 63.000,00 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	6 meses		

3.4.D. RECUPERACIÓN DE PATRIMONIO CULTURAL PARA USO TURÍSTICO

4.D.1. Museo do Mar.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.D: Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o medio ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Acción sobre a paisaxe. Recuperación de patrimonio e revalorización de contornos costeiros. -Utilización do patrimonio como base para actividades económicas directas. -Mellora da oferta turística do territorio. -Reforzo da identidade local e da imaxe exterior.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Trátase da creación dun museo centrado no mar, con especial atención ao seu valor paisaxístico e biolóxico, con referencias á súa explotación económica. Debe favorecer unha visión moderna do que significa o mar coma elemento natural, e particular a ría e a franxa costeira; unha visión na que a sustentabilidade debe guiar calquera actividade humana. Contidos e servizos estarán coordinados con outras iniciativas museísticas da zona. Os sistemas de presentación deberán ser modernos e atender a diversidade de públicos. Por outra banda, estará dotado dun programa de xestión eficaz que maximice o seu impacto no contorno.</p> <p>Instalacións e actividades do museo: -Exposición permanente. Porá de relevancia a riqueza e fragilidade dos ecosistemas mariños. -Sala de actividades. Albergará o programa didáctico do museo. -Xestión de actividades. Traballarase con públicos locais e foráneos, programando visitas e obradoiros con todo tipo de colectivos. Darase preferencia a escolares e a grupos que, por razón de minusvalías físicas e psíquicas ou de exclusión social, teñan maiores dificultades de acceso á oferta cultural e de lecer. Haberá programas de traballo específico para estes colectivos. -Venda de produtos. O museo do mar desenvolverá unha liña de produtos, acorde coa imaxe de marca territorial que se defina. -Servizo de cafetería. Haberá un servizo de cafetería, que poderá ter,</p>

	<p>segundo defina o plan de viabilidade, área de restaurante.</p> <p>-Servizo de información e promoción turística do territorio.</p> <p>Para a súa situación escóllese unha antiga edificación industrial vinculada á actividade pesqueira, o que supón unha posta en valor do patrimonio, actuando sobre un inmovible que, debido ás normativas urbanísticas e de protección do litoral, ten dificultades para o seu aproveitamento económico.</p>										
Procedemento de posta en marcha	<p>-Desenvolvemento do programa museístico.</p> <p>-Plan de explotación económico e de deseño de servizos.</p> <p>-Rehabilitación do edificio.</p> <p>-Dotación de equipamento museográfico.</p> <p>-Outros equipamentos.</p>										
Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> - Anteprojecto. - Orzamentos. - Certificación da propiedade do inmovible. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Verificación de titulacións dos promotores. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. 										
Relación con outras accións	<p>-Iniciativas de recuperación do patrimonio cultural para uso turístico.</p> <p>-Catalogación do patrimonio costeiro industrial.</p>										
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizos museísticos (guía, recepción) -Persoal de xestión. -Persoal administrativo. -Persoal de cafetería. <p><u>Integración social:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Especial atención a colectivos desfavorecidos: prioridade a emprego feminino e reserva de posto para persoa con minusvalía. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Preferencia a familias mariñeiras na creación de emprego. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de nichos de negocio en equipamentos culturais públicos. 										
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Concepto</i></th> <th><i>Euros</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-Proxectos e estudos.</td> <td>45.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Rehabilitación.</td> <td>180.564,22 €</td> </tr> <tr> <td>-Equipamento museográfico.</td> <td>158.941,23 €</td> </tr> <tr> <td>-Equipamento de servizos.</td> <td>41.783,55 €</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	-Proxectos e estudos.	45.000,00 €	-Rehabilitación.	180.564,22 €	-Equipamento museográfico.	158.941,23 €	-Equipamento de servizos.	41.783,55 €
<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>										
-Proxectos e estudos.	45.000,00 €										
-Rehabilitación.	180.564,22 €										
-Equipamento museográfico.	158.941,23 €										
-Equipamento de servizos.	41.783,55 €										

	-Comunicación.	26.000,00 €	
	Total	452.289,00 €	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	113.072,25 €	<i>Achega FEP</i> 339.216,75 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	9 meses		

4.D.2. Centro de interpretación da cultura mariñeira.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.D: Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o medio ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Acción sobre a paisaxe. Recuperación de patrimonio e revalorización de contornos costeiros. -Utilización do patrimonio como base para actividades económicas directas. -Mellora da oferta turística do territorio. -Reforzo da identidade local e da imaxe exterior.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Creación dun centro de interpretación centrado nos modos de vida tradicionais da zona. Coma elemento de comunicación destacado, contará con narracións de veciños da zona coñecedores dos sistemas de traballo antigos, creando unha base documental que resultará de gran aproveitamento. Deste xeito, toda exposición será construída a partir de testemuños dos protagonistas.</p> <p>As temáticas a tratar incluirán: -As artes de pesca. -As embarcacións. Embarcacións de altura e vida en alta mar. -As familias mariñeiras. O papel da muller. -As confrarías coma unidade social. -A aldea e a vila mariñeira tradicionais. -Os cambios dos modos de produción.</p> <p>Os soportes de exposición primarán os formatos multimedia, coa imaxe e as narracións orixinais coma xeito de acadar o maior impacto sobre o visitante e a efectividade na transmisión da mensaxe.</p> <p>Rehabilitarase para o centro un edificio situado na franxa costeira, aproveitando o contorno natural para establecer un vínculo entre o interior do museo, o mar e a vila.</p> <p>O centro albergará actividades económicas, deixando espazo para unha tenda e unha cafetería, sendo esta última xestionada por un operador privado en réxime de concesión administrativa.</p>
Procedemento	-Rehabilitación do edificio (existe proxecto).

de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Proxecto museográfico. -Instalacións. -Elaboración de materiais de comunicación. 		
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Anteprojecto. - Orzamentos. - Certificación da propiedade do inmovible. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Verificación de titulacións dos promotores. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. 		
Relación con outras accións	-Iniciativas de calidade de vida.		
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Persoal de atención. -Xerencia -Cafetería. <p><u>Integración social:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Especial atención a colectivos desfavorecidos: prioridade a emprego feminino e reserva de posto para persoa con minusvalía. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Preferencia a familias mariñeiras na creación de emprego. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de nichos de negocio en equipamentos culturais públicos. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Rehabilitación.	189.000,00 €	
	-Museografía.	193.000,00 €	
	-Cafetería.	90.000,00 €	
	-Comunicación.	30.000,00 €	
	Total	472.000,00 €	
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	118.000,00 €	<i>Achega FEP</i> style="text-align: right;">354.000,00 €
Calendario		2009	2010
Tempo exec.	14 meses		

4.D.3.	Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico.
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	4.D: Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o medio ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Recuperación de patrimonio e revalorización de contornos costeiros. -Mellora da oferta turística do territorio. -Reforzo da identidade local e da imaxe exterior.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Pártese da existencia dunha embarcación con especial significado na zona pola súa participación en antigos rescates de naufraxios. Pretende restaurarse como patrimonio cultural que é e aproveitalo coma dotación museística.</p> <p>A temática a tratar é a directamente vinculada ao barco: as artes de pesca, a vida no barco e, con especial atención, os naufraxios, coma páxinas especialmente dramáticas na vida mariñeira e condicionantes dos costumes e crenzas.</p> <p>O barco estará situado nunha réplica de dique seco nos terreos dun edificio, xa existente, que actuará coma aula de apoio e zona de servizos. O museo dará prioridade ao contacto coas pezas orixinais por riba de calquera outro elemento de comunicación. Os vídeos e soportes impresos actuarán como complemento e farán sempre referencia ao barco a ao seu instrumental.</p> <p>A aula será base tamén para a venda de produtos de explotación da marca territorial que se defina.</p> <p>Crearase un portal web para a promoción do museo que, ademais, pretende ser recurso didáctico para coñecemento dos modos de vida na Galicia costeira e as actividades do mar.</p>
Procedemento de posta en marcha	-Restauración do barco. -Localización e restauración de instrumentos de traballo e outros ligados á temática. -Adecuación da aula. -Creación de portal web.
Requirimentos	- Anteproxecto.

	<ul style="list-style-type: none"> - Orzamentos. - Certificación da propiedade do barco e do inmovible. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Verificación de titulacións dos promotores. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. 			
Relación con outras accións	-Iniciativas de calidade de vida.			
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Persoal de atención e servizo. <p><u>Emprego indirecto.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Deseño e mantemento do portal web por axencia especializada. -Servizos de mantemento do local. <p><u>Integración social:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Especial atención a colectivos desfavorecidos: prioridade a emprego feminino. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Preferencia a familias mariñeiras na creación de emprego. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Uso económico do patrimonio cultural moble. 			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>		
	-Restauración.	86.053.80 €		
	-Equipamentos museográficos.	142457.20 €		
	-Portal web e material de comunicación.	62.000,00 €		
	Total	290.510,97 €		
Cualificación do proxecto	non produtivo			
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	72.627,75 €	<i>Achega FEP</i>	217.883,25 €
Calendario			2012	
Tempo exec.	8 meses			

4.D.4.	Rehabilitación de antiga carpintería de ribeira e creación de museo.
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> Fomento da igualdade de oportunidades.</p>
Prioridade do PEZ	4.D: Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o medio ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Recuperación de patrimonio e revalorización de contornos costeiros. -Mellora da oferta turística do territorio. -Reforzo da identidade local e da imaxe exterior. -Proposta museográfica cun compoñente de actividade innovador no territorio. <p><u>Descrición da actividade:</u> Recuperación das instalacións de antigas carpinterías de ribeira para a creación dun museo obradoiro sobre oficios tradicionais.</p> <p>A clave e diferenciación desta proposta cultural é que se entende como un espazo interactivo e de experimentación onde o visitante poderá practicar determinadas actividades do ciclo produtivo propio de oficios tradicionais. Ademais da carpintería de ribeira, amosarase o traballo das redeiras, mariscadores e as salgadoiros e conservas artesanais tradicionais.</p> <p>O museo enténdese como unha actividade económica que deberá autofinanciarse mediante a programación didáctica e as visitas turísticas. Ademais venderá obxectos de produción propia no mercado local e turístico.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Restauración arquitectónica. -Dotación museográfica. -Adecuación do espazo exterior. -Dotación de material de comunicación.
Requisitos	<ul style="list-style-type: none"> - Anteproxecto. - Orzamentos. - Certificación da propiedade do inmovible. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Verificación de titulacións dos promotores. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteproxecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas.

	<ul style="list-style-type: none"> - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. 		
Relación con outras accións	-Iniciativas de calidade de vida.		
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Persoal de xestión. -Persoal técnico e didáctico. <p><u>Emprego indirecto.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizos de limpeza e subministros. -Complemento económico a traballadores dos sectores integrados no proxecto (redeiras, mariscadores, etc.) coma fornecedores de produtos. <p><u>Integración social:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Especial atención a colectivos desfavorecidos: prioridade a emprego feminino. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Preferencia a familias mariñeiras na creación de emprego. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Innovación na oferta museística. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Proxectos.	313.000,00 €	
	-Rehabilitación.	130.000,00 €	
	-Equipamento.	97.000,00 €	
	-Axardinamento exterior.	40.000,00 €	
	-Materiais de comunicación	25.000,00 €	
	Total	313.000,00 €	
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	78.250,00 €	<i>Achega FEP</i> style="text-align: right;">234.750,00 €
Calendario		2009	
Tempo exec.	9 meses		

4.D.5. Eixo de intervención	Rehabilitación de antiga lonxa										
Prioridade do PEZ	<p><u>Vertical:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversales:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>										
Ámbito de intervención FEP	4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.										
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p>1.f) Protexer o medio nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.</p> <p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Revalorización do patrimonio local. - Mellora da calidade da paisaxe urbana. - Fortalecemento da identidade cultural da poboación. - Diversificación da oferta cultural e turística. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reparación de cuberta con conservación das vigas antigas. - Reparación de muros exteriores e interiores. - Reformular divisións internas. - Arranxar solado. - Urbanización do contorno. <p>O obxecto da obra é o aproveitamento da edificación dunha antiga lonxa co fin de poñela nun futuro próximo en uso para actividades recreativas mariñeiras.</p> <p>Parte do edificio orientarase a albergar un equipamento museográfico sobre as distintas embarcacións tradicionais de pesca. Outra parte estará orientada a servizos de cafetería e tendas de produtos locais. Unha terceira parte orientarase a venda de servizos turísticos relacionados con actividades culturais e deportivas de tipo mariñeiro. Entre elas prevese a localización do centro de operacións dunha escola de vela e de mergullo.</p>										
Procedemento de posta en marcha	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación do estudo. 2. Tramitación do concurso. 3. Contratación. 4. Realización da obra. 										
Relación con outras accións	- Liña de traballo «Promoción económica: creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación».										
Resultados agardados Orzamento e detalle das partidas de gasto	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="496 1798 1023 1834"><i>Concepto</i></th> <th data-bbox="1023 1798 1375 1834"><i>Euros</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="496 1834 1023 1870">-Reparación de cubertas</td> <td data-bbox="1023 1834 1375 1870">100.000,00 €</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1870 1023 1906">-Reparación de muros exteriores e interiores</td> <td data-bbox="1023 1870 1375 1906">75.000,00 €</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1906 1023 1942">-Reformular divisións internas</td> <td data-bbox="1023 1906 1375 1942">74.000,00 €</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1942 1023 1977">-Reparación de solado.</td> <td data-bbox="1023 1942 1375 1977">45.000,00 €</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	-Reparación de cubertas	100.000,00 €	-Reparación de muros exteriores e interiores	75.000,00 €	-Reformular divisións internas	74.000,00 €	-Reparación de solado.	45.000,00 €
<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>										
-Reparación de cubertas	100.000,00 €										
-Reparación de muros exteriores e interiores	75.000,00 €										
-Reformular divisións internas	74.000,00 €										
-Reparación de solado.	45.000,00 €										

	-Urbanización do contorno.	60.000,00 €		
	Total	354.000,00 €		
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	88.500,00 €	<i>Achega FEP</i>	265.500,00 €
Calendario		2009		
Tempo exec.	9 meses			

itc.ménsula	4.D.6. Eixo de intervención	Rehabilitación de escola unitaria				
	Prioridade do PEZ	<u>Vertical:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.				
	Ámbito de intervención FEP	<u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación				
	Puntos de interese e Descrición da actividade	4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico. 1.f) Protexer o medio nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico. <u>Puntos de interese para o PEZ:</u> – Revalorización do patrimonio local. – Mellora da calidade da paisaxe urbana. – Fortalecemento da identidade cultural da poboación. – Diversificación da oferta cultural e turística. <u>Descrición da actividade.</u> - Reparación de cuberta. - Reparación de muros exteriores e interiores. - Reformular divisións internas. - Arranxar solado. - Urbanización do contorno. O obxecto desta actividade é a rehabilitación de antigas escolas unitarias, co fin de aproveitala como albergues turísticos. Esta zona é moi frecuentada por peregrinos ao coincidir xusto co final do Camiño de Santiago. Por iso concibirase como albergue de final de ruta. Dentro dos servizos que se prevén no seu interior están: – Dormitorios. – Cafetería. – Restaurante. – Baños con duchas. – Sala informática.				
	Procedemento de posta en marcha	1. Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación do estudo. 2. Tramitación do concurso. 3. Contratación. 4. Realización da obra.				
	Relación con outras accións	– Liña de traballo «Promoción económica: creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación».				
	Resultados agardados					
	Orzamento e detalle das	<table border="1" style="width: 100%;"><thead><tr><th style="text-align: left;"><i>Concepto</i></th><th style="text-align: right;"><i>Euros</i></th></tr></thead><tbody><tr><td>-Reparación de cubertas</td><td style="text-align: right;">95.000,00 €</td></tr></tbody></table>	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	-Reparación de cubertas	95.000,00 €
	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>				
	-Reparación de cubertas	95.000,00 €				

partidas de gasto	-Reparación de muros exteriores e interiores		40.000,00 €
	-Reformular divisións internas		75.000,00 €
	-Reparación de solado.		30.000,00 €
	-Urbanización do contorno.		44.000,00 €
	Total		284.000,00 €
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	71.500,00 €	<i>Achega FEP</i> 213.000,00 €
Calendario		2010	2011
Tempo exec.	13-15 meses		

<p>4.D.7. Eixo de intervención</p>	<p>Rehabilitación de antiga salgadura-secadoiro</p> <p><u>Vertical:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>										
<p>Prioridade do PEZ</p>	<p>4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico.</p>										
<p>Ámbito de intervención FEP</p> <p>Puntos de interese e Descrición da actividade</p>	<p>1.f) Protexer o medio nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e pobos costeiros con actividade pesqueira e protexer e mellorar o seu patrimonio natural e arquitectónico.</p> <p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Revalorización do patrimonio local. - Mellora da calidade da paisaxe urbana. - Fortalecemento da identidade cultural da poboación. - Diversificación da oferta cultural e turística. <p><u>Descrición da actividade.</u></p> <p>O obxecto é recuperar edificios relacionados co patrimonio industrial mariñeiro co fin de destinalo a museos da súa propia historia. A salgadura de pescado constitúe unha das actividades industriais máis tradicionais da zona, e na actualidade está desaparecida. O obxecto deste edificio será adecualo a nivel de equipamento para dar a coñecer o patrimonio cultural que lle dea razón de existencia. Dunha parte mostrarase un percorrido pola vida no mar e os ritmos cotiáns asociados. O percorrido continuará cunha parte dedicada ao «saber facer», é dicir aos procesos de produción e distribución relacionados coa actividade, recuperando toda a linguaxe popular asociada ás actividades, artes, oficios e utensilios. Para terminar, dedicarase unha parte da exposición á muller, como protagonista deste tipo de actividades, facendo unha formulación ampla sobre o papel da muller na sociedade mariñeira.</p>										
<p>Procedemento de posta en marcha</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mandato da directiva do GAC 4 para a contratación do estudo. - Tramitación do concurso. - Contratación. - Realización da obra. 										
<p>Relación con outras accións</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liña de traballo «Promoción económica: creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación». 										
<p>Resultados agardados</p> <p>Orzamento e detalle das partidas de gasto</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Concepto</i></th> <th><i>Euros</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-Reparación de cubertas</td> <td>47.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Reparación de muros exteriores e interiores</td> <td>57.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Reformular divisións internas</td> <td>36.000,00 €</td> </tr> <tr> <td>-Reparación de solado.</td> <td>30.000,00 €</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	-Reparación de cubertas	47.000,00 €	-Reparación de muros exteriores e interiores	57.000,00 €	-Reformular divisións internas	36.000,00 €	-Reparación de solado.	30.000,00 €
<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>										
-Reparación de cubertas	47.000,00 €										
-Reparación de muros exteriores e interiores	57.000,00 €										
-Reformular divisións internas	36.000,00 €										
-Reparación de solado.	30.000,00 €										

itc.ménsula

	-Proxecto museográfico			12.000,00 €
	-Equipamento cultural			33.000,00 €
	Total			215.000,00 €
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	53.750,00 €	<i>Achega FEP</i>	161.250,00 €
Calendario		2009	2010	
Tempo exec.	18 meses			

3.5. CALIDADE DE VIDA E MEDIO

► Obxectivos xerais

- Garantir a sustentabilidade do medio mariñeiro a través da complementariedade entre a protección dos valores ecoculturais e o seu aproveitamento como contido de actividades turísticas, culturais e de tempo libre.
- Conseguir a integración dos sectores de poboación con máis dificultades a través da posta en marcha de medidas que dean prioridade sobre o emprego.

XUSTIFICACIÓN

Con esta liña de traballo pretendemos xerar as ferramentas básicas para mellorar a calidade de vida das poboacións pesqueiras, a través da creación e adaptación dos servizos sociais e asistenciais básicos, así como da ordenación do contorno natural.

Na actualidade, detéctanse varios factores nas nosas poboacións que obrigan a tomar decisións nestes terreos, e pódense resumir da seguinte maneira:

- O aumento da esperanza de vida e o elevado nivel de dependencia, constitúen na actualidade factores en alza, e fan prever niveis de dependencia aínda maiores a medio prazo.
- A relativa dificultade que presentan aínda os desprazamentos cara ás cidades principais, como Santiago de Compostela e A Coruña, para cubrir necesidades médicas e sanitarias de urxencia.
- O progresivo desenvolvemento das cidades intermedias da nosa zona 4, como expendedores de todo tipo de servizos urbanos, fainas funcionar como centros centrípetos de todo tipo de actividade, transaccións económicas, e por tanto, tamén como polos de atracción de inmigrantes.

Todo iso colócanos nunha situación de suma responsabilidade á hora de emprender medidas asistenciais básicas que poidan cubrir o servizo a toda a poboación.

PRIORIDADES DE INTERVENCIÓN

➤ CALIDADE DE VIDA E MEDIO

1. Creación de equipamentos e servizos sociais e asistenciais de carácter público e privado, orientados a colectivos da terceira idade.
2. Viabilidade de accións non produtivas orientadas á mellora do contorno cultural e natural, e que van servir de apoio a outras accións de carácter produtivo, relacionadas coa ampliación do espectro de negocio, e as novas necesidades de espaxemento da poboación.

CONTRIBUCIÓN DESTA LIÑA DE TRABAJO AO DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

A nosa formulación pode estruturarse da seguinte maneira:

➤ CONTRIBUCIÓN ECONÓMICA.

1. Ampliación do espectro de negocio.
2. Diversificación da economía naqueles subsectores menos desenvolvidos.
3. Imbricación das accións non produtivas coas produtivas do sector turismo e a súa importancia na diversificación da oferta.

➤ CONTRIBUCIÓN SOCIAL.

1. Asistencia social para os grupos desfavorecidos.
2. Aumento da calidade de vida.
3. Ampliación dos espazos de desconxestamento de poboación.
4. Mellora da calidade e da sustentabilidade do contorno natural.

CRITERIOS ESPECÍFICOS

CALIDADE DE VIDA E MEDIO				
Criterios de valoración - Porcentaxe de subvención				
Valoración máxima dos proxectos: 75 puntos				
		%mínimo	%máximo	
Activ. productivas	Empresarios individuais, sociedades mercantís, cooperativas, sociedades laborais e calquera outra entidade con personalidade xurídica e entidades locais que cumpran os requisitos	Mínimo 20 puntos	35%	60%
		Mínimo 40 puntos	55%	100%
Activ. non productivas				

SISTEMA DE CONTROL E SEGUIMIENTO DAS ACCIÓNS

INDICADORES	TEMA	MAGNITUDE	OBXECTIVOS
Realización	- Creación de empresas de servizos sociais	Nº	1
	- Rexeneración de ecosistemas litorais	Nº	1
	- Plans de Ordenamento realizados	Nº	5
Resultado	- Poboación afectada	Nº Hab.	66.156
	- Zonas naturais protexidas e restauradas	Nº	12
	- Novos negocios dinamizados indirectamente	Nº	4
	- Infraestruturas de acceso controlado	M.	20
	- Sistemas dunares protexidos	Ha.	2
	- Prazas de parking creadas	Nº	350
Impacto	- Territorio abarcado	Km ²	593,4
	- Consolidación dos ecosistemas	Nº	33
	- Prevención de degradación do contorno natural	%	100

RESUMO DE ACCIÓNS

PRIORIDADE	ACCIÓN
CALIDADE DE VIDA E MEDIO	Empresa de servizos sociais
	Rexeneración de ecosistemas litorais
	Plan de Ordenamento de Praias

RELACIÓN CON OUTRAS LIÑAS DE TRABALLO

LIÑA DE TRABALLO	PRIORIDADE	ACCIÓN	
SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN	PLAN DE COMUNICACIÓN E RR PP	Web do proxecto	
		Folletos do programa	
		Presentacións públicas de proxectos do GAC	
	PROGRAMA DE SENSIBILIZACIÓN E INFORMACIÓN Á POBOACIÓN SOCIAL	CONGRESOS E SEMINARIOS	Celebración de xornadas informativas
			Congresos específicos de apoio ás accións
	ESTUDOS E TRABALLOS TÉCNICOS	INTERCAMBIO DE EXPERIENCIAS E TRABALLO EN REDE	Seminarios técnicos
			Plan de xestión de marcas territoriais
PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN	FORMACIÓN	Xornadas de traballo con outros GAC galegos ou estatais	
		Viaxes de estudos a outras rexións	
		Programa de captación do talento emprendedor	
ASISTENCIA A FEIRAS E OUTROS EVENTOS	APOIO Á IMPLANTACIÓN DE NOVOS ALOXAMENTOS DENTRO DA TIPOLOXÍA «MARIÑEIRA» E HOTEIS CON ENCANTO.	Capacitación de colectivos desfavorecidos formación continua	
		Asistencia a feiras de turismo.	
APOIO Á RECONVERSIÓN DE ESTABLECEMENTOS HOSTALEIROS A CATEGORÍAS SUPERIORES E REFORMAS AO ABEIRO DE PLANS DE	HOTEL MARIÑEIRO	Hotel Mariñeiro	
		Casa Mariñeira	
		Hotel Mariñeiro	
HOTEL MONUMENTO	HOTEL TALASSO	Hotel Monumento mariñeiro	
		Hotel Monumento	
		Hotel-Talasso	
HOTEL MARIÑEIRO	HOTEL MARIÑEIRO	Casa Mariñeira	
		Rehabilitación Hotel Mariñeiro	
HOTEL MARIÑEIRO	HOTEL MARIÑEIRO	Reforma de restaurante para cumprir cos requisitos de certificación Compromiso de Calidade Turística.	
		Reforma de restaurante para	

CERTIFICACIÓN DA CALIDADE	cumprir cos requisitos de certificación Compromiso de Calidade Turística.
	Reforma de restaurante para cumprir cos requisitos de certificación Compromiso de Calidade Turística.
	Tasca mariñeira
	Restaurante mariñeiro
	Implementación (Apertura dunha tenda-restaurante piloto, sede e plan de expansión) da franquía de hostalaría mariñeira
APOIO Á CREACIÓN, MELLORA E COMPETITIVIDADE COMERCIAL DAS EMPRESAS DE SERVIZOS TURÍSTICOS LIGADOS AO MAR	Empresa de servizos turísticos náuticos.
	Empresa de actividades de aventura.
	Empresa de actividades de mergullo.
	Empresa de chárte náutico.
	Plataforma multipropósito.
	Escola de navegación.
RECUPERACIÓN DE PATRIMONIO CULTURAL PARA USO TURÍSTICO	Museo do mar.
	Centro de Interpretación da Cultura Mariñeira.
	Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico.
	Rehabilitación de antiga carpintaría de ribeira e creación de museo.
	Rehabilitación de antiga lonxa.
	Rehabilitación de escola unitaria.
	Restauración de antiga salgadura-secadoiro.

3.5.A. APOIO Á IMPLANTACIÓN DE NOVOS ALOXAMENTO DENTRO DA TIPOLOXÍA «MARIÑEIRA» E HOTEIS CON ENCANTO

5.A.1. Empresa de servizos sociais.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	5.A: Calidade de vida e medio ambiente.
Ámbito de intervención FEP	1.b) Reestruturar e reorientar as actividades económicas, en particular a través da promoción do turismo ecolóxico, sempre que estas actividades non dean lugar a un aumento do esforzo pesqueiro.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Diversificación económica. -Atención a colectivos sociais con deficiencia de servizos na zona. -Importante xeración de emprego directo.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> O obxecto desta iniciativa tipo é constituír unha entidade de servizos sociais que atenda ás necesidades específicas de determinados colectivos. Darán prioridade a atención a domicilio como fórmula de traballo. Disporán dun local aberto ao público para determinadas actividades, se ben dando prioridade ao traballo a domicilio. O local contará con tres salas polivalentes que permitan, con sinxelas modificacións, atender a diferentes demandas.</p> <p>Este local estará equipado con materias axeitados, atendendo ás normativas sanitarias e de seguridade (chans antideslizantes, pavimentos de superficie cálida, pinturas non tóxicas, etc.). O mobiliario das áreas públicas será de superficie non porosa, de borde romos e ángulos redondeados e sen saíntes agresivos. O peche de portas e ventás dará resposta a criterios de funcionalidade, seguridade e durabilidade.</p> <p>A tipoloxía de servizos a ofertar abrangue os seguintes: -Atención domiciliaria persoas maiores. -Obradoiros para persoas maiores e específicos para diversos colectivos: minusválidos, enfermos crónicos, etc. -Xestión de viaxes de turismo social. -Xestión de obtención de axudas de carácter social coma servizo sen custo engadido para os seus clientes. -Servizo diúrno de canguro para atención a familias traballadoras. -Programas de formación con orientación a maiores, mulleres e outros colectivos en áreas coma as novas tecnoloxías da información e da comunicación.</p>
Procedemento	-Preparación do local.

de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Obtención de permisos. -Dotación de equipamentos. -Adquisición de vehículos adaptados. -Localización de públicos obxectivo en toda a zona. -Promoción e comercialización, buscando achegarse directamente ás familias que poidan estar interesadas. 		
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> - Memoria e estudo de viabilidade. - Orzamentos. - Análise de memoria e estudo de viabilidade polo xerente. - Valorización e puntuación do proxecto. - Verificación de titulacións dos promotores. - Fotocopia CIF da promotora e DNI da administradora. - Anteprojecto realizado polo arquitecto técnico. - Fotocopia escritura constitución. - Fotocopia escritura de propiedade. - Declaración de non haber solicitado máis axudas. - Declaración de creación de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de poñer a documentación precisa a disposición dos órganos establecidos. -Fotocopia do IRPF dos dous anos anteriores. Certificado de estar ao corrente de pago coa Seguridade Social e Facenda. -Certificado bancario de solvencia dos promotores e de tramitación de empréstitos. 		
Relación con outras accións	-Iniciativas de calidade de vida.		
Resultados agardados	<p><u>Emprego directo.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Promotores (xerencia e prestación de servizos). -Persoal técnico para a prestación de servizos -Persoal administrativo. -Outro: diversas contratacións eventuais para servizos (non computado). <p><u>Integración social:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Especial repercusión na creación de emprego feminino. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Prestación de servizos con pouca presenza na comarca. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Dotacións do local.	124.000,00 €	
	-Vehículos.	53.000,00 €	
	-Materiais de traballo.	51.500,00 €	
	-Promoción da actividade.	21.500,00 €	
	Total	250.000,00 €	
Cualificación do proxecto	productivo		
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	137.500,00 €	<i>Achega FEP</i> style="text-align: right;">112.500,00 €
Calendario	2009		
Tempo exec.	8 meses		

5.A.2. Rexeneración de ecosistemas litorais.	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> MELLORA DO CONTORNO NATURAL E A CALIDADE AMBIENTAL</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	5.A: Calidade de vida e medio ambiente.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e poboacións costeiras con actividade pesqueira e mellorar e protexer o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Carácter piloto pola incorporación de novas tecnoloxías á xestión ambiental. -Mellora da paisaxe, de importancia para o apoio ao sector turístico. -Creación de emprego en novos sectores.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Esta iniciativa, promovida por autoridades locais, pretende desenvolver un modelo de rexeneración de ecosistemas actuando sobre un medio litoral de marisma de equilibrio moi delicado.</p> <p>Tarefas a desenvolver: -Limpeza superficial do espazo. Recollida de lixo. -Delimitación de acceso. -Estudo da situación biolóxica. -Recuperación puntual de puntos danados. -Establecemento de sensores para determinar a evolución de variables (fluxos de marea, riqueza de plancto, temperaturas, etc.) -Dotación de laboratorio. -Procura de socio estratéxico, preferentemente unha das Universidades Galegas, para o cotexo de resultados. -Recuperación dos valores ambientais do territorio lindante naquelas áreas propiedade pública.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade técnica do proxecto. -Valoración e puntuación do proxecto. -Fotocopia de planos catastrais e de propiedade pública. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de equipamentos para a xeración de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. -Fotocopia da capacidade financeira da institución. -Ficha de avaliación previa de Costas. -Informe favorable da Xunta de Galicia.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade técnica do proxecto. -Valoración e puntuación do proxecto.

	<ul style="list-style-type: none"> -Fotocopia de planos catastrais e de propiedade pública. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de equipamentos para a xeración de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. -Fotocopia da capacidade financeira da institución. -Ficha de avaliación previa de Costas. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 		
Relación con outras accións	-Plan de ordenamento de praias e ecosistemas dunares.		
Resultados agardados	<p><u>Impactos no medio ambiente:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Espazo de marisma intervido. -Espazo lindante intervido. -Especies vexetais e animais con monitorización permanente: 9. <p><u>Diversificación económica:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Creación de emprego noutras áreas. -Especial atención a colectivos desfavorecidos na creación de emprego. -Consideración da familia mariñeira na selección de persoal. <p><u>Incremento do saber facer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Modelo de actuación sobre espazos naturais costeiros. -Xeración de novo coñecemento científico. Xeración anual de, polo menos, un informe xeral sobre o espazo e unha monografía sobre algún dos experimentos realizados. 		
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>	
	-Instrumental científico.	142.578,15 €	
	-Outras dotacións.	122.814,79 €	
	-Actuacións sobre o espazo.	213.424,06 €	
	-Promoción da actividade.	34.716,33 €	
	Total	513.533,33 €	
Cualificación do proxecto		<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	128.533,35 €	<i>Achega FEP</i> 384.999,98 €
Calendario		2009	2010
Tempo exec.	15 meses		

5.A.3. Plan de Ordenamento de praias e ecosistemas dunares	
Eixo de intervención	<u>Vertical ou sectorial:</u> MELLORA DO CONTORNO NATURAL E A CALIDADE AMBIENTAL <u>Transversal:</u> - Fomento da igualdade de oportunidades. - Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. - Fomento da cooperación e da participación
Prioridade do PEZ	5.A: Calidade de vida e medio ambiente.
Ámbito de intervención FEP	1.f) Protexer o ambiente nas zonas de pesca, a fin de manter o seu atractivo, rexenerar e desenvolver as aldeas e poboacións costeiras con actividade pesqueira e mellorar e protexer o seu patrimonio natural e arquitectónico.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<u>Puntos de interese para o PEZ:</u> - Evitar o impacto ocasionado polo uso público na praia e o seu contorno, ordenando as actividades que hai que realizar segundo unha zonificación na que se contemplarán distintos graos e tipoloxías deses usos segundo a capacidade de carga das distintas zonas. - Diversificar e ordenar as actividades de uso público, de maneira que se cheguen a conxugar a salvagarda dos valores ambientais e o seu aproveitamento recreativo desde posturas máis sostibles. - Deseñar e implementar infraestruturas de acceso controlado a determinados espazos que pola súa fragilidade deben estar protexidos especialmente, como é o caso dos sistemas dunares. <u>Descrición da actividade:</u> As praias do territorio atópanse bastante a miúdo con problemas de deterioro do contorno por sobrecarga. O abandono de residuos, a degradación de espazos dunares de interese, ou o perigo de desaparición dalgunhas especies pola contaminación acústica, son algúns dos problemas cos que se enfronta este lugar de beleza singular. Os concellos decidieron poñer solución, e entre as medidas que pretende desenvolver atópanse as seguintes: - Construción de sistemas de barreiras de protección de dunas. - Acondicionamento do contorno con sistema de recollida selectiva de residuos. - Construción de pasarela de madeira que facilite o goce da natureza evitando o contacto directo coas especies. - Deseño dun Plan de Sinalización que contribúa a dirixir o tránsito de persoas e á comunicación e sensibilización sobre os valores ambientais do lugar. - Construción de aparcadoiro disuasorio. - Adecuación de camiños de acceso ás zonas de interese co fin de dirixir e ordenar a circulación de visitantes. - Establecer unha zona colchón entre o aparcadoiro e a zona de especial protección para a colocación dunha terraza merendeiro e servizos públicos de ducha e WC, de maneira que se ofrezca servizo aos visitantes amenizando a súa estancia no lugar. - Establecer un plan de aproveitamento económico das actividades que

	hai desenvolver no lugar, de maneira que contribúa a xerar emprego.	
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Inventario de especies naturais. -Informe xeolóxico. -Informe dos usos desenvolvidos e a súa intensidade segundo as tempadas. -Informe de capacidade de carga e do impacto ambiental das actividades. -Proposta de zonificación de usos. -Proposta de circulación e infraestruturas de apoio. -Proposta de sinalización e comunicación ambiental. -Proposta de xestión de actividades de uso público. -Proposta de rexeneración ambiental. -Implementación do aparcadoiro. -Implementación da pasarela de madeira. -Implementación dos equipamentos de uso público -Implementación da sinalización. 	
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria e estudo de viabilidade económica. -Orzamentos. -Valoración e puntuación do proxecto. -Anteprojectos realizados polo arquitecto técnico e enxeñeiro de montes. -Fotocopia de planos catastrais e de propiedade pública. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración de creación de equipamentos para a xeración de emprego feminino e de mozos do sector da pesca. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da documentación precisa. -Fotocopia da capacidade financeira da institución. -Ficha de avaliación previa de Costas. -Informe favorable da Xunta de Galicia. 	
Relación con outras accións	<ul style="list-style-type: none"> -Publicidade social. -Deseño do Manual de Produto Mariñeiro. -Accións de sensibilización. 	
Resultados agardados	<p><u>Superficie afectada:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Total parcela. <p><u>Emprego directo:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Aparcadoiro -Servizo restaurante <p><u>Emprego indirecto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Servizo de mantemento ambiental -Servizos de guías didácticos <p><u>Recuperación do patrimonio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Recuperación e conservación dos valores ambientais. 	
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>	<i>Euros</i>
	Redacción do Plan de Ordenación	28.000,00 €
	Construción do aparcadoiro público	110.000,00 €
	Construción da pasarela	469.000,00 €
	Redacción e implementación do Plan de Sinalización	123.000,00 €

	Compra de contedores para recollida selectiva R.S.U.	48.000,00 €		
	Anteproxecto arquitectónico de bar restaurante	46.666,65 €		
	Total		824.666,70€	
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	206.166,67 €	<i>Achega FEP</i>	618.500,03 €
Calendario			2012	2013
Tempo exec.	9 meses			

3.6. INICITAVIAS DE CALIDADE NO SECTOR DO TURISMO MARIÑEIRO.

Obxectivos xerais.

-Garantir o desenvolvemento e a comercialización do sector do turismo mariñeiro apoiando as prácticas que garantan calidade no servizo e mellora na xestión e comercialización da oferta.

Xustificación.

Esta liña de traballo pretende apoiar a aquelas iniciativas de creación ou mellora de servizos turísticos que se compromentan coa calidade no servizo e a eficiencia na xestión, en particular mediante o cumprimento do Estándar Finisterrae de boas prácticas en turismo mariñeiro así coma as accións que incidan na comercialización exterior deste sector.

Prioridades de intervención.

Apoio ao Turismo Mariñeiro.

1. Apoio á creación e mellora da oferta de produtos turísticos acordados co Estándar Finisterrae.
2. Apoio a Iniciativas de entidades de comercialización do turismo mariñeiro.

Xestión especial desta liña de traballo.

Esta liña de traballo inclúe accións que, puidendo englobarse noutras liñas estratéxicas, aportan un compromiso e uns resultados de interese estratéxico para o desenvolvemento, consolidación e comercialización da oferta de turismo mariñeiro no territorio.

Por tratarse de iniciativas xa englobadas noutras liñas, o xeito de apoiar o seu especial interese consiste en engadir criterios específicos de baremación á táboa xeral de valoración de iniciativas produtivas.

Criterios específicos.

PUNTUACIÓN ADICIONAL. INICIATIVAS DE TURISMO MARIÑEIRO.		
1. Iniciativas de entidades de comercialización do turismo mariñeiro segundo definición.	0-15	Inclúen, entre os promotores, a unha confraría ou asociación do sector pesqueiro.
	15	Os promotores acreditan experiencia no campo do turismo mariñeiro.
	10	Máis do 50% do capital pertence a promotores que a acreditan
	0-25	Entre o 10 e 50% do capital pertence a promotores que a acreditan A actividade inclúe a operación baixo licencia de axencia de viaxes
2. Novas actividades turísticas incluídas no Estándar Finisterrae (nova creación)	10	Compromiso de cumprir o 100% dos requisitos do Estándar Finisterrae
	5	Compromiso de cumprir o 85% dos requisitos do Estándar Finisterrae (e o 100% dos Excluíntes)
3. Investimentos de mellora de servizos turísticos (actividades turísticas, aloxamento, restauración, etc.) (empresas ou establecementos xa existentes)	10	O investimento é 100% tendente a cumprir o Estándar Finisterrae
	5	O investimento incide notablemente no cumprimento do Estándar Finisterrae
	2	O investimento axuda ao cumprimento do Estándar Finisterrae
4. Mellora da comercialización da oferta turística. (accións comerciais, excluída a publicidade)	10	Máis do 90% do investimento vai dirixido a accións comerciais
	6	Entre o 50% e o 90% do investimento vai dirixido a accións comerciais
	4	Máis do 10% e menos do 50% do investimento vai dirixido a accións comerciais.
5. Creación ou mellora de produtos de turismo do Estándar Finisterrae innovadores	6	A iniciativa é única da súa tipoloxía (clasificación do Estándar Finisterrae) no seu municipio
	4	Só hai outra entidade con actividade da súa tipoloxía no mesmo municipio.
	1	Hai dúas entidades ou máis, con oferta da mesma tipoloxía, no mesmo municipio.
6. Cooperación comercial entre entidades turísticas	4	A acción implica a cooperación de máis de 2 promotores turísticos existentes
	2	A acción implica a cooperación de 2 promotores turísticos existentes

Notas. Definicións en interpretación da táboa.

1. Iniciativas de entidades de comercialización do turismo mariñeiro. Considéranse, “iniciativas estratéxicas de comercialización do turismo mariñeiro” a efectos dos criterios de valoración de iniciativas de actividades produtivas nas que a actividade fundamental é a intermediación para a venda de produtos e paquetes turísticos, con especialización en turismo mariñeiro.

2. Cumprimento do Estándar Finisterrae.

O compromiso de cumprimento do Estándar Finisterrae implica pasar a Auditoría antes da xustificación da axuda.

3. Accións comerciais.

Enténdense por accións comerciais aquelas que teñan por obxecto directo a colocación de produto no circuíto comercial: negociación de acordos comerciais con intermediarios, participación en obradoiros de contratación, venda on-line, etc. Non se consideran accións comerciais os investimentos en publicidade ou materiais promocionais (salvo os xustificadas como parte da acción comercial).

Non se inclúen neste punto as iniciativas de entidades de comercialización do turismo mariñeiro.

6.1. Comercialización de producto de pesca turismo	
Eixo de intervención	<p><u>Vertical ou sectorial:</u> PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN.</p> <p><u>Transversal:</u> -Fomento da igualdade de oportunidades. -Fomento da sociedade da comunicación e das novas tecnoloxías. -Fomento da cooperación e da participación</p>
Prioridade do PEZ	6.: Iniciativas de calidade no sector do turismo mariñeiro.
Ámbito de intervención FEP	1.b) Reestruturar e reorientar as actividades económicas, en particular a través da promoción do turismo ecolóxico, sempre que estas actividades non dean lugar a un aumento do esforzo pesqueiro.
Puntos de interese e Descrición da actividade	<p><u>Puntos de interese para o PEZ:</u> -Revalorización do patrimonio local (cultura mariñeira). -Diversificación da oferta cultural e turística.</p> <p><u>Descrición da actividade:</u> Mellora das comercialización dunha actividade de pesca turismo (turismo mariñeiro) a través da integración nunha rede comercial e da penetración en mercados. A actividade de turismo, xa existente, inclúe a interacción do turista con mariscadoras e redeiras. O novo proxecto implica a inclusión da mesma no club de produto creado no territorio, realizando as adaptacións esixidas por dito club en canto a calidade e comercialización e definidas no Estándar Finisterrae. Ademáis, implica a realización de investimentos propios na mellora da comercialización do produto: creación de web comercial, negociación con axencias de viaxe, asistencia a feiras do sector e creación de material promocional e comercial.</p>
Procedemento de posta en marcha	<ul style="list-style-type: none"> -Avaliación de necesidades para a integración no club de produto. -Melloras no local de recepción para adaptarse ao Estándar Finisterrae. -Asistencia externa para a realización do manual de prestación de servizo e de calidade. -Investigación de mercado: localización de canles de comercialización de turismo mariñeiro: axencias de viaxes locais, distribuidores especializados, distribuidores on-line. -Negociación con axencias de viaxe. -Deseño e produción de materiais promocionais, incluída web. -Asistencia a feiras.
Requirimentos	<ul style="list-style-type: none"> -Memoria de actividades. -Orzamentos. -Valoración e puntuación do proxecto. -Autorizacións dos profesionais do mar implicados. -Fotocopia do CIF do promotor e DNI do administrador. -Fotocopia da Escritura de constitución. -Declaración xurada de mantemento do destino do investimento. -Declaración de non teren solicitado máis axudas. -Declaración da posta a disposición dos órganos establecidos da

	documentación precisa. -Fotocopia da capacidade financeira da institución.			
Relación con outras accións	-Deseño do Manual de Produto Mariñeiro. -Iniciativas de creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar.			
Resultados agardados	<u>Emprego directo:</u> -Consolidación de emprego existente. <u>Emprego indirecto:</u> -Deseño gráfico e edición de material promocional.			
Orzamento e detalle das partidas de gasto	<i>Concepto</i>			<i>Euros</i>
	Adecuacións de itinerarismo no local			9.000,00 €
	Redacción e edición de manuais de traballo			1.200,00 €
	Deseño e edición de material promocional e web.			7.000,00 €
	Redacción de estratexia comercial			2.000,00 €
	Asistencia a feiras			2.000,00 €
	<i>Total</i>			21.200€
Cualificación do proxecto			<i>non produtivo</i>	
%Financiamento	<i>Achega propia</i>	8.480,00 €	<i>Achega FEP</i>	12.720,00 €
Calendario			2011	2012
Tempo exec.	6 meses			

4. ORZAMENTOS

ORZAMENTO XERAL DO PEZ ZONA 4 SEO DE FISTERRA-RÍA DE MUROS-NOIA

	COFINANC. FEP	INVEST. TOTAL	ACHEGA DO PROMOTOR
1. GASTOS DE FUNCIONAMENTO DO GAC	927.907,50	927.907,50	0,00
1.A. Gastos de persoal	657.624,85	657.624,85	0,00
1.A.1 Xerente	144.717,74	144.717,74	
1.A.2 Técnico	138.717,74	138.717,74	
1.A.3. Administrativo	102.753,89	102.753,89	
1.B. Asistencia á xestión	95.092,83	95.092,83	
1.B.1. Asistencia técnica 1 (Redacción PEZ)	25.580,38	25.580,38	
1.B.2. Asistencia técnica 2 (Asesoramento fiscal-contable)	20.886,89	20.886,89	
1.B.3. Asistencia técnica 3 (Arquitecto)	48.625,56	48.625,56	
1.C. Subministros exteriores	83.845,93	83.845,93	
1.C.1. Comunicacións: Tf, fax	46.547,92	46.547,92	
1.C.2. Material funxible oficina	37.298,01	37.298,01	
1.D. Material informático, telemático e de reprografía	17.310,13	17.310,13	
1.D.1. Adquisición material informático	9.393,57	9.393,57	
1.D.2. Adquisición material reprografía	2.762,82	2.762,82	
1.D.3. Mantemento e conservación	2.169,90	2.169,90	
1.D.4. Outros: fotografía, correos, copias...	2.983,84	2.983,84	
1.E. Mobiliario e equipo de oficina-Convenios	1.735,92	1.735,92	
1.E.1. Mantemento e conservación	1.735,92	1.735,92	
1.F. Inmobles e locais	26.854,57	26.854,57	
1.F.1. Mantemento e reparacións	26.854,57	26.854,57	
1.G. Outros gastos	47.535,78	47.535,78	
1.G.2. Axudas de custo doutros membros do GAC	47.535,78	47.535,78	
2. SENSIBILIZACIÓN E CAPACITACIÓN	927.907,50	927.907,50	0,00
2.A. Publicidade, comunicación e RRPP	119.407,50	119.407,50	
2.A.1. Publicidade	16.740,00	16.740,00	
2.A.2. Web do proxecto 2 actualizacións por ano	12.740,00	12.740,00	
2.A.3. Publicacións técnicas	13.020,00	13.020,00	

itc.ménsula

	COFINANC. FEP	INVEST. TOTAL	ACHEGA DO PROMOTOR
2.A.4. Folletos do programa (5 edicións)	9.300,00	9.300,00	
2.A.5. Presentacións públicas de proxectos do GAC	37.000,00	37.000,00	
2.A.6. Celebración de xornadas informativas	2.700,00	2.700,00	
2.A.7. Asistencia a feiras de pesca e turismo (ao abeiro doutras institucións)	30.000,00	30.000,00	
2.B. Congresos e seminarios	67.500,00	67.500,00	
2.B.1. Congresos específicos de apoio ás accións	60.000,00	60.000,00	
2.B.2. Seminarios técnicos	7.500,00	7.500,00	
2.C. Estudos e traballos técnicos	436.000,00	436.000,00	
2.C.1. Plan de viabilidade económica/financeira/xurídica da Plataforma de Comercialización e distribución de Peixe (PCDP)	130.000,00	130.000,00	
2.C.2. Plan de xestión de marcas territoriais	25.000,00	25.000,00	
2.C.3. Plan de negocio executivo e de viabilidade da Franquicia Hostaleira	130.000,00	130.000,00	
2.C.4. Deseño do Manual de Produto de Turismo Mariñeiro	65.000,00	65.000,00	
2.C.5. Catoloxación do patrimonio costeiro industrial	10.000,00	10.000,00	
2.C.6. Programas de certificación da calidade (sicted e Q)	76.000,00	76.000,00	
2.D. Intercambio de experiencias e traballo en rede	114.000,00	114.000,00	
2.D.1. Xornadas de traballo con outros GAC's galegos ou estatais	14.000,00	14.000,00	
2.D.2. Viaxes de estudos a outras rexións	100.000,00	100.000,00	
2.E. Formación	191.000,00	191.000,00	
2.E.1. Programa de captación do talento emprendedor	155.000,00	155.000,00	
2.E.2. Capacitación con especial atención a colectivos desfavorecidos formación continua	36.000,00	36.000,00	
3. FORTALECEMENTO DA COMPETITIVIDADE DO SECTOR PESQUEIRO	1.855.815,00	3.720.000,00	1.237.210,00
3.A. Apoio a iniciativas empresariais de transformación das producións pesqueiras do GAC 4	1.046.999,99	2.094.000,00	1.047.000,01
3.A.1. Conserveiras para a transformación e envase de mariscos, algas e outros produtos dentro de liñas de alta calidade	359.999,99	720.000,00	360.000,01
3.A.3. Cocedeiro de polbo e mariscos	113.000,00	226.000,00	113.000,00
3.A.4. Envasadora ao baleiro e ultraconxelación de produtos da pesca en pequenos volumes para mercados selectos	95.000,00	190.000,00	95.000,00
3.A.5. Planta de secado, salazón e prensado artesanal de peixe para mercados especializados	89.000,00	178.000,00	89.000,00
3.A.6. Viveiro e cocedeiro de marisco	200.000,00	400.000,00	200.000,00
3.A.7. Cocedeiro e envasadora de Berberecho	190.000,00	380.000,00	190.000,00
3.B. Apoio a iniciativas empresariais de comercialización e distribución das producións pesqueiras do GAC 4	813.000,00	1.626.000,00	813.000,00

itc.ménsula

	COFINANC. FEP	INVEST. TOTAL	ACHEGA DO PROMOTOR
3.B.1. Plataforma de Comercialización e Distribución de Peixe fresco (PCDP) e de transformacións primarias do GAC 4	500.000,00	1.000.000,00	500.000,00
3.B.2. Viveiro para a almacenaxe, comercialización e distribución de mariscos para mercado retalista (nin cría nin engorde)	78.000,00	156.000,00	78.000,00
3.B.3. Distribuidora maiorista de peixe fresco	182.000,00	364.000,00	182.000,00
3.B.5. Empresa de comercialización de peixe fresco en mercado próximos	53.000,00	106.000,00	53.000,00
4. PROMOCIÓN ECONÓMICA: CREACIÓN DE EMPREGO E OPORTUNIDADES ECONÓMICAS A TRAVÉS DA DIVERSIFICACIÓN	4.453.956,01	6.310369,69	1.856.413,68
4.A. Apoio á implantación de novos aloxamentos dentro da tipoloxía "mariñeira" e hoteis con encanto	1.656.804,20	3.681.787,12	2.024.982,92
4.A.1. Hoteis mariñeiros	349.726,98	777.171,06	427.444,08
4.A.2. Casas mariñeiras	228.676,50	508.170,02	279.493,52
4.A.4. Hoteis Monumentos mariñeiros	698.400,72	1.552.001,59	853.600,87
4.A.6. Hotel-Talasso	380.000,00	844.444,45	464.444,45
4.B. Apoio á reconversión de establecementos hostaleiros a categorías superiores e reformas ao abeiro de plans de certificación da calidade	652.273,34	1.449.496,30	797.222,96
4.B.1. Rehabilitación hoteis mariñeiros	117.273,29	260.607,30	143.334,01
4.B.2. Reforma de restaurantes para cumprir cos requisitos da certificación Compromiso de Calidade Turística	103.500,00	230.000,00	126.500,00
4.B.5. Tascas mariñeiras	40.000,05	88.889,00	48.888,95
4.B.6. Restaurantes mariñeiros	76.500,00	170.000,00	93.500,00
4.B.7. Implementación da franquicia de hostalaría mariñeira	315.000,00	700.000,00	385.000,00
4.C. Apoia á creación, mellora e competitividade comercial das empresas de servizos turísticos ligados ao mar	369.322,47	820.716,59	451.394,12
4.C.1. Empresa de servizos turísticos náuticos	34.049,70	75.665,99	41.616,29
4.C.2. Empresa de actividades de aventura	36.000,00	80.000,00	44.000,00
4.C.3. Empresa de actividades de mergullo	38.250,00	85.000,00	46.750,00
4.C.4. Empresa de charter náutico	13.522,77	30.050,60	16.527,83
4.C.5. Plataforma multipropósito	184.500,00	410.000,00	225.500,00
4.C.6. Escola de navegación	63.000,00	140.000,00	77.000,00
4.D. Recuperación de patrimonio cultural para uso turístico	1.785.599,98	2.380.799,97	595.199,99
4.D.1. Museo do mar (iniciativa non produtiva)	339.216,75	452.289,00	113.072,25
4.D.2. Centro de interpretación da cultura mariñeira (iniciativa non produtiva)	354.000,00	472.000,00	118.000,00
4.D.3. Restauración de barco de pesca tradicional para uso museográfico (iniciativa non produtiva)	217.883,23	290.510,97	72.627,74

itc.ménsula

	COFINANC. FEP	INVEST. TOTAL	ACHEGA DO PROMOTOR
4.D.4. Rehabilitación de antiga carpintería de ribeira e creación de museo (iniciativa non produtiva)	234.750,00	313.000,00	78.250,00
4.D.5. Rehabilitación de antiga lonxa (iniciativa non produtiva)	265.500,00	354.000,00	88.500,00
4.D.6. Rehabilitación de escola unitaria (iniciativa non produtiva)	213.000,00	284.000,00	71.000,00
4.D.7. Rehabilitación de antiga salazón-secadeiro (iniciativa non produtiva)	161.250,00	215.000,00	53.750,00
5. Calidade de vida e medio ambiente	1.113.489,00		
5.A.1. Empresa de servizos sociais	109989,01		
5.A.2. Rexeneración de ecosistemas litorais (iniciativa non produtiva)	384.999,99		
5.A.3. Plan de ordenamento de praias e ecosistemas dunares (iniciativa non produtiva)	618.500,00		
TOTAL INVESTIMENTO	9.279075,00	12.372.698,68	3.093.623,68

itc.ménsula

